

AFDELING KNIP & PLAK
(met groot gemak).

VIETNAM

Dossier II

Map 1 *A*

*Vietnam, Laos, Cambodja,
Thailand, Birma en Maleisië*

24 oktober 1966 – 1 november 1967

www.MinisterieVanPropaganda.org

onvermijdelijke deelneming aan de macht zich niet in een chaos voltrekt. In beide gevallen vechten wij om vertragen en overgangen te bewerkstelligen waaruit een minimum aan evenwicht kan voortkomen.'

Is dit ook Johnsons' inzicht? Het ontbreekt niet aan tekenen die op het tegendeel lijken te wijzen: de troepenversterkingen, de intensivering van de bombardementen op Noord-Vietnam (bevordert

krachten van Vietnam, zijn ve...

ND

- PRIJS 78 CENT

DOSSIER DEBRAY

PAGINA 5

DE GROEIENDE RISICO'S VAN HET CONFLICT

AMERIKA ZIET VIETNAM LIEVER DOOD DAN ROOD

ER is geen begrip zo moeilijk definieerbaar als het begrip interventie. Iedere nationale staat tracht binnen de grenzen van zijn vermogen het beleid van andere staten te beïnvloeden ter bevordering van zijn eigen doeleinden. Het is moeilijk aan te geven wanneer het punt bereikt is waarop 'pogingen tot beïnvloeding' overgaan in 'interventie'.

De bemoeienissen van de VS met Zuid-Vietnam kunnen echter, zeker vanaf het moment dat in Genève in 1954 Noord- en Zuid-Vietnam op tijdelijke basis als afzonderlijke eenheden tot stand kwamen, moeilijk anders dan als interventie worden beschouwd. Interventie in die zin dat door hun actieve bemoeienissen in Zuid-Vietnam een hun welgevallige regering tot stand kwam, die zonder Amerikaanse (politieke, economische en militaire) steun nauwelijks enige overlevingskansen zou hebben gehad en waarvan verzekerd was dat zij een politiek in overeenstemming met de Amerikaanse doeleinden zou voeren.

De reden voor deze Amerikaanse houding was duidelijk. De deels nationalistisch, deels communistisch gemiddelde Vietminh vormde ook in

elementen, niet in staat tot samenwerking met, of aanvaarding van, anders- of meer genuanceerd denkenden, zodat zijn politiestaat zich ook uitstrekke tot niet-communistische opposanten van het regime. Hij vervreemde zich hoe langer hoe meer van de plattelandsbevolking, die 80 procent van het totaal uitmaakt. Niet in het minst door de invoering van een gecentraliseerd bestuur, waardoor de plaatselijk gekozen hoofden vervangen werden door aanhangers van Diem en door landhervormingen die de positie van de boeren eerder verslechterden dan verbeterden.

DEZE verveemding, die in wezen de verveemding was tussen stad en platteland, was overigens niet iets nieuws. Zij was vooral ontstaan in de koloniale periode door een toenemende oriëntering van de steden op het Franse moederland, zowel economisch als cultureel. De Vietminh had zich mede daardoor zoveel steun op het platteland weten te verwerven doordat zij zich, in tegenstelling tot wat in afgelopen periodes was gebeurd, wél met de noden van de plattelandsbevolking — meer land — bemoeide. Het groeiend verzet tegen Diem, gesteund door een vreemde mogendheid, en het

alleen te verwijzen naar de beroemde uitspraak van het Witte Huis eind 1963: 'Het belangrijkste deel van de militaire taak van de VS kan eind 1965 zijn voltooid, al zal er misschien nog behoefte zijn aan een beperkte hoeveelheid trainingspersoneel'. Men kan ook aanknopen bij de prognose die Cabot Lodge eind 1966 in zijn TV-interview gaf. Ik tekende toen de volgende verwachtingen uit zijn mond op: de Amerikaanse verliezen zullen in 1967 dalen; men zal in staat zijn aan de economische inflatie een halt toe te roepen; er zullen spectaculaire resultaten in de conventionele oorlog blijken; er zal grote politieke vooruitgang worden geboekt.

Wat Cabot Lodge's eerste verwachting betreft, die kan al niet meer gehonoreerd worden: in de eerste helft van 1967 sneuvelen 5172 Amerikanen, hetgeen meer is dan het aantal gesneuvelden over geheel 1966, nl. 5008. Wat zijn tweede opmerking betreft: er zijn aanwijzingen dat het economisch bestel eerder meer dan minder ontwricht raakt door de komst van tienduizenden vluchtelingen van het platteland die wegvluchten als gevolg van — waarschijnlijk in deze volgorde — de Amerikaanse bombardementen, de Amerikaanse politiek van verschoelde aarde, de Vietcong-terreur.

het zuiden een niet te overmatige macht. De verkiezingen die volgens de akkoorden van Genève in 1954 een overname van het gebied opleverden voor de communisten hield Ho Tsjih Minh. En aanzien het beleid van 'roll back' van het communisme in Azië (van welke noodzaak Dulles, die de strijd in Indochina had willen voortzetten, Engeland en Frankrijk niet had kunnen overtuigen) met de Franse overgave tijdelijk op dood spoor leek gezet, was er reden te meer zich te wijden aan een voorlopig wat beperktere opdracht: de 'roll back' van het communisme in Zuid-Vietnam, d.w.z. de vestiging van een onafhankelijk, niet-communistisch Zuid-Vietnam naar het voorbeeld van Zuid-Korea.

De aanvaarding van deze 'opdracht' moet men zeker zien tegen de achtergrond van de toen nog in zijn volle hevigheid woedende koude oorlog met zijn vaak steriel anti-communisme, waarvan Dulles een exponent was. Dit steriele anti-communisme had drieërlei gevolg:

1. Men had de sterke neiging de wereld in delen in 'kinderen van het licht' (anti-communisten) en 'kinderen der duisternis' (de communisten). Een indeling die iedere vorm van toenadering, samenwerking of overeenkomst met welk soort communisme dan ook per definitie verwierp. Met de duivel pacteert men niet, die bestrijdt men alleen. Hierdoor werd in Vietnam de kans op de vestiging van een nationaal-communistisch regime à la Tito verspeeld.

2. In verband met het onder 1 genoemde staat, dat men geen enkel begrip kon opbrengen voor het sterke nationalistische element in een beweging als de Vietminh en later de Vietcong. Een nationalistisch element dat zich eerst, tijdens de tweede wereldoorlog, tegen de Japanners had gekeerd en daarna tegen de Fransen. Een nationalisme dat zich nu zou keren tegen de VS op wie men — ironisch genoeg — tijdens de tweede wereldoorlog zijn hoop had gebouwd voor de vestiging van een onafhankelijk Indochina. De tekst van de onafhankelijkheidsverklaring van Ho Tsjih Minh in 1945 was geïnspireerd op de Amerikaanse van 1776.

3. Bij de keuze van de bondgenoten liet men zich in eerste instantie leiden door de mate van hun anti-communisme. Aangezien bezitters van in democratische ogen wat gênante eigenschappen vaak het meest onversneden anti-communistisch waren, bracht dit het westen soms in vreemd gezelschap. In Zuid-Vietnam bracht dit de VS in gezelschap van Diem en de zijnen (en thans in dat van Ky, die in Hitler één van zijn belangrijkste historische voorbeelden ziet). Diem: autoritair, anti-democratisch, star steunend op de oude mandarijnenklasse en koloniale

zame wijze, kon ten slotte geen andere uitweg vinden dan die van het geweld. De Vietnam Krieg was zodanig aanhang en het Vietnamese leger en de regering bleken zodanig weinig gevechtsbereid en corrupt, dat zonder ingrijpen van de VS in 1964-'65 een machtsvername door het Nationaal Bevrijdingsfront — dat in 1960 werd gevormd — zou zijn gevolgd. De steeds grotere deelname van de VS aan de strijd tegen de Vietcong, bracht hen echter ook in een niet-verklaarde oorlog

DOOR FENNA VAN DEN BURG
Medewerkster Polemologisch Instituut
Rijksuniversiteit Groningen

met Noord-Vietnam. Als reactie op de uitbreiding van de Amerikaanse troepen en de Amerikaanse bombardementen begin 1964 op het noorden, vergrootte ook Noord-Vietnam zijn steun aan de Vietcong, die tot dan een fractie had bedragen van de steun die de Amerikanen aan het Zuidvietnamese leger verleenden. Eerst in 1964-'65 gingen geregelde troepen uit het noorden aan de strijd deelnemen. Het aantal Amerikaanse soldaten in Vietnam steeg van 23.000 eind 1964, via 181.000 eind 1965, 389.000 eind 1966 tot 453.000 in juli 1967. In dit laatste cijfer zijn dan nog niet begrepen de 40.000 man van de zevende vloot en de 35.000 man gestationeerd in Thailand. Men verwacht dat midden 1968 de Amerikaanse troepen in Vietnam 525.000 man zullen bedragen.

Daarnaast is er nog de 700.000 man van het Zuidvietnamese leger, maar zij vormen geen overbelangrijke factor in de strijd; deze wordt thans in belangrijke mate door de Amerikanen gevoerd. Volgens R. W. Apple, correspondent van de New York Times (12 dec. 1966) desertereert in 1966 18 procent van de manschappen, zijn vijf van de tien divisies gevechts-ineffectief, zijn er twee als marginaal te beschouwen en kunnen slechts drie divisies als potente gevechtseenheden worden gekwalificeerd. Ook in andere sectoren neemt de Amerikaanse invloed toe. Volgens een artikel van de (anti-communistische) Vietnamees Ton That Thien in de Engelse 'International Affairs' van juli 1967 (die bovenstaande cijfers van Apple citeert), zijn er in Zuid-Vietnam 200.000 ambtenaren, alsmede 150.000 employés van de Amerikaanse Missie. Deze laatste functionarissen, waaronder vele duizend Amerikanen, worden direct of indirect door de VS betaald. Maar allen, aldus Thien, zitten gevangen in het net van corruptie waaraan niemand schijnt te ontkomen. Hij bepleit in dit verband een oplossing, die te utopisch lijkt om waar te kunnen zijn: de geleidelijke opbouw van een nieuw leger en een nieuw ambtenarenapparaat naast de bestaande en een drastische beperking van de Amerikaanse economische, technische en bestuurlijke hulp die de VS verleent.

tionale oorlogvoering (bedoeld is waarschijnlijk die tegen geregelde troepen) laten zich voorlopig — Lodge heeft nog vier maanden om zijn voorspelling waar te maken — moeilijk rijmen met de klaarblijkelijk gevoelde noodzaak op nieuw uitbreiding te geven aan de bombardementen op Noord-Vietnam en de Amerikaanse troepensterkte op te voeren, en met het feit dat volgens officiële Amerikaanse bronnen de communistische troepensterkte in het zuiden hoger is dan ooit, nl 296.000. Naar schatting bestaat hiervan een zesde deel (50.000 man) uit geregelde Noordvietnamese troepen. Ondanks zware verliezen wist de Vietcong zijn sterkte opnieuw op te voeren en is zijn uitrusting gemoderniseerd en uitgebreid. Nog steeds zijn — aldus Apple — 1,2 miljoen geallieerde troepen niet in staat om meer dan een fractie van een land nog niet anderhalf keer zo groot als de staat New York veilig te stellen. Het beste dat men van de situatie kan zeggen is dat zij een 'stalemate', een winnen noch verliezen betekent. Bovendien zou volgens Apple, wanneer de Amerikaanse en Noordvietnamese troepen plotseling als bij toverslag zouden verdwijnen, het Zuidvietnamese regime binnen enkele maanden atgebokkeld zijn; de wezenlijke problemen zijn nog nauwelijks aangeraakt. Deze laatste uitspraak is het tegendeel van een bevestiging van Lodge's uitspraak over de politieke vooruitgang. Het ziet er ook niet naar uit dat deze zich zal demonstreren in de komende verkiezingen. Hieraan kan nauwelijks enige democratische waarde worden gehecht gezien de apathie van de bevolking en de greep van het huidige regime op de uitslag. Er waren reeds klachten van kandidaten, Au Truong Than, van wie wordt beweerd dat hij bereid zou zijn om met de Vietcong te onderhandelen en generaal Duong Van Minh, die na de moord op Diem enige tijd aan het bewind was maar het veld moest ruimen toen na de moord op Kennedy de harde politieke lijn in Washington weer ging overheersen, zijn beiden als kandidaat geweest. Volgens Apple kan men slechts een ratificatie van het huidige bewind Thieu-Ky verwachten: 'Een gelegitimeerde' maar ongewijzigde centrale regering, voortzetting van de hardhandige politietactieken, dezelfde over de gehele linie corrupte autoriteiten in de provincie, hetzelfde ontmoedigende leger, meer oorlog'.

TEGEN deze achtergrond wordt hoe langer hoe onduidelijker tegen wie, voor wie en voor wat de VS nu eigenlijk vechten: is de vijand China, Noord-Vietnam, de Vietcong, de SU, het communisme? Vechten zij voor de democratie — die men zelfs niet in staat is te realiseren in het door hen gecontroleerde deel van Zuid-Vietnam — en voor de zelfbeschikking van het Zuidvietnamese volk? Een zelfbeschikking die zodanig wordt geïnterpreteerd, dat eerst een aanzienlijk deel van dat volk, dat een zodanige macht weet te

...de Franse overgave
tijdelijk op dood spoor leek gezet, was
er reden te meer zich te wijden aan
een voorlopig wat beperktere op-
dracht: de 'roll back' van het com-
muniste in Zuid-Vietnam, d.w.z. de
vestiging van een onafhankelijk, niet-
communistisch Zuid-Vietnam naar
het voorbeeld van Zuid-Korea.

De aanvaarding van deze 'opdracht' moet
men zeker zien tegen de achtergrond van
de toen nog in zijn volle hevigheid wo-
dende koude oorlog met zijn vaak steriel
anti-communiste, waarvan Dulles een
exponent was. Dit steriele anti-com-
muniste had drieërlei gevolg:

1. Men had de sterke neiging de wereld in
te delen in 'kinderen van het licht' (anti-
communisten) en 'kinderen der duisternis'
(de communisten). Een indeling die le-
dere vorm van toenadering, samenwerking
of overeenkomst met welk soort com-
muniste dan ook per definitie verwerpt.
Met de duivel pacteert men niet, die
bestrijdt men alleen. Hierdoor werd in
Vietnam de kans op de vestiging van een
nationaal-communistisch regime à la Ti-
to verspeeld.

2. In verband met het onder 1 genoemde
staat, dat men geen enkel begrip kon
opbrengen voor het sterke nationalist-
sche element in een beweging als de
Vietminh en later de Vietcong. Een na-
tionalistisch element dat zich eerst, tij-
dens de tweede wereldoorlog, tegen de
Japanners had gekerd en daarna tegen
de Fransen. Een nationalisme dat zich nu
nou keren tegen de VS op wie men — iro-
nisch genoeg — tijdens de tweede wereld-
oorlog zijn hoop had gebouwd voor de
vestiging van een onafhankelijk Indo-
chinese verkeer van Ho Tchi Minh in 1945
was geïnspireerd op de Amerikanen van
1776.

3. Bij de keuze van de bondgenoten liet
men zich in eerste instantie leiden door
de maie van hun anti-communiste. Aan-
gezien de bezitters van in democratische
vorm was genante eigenschappen vaak het
meest overvloedige anti-communistisch
waczen, bracht dit het wesen soms in
vreedend geselschap. In Zuid-Vietnam
bracht dit de VS in geselschap van Dien
en de zijnen (en thans in dat van Ky, die
in Hilde een van zijn belangrijkste his-
torische voorbeelden ziet). Dien: autori-
tair, anti-democratisch, star steunend op
de oude mandarijnenklasse en koloniale

...echter ook in een niet-verklaarde oorlog

DOOR FENNA VAN DEN BURG

Medewerster Polsemologisch Instituut
Rijksuniversiteit Groningen

met Noord-Vietnam. Als reactie op de
uitbreiding van de Amerikaanse troepen
en de Amerikaanse bombardementen be-
gin 1964 op het noorden, vergrootte ook
Noord-Vietnam zijn steun aan de Viet-
cong, die tot dan een fractie had bedra-
gen van de steun die de Amerikanen aan
het Zuidvietnamese leger verleenden. Eerst
in 1964-'65 gingen geregelde troepen uit
het noorden aan de strijd deelnemen. Het
aantal Amerikaanse soldaten in Vietnam
steeg van 23.000 eind 1964, via 181.000 eind
1965, 389.000 eind 1966 tot 453.000 in juli
1967. In dit laatste cijfer zijn dan nog
niet begrepen de 40.000 man van de zeven-
de vloot en de 33.000 man gestationeerd
in Thailand. Men verwacht dat midden
1968 de Amerikaanse troepen in Vietnam
525.000 man zullen bedragen.

Daarnaast is er nog de 700.000 man van
het Zuidvietnamese leger, maar zij vor-
men geen overbelangrijke factor in de
strijd; deze wordt thans in belangrijke
mate door de Amerikanen gevoerd. Vol-
gens R. W. Apple, correspondent van de
New York Times (12 dec. 1966) deserteer-
de in 1968 18 procent van de manschappen,
zijn vijf van de tien divisies gevocht-
ineffectief, zijn er twee als marginaal te
beschouwen en kunnen slechts drie divi-
sies als potentie gevechtseenheden worden
geklasseerd. Ook in andere sectoren
neemt de Amerikaanse invloed toe. Vol-
gens een artikel van de (anti-communisti-
sche) Vietnamese Ton That Thien in de
Engelse 'International Affairs' van juli
1967 (die bovenstaande cijfers van Apple
citeert), zijn er in Zuid-Vietnam 300.000
ambtenaren, alsmede 120.000 employés
van de Amerikaanse Missie. Deze laatste
functionarissen, waaronder vele duizend
Amerikanen, worden direct of indirect door
de VS betaald. Maar allen, aldus Thien,
sitten gevangen in het net van corruptie
waaraan niemand schijnt te ontkomen.
Hij bepleit in dit verband een oplossing,
die te utopisch lijkt om waar te kunnen
zijn: de geleidelijke opbouw van een
nieuw leger en een nieuw ambtenarenap-
parat naast de bestaande en een drasti-
sche beperking van de Amerikaanse eco-
nomische, technische en bestuurlijke
hulp. Dit — aldus Thien — de levens-
krachten van Vietnam, zijn vermogen tot
onafhankelijk denken, plannen en uitvoeren,
en zijn wil tot arbeid en strijd wegzag-
gen.

INTUSSEN krijgt men, ondanks de ver-
Amerikanisering van de strijd, niet de
indruk dat het 'goed gaat met de oorlog'.
officiële uitdrukkingen ten spijt. Het is moe-
lijk om aan dergelijke uitdrukkingen veel
waarde te hechten. Daarvoor is de beoor-
deling van de krijgskansen er te dikwijls te
ver naast geweest. Hierbij hoeft men niet

...met het feit dat volgens officiële
Amerikaanse bronnen de communistische
troepensterkte in het zuiden hoger is dan
oort, nl 296.000. Naar schatting bestaat
hiervan een zesde deel (50.000 man) uit
geregelde Noordvietnamese troepen. On-
danks zware verliezen op de Vietcong
zijn sterke opnieuw op te voeren en is
zijn uitrusting gemoderniseerd en uitge-
breid. Nog steeds zijn — aldus Apple — 1,3
miljoen geallieerde troepen niet in staat
om meer dan een fractie van een land
nog niet anderhalf keer zo groot als de
staat New York veilig te stellen. Het
beste dat men van de situatie kan zeggen
is dat zij een 'stalemate', een winnen
noch verliezen betekent. Bovendien zou
volgens Apple, wanneer de Amerikanen
en Noordvietnamese troepen plotseling
als bij toevalsg zouden verdwijnen, het
Zuidvietnamese regime binnen enkele
maanden afgebrokkeld zijn; de wesenlij-
ke problemen zijn nog nauwelijks aan-
geraakt. Deze laatste uitspraak is het
tegenwoordig een bevestiging van Lodge's
uitspraak over de politieke vooruitgang.
Het ziet er ook niet naar uit dat deze al-
zuul demonstreren in de komende verkie-
zingen. Hieraan kan nauwelijks enige
democratische waarde worden gehecht
gezien de apatie van de bevolking en de
groep van het huidige regime op de uit-
slag. Er waren reeds klachten op de kan-
didaten, Au Triung Thanh, van wie wordt
beveerd dat hij bereid zou zijn om met de
Vietcong te onderhandelen en generaal
Duong Van Minh, die na de moord op
Dien enige tijd aan het bewind was maar
het veld moest ruimen toen na de moord
op Kennedy de harde politieke lijn in
Washington weer gang overbeersde, zijn
beiden als kandidaat geweest. Volgens Ap-
ple kan men slechts een ratificatie van
het huidige bewind Thieu-Ky verach-
ten: 'Een gelegittimeerd maar ongevy-
zigde centrale regering, voorzieting van
de hardhandige politieacties, zelfde-
de over de gehele linie corrupte autoritei-
ten in de provincie, heijdelijke ontmoedig-
de leger, meer oorlog'.

Tegen deze achtergrond wordt hoe lan-
ge hoe onduidelijker tegen wie, voor
wie en voor wat de VS nu eigenlijk vech-
ten: is de vijand Chiens, Noord-Vietnam, de
Vietcong, de SU, het communisme? Vech-
ten zij voor de democratie? Vech-
ten zij niet in staat is te realiseren in het
door hen gecontroleerde deel van Zuid-
Vietnam — en voor de zelfbeschikking
van het Zuidvietnamese volk? Een zelf-
beschikking die zodanig wordt gelimpe-
teerd, dat eerst een aanzienlijk deel van
dat volk, dat een zodanige macht weet te
ontplooiën dat het een leger van 1,3
miljoen weet te binden, moet worden
veroverd eer ze mak worden toegestaan?
Mogten de VS zich hiermee in felte niet
het recht aan voor een ander volk te
hebben dat het maar liever dood dan
rood moet? Meent president Johnson
werklijk dat voor de een miljoen voor
het oorlogsgewind gevechten, voor die-
genen die hun dorpen in de ijzeren drie-
hoek hebben moeten verlaten, voor de

VERVOLG OP PAGINA 4

VERVOLG OP PAGINA 4

BALANS VAN VIETNAM

ER heeft zich in de afgelopen maanden in de Amerikaanse publieke opinie een geleidelijke omzwaai ten aanzien van de oorlog in Vietnam afgetekend die, als de *trend* voortgezet wordt, op den duur niet zonder politieke gevolgen kan blijven en misschien binnenkamers al meer politieke gevolgen gehad heeft dan tot dusver tot de buitenwereld doorgedrongen is. Een enkel cijfer. De Harris-poll van mei deed zien dat 72 pct. van de Amerikanen over het algemeen akkoord was met het beleid van president Johnson; 14 pct. was op dat moment van mening dat Amerika zich geheel uit Vietnam moest terugtrekken, ongeacht de consequenties; een ruime meerderheid, 59 pct. achtte het Amerikaanse ingrijpen moreel gerechtvaardigd, 81 pct. was van opinie dat de oorlog er nog lang zou duren — en zag daar niet in ernstige mate tegenop. De jongste peiling van eind juli gaf de volgende uitslag: 52 pct. van

DR. L. DE JONG

de ondervraagde personen keurde het beleid van de president af (voor een deel omdat men vond dat hij niet ver genoeg, voor een deel omdat men van mening was dat hij te ver ging); 41 pct. uitte zich in de geest van: 'We hadden er nooit aan moeten beginnen'; 56 pct. zag in de situatie in het omstreken land niets beter dan stilstand; ten aanzien van de versterking van de Amerikaanse troepenmacht in Vietnam liepen de meningen uiteraard ook uiteen: 40 pct. was voorstander, 49 pct. tegenstander.

De president besloot omstreeks die tijd, generaal Westmoreland 45.000 man aan nieuwe troepen te zenden; voor de druk van de *hawks* wijkend, gaf hij toestemming tot het bombarderen van nieuwe

Verenigde Staten gewijzigd heeft, is niet waarschijnlijk; de nieuwe cijfers zijn intussen nog niet bekend. Apple's reportage in de *New York Times* van begin deze maand gaf trouwens van de algemene opvattingen van de Amerikanen die aan de moelzame worsteling in Zuid-Vietnam deelnemen, geen opwekkender beeld: men ziet te weinig vooruitgang, de kracht van de Vietcong neemt niet af, zijn bewapening wordt beter, de Noordvietnamezen die al negen divisies naar het zuiden gezonden hebben, kunnen, zo ver men vooruit kan zien, hun infiltraties voortzetten, het Zuidvietnamees regime is er niet in geslaagd, verbinding te krijgen met de massa van de bevolking, de Zuidvietnamese regeringstroepen vechten 'schandelijk slecht,' *op militair gebied hebben wij meer dan wie ook: meer bombardementen, meer troepen, meer geld — en toch verandert de situatie niet. Men kan dit slechts hieruit verklaren dat de bevolking onverschillig of zelfs vijandig staat jegens het bewind in Saigon.*

Het is, alles tezamen, een pover resultaat na een krachtsinspanning van twee-eneen-half jaar en het ware irreal, er de ogen voor te sluiten. Pover vooral wanneer men het legt naast de verwachting waarmee de president en zijn medewerkers eind '64-begin '65, na gedegen raadpleging van het Congres, tot grootscheepse interventie in Zuid-Vietnam besloten. Deze verwachting: dat men er door middel van bombardementen in slagen zou, communistisch Noord-Vietnam te bewegen tot het aanvaarden van een compromis (het is mislukt, wel hebben de bombardementen bewerkstelligd dat de maandelijks infiltratie naar het zuiden tot een 6.000 militairen beperkt gebleven is); dat men in Zuid-Vietnam de militaire organisatie van de Vietcong tot de terugtocht zou dwingen; dat, als gevolg daarvan, de politieke organisatie haar kracht zou verliezen; dat de gebieden onder stabiel regeringsgezag zich in redelijk tempo zouden uitbreiden; en dat op den duur in Vietnam een situatie van het type-Korea zou ontstaan: het noorden communistisch, het zuiden niet-communistisch, met een duidelijke grens tussen

de van de Vietcong werd teruggedrongen uit de volkrijkste gebieden; de gebieden onder stabiel regeringsgezag breidden zich uit; de economie werd er met veel moeite (en met 2 miljard civiele Amerikaanse hulp per jaar) omhooggewerkt — maar de politieke onderbouw van de Vietcong bleef bestaan en uit de bevolkingsgroepen die een communistische overheersing met afgrijzen tegemoet zagen, kwamen niet de impulsen die een geleidelijk stabielere regering deden ontstaan. De presidentsverkiezingen van begin september zullen daar weinig aan veranderen: er is voor de verkiezingsstrijd bitter weinig belangstelling geweest. In het regeringsleger worden de gewone soldaten nog steeds afgescheept met een soldij van vier dollar in de week; promotiekansen hebben zij niet; de officieren trekken zich weinig van de manschappen aan; plundering in heroverde gebieden komt nog veelvuldig voor. Er zijn goede uitzonderingen, maar dat is het algemene beeld. Bij dat alles hebben ook de geografische omstandigheden een belangrijke rol gespeeld: weinig landen lenen zich zozeer voor de guerilla als Zuid-Vietnam met zijn ondoordringbare bossen en (in het zuiden) nauwelijks toegankelijke moerasgebieden. In het grote plattelandsgebied tussen Saigon en de Cambodjaanse grens is de macht van de Vietcong volledig gebroken — maar dat gebied is vlak en er zijn geen bossen. Andere factor: de door de Vietcong voortgezette intensieve terreur die sinds '54 een 50.000 slachtoffers geëist heeft en die zich sinds de zomer van het vorig jaar vooral richtte tegen de leden van de teams voor Revolutionaire Ontwikkeling die voor de landverdeling en de sociale opbouw gezonden werden naar de gebieden waaruit zich de Vietcong als militaire formatie had moeten terugtrekken: 1 op de 25 is vermoord (in de eerste zes maanden van dit jaar vielen in totaal 1600 burgers als slachtoffer van Vietcong-aanslagen of Vietcong-terreur, ruim 2000 werden ontvoerd) — de teams hebben het werk voortgezet, maar zouden eind van dit jaar met hun arbeid toch slechts een zesde van het gehele, daarvoor in aanmerking komende

DE VIETNAM-OORLOG

AMERIKA'S MORELE
ISOLATIE

Al enige tijd geleden heb ik de hoop opgegeven dat de groep in Washington die nu de drijvende kracht is van de Vietnam-oorlog, ertoe kan worden gebracht om het gezonde verstand in te schakelen.

Zij zijn al te zeer geëngageerd; hun zintuigen zijn vergrendeld en, zoals ik zei, verwrongen door hun eigen propaganda en door het verdedigen van eerder begane vergissingen. De tijd is voorbij om nog langer deze mensen te strelen en hen in privégesprekken de overtuiging bij te doen brengen dat zij zich op de weg naar de catastrofe bevinden. De tijd is aangebroken om de handschoenen uit te trekken en hen openlijk te bestrijden, zonder consideratie. Door ons stil te houden zouden we medeplichtig worden aan hun daden.

DOOR GUNNAR MYRDAL

Fragmenten uit een rede gehouden in mei van dit jaar tijdens het Vietnam-tribunaal te Stockholm.

Het enige dat een koersverandering tot stand kan brengen is dat het Amerikaanse volk zelf gaat inzien hoe enorm de fouten van de Johnson-regering ten aanzien van Vietnam zijn. In geen land dat mij bekend is, is de regering — en ik meen zowel de President als het Congres — zo gevoelig voor de algemene opinie als in Amerika. Een effectieve manier om in Amerika een algemene opinieverandering te verkrijgen zou het zijn wanneer de man in de straat er zich van bewust wordt hoe er buiten Amerika over de oorlogspolitiek van de Johnson-regering gedacht wordt, en hoe Amerika's moreel en politieke isolement toeneemt. Natuurlijk is dit de aanleiding ervan dat Johnsons woordvoerders zich zo beijveren door retoriek en valse propaganda en dat het Amerikaanse volk in zulk een hoge graad beschermd wordt door de eigen nieuws-media tegen de opvattingen welke er buiten Amerika leven. Er bestaat een enorme wal van handig gekweekte waanvoorstellingen die moeten beletten dat deze wetenschap tot de bevolking doordringt. Maar het is onze plicht over deze barrière heen te stappen en te trachten al het mogelijke te doen om het Amerikaanse volk in te lichten over wat wij denken van de oorlogspolitiek in Vietnam. We zien nu wel in dat deze politiek haar

'point of no return' bereikte toen Johnson in het begin van 1965 — na zijn verkiezing als 'vredespresident' tegenover Goldwater — de noodlottige stap nam om de door Oe Thant voorbereide vredesonderhandelingen af te wijzen en in de plaats daarvan op lichtvaardige gronden de oorlog te escaleren door middel van niets ontziende bombardementen, niet alleen op het tweederde deel van Zuid-Vietnam dat buiten de controle van het marionettenregime van Saigon staat, maar nu ook op Noord-Vietnam. Achter deze beslissing school een hele rij van verbroken beloften en eigenmachtig optreden in het Vietnam-vraagstuk gedurende de periode McCarthy-Dulles. In ander verband heb ik deze diep tragische, en volgens mij, eigenlijk on-Amerikaanse causale keten met cumulatief effect geanalyseerd. Alleen nog een beslissende verandering van de Amerikaanse algemene opinie kan nu Amerika en de wereld nog redden van een gang naar de catastrofe.

Het Amerikaanse volk in te lichten was, zoals ik het zie, de essentiële taak van deze conferentie, en dit blijft ook ons aller taak bij ons verdere werk, om het even waar wij ons ook verder mee bezighouden na afloop van deze conferentie. Het is niet uit toorn — allerm minst tegen het Amerikaanse volk — dat ik hier Amerika's situatie analyseer. Ik doe dit uit bezorgdheid en vervuld van de diepste vrees.

Wij, als beproefde vrienden van Amerika, zijn er ons bewust van hoe de oorlog in Vietnam niet alleen ondraaglijk lijden voor het Vietnamese volk veroorzaakt, met dood en verminking door de nieuwste barbaarse middelen van de Amerikaanse techniek, met verwoesting van de schamele bezittingen — waaronder de groeiende oogsten. Wij zien hoe in het zuidelijk deel van het land de bevolking moet leven in een door en door corrupte maatschappij, waar duizenden getrouwde en ongetrouwde vrouwen worden opgekocht voor prostitutie om de seksuele behoefte te bevredigen van de arme verloren Amerikaanse jongens die nu per honderdduizenden door de regering-Johnson naar Vietnam gezonden worden. Al dit lijden schreit ten hemel!

Maar wij weten ook dat, hoe langer de oorlog duurt, Amerika zelf tot aan de ziel wordt aangevreten, een schade die niet in dollars of verminkte en gedode menselijke levens kan worden gemeten. Wanneer het volk er aan gewend begint te geraken om bij de televisie bij de eigen haard dage-

lijks getuige te moeten zijn van barbarij welke bedreven wordt tegen menselijke wezens met het doel een oorlog te winnen, verslechtert het morele klimaat snel. Dit zijn immers geen fictieve beelden maar directe afspiegelingen van de werkelijkheid die zij onafgebroken moeten verwerken. Het geweld en de onverschilligheid voor het geweld verbreiden zich nu, en het gebrek aan respect voor de menselijke integriteit dreigt een deel te worden van het Amerikaanse cultuuraanpak. Dit proces van verworping voltrekt zich niet alleen in Amerika maar beïnvloedt ons allen.

In Amerika wordt de economie ontwricht en scheefgetrokken, hetgeen wellicht voor een rijk land niet zo belangrijk zou zijn, als er geen andere overwegende problemen bestonden. Het gevoel ontstaat echter, zowel in het Congres als onder de bevolking, dat deze stijgende militaire uitgaven — nu reeds meer dan 20 miljard per jaar — de financiën in zo hoge mate belasten dat er geen ruimte meer is voor belangrijke en noodzakelijke hervormingen.

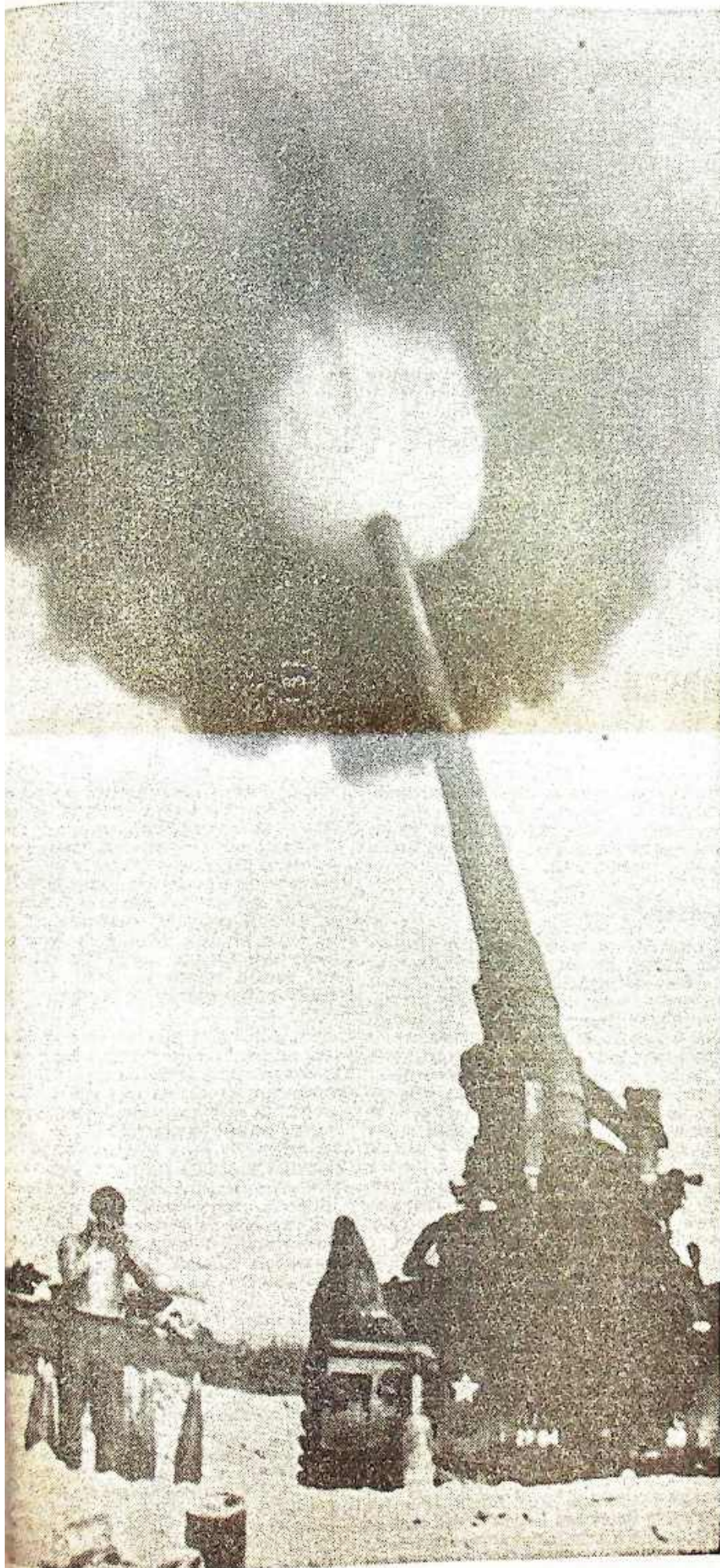
Ik heb er al op gewezen dat de imponerende Amerikaanse hofstede een zwaar ingetekend onroerend goed is geworden. Miljarden dollars moeten er immers worden uitgegeven, en wel binnenkort, om praktisch alle steden om te bouwen en de slumbewoners ervan te rehabiliteren. Als Amerika een ineenstorting van de sociale orde wil verhinderen — en het verlies van de politieke democratie zoals wij die hebben leren kennen, wil voorkomen — dan zijn deze kolossale uitgaven zonder meer noodzakelijk. Dit is niet zo maar een droom van een utopist.

Wat wij vandaag echter zien gebeuren is dat de hervormingsactiviteit, die op touw gezet was door president Kennedy en waarmee op kleine schaal was begonnen, door president Johnson, tot stilstand schijnt te zijn gebracht ondanks de veelgebruikte fraaie leuzen zoals 'de onvoorwaardelijke oorlog tegen de armoede' en 'het streven naar de Great Society'.

De beweging voor het verkrijgen van de burgerlijke rechten is bijna tot staan gebracht. De opvatting is zich gaan verbreiden dat de spontane oproeren onder de halfgeletterde en werkloze jeugd uit de Amerikaanse sloppen en de conflicten tussen de verschillende groepen in de Amerikaanse lagere klassen slechts met behulp van voortdurend grotere politietroepen bedwongen moet worden in plaats van door hervormingen die het kwaad tot de wortel zouden kunnen tegengaan. Om deze recessie op het gebied van de binnenlandse hervormingen in de Verenigde Staten te kunnen verklaren is het niet voldoende dit alles op de stijgende militaire uitgaven, en hiermee gepaard gaande financiële bezuinigingen, te schuiven.

Alle oorlogen, maar in het bijzonder een 'smerige oorlog', zoals de Amerikanen de Vietnam-oorlog noemen, verwekken reactionaire sentimenten. Ik zou niet eerlijk tegenover u zijn, wanneer ik mijn vrees zou verbergen dat als men deze 'smerige oorlog' niet spoedig stopt maar er nog een decennium of langer mee doorgaat, het uiteindelijk gevolg hiervan zou zijn dat de Verenigde Staten in een staat van moreel verval geraken en wel in zo'n hoge graad dat het land een doer en door reactionaire staat wordt, waar het gebruik van brutaal politiegeweld bij de

26 Aug 67 V.A.

binnen- en buitenlandse politiek hervormen moet vervangen, d.w.z. juist zulke hervormingen die immer overeenstemmen met de hooggedragen idealen en verwachtingen in het Amerikaanse volk en die cultureel erigoed waren van de Verlichting zoals deze ook bij andere volkeren van de beschaafde wereld in Oost en West, Noord en Zuid een fundament vormen voor de visie van de moderne mens op een toekomstige en gelukkiger maatschappij.

Wanneer wij protesteren tegen de oorlogspolitiek bedreven in Vietnam door de Amerikaanse regering, dan doen wij dat omdat wij hiertoe door de stem van ons geweten worden gedreven.

Wij vinden dat wat de Amerikaanse troepen, op bevel van de Johnson-regering en met steun van een misleide meerderheid van het Amerikaanse volk, begaan tegen een arm volk in een achtergebleven land een morele wandaad, zonder gelijke in de geschiedenis. Maar diegenen onder ons, die oprechte vrienden van Amerika zijn, worden evenzeer ontzet over al datgene wat de oorlog in Vietnam met zich meebrengt voor het Amerikaanse volk. Het is noodzakelijk deze waanzinnige oorlog te stoppen om de lichamen van het Vietnamese volk te redden. Het is even noodzakelijk om de ziel van het Amerikaanse volk te redden.

Laat mij dit slotbetooft bij de wereldconferentie over Vietnam in Stockholm beëindigen met u een verhaal te vertellen over een gesprek dat ik een paar weken geleden tijdens mijn laatste bezoek aan dat land met een Amerikaanse vriend voerde. Mijn vriend heeft velerlei openbare functies bekleed, waarmee hij heeft bijgedragen aan de welvaart in Amerika en de wereld en wel op zulk een wijze dat hij gerekend mag worden tot die exclusieve groep van vijf of tien nog levende Amerikanen die een grote reputatie genieten, zowel op internationaal terrein als binnen Amerika. Zijn hart is nu op tragische wijze gespleten: tussen enerzijds het besef over de waanzinnigheid van de oorlogspolitiek van zijn regering in Vietnam en anderzijds een zekere weerzin — volgens mij ten onrechte — om openlijk de politiek te bekritisieren welke geleid wordt door die regering waarmee hij een leven lang heeft samengewerkt op het allerhoogste niveau. Hij is vijfenzeventig jaar oud.

'Ik was soldaat,' zei hij, 'in de eerste wereldoorlog. Ik had geen gewetensbezwaren. Ik wist dat ik juist handelde. Mijn zonen waren soldaat in de tweede wereldoorlog; één van hen kwam om. Zij hadden geen gewetensbezwaar. Zij wisten dat ze juist handelden. Nu zullen mijn kleinzoons voor militaire dienst in het Amerikaanse leger in Vietnam worden opgeroepen. Minstens twee van hen zullen weigeren op grond van gewetensbezwaren. En de anderen zullen hun geweten zeker niet het zwijgen kunnen opleggen. Zij zullen niet het gevoel hebben dat zij juist handelen.'

Dit is een bekentenis die door mannen van zijn generatie in duizenden Amerikaanse gezinnen herhaald zou kunnen worden. Voor mij werpt het een licht op de dieptragtische morele situatie waarin het Amerikaanse volk door de regering van Johnson gebracht is.

ik
zo
is
de
e-
de
n-
r-
Is
D-
alt
eel
op
1966
nen
of
ma
nt-
iet
m-
zu-
ni-
r &
en-
ge-
iet
nen
van
na,
oor
nu-
is
Een
len
o'n
rd,
ijk
en
iar
ll-
nen
ers
ge-
ch,
art.
van
sen,
am-
kan-
da-
eren.
nog
pro-
denk
imma
er die

Amerikaanse generaals over de bombardementen op Noord-Vietnam

28 augustus '67

Senatoren voor inschakeling van Verenigde Naties

Generaal Wallace Greene, bevelhebber van het Amerikaanse korps mariniers, heeft maandag gezegd dat hij ervan overtuigd blijft dat een krachtiger luchtactie tegen Noord-Vietnam een noodzakelijk onderdeel moet zijn van de Amerikaanse strategie in Vietnam. Deze verklaring van de generaal, afgelegd voor de subcommissie van de Amerikaanse Senaat die de luchtoorlog onderzoekt, volgt op de verklaring van de Amerikaanse minister van defensie zaken, MacNamara, dat Hanoi niet door bombardementen tot vredesonderhandelingen kan worden gedwongen.

De Amerikaanse stafchef van het leger, generaal Harold Johnson, heeft de

subcommissie meegedeeld dat de bombardementen tot dusver „alle of belangrijke delen van de militair belangrijke elementen van Noordvietnams beperkte industriële basis“ hebben vernietigd.

De generaal steunde evenwel McNamara's standpunt dat de luchtoorlog op zichzelf niet voldoende is om de strijd in het zuiden te winnen. Toch vindt generaal Johnson dat de luchtactie in het noorden „een essentieel complement is van de totale militaire activiteit in Zuidoost-Azië“.

Een groep Amerikaanse senatoren heeft maandag gepleit voor inschakeling van de Verenigde Naties bij het conflict in Vietnam.

De Democratische fractievoorzitter, Mike Mansfield, is van mening dat de diplomatie in de gehele wereld gemobiliseerd moet worden om aan het conflict in Vietnam een einde te maken. Senator Fulbright, de voorzitter van de Senaatscommissie voor buitenlandse zaken, is van mening dat een debat in de Verenigde Naties tot aanbevelingen zou kunnen leiden die een oplossing zouden kunnen vergemakkelijken. De Democratische senator Wayne Morse stelt voor de Vietnamese kwestie voor de Algemene Vergadering van de V.N. te brengen ingeval een Russisch veto de Veiligheidsraad zou verlammen.

Volgens een Amerikaanse opiniepeiling wil 34 pct. van de Amerikanen dat de V.S. zich zo vlug mogelijk uit Vietnam terugtrekken. In een dergelijk onderzoek zes weken geleden was dit percentage nog maar 24. Aan de andere kant is het percentage van hen die voorstanders zijn van een strijd tot aan een algehele militaire overwinning toegenomen van 21 tot 24 pct.

Bombardement

Een Amerikaanse correspondent in Hanoi heeft maandag gemeld dat ongeveer 150 buitenlandse diplomaten en journalisten vorige week getuigen zijn geweest van het bombarderen van een ziekenhuis in Hanoi, waarbij een arts en een assistent om het leven kwamen en verscheidene verpleegsters werden gewond.

Volgens de correspondent, David Schoenbrunn, hebben de Amerikaanse bombardementen veel lijden en ontzaglijke moeilijkheden in Hanoi geschapen. Aan de andere kant stijfden zij echter de Noordvietnamese wil tot verzet.

Bij het bombardement — op 22 augustus — waren ook de hoofdkathedraal en een pagode beschadigd, aldus Schoenbrunn.

Schip getroffen

De Amerikaanse jager Du Pont heeft maandag vier treffers van een Noordvietnamese kustbatterij gekregen toer het schip doelen in de gedemilitariseerde zone onder vuur nam. Een Amerikaan werd gedood en drie Amerikaner liepen verwondingen op. De schade wordt licht genoemd. Terwijl de Du Pont naar open zee koerste plaatste zijn geschut 21 treffers op de kustbatterij, aldus een Amerikaanse woordvoerder te Saigon, die eraan toevoegde dat niet bekend was hoe groot de schade het Noordvietnamese geschut was.

reuter-D.P.A.

VOORSTELLEN IN AMERIKAANSE SENAAAT

Pleidooi voor rol van VN in Vietnam

Generaal wil meer bombardementen

WASHINGTON, 29 aug. (DPA, Reuter) — Een groep Amerikaanse senatoren heeft gepleit voor inschakeling van de Verenigde Naties om een einde te maken aan de oorlog in Vietnam.

De Democratische fractievoorzitter, Mike Mansfield, is van mening, dat de diplomatie in de gehele wereld gemobiliseerd moet worden om aan het conflict in Vietnam een einde te maken. Senator Fulbright, de Democratische voorzitter van de senaatscommissie voor buitenlandse zaken, vindt dat een VN-debat tot aanbevelingen zou kunnen leiden die een oplossing zouden kunnen vergemakkelijken. De

Democratische senator Wayne Morse stelt voor de Vietnamese kwestie voor de Algemene Vergadering van de volkerenorganisatie te brengen ingeval een Russisch veto de Veiligheidsraad zou verlammen.

Volgens een Amerikaanse opiniepeiling wil 34 procent van de Amerikanen dat de VS zich zo vlug mogelijk uit Vietnam terugtrekken. In een dergelijk onderzoek zes weken geleden was dit percentage nog maar 24. Aan de andere kant is het percentage van hen die voorstanders zijn van een strijd tot aan een algehele militaire overwinning toegenomen van 21 tot 24 procent.

Generaal Wallace Greene, bevelhebber van het Amerikaanse korps mariniers, heeft gezegd, dat hij ervan overtuigd blijft, dat een krachtiger luchtactie tegen Noord-Vietnam een noodzakelijk onderdeel moet zijn van de Amerikaanse strategie. Deze verklaring van de generaal, gedaan voor de subcommissie van de Amerikaanse Senaat die de luchtoorlog onderzoekt, volgt op de verklaring van de Amerikaanse minister van defensie McNamara, dat Hanoi niet door bombardementen tot vredesonderhandelingen kan worden gedwongen.

De Amerikaanse stafchef van het leger, generaal Harold Johnson, heeft de subcommissie meegedeeld, dat de bombardementen tot dusver „alle of belangrijke delen van de militair belangrijke elementen van Noord-Vietnams beperkte industriële basis” heb-

ben vernietigd. De generaal steunde evenwel McNamara's standpunt, dat de luchtoorlog op zichzelf niet voldoende is om de strijd in het zuiden te winnen. Toch vindt generaal Johnson dat de luchtactie in het noorden „een essentiële aanvulling is van de totale militaire activiteit in Zuidoost-Azië”.

Een Amerikaanse correspondent in Hanoi heeft gemeld, dat ongeveer 150 buitenlandse diplomaten en journalisten vorige week gekeken hebben naar het bombarderen van een ziekenhuis in Hanoi, waarbij een arts en een assistent om het leven kwamen en verscheidene verpleegsters werden gewond. Volgens de correspondent, David Schoenbrunn, hebben de Amerikaanse bombardementen veel lijden en ontzaglijke moeilijkheden in Hanoi veroorzaakt. Maar aan de andere kant stijfden zij de Noord-Vietnamese wil tot verzet. Bij het onderhavige bombardement — op 22 augustus — werden ook de kathedraal en een pagoda beschadigd, aldus Schoenbrunn.

Kind in bed gestikt

RENSWOUDE, 29 aug. — Het elf maanden oude dochtertje July-Ann van het Engels-Noorse echtpaar Webl is maandag dood in haar bedje aangetroffen. Vermoedelijk is het kind in de dekentjes gestikt. Het echtpaar was voor enkele dagen bij kennissen in Renswoude, op doorreis naar Oslo.

Johnson spreekt gerucht over aftreden van McNamara tegen

Geen plan voor vredesoffensief inzake Vietnam

President Johnson heeft vrijdag met klem een bericht tegen gesproken dat de Amerikaanse minister van defensie, Robert McNamara, bedreigd zou hebben met aftreden wegens een geschil over het bombarderen van Noord-Vietnam.

De Amerikaanse president zei op een persconferentie dat meningsverschillen tussen de verenigde chefs van staven en minister McNamara over het bombarderingsbeleid waren „opgeblazen”. Het bericht dat McNamara met aftreden bedreigd had was „het belachelijkste en onzinnigste bericht” dat hij in zijn presidentiële ambtsperiode gezien had.

De Amerikaanse president zei op zijn persconferentie verder geen vredesoffensief te beogen noch een pauze in de operaties boven Noord-Vietnam na de verkiezingen in Zuid-Vietnam. Dit was evenwel geen beletsel voor de Ver. Staten om vurig te blijven hopen op terugkeer naar de vrede in Vietnam.

De president erkende dat er soms zekere verschillen in zienswijze bestonden tussen de „burgers” en de „militairen”, maar hij voegde daaraan toe dat deze in het algemeen van betrekkelijk ondergeschikte aard waren en dat zij te vaak overdreven waren.

Johnson legde er de nadruk op dat hij, McNamara en de Amerikaanse mi-

nister van buitenlandse zaken, Rusk, de zelfde opvattingen huldigden. Aan de andere kant wees de Amerikaanse president op „de buitengewone betekenis” van de stafchefs en de strijdkrachten, met wier oordeel steeds rekening gehouden werd.

De Amerikaanse president merkte echter ook op dat hij tevens, constitutioneel, de hoogste leider is van de Amerikaanse strijdkrachten en dat het per slot van rekening zijn taak is de nodige beslissingen te nemen. Zijn voornaamste medewerker voor militaire zaken was zijn minister van defensie; de chefs van staven waren zijn militaire adviseurs.

Doelen

Wat de luchtoperaties aangaat zei Johnson dat 300 van de 350 doelen in Noord-Vietnam die op de lijst van de stafchefs voorkomen, reeds zijn aangevallen. Er bestond volmaakte overeenstemming tussen alle burgerlijke en militaire deskundigen over de keuze van deze 300 doelen. Wat de overblijvende 50 betreft, deze bevinden zich volgens Johnson in „zeer strategische zones”, dat wil zeggen in Haiphong en Hanoi en in de bufferzone tussen Noord- en Zuid-Vietnam.

Beslissingen omtrent deze laatste groep doelen zijn volgens Johnson nog niet genomen. De president zal eerst de meningen van McNamara, Rusk en de chefs van staven bestuderen. Hij verzekerde dat Rusk en McNamara het tot dusver volkomen eens zijn over het voeren van de operaties in Vietnam. De Amerikaanse president zei nog van mening te zijn dat hij de volledige medewerking had van de Amerikaanse stafchefs. Deze mening wordt, naar zijn vaste overtuiging, ook door McNamara gedeeld. (Reuter - A.F.P.)

^{3567617up}
Mike Mansfield vergelijkt standpunten over Vietnam

Nadruk op onderhandelingen maakt communisten kopschuw

(door RICHARD SCOTT)

WASHINGTON, 2 sept. — Duidelijker dan ooit tevoren zijn Amerika's voorwaarden voor een regeling via onderhandelingen in Vietnam woensdag uiteengezet door Mike Mansfield, de leider van de democratische meerderheid in de Amerikaanse Senaat. Naar men aanneemt heeft president Johnson tevoren zijn goedkeuring gehecht aan de opmerkingen van de senator. De uiteenzetting van Mansfield was vervat in een grote rede, die hij hield in de Senaat. Na afloop werd hij gecomplimenteerd door vice-president Hubert Humphrey, ambtshalve voorzitter van de Senaat, omdat hij „de zaken kort en duidelijk had samengevat.”

Voor hij zijn rede hield, deelde Mansfield aan verslaggevers mee, dat hij afschriften van zijn rede had gezonden aan de president en aan de ministers van buitenlandse zaken en defensie. De senator zei, dat de president evenals hij zelf van mening is, dat het Amerikaanse publiek er niet van uit moet gaan, dat de Verenigde Staten gedoemd zijn tot het voeren van een langdurige oorlog in Vietnam.

Senator Mansfield ving zijn toespraak aan met erop te wijzen, dat beide partijen de voorwaarden hebben aangegeven, waarop naar hun mening, de oorlog kan worden beëindigd. Hij meende, dat de mededelingen van de tegenpartij het houden van vredesonderhandelingen mogelijk maken. Die tegenpartij heeft vier voorwaarden gesteld en Washington heeft drie voorwaarden gesteld. De Amerikaanse voorwaarden, zoals senator Mansfield die weergaf, zijn:

Dat het volk van Vietnam het recht krijgt zijn eigen toekomst te bepalen, vrij van dwang, geweld of terreur.

Dat Zuid-Vietnam kan kiezen tussen onafhankelijkheid en vereniging met het noorden, in algemene overeenstemming met de akkoorden van Genève.

Dat alle buitenlandse strijdkrachten en bases uit heel Vietnam zullen verdwijnen, vooropgesteld dat de vrede kan worden hersteld en dat er internationale waarborgen tegen interventie komen voor Vietnam, Laos en Cambodja.

De senator zei, dat het ook nodig zal zijn de straffeloosheid te garanderen van allen, die aan welke kant dan ook bij het conflict betrokken zijn, alsmede een staakt-het-vuren en een verbod op roepenbewegingen in heel Vietnam, „dat heel goed zou kunnen samenvallen met het begin van onderhandelingen”.

Hij waarschuwde tegen de veronderstelling, dat „wij in Vietnam zijn gevestigd in een gevecht met een groep of een regering, die geen ander doel heeft dan de oorlog omwille van de oorlog.”

Integendeel, Mansfield zei, dat de Noordvietnamezen en de Vietcong een bijzonder duidelijk idee hebben van waarom zij vechten en van de omstandigheden, waaronder zij bereid zijn dat vechten te staken. Op grond van de openbare verklaringen, die de tegenpartij heeft afgelegd, definieerde

MIKE MANSFIELD

hij haar voorwaarden voor onderhandelingen aldus:

Erkenning van de rechten van het Vietnamese volk, die voortkomen uit de akkoorden van Genève.

Dat de verdeling van Vietnam zal voortduren in afwachting van een vreedzame hereniging, maar dat alle buitenlandse strijdkrachten en bases worden teruggetrokken.

Dat over de interne aangelegenheden van Zuid-Vietnam zal worden beslist door het Zuidvietnamese volk alleen, in overeenstemming met het program van het Nationale Bevrijdingsfront en zonder buitenlandse inmenging. (Het Nationale Bevrijdingsfront is de politieke afdeling van de Vietcong en Hanoi moet weten, dat deze voorwaarde volstrekt onaanvaardbaar is.)

De vreedzame hereniging van Vietnam zal op de duur moeten worden

gevoerd door het Vietnamese volk in Noord en Zuid Vietnam en op de buitenaf.

Ofschoon er een zekerigheid en ruimte te over voor minst drie maanden bestaan met betrekking tot de eerste twee en de laatste van drie voorwaarden, schijnt er geen te zijn, die onoverkomelijke moeilijkheden biedt.

James Reston, verbond aan de hoofdredactie van de „New York Times”, die thans een roes door Zuid-Vietnam maakt, sugart in zijn krant, dat de officiële kant, die Washington de laatste tijd op bereidheid tot onderhandelen liet schadelijk is voor het tot slaken van die onderhandelingen.

Hij schrijft, dat de Vietcong de Noordvietnamezen geen geloof betoont aan Washingtons vredesbetogen. Zij zien in alle eerlijkheid geen kans te begrijpen, dat de machtigste staat ter wereld werkelijk zoveel inspannen en zoveel offers besteedt aan zo'n en zo'n afgelegen land als Zuid-Vietnam, als zij niet van plan is zich zelf toe te eigenen.

Wanneer Washington dus telkens onderhandelingen vraagt, betogen Noordvietnamezen, dat onderhandelingen strijdig zijn met de belangen het noorden en dat men er zich da om tegen moet verzetten.

Reston schrijft, dat Amerikaanse autoriteiten en buitenlandse diplomaten in Saigon het er allemaal over eens zijn, dat zoveel gepraat over onderhandelingen de communisten alleen maar misleidt en de kansen voor een oplossing van het conflict met diplomatieke middelen vermindert. Zij die het meest naar onderhandelingen verlangen, zo schrijft hij, zijn degenen, die met de meeste klem adviseren tot het staken van alle gepraat over onderhandelingen.

James Reston merkt op, dat de gemene verklaring, waarom Hanoi koppig alle onderhandelingen afwijst deze is, dat de Noordvietnamezen oordeel zijn, dat zij in 1954 in Hanoi land hadden kunnen inpikken, maar niet zo argeloos waren geweest als de conferentie van Genève (terwijl de bepaling inzake onderhandelingen voor heel Vietnam, die in het akkoord van Genève was opgenomen, achteraf niet werd uitgesproken).

Hij bericht, dat het gepraat over onderhandelingen door de Zuidvietnamese autoriteiten maar niet bezorgd is, dat er volledig op verover onderhandelingen van de leiders te worden afgehandeld.

Volk van Zuid-Vietnam naar de stembus (1)

VREES VOOR EEN FARCE

Verenigde Staten hechten veel waarde aan democratisch verloop

OP 3 SEPTEMBER gaat het volk van Zuid-Vietnam naar de stembus om een president, een vice-president en een senaat te kiezen. Deze verkiezingen moeten bewijzen dat Zuid-Vietnam, een echte democratie is geworden, een van de weinige in Azië, waar de door het volk gekozen regeringen op de vingers van één hand zijn te tellen. De Verenigde Staten, die in Vietnam meer dan een half miljoen mensen hebben ingezet om, zoals zij zeggen, de vrijheid en de meest elementaire mensenrechten te verdedigen, hechten uiteraard veel waarde aan de komende volksuitspraak.

Als de verkiezingen een farce worden — en dat gevaar is groot — heeft president Johnson geen been meer om op te staan. Zijn politiek van militaire interventie in Zuid-oost-Azië zal dan door het Congres, de pers en de publieke opinie, die toch al steeds meer vragen beginnen te stellen, worden weggehoond.

In de rest van de westerse wereld zal de kritiek nog groter worden dan zij al is; de Vietcong en Noord-Vietnam zullen de hemel — of Marx — danken voor het kostbare geschenk, dat zij plotseling in de schoot krijgen geworpen, en Johnson zal met sterke argumenten moeten komen om een

De belangrijkste burgerkandidaat voor het presidentschap, ex-premier Tran Van Huong, hier op bezoek in een weeshuis in Saigon.

rechtvaardiging te vinden voor het voortzetten van de oorlog. Met als uiterste consequentie dat zijn positie bij de Amerikaanse presidentsverkiezingen van volgend jaar verre van rooskleurig zal zijn. Recente opiniepeilingen hebben aangetoond, dat zijn populariteit reeds aanzienlijk is gedaald en dat hij, als de verkiezingen op dit moment werden gehouden, zou worden verslagen door George Romney, de Republikeinse gouverneur van Michigan.

De stembusronde in Zuid-Vietnam heeft een lange voorgeschiedenis. In april 1964 besloot de toenmalige regering in Saigon, onder druk gezet door massale demonstraties van de boeddhisten, dat een Grondwetgevende Vergadering zou worden gekozen. Het staatshoofd, generaal Nguyen van Thieu, gaf deze vergadering zes maanden de tijd om een grondwet op te stellen.

In september kwam de Grondwetgevende Vergadering voor de eerste maal bijeen. De 117 leden ervan waren gekozen in rechtstreekse verkiezingen. Het werk verliep geheel volgens plan. Op 1 april van dit jaar werd de nieuwe grondwet door Van Thieu afgekondigd. Een kopie ervan, in leer gebonden, was al op 13 maart tijdens de conferentie van Guam overhandigd aan president Johnson.

IN SPECIALE clausules in de grondwet werd bepaald, dat de Grond-

wetgevende Vergadering zou fungeren als parlement totdat een president en vice-president, een Senaat en een Huis van Afgevaardigden zouden zijn gekozen. Tot dat moment zou ook de regering van generaal Van Thieu en premier Nguyen Cao Ky aanblijven. Officieel heeft Van Thieu de functie van „voorzitter van het Nationale Leiderschaps-Comité”; Ky is leider van de regering. Het comité is in feite een soort junta van burgers en militairen, die via Ky de lakens uitdelen.

Na de verkiezingen komt de uitvoerende macht in handen van de president. Hij benoemt de premier en de ministers en is opperbevelhebber van de strijdkrachten. Hij kan ook wetsontwerpen indienen. Wetten, die door het parlement zijn aangenomen kan hij vijftien dagen tegenhouden door een veto.

De premier en de ministers kunnen tot aftreden worden gedwongen door een tweederde meerderheid in het parlement. Als de president het ontslag weigert kan ook hij worden overstemd, maar daarvoor is een meerderheid van drievierde nodig.

Het parlement bestaat uit twee Kamers: de Senaat, gekozen voor zes jaar, en het Huis van Afgevaardigden, gekozen voor vier jaar. Op 3 september wordt de Senaat gekozen; de verkiezingen voor het Huis volgen in oktober.

De grondwet erkent alle grondrechten van vrije mensen; alleen commu-

nistische propaganda en activiteiten zijn verboden. Militairen in actieve dienst mogen geen politiek bedrijven. Er is vrijheid van godsdienst. Geen enkele godsdienst is staatsgodsdienst. De Zuidvietnamese katholieken hebben ertegen geprotesteerd, dat in de inleiding van de grondwet nergens wordt gesproken over het bestaan van een Opperreken.

Op papier zit het allemaal uitstekend in elkaar, dat kan niemand ontkennen. De grote vraag is echter of de thans heersende generaals (Van Thieu en Ky) zullen toestaan dat de verkiezingen eerlijk verlopen. Hierover bestaat ernstige twijfel, hetgeen reeds heeft geleid tot boze commentaren in de Amerikaanse pers en niet minder boze discussies in de Amerikaanse Senaat.

Veel kandidaten

THIEU IS ZELF de belangrijkste kandidaat voor het presidentschap; Ky wil vice-president worden. Er zijn nog tien andere kandidaten voor de hoogste post in het land, onder wie enkele vooraanstaande politici. De twee belangrijkste zijn Tran Van Huong (63) en Phan Khac Suu (61).

Vooraf de kansen van Huong worden door waarnemers in Saigon niet slecht aangeslagen. Hij werd premier in oktober 1964, maar werd afgezet toen generaal Khanh in januari 1965 door een staatsgreep aan de macht kwam. Pham Khac Suu, die in oktober 1964 president was geworden, werd eveneens door het leger vier maanden later de laan uitgestuurd.

ARIE KUIPER

President Johnson en de president van Zuid-Vietnam, Nguyen Van Thieu.

Volk van Zuid-Vietnam naar de stembus (2)

DRUK VAN DE GENERAALS

Vandaag publiceren wij een tweede en laatste beschouwing over de verkiezingen in Zuid-Vietnam, die zondag worden gehouden. Het eerste artikel werd afgedrukt in DE TIJD van dinsdag 29 augustus.

De „glamour-boy“ van de Zuidvietnamese politiek, generaal Nguyen Cao Ky, momenteel premier en kandidaat voor het vice-presidentschap.

regering hun een speciaal vliegtuig met dertig zitplaatsen ter beschikking te stellen. Toen werd de campagne hervat.

Het is geen geheim in Saigon dat Van Thieu en Ky in hun campagne gebruik maken van alle voordelen, die hun positie hun biedt. Zij hebben vliegtuigen en auto's genoeg, beschikken over een behoorlijk administratief apparaat in het gehele land (voorzover dat niet wordt beheerst door de Vietcong) en verschijnen bovendien regelmatig voor de radio en de televisie.

Een van de burgerkandidaten, Ha Thuc Ky (geen familie van de premier) heeft zelfs gezegd: „Als de Verenigde Staten niet tussenbeide komen en de huidige regering niet dwingen heen te gaan, hebben de verkiezingen niets te betekenen.“ Maar het is natuurlijk moeilijk na te gaan of deze Ky overdrijft of niet. Uiteindelijk voert ook hij een politieke propagandacampagne.

Belangrijk is wat de kandidaten over de oorlog denken, Tran Van Huong en Phan Khac Suu hebben er geen geheim van gemaakt, dat zij onderhandelingen wensen met de Vietcong en Noord-Vietnam. Over 't algemeen zijn zij echter erg voorzichtig met uitspraken hierover, waarschijnlijk omdat zij heel goed beseffen dat over de oorlog niet wordt beslist in Saigon, maar in Washington en Hanoi.

DE KANSEN van Tran Van Huong om in de verkiezingen een goed figuur te slaan worden goed geacht, omdat

hij de enige kandidaat is, die zowel door de katholieken als door veel boeddhisten wordt gesteund. De katholieken mogen hem omdat hij in 1964 krachtig stelling nam tegen het politieke drijven van de boeddhisten, terwijl de boeddhisten hem steunen omdat hij volgens hen de enige man is, die een redelijke kans maakt de gehate Van Thieu en Ky te verslaan.

Een ietwat negatieve liefde dus, maar wel effectief. De grote vraag is echter of Van Huong met een redelijke kans op succes kan optornen tegen de geweldige politieke overmacht van de heersende generaals en of die hem zijn gang zullen laten gaan als hij wordt gekozen.

Veel leden van het Amerikaanse Congres hebben geen enkel vertrouwen meer in een eerlijk verloop van de verkiezingen. Senator Robert Kennedy zei op 11 augustus, dat de Verenigde Staten hun militaire hulp aan Zuid-Vietnam dienden te „herzien“ als de verkiezingen niet vrij en eerlijk zouden zijn. Hij werd bijgevalen door de senatoren Fulbright, Mansfield, Javits, Pastore en Church.

Pastore, een trouw supporter van Johnsons Vietnam-beleid, zei: „Wat moeten wij zeggen tegen de moeders en weduwen van de Amerikaanse jongens, die op het ogenblik in een tempo van 1200 man per maand sneuvelen in Vietnam, als blijkt dat alles voor niets is? De ergernis van onze mensen wordt met de dag groter.“ En senator Church: „De tyrannie is gehuld in vele

mantels. Het communisme is er daar één van en het soort militaire junta, dat in Zuid-Vietnam regeert, een andere.“

Zevenenvijftig leden van het Huis van Afgevaardigden schreven een brief aan president Johnson, waarin zij zeiden dat de verkiezingen in Zuid-Vietnam een volslagen zwendel zullen zijn, als de junta haar houding niet onmiddellijk wijzigt. De Amerikaanse regering, aldus deze Congresleden, dient de regering in Saigon mede te delen dat de Verenigde Staten hun gehele Vietnam-politiek eens ernstig zullen gaan doorlichten als de toestand niet verandert.

Grote zorgen

GEEN WONDER DUS dat president Johnson en zijn ministers zich grote zorgen maken. Johnson — die de bui allang heeft zien aankomen — zei verleden week op een persconferentie, dat het ondanks alles zeer opmerkelijk is, dat een jong land als Zuid-Vietnam, dat is overrompeld door oorlog en opstanden, reeds zo'n eind is opgerukt op de weg naar zelfbeschikking. Het leek of hij bij voorbaat alle kritiek wilde ontzenuwen, toen hij zei: „Ik heb in de Verenigde Staten al heel wat verkiezingen meegemaakt, maar altijd zijn er wel mensen die vragen stellen over de doeltreffendheid en de eerlijkheid ervan — of over de wijsheid van de kiezers. Hoe dichter wij bij de verkiezingen in Vietnam komen, hoe meer kritiek wij zullen horen.“

Johnson deed gok erg optimistisch over het verloop van de oorlog. Er is geen sprake van een impasse, zei hij. Dat optimisme wordt door slechts weinigen gedeeld. Niet door de New York Times bijvoorbeeld, die in een groot artikel van R. W. Apple jr., chief van het Times-bureau in Saigon, meldde dat de oorlog muurvast zit. Hij onthulde dat van de 126.000 dorpen en dorpjes in Zuid-Vietnam er nog geen tweeduizend worden beheerst door de regering in Saigon. De rest is óf absoluut onveilig óf geheel in handen van de Vietcong.

Onthullend is ook zijn opmerking dat de Amerikanen volgens eigen zeggen tot nu toe 200.000 Vietcongs en Noord-vietnamezen hebben gedood, met als resultaat dat de troepen van de vijand thans omvangrijker zijn dan ooit: 297.000 man. Over een impasse gesproken!

Geen enkel vertrouwen dus in het militaire verloop van de strijd. Als nu ook nog de verkiezingen een flop worden, kan Johnson rekenen op een steeds aangroeiende storm van afkeer en verontwaardiging in eigen land.

ARIE KUIPER

Washington is voldaan over Vietnamese verkiezingen

Vredesinitiatief nu aan Saigon?

Van onze correspondent

WASHINGTON, 5 sept. — De eerste presidentsverkiezingen in Vietnam na die welke Diem in 1962 aan de macht hielden, hebben voldaan aan de eis die Washington stelde toen het Saigon dwong tot deze politieke exercitie. Zij gaven de regering in Washington de gelegenheid zich verheugd te tonen over althans dit ene aspect van de Amerikaanse belegging van 25 miljard dollar jaarlijks. Het State Department vond de verkiezingen een „belangrijke stap vooruit”.

Ook toont men zich blij verrast over de opkomst van 80 procent van de ingeschrevenen en men vergelijkt dit cijfer met de lagere percentages van de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Enkelen in regeringskringen spreken al over nieuwe vredesinitiatieven nu het regime in Saigon, tenminste in Amerikaanse ogen, is geëigeld. Voor Johnson betekenen de uitslagen een persoonlijk succes, omdat hij deze voor het Amerikaanse geweten zo belangrijke eerste stap naar democratie tot een sleutel had gemaakt van zijn politiek.

Niemand beweert dat de verkiezingen brandschoon waren. Het feit dat zij zijn gehouden acht men belangrijker dan hun resultaat. Vooral omdat zij de Amerikaanse regering enkele argumenten opleveren tegen critici: dat meer dan 80 procent der 5,6 miljoen ingeschrevenen opkwam terwijl 2 miljoen niet ingeschreven konden worden, betekent dat tweederde van het volk, althans overdag, onder het gezag van de regering staat. Meer dus dan de critici beweerden.

Dat Nguyen Van Thieu slechts 35 procent van de stemmen kreeg terwijl Truong Dinh Dzu, die een campagne op basis van een verzoeningspolitiek voerde, tweede werd, duidt erop dat de strijd op zijn minst eerlijker was dan die in 1962. Dat de Vietcong een aanzienlijke terreur organiseerde betekent dat de verkiezingen niet zo onbelangrijk waren als de critici in het Westen meenden. Die in de Senaat zwijgen tot nu toe dan ook.

Nieuwe hoop

Het belangrijkste lijkt echter dat degenen die aandringen op onderhandelingen tussen de Vietnamezen on-

kiezingen — binnen de van tevoren eraan gestelde grenzen door uitschakeling van kandidaten — vrij eerlijk zijn verlopen en dus in Amerikaanse ogen een stap vormen naar het doel waarvoor de Amerikaanse soldaten daar vechten. Met andere woorden: vooral bij het publiek hier droeg de oefening bij tot het inzicht dat de verkiezingen, die hier werden gevolgd als gold het een belangrijke voorverkiezing in New Hampshire, meer te maken hadden met Amerika's behoefte aan rechtvaardiging dan met een Vietnamese zucht naar democratie.

Zelfkennis

De overigens „havikse” Washington Star vertolkte dit inzicht al tevoren toen dit blad in een humoristisch artikel uitlegde dat het democratische proces in Vietnam een voorbeeld was van Amerikaanse wensen die zichzelf vervullen. Dit was noodzakelijk omdat de Amerikanen afkerig waren van politiek realisme en dus een machtsstrijd om invloedssferen in de Eerste en Tweede Wereldoorlog, maar ook in Azië nu, steeds wilden

verdoezelen onder mooie woorden als democratie en zelfbeschikking. Wellicht is het bereiken van deze Amerikaanse zelfkennis de (Vietnamese) moeite waard geweest.

an-
van
de
ere-
heeft
jaar-
vaart
drei-
een
erkie-
orden.
romen
ok al-
Ky de
Thieu.
en hoe-
worden
Thieu of
van een
rgerkan-
het spel
de boed-
maanden
i voorne-
fgebracht
post-Azia-
acht men
r in Bang-
ok hier toe
de kiezers,
niet wist
er was voor
dan voor de
ook de criti-
in Vietnam
Johnson als
n dat de ver-

gen. Nu Thieu zijn bewind gelegiti-
meerd ziet en op de „volkswil“ kan
steunen, zo meent men, zou hij, wan-
neer in november het parlementaire
stelsel is voltooid, zijn verkiezingsbe-
loftes gestand kunnen doen betref-
fende onderhandelingen met Hanoi of,
via bemiddelaars, met de Vietcong en
zou hij een verzoek aan Washington
kunnen doen tot het stopzetten van
de bombardementen.

Dat Dzu, die openlijk heeft geij-
verd voor het onmiddellijke stopzet-
ten van de bombardementen en voor
onderhandelingen met de Vietcong en
met Hanoi, onverwacht 17 procent
van de stemmen verkreeg, zou een
nieuw regime in Saigon bij het voe-
ren van een dergelijke politiek als
rechtvaardiging kunnen aanvoeren.
Ook binnen de Amerikaanse regering
kan men zulke geluiden beluisteren
indien tenminste de nadruk die men
er legt op de suggestie dat vredesini-
tiatieven voortaan van Saigon zullen
moeten uitgaan op die manier uitge-
legd kan worden. In hoeverre bij de-
ze interpretatie van de verkie-
zingsuitslag de Amerikaanse wens
naar een eervolle uitweg vader van
de verwachting is, staat nog te be-
zien.

Wel bood Thieu tijdens de campag-
ne onderhandelingen aan en zou
Washington een Zuidvietnamees ver-
zoek om de bombardementen te sta-
ken nauwelijks kunnen weigeren. Bo-
vendien heeft de Amerikaanse mi-
nister van defensie, McNamara, toege-
geven dat de bommen Hanoi niet tot
onderhandelingen kunnen dwingen.
Anderzijds zou het eisen van een mili-
taire tegenprestatie als voorwaarde
voor het staken of onderbreken van
de bombardementen gedurende een
week, zodat er een ultimatum
ontstaat, Hanoi toch tot een negatief
antwoord dwingen. En het is te vre-
zen dat Thieu zijn aanbod in een van
die twee vormen zal gieten.

Zorgelijke vragen

Sommigen zien ook in de omstan-
digheid dat Johnson het voorstel van
een aantal senatoren om de
kwestie-Vietnam weer aan de Vere-
nigde Naties voor te leggen niet heeft
afgewezen — een eerste poging daar-
toe bij de Veiligheidsraad verzuurt
daar al sinds twee jaar onder de drei-
ging van een Russisch veto — een
mogelijke uitweg die na deze verkie-
zingen aantrekkelijker is geworden.

Tegenover deze toekomstdromen
stellen deskundigen hier dan ook al-
lereerst zorgelijke vragen. Of Ky de
tweede viool zal spelen onder Thieu.
Wie van beiden zal domineren en hoe-
veel Amerikaanse druk zal worden
aangewend ten gunste van Thieu of
ten gunste van de keuze van een
gematigde premier. Of de burgerkan-
didaten die nu roepen dat het spel
niet eerlijk is gespeeld en de boed-
dhisten die al explosieve maanden
hebben voorspeld, van hun voorne-
men om te rebelleren afgebracht
kunnen worden. Een Zuidoost-Azia-
tischs top-conferentie vewacht men
dan ook niet voor december in Bang-
kok of Seoel.

Natuurlijk geeft men ook hier toe
dat de meerderheid van de kiezers,
vooral op het platteland, niet wist
waar het om ging of banger was voor
het dorpshoofd overdag dan voor de
Vietcong 's nachts. Maar ook de criti-
ci onder de journalisten in Vietnam
en de prominenten die Johnson als
waarnemers zond vonden dat de ver-

Naar het Tsjechoslowaakse persbu-
den de leiders te Peking directieven
en uitgaan naar de Rode wachters
arkin wordt aangedrongen op een af-
akken van de culturele revolutie. In
te richten zou onder meer zijn
regd dat het volgende stadium van de
culturele revolutie moet worden geken-
kt door het overwinnen van de
er van overmoed". Het parool nu
"Ga zitten en bestudeer ernstig de

Peking roept op
tot matiging

Romney en Vietnam

(Van een bijzondere medewerker)

OP DIT MOMENT is de belangrijkste vraag over de Amerikaanse presidentsverkiezingen, die volgend jaar worden gehouden, waarschijnlijk niet wie de kandidaat van de Republikeinen zal zijn. Veel belangrijker is de vraag of de Republikeinse kandidaat, wie het ook wordt, van de oorlog in Vietnam een belangrijker punt zal maken in zijn campagne. Er is moed voor nodig om dat te doen. Een land dat oorlog voert is niet geneigd te luisteren naar een man, die zegt dat de dood van de soldaten zinloos is. Maar als er een Republikein komt die, op grond van goede en onderling samenhangende argumenten, een alternatieve politiek voorstelt, zou hij zeker veel indruk maken en de Republikeinen een goede kans op de overwinning bezorgen.

Erkend moet worden dat een vergelijking met de campagne van generaal Eisenhower in 1952 niet opgaat. Eisenhower beloofde dat hij naar Korea zou gaan en een eind zou maken aan de oorlog. Dat hielp hem mede aan de overwinning, maar hij legde niet uit hoe hij een eind zou maken aan de oorlog. Dat hoefde hij ook niet, want het Amerikaanse volk had reeds eindelijk veel vertrouwen in hem. Dat is niet het geval met een van de mannen, die thans streven naar de Republikeinse kandidatuur voor het Witte Huis. Als een van hen het volk zou beloven, dat hij een eind aan de oorlog zal maken, zou hij zijn zaak met grote bekwaamheid en vastberadenheid moeten bepleiten en hij zou een groots opgezette verdediging van de Democratische partij tegenover zich vinden.

Tot nu toe heeft geen enkele Republikeinse kandidaat getoond dat hij plannen heeft deze gevaarlijke weg te bewandelen. De reden is niet zozeer dat zij er de moed niet toe hebben; zij worstelen vooral met de moeilijkheid, dat zij voor de dag moeten komen met een werkelijk duidelijk en overtuigend alternatief voor het thans gevoerde beleid.

GOUVERNEUR ROMNEY van Michigan heeft thans een eerste poging in die richting gedaan door de historische veronderstellingen, waarop het huidige beleid is gebaseerd, in twijfel te trekken. Hij zegt dat hij tijdens een bezoek aan Vietnam in 1965 een „hersenpoeling“ heeft ondergaan van de militaire en diplomatieke autoriteiten, die hem ervan wisten te overtuigen dat de Amerikaanse interventie gerechtvaardigd was. Romney heeft nu zijn eigen hulswerk gedaan en is tot heel andere conclusies gekomen. Zoals hij verleden maand reeds suggereerde en thans met méér nadruk heeft gesteld, gelooft hij dat het voor de Verenigde Staten niet noodzakelijk was geweest in de

ANDERE MENING OVER VIETNAM

George Romney schaaft zich achter de „duiven“

Probleem door Amerika zelf geschapen

(Van een correspondent)

WASHINGTON, 7 sept. — George Romney, de gouverneur van de Amerikaanse staat Michigan, die kans maakt op de kandidatuur van de Republikeinse partij voor het presidentschap in 1968, heeft gezegd, dat hij bij zijn bezoek aan Zuidoost-Azië in 1965 ten onrechte tot de overtuiging is gekomen, dat de Verenigde Staten noodzakelijkerwijs bij de strijd in Vietnam betrokken zijn geraakt. Tijdens een TV-interview zei Romney dat hij zich pas later had gerealiseerd, dat hij zich had vergist en dat „de Verenigde Staten het huidige conflict tussen vrijheid en communisme in Zuid-Vietnam zelf in de wereld hebben geholpen“.

„Ze hebben me daar de ergst denkbare hersenspoeling toegediend die iemand, die naar Vietnam gaat, zich maar kan indenken. Niet alleen de generaals, maar ook het diplomatieke korps daar, dat zijn werk met grote grondigheid verricht“, aldus Romney. Als gevolg van die „hersenpoeling“ had hij bij zijn terugkeer verklaard, dat de Amerikaanse inmenging in Zuid-Vietnam „moreel juist en nodig“ was.

„Na een verdere bestudering van de kwestie ben ik echter tot de slotsom gekomen, dat Amerika niet langer bij de oorlog in Vietnam betrokken hoeft te zijn om een eind te maken aan de communistische agressie in Zuid-Oost-Azië of om overheersing door de Chinese communisten te voorkomen. Het is naar mijn mening erg tragisch, dat wij bij dat conflict betrokken zijn geraakt. Als Eisenhower president van de Verenigde Staten was gebleven, zouden wij, denk ik, nooit bij een landoorlog in Zuid-Oost-Azië verzeild zijn geraakt.“ aldus de gouverneur.

Volgens Romney zouden de Amerikanen de Zuidvietnamese regering duidelijk moeten maken, dat zij niet meer op een onbeperkte aanvoer van mannen en materiaal hoeft te rekenen, tenzij het land zichzelf grotere inspanningen getroost om de vijand te verslaan. „Wij kunnen de oorlog niet winnen door Noord-Vietnam te bombarderen. Daarmee brengen wij de Noordvietnamezen niet aan de conferentietafel.“

Gouverneur George Romney van Michigan en zijn vrouw Lenore.

gekregen, dat zij hem zullen steunen. Op de vraag of hij ook een kandidatuur voor het vice-presidentschap in 1968 zal aanvaarden, antwoordde Romney: „Nee, daar heb ik geen belangstelling voor“.

Hoewel hij Romney al vaak duidelijk heeft gemaakt, dat zijn verzet tegen de bombardementen niet inhoudt, dat hij ook tegen de aanvallen op Noord-Vietnam is, heeft hij er bij herhaling de nadruk op gelegd, dat de Verenigde

hersen heeft gespoeld, moet eens nagaan wat de regering steed het volk heeft verteld over de oorlog in Vietnam. Die informatie is niet juist geweest. Herhaaldelijk heeft men het volk verteld dat we de situatie binnenkort onder controle zouden hebben. . . dat de jongens daar binnen een paar maanden thuis zouden zijn. Dat is niet

om de communistische agressie in Zuidoost-Azië te keren.

Dit is al een hele winst vergeleken met de blinde opvatting, dat Amerika altijd gelijk heeft, en misschien zullen de kiezers op grond van Romney's opmerkingen wat dieper over de zaak gaan nadenken, maar erg ver gaat het nog niet. Romney suggereert niet dat het mogelijk is terug te keren en zich uit Vietnam terug te trekken. De politiek van dit moment, zo zegt hij, moet zich baseren op de omstandigheden van dit moment. Zijn suggesties voor de praktijk houden „meer effectieve" bombardementen in en vooral meer steunen op de Zuidvietnamezen, aan wie verteld moet worden dat zij niet alles aan de Verenigde Staten kunnen overlaten.

Het lijkt niet erg waarschijnlijk dat dit soort opmerkingen het kiezersvolk in vuur en vlam zal zetten. Reeds op 25 augustus werden overtuigende argumenten tegen een uitbreiding van de bombardementen opgesomd door de minister van defensie, Robert McNamara. (Overigens zei McNamara niet, zoals vele mensen schijnen te denken, dat de bombardementen op Noord-Vietnam een mislukking zijn; hij zei slechts dat de bombardementen alléén de overwinning niet kunnen brengen, dat zulks ook nooit de bedoeling is geweest en dat de bombardementen dus beperkt moeten blijven.) En wat Romney's andere punt betreft, het méér vertrouwen op de Zuidvietnamezen, dat is al heel wat keren geprobeerd, maar met opvallend weinig succes.

GOVERNEUR ROMNEY behoort tot de meer „duif"-achtige van de Republikeinen, maar in de grond van de zaak komen zijn opmerkingen over Vietnam neer op de belofte, dat hij dezelfde oorlog zou voeren, maar dan op een betere manier. Als slagzin voor de verkiezingen is dat niet makkelijk te onderscheiden van de kreten van andere kandidaten, die willen dat de oorlogsinspanningen worden opgevoerd. En ook zal Romney de mensen er op deze manier niet van kunnen overtuigen, dat hij de zaken heel wat beter zou leiden dan president Johnson.

Het feit blijft bestaan dat Johnsons reputatie zich op het ogenblik op een dieptepunt bevindt. Slechts vijf van zijn vijftientig belangrijkste wetsontwerpen zijn door het huidige Congres aangenomen. De opiniepeilingen tonen aan dat slechts 39 procent van de Amerikanen vindt dat hij goed werk doet. De peilingen tonen ook aan dat Johnson verslagen kan worden, hetzij door gouverneur Romney, hetzij door de gouverneurs Nelson Rockefeller en Ronald Reagan, als die gezamenlijk zouden optreden als kandidaten voor het presidentschap en het vice-presidentschap.

Gezien dit alles lijkt het erop dat de deur van het Witte Huis wijd open staat voor een werkelijk bekwame en vastberaden Republikeinse aanval. Maar wie die aanval effectief wil maken moet met betere argumenten komen dan klachten over een „hersenspoeling".

Copyright The Times

De aanval van Romney op de regeringspolitiek is een aanwijzing, dat ook hij ervan overtuigd is, dat de strijd in Vietnam de belangrijkste inzet zal zijn bij de presidentsverkiezingen van het volgende jaar en dat de positie van Johnson — naar uit de recente opiniepeilingen gebleken is — op dat punt het meest kwetsbaar is.

Romney's opmerkingen zijn een wat uitvoeriger herhaling van hetgeen hij vorige maand verklaarde op een persconferentie in Lansing. Hij zei toen ook dat hij de opvatting dat de bombardementen op Noord-Vietnam tot vredesonderhandelingen zouden leiden, „niet realistisch" vond.

De bombardementen, aldus de gouverneur, brengen in het gunstigste geval alleen schade toe aan de toevorroutes en bemoeilijken de infiltraties. De „infrastructuur van de guerrilla" wordt er niet door aangetast. Hij bestreed ook de „domino-theorie", volgens welke de terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Vietnam automatisch tot een communistische opmars in heel Zuidoost-Azië zal leiden.

Hoewel de gouverneur zijn kandidatuur formeel nog moet aankondigen, is hij veel actiever dan alle andere gegedigen voor de kandidatuur van de Republikeinse partij. Hij heeft een ervaren staf met aan het hoofd Leonard Hall, die de succesvolle presidentiële campagne van generaal Eisenhower leidde. Van enkele vooraanstaande Republikeinen, zoals Nelson Rockefeller, de gouverneur van New York, en Henry Cabot Lodge, de voormalige Amerikaanse ambassadeur in Vietnam, heeft hij al de belofte

door meer lasten op de schouders van de Zuidvietnamezen te leggen. Dat is ook het standpunt van bijvoorbeeld McNamara en Robert Kennedy.

Hoewel hij thans de belangrijkste Republikeinse troef voor het presidentschap is, nu meer dan veertig procent van het electoraat hem blijkt te steunen, is het grootste probleem voor Romney dat men niet precies weet wat men aan hem heeft. Uit zijn eerdere uitspraken over de kwestie-Vietnam was moeilijk af te leiden of dat hij de politiek van de Amerikaanse regering steunde of niet.

Thans blijkt dat Romney bereid is zich aan de zijde te scharen van hen, die voorstander zijn van een zo spoedig mogelijke beëindiging van de oorlog, zelfs al zouden de Amerikaanse troepen daarvoor moeten worden teruggetrokken.

Romney's verklaring dat hij tijdens zijn bezoek aan Zuid-Vietnam in 1965 een soort „hersenspoeling" zou hebben ondergaan, hem toegediend door de Amerikaanse militairen en diplomaten ter plaatse, heeft in de VS uiteraard heel wat beroering verwekt. John Bailey, de voorzitter van de Democratische partij, zei dat Romney zijn excuses dient aan te bieden aan generaal Westmoreland en de Amerikaanse ex-ambassadeur in Saigon, Henry Cabot Lodge.

Ook in regeringskringen en binnen de Republikeinse partij is grote verontwaardiging ontstaan over de uitspraken van Romney, die echter niet van plan is zijn woorden terug te nemen. Gisteren zei hij op een persconferentie: „Wie een discussie wil beginnen over de vraag wie wien

BEDRIJFSAN

ESSO CHEMIE N.V. is een jong en dynamisch bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een van de belangrijkste producenten van dynamisch en chemisch materiaal in de wereld. Het bedrijf is een jong en dynamisch bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een van de belangrijkste producenten van dynamisch en chemisch materiaal in de wereld.

Medio 1968 moet deze fabriek in gebruik worden genomen. Het bedrijf is een jong en dynamisch bedrijf dat zich heeft ontwikkeld tot een van de belangrijkste producenten van dynamisch en chemisch materiaal in de wereld.

Door deze uitbouw van de activiteiten van de onderneming zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

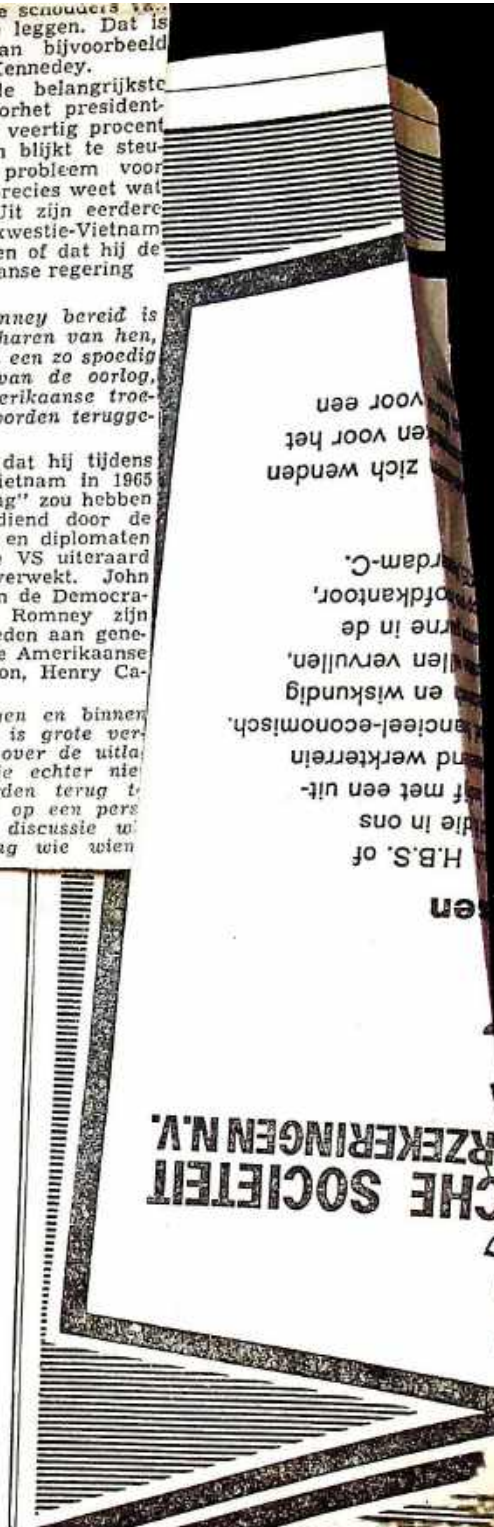
Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

Wanneer deze fabriek in gebruik wordt genomen, zal de productie van deze fabriek in gebruik worden genomen.

IEF - PERSPECTI

Sabotage door Vietcong

De Vietcong heeft groot belang bij een mislukking van de Zuidvietnamese verkiezingen van zondag. Daarom heeft deze communistische guerrillastrijdmacht een terreurcampagne gelanceerd om de mensen te weerhouden naar de stembus te gaan.

Deze nieuwe golf van geweldpleging begon in het vorige weekeinde met aanvallen op zeven van de 44 provinciale hoofdsteden, waarbij enige honderden mensen werden gewond of gedood, voor het merendeel Zuidvietnamese burgers. De beschietingen met mortieren waren vooral op Amerikaanse bases gericht of op Zuidvietnamese militaire installaties, maar door onnauwkeurig vuren werden veel niet-militairen getroffen. Verwacht wordt dat de aanvallen zondag uitgebreid zullen worden, als de Zuidvietnamese bevolking moet stemmen voor een president, een vice-president en een Senaat. De verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden volgen in oktober.

De komende presidents- en parlementsverkiezingen zouden Zuid-Vietnam het aanzien moeten geven van een parlementaire democratie. Maar het Nationale Bevrijdingsfront, de communistische politieke organisatie achter de Vietcong, matigt zich aan de enige werkelijke vertegenwoordiging te zijn van het volk van Vietnam. Het front wil niets te maken hebben met de bestaande voorlopige Zuidvietnamese Grondwet-

gevende Vergadering en nog minder met het parlement dat nu gekozen gaat worden. Het front wil met alle middelen de indruk wekken dat het de feitelijke macht uitoefent in heel Zuid-Vietnam, dat het bewind in Saigon onmachtig is en dat de Amerikaanse politiek gefaald heeft. Het Nationale Bevrijdingsfront en de Vietcong willen vooral de Amerikanen zo snel mogelijk uit Zuid-Vietnam zien vertrekken, om dan zelf vrij spel te krijgen.

Bij een beoordeling van de Zuidvietnamese verkiezingen zullen de officiële buitenlandse waarnemers en de wereldpers bijzondere aandacht moeten schenken aan sabotagepogingen van de communisten. Als die verkiezingen een onbevredigend verloop hebben; kan dat liggen aan corruptie, vervalsingen, omkoperij of andere oneerlijke praktijken van de zijde van de regeringskandidaten of van de kant van de oppositie. Maar het kan ook zijn, dat deze anti-communistische politici zich vrij redelijk aan de regels van het parlementair spel blijken te houden en dat alleen de werktuigen van Hanoi, het Bevrijdingsfront en de Vietcong storend optreden.

Het is te hopen voor het volk van Zuid-Vietnam, voor hun Amerikaanse vrienden en voor alle volkeren die in de vrijheid geloven, dat de Zuidvietnamese verkiezingen slagen.

Militia Christi

ORGAAN VAN

KERK EN VREDE

jaargang 22
nr. 14
7 sept. '67

nederlandse afdeling van de
„international fellowship of reconciliation”

redactie: p. a. eterman, j. de graaf, a. j. koeje-
mans, p. reckman, j. j. wentink, h. h. van der wusten

Waar waren de christen-radicalen?

HET VIETNAM-DEBAT

Eindelijk heeft dan het kamerdebat over Vietnam, waar ruim een jaar geleden om gevraagd werd door zestigduizend Nederlanders (petitie Bouman), plaats gevonden, op de publieke tribune onder meer gevolgd door Piet Nak, wiens petitie kennelijk niet zonder invloed is geweest: wat hierin staat, is in wat vager en onduidelijker taal terug te vinden in de motie, die het in de kamer tenslotte gehaald heeft. Men kan zich hierover verheugen, als men het „akelig voorbeeld van kleine politiek en onbegrijpelijke onduidelijkheid” (uitdrukking van de commentaarschrijver van de N.R.C. van 26 aug.), dat werd gegeven in de kamerdiscussie vergeet. De zestigduizend, die indertijd om de discussie vroegen en de zestigduizend, die de petitie Nak ondertekenden, zijn duidelijk vóór op ons parlement en het parlement is nog weer vóór op de regering, die bij monde van haar minister van buitenlandse zaken zich niet bereid verklaarde om de motie

volledig uit te voeren, wel om haar ter kennis te brengen van de regering van de U.S.A.

Duidelijk vóór op het parlement is ook de wereldraad van kerken, die ongeveer dezelfde dingen vraagt als in de kamer door van der Spek in moties werden neergelegd, en waar slechts zes kamerleden vóór stemden.

We hebben dit kamerdebat intensief gevolgd en willen daarom een paar opmerkingen (van een verbaasde en soms verbijsterde toeschouwer) maken:

1. Men zou verwachten, dat de kamer haar discussies zou houden op grond van een deskundig schriftelijk advies, waar de belangrijkste gegevens, mogelijke interpretaties en analyses van de situatie in staan. Zo ben ik het in kerk en in wetenschap en in verenigingsleven gewend. De kamer had als officieel stuk slechts een oppervlakkige, povere nota van de minister plus een aantal al even povere mondelinge aanvullingen daarop.

Vooral, omdat twee jaar geleden de kamer (naar aanleiding van de interpellatie Slotemaker) blijk gaf van een bedroevende en ontstellende onkunde, was degelijke informatie nu meer dan noodzakelijk.

2. Men zou verwachten, dat de ka-

(Vervolg op bladz. 119)

vredesweek '67

zuid-amerika

revolutie en geweld

vrede

naar een nieuwe wereldhandel en -wandel

Uit brochure Interkerkelijk vredeswerk

Zege Vietnamese generaals

De Zuidvietnamese televisie heeft alle kandidaten voor het presidentschap aan de kijkers voorgesteld. Als negende verscheen Nguyen Van Thieu. Buitenlandse waarnemers, beseffend hoe goed het leger zorgt dat Thieus kansen beter zijn dan die van iemand anders, waren even verbaasd over deze achterhoede-positie. Tot ze vernamen dat negen in Vietnam doorgaat voor het grote geluksgetal...

En inderdaad heeft Thieu geluk gehad: de definitieve uitslag zal nog even op zich laten wachten, maar zijn verkiezing lijkt wel zeker. Ze leek trouwens al weken van tevoren zeker, toen de burgerlijke kandidaten hun felle protesten lieten horen tegen het ingrijpen van het leger dat hun kansen bedierf.

Uit alle mogelijke landen zijn door de V.S. en de Zuidvietnamese regering waarnemers uitgenodigd om de verkiezingen te controleren op ongerechtigheden. Er is vooral Washington veel aan gelegen de wereld ervan te overtuigen dat inderdaad de democratie vaste voet heeft gekregen in Zuid-Vietnam. De verkiezingsuitslag moet het alibi leveren voor de aanwezigheid van bijna een half miljoen man troepen uit de V.S.

Verdenking

Maar zelfs nu geen - of onbetekende - stembusfraude werd gerapporteerd, is dat nog geen bewijs voor wat dan ook. Tenslotte was het noch de Vietcong-aanhang, noch ieder die door het militaire bewind als „neutralist” wordt beschouwd, noch bijvoorbeeld een populair man als generaal Minh (opvolger van de ge-

hate president Diem) toegestaan aan de verkiezingsstrijd deel te nemen. Wie niet naar de stembus ging, heeft daardoor de verdenking automatisch op zich geladen dat hij wel voor één van deze officieel niet toegestane groepen zou voelen. Dat toch nog 20 procent van de stemgerechtigden kennelijk dit risico durfde te lopen, is verwonderlijker dan dat 80 procent wel naar de stembus ging.

Het is zo al twijfelachtig of het militaire regime wel echt kan wijzen op de steun van de grote meerderheid der natie, evenmin zeker is dat het bewind der generaals zeer solide is. Tenslotte heeft Amerikaanse overredingskracht of -druk voorkomen dat zowel premier Ky als generaal

Buitenlands overzicht

Thieu naar het hoogste ambt dongen. Vlieger Ky heeft zich toen verzoend met de rol van de tweede man, om te voorkomen dat ook het leger nog door de politieke strijd gespleten zou worden. Maar niemand zal geloven dat hij zich als vice-president tot onderwijszaken zal beperken. Hij is eerzuchtig genoeg om de strijd om de macht met Thieu verder te voeren: intrige en staatsgreep zijn van oudsher in Saigon ijverig en met talent beoefend.

Hoe men het ook beziet: de zondagse verkiezing kan niet beschouwd worden als een bewijs dat onder Amerikaans toezicht de democratie is gaan groeien en bloeien in Zuid-Vietnam. Men zou in Washington graag gezien hebben dat dit althans nog als tegenwicht kon dienen voor de inderdaad even vruchteloze militaire bemoeienis.

Tenslotte heeft de Vietcong de verkiezingen opgesierd met een reeks aanvallen op Amerikaanse legerkampen, plus sabotage- en terreuracties in en bij de steden. die duidelijk laat zien dat - ondanks alle bombardementen - de Vietcong bepaald weinig aan kracht heeft ingeboet. Dat krijger de Amerikanen onder de neus gewreven juist als de koude rekenaar van het Pentagon, minister McNamara, onder protest van zijn generaals aan de Senaat meedeelt dat de bombardementen op het noorden eigenlijk niets uithalen. Waarmee de hoop vervliegt dat een gesprek om de kwestie-Vietnam op te lossen, afgedwongen kan worden met grootse militaire operaties. En een andere dwang is er niet, al zou een overschakelen van de oorlogsvoering meer naar het specifieke guerillawerk wellicht de Vietcong verder kunnen beteugelen.

De realist die Johnson is, zal nu moeten omzien naar een andere weg om tot een gesprek te komen... als hij zo'n weg al ziet. Of een Zuidvietnamese regering van generaals, plus de krijgshaf-tige kreten van zijn eigen generaals, hem dit zoeken zal verge-makkelijken is echter op zijn minst twijfelachtig.

Amerika wil geen verdere escalatie in Vietnam

Zigzagpolitiek om 'duiven' te vriend te houden

Van onze correspondent

WASHINGTON, 8 sept. — De Amerikaanse minister van defensie, McNamara, heeft hier gisteren aangekondigd dat de veelbesproken militaire afscheiding ten zuiden van de demarcatiezone tussen Noord- en Zuid-Vietnam tegen begin van volgend jaar een feit zal worden, hetgeen hier beschouwd wordt als de belangrijkste ontwikkeling sinds enige maanden. McNamara weigerde te zeggen hoe lang de „muur”, die de infiltratie moet beperken, zal worden en of hij dwars door het zogenaamd neutrale Laos heen zal lopen. Hij bevestigde slechts dat de afscheiding zowel „prikkelraad als de verfijndste elektronische middelen” zal omvatten.

McNamara waarschuwde ervoor dat de muur infiltratie wel moeilijker zal maken maar niet geheel zal kunnen voorkomen. Maanden geleden werd al een corridor van tien kilometer van de kust af met bulldozers geëffend bij wijze van proef. Maar toen wij naar dit plan informeerden omdat destijds de zogenaamde ligne morice langs de Tunesische grens tijdens de Algerijnse oorlog vrij effectief was gebleken, kregen wij, als

aan de Verenigde Naties maar werd toen door Hanoi op de vingers getikt.

Hand op de rug

Goldbergs pogingen dienen om de internationale kritiek tijdens de komende Assemblee te ontzenuwen en tegemoet te komen aan de binnenlandse kritiek van de „duiven” die in aantal schijnen toe te nemen. Zelfs een groot aantal „haviken” die tot nu toe een vergrote oorlogsinspanning eisten is men hier als „duiven” gaan beschouwen. Hun kreet „win de oor-

log of vertrek” komt immers, omdat winnen er niet bij is, neer op een eind tot vertrek.

Toch gelooft men hier niet dat de nieuwste ontwikkelingen meer zijn dan een voortdurende zigzagkoers die Johnson ten behoeve van de „duiven” moet varen. Tegen een groot aantal directeurs van kranten heeft Johnson gezegd dat hij niets ziet in het stopzetten van de bombardementen. Dat was nu al zes maal zonder resultaat geprobeerd, aldus Johnson. Het zou erop neerkomen dat je met Jack Dempsey in de ring gaat terwijl je ene hand op de rug vastgebonden is.

problemen in Vietnam te
en de muur zinloos zou zijn, als hij
niet door Laos tot de Mekong zou
reiken. De grootste infiltratie vindt
plaats langs deze weg.

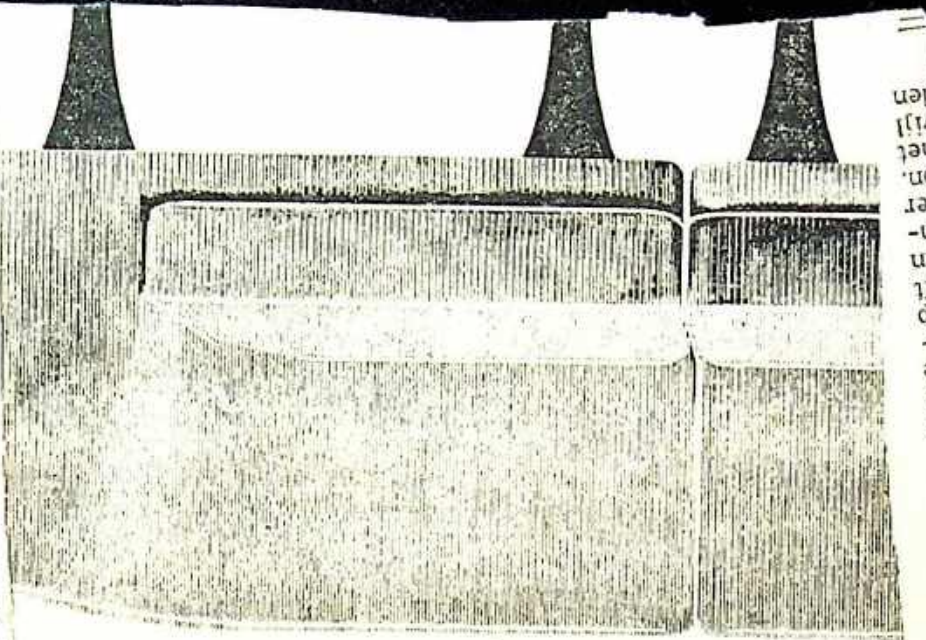
McNamara's aankondiging acht
men een teken van een meer defensie-
ve strategie die troepen vrij moet
maken voor pacificatie en het nieuwe
regime in Saigon de gelegenheid
moet geven tot vredesinitiatieven.
Maar vooral is de aankondiging een
antwoord op de eisen van de militai-
ren die via de senaatscommissie van
de „havik” Stennis een beperking
van de bombardementen ten
scherpste veroordelen en integendeel
Teen escalatie en aanvallen op Hai-
phong eisen. In deze zin is de aankon-
diging van de regering dus een afwij-
zing van verdere escalatie.

Het is nu de vraag of Laos bij de
operatie betrokken zal worden het-
geen, ook indien Vientiane het toe zal
laten, een nieuwe ernstige internatio-
nale crisis zou kunnen veroorzaken.
De militairen in Washington wijzen
uiteraard op het feit dat geen Magi-
notlinie is bedoeld maar slechts een
ingewikkeld waarschuwingssysteem.

Irritatie

Ook op het diplomatieke front
heeft de regering getoond dat zij re-
kening houdt met een snel toenemen-
de irritatie tegen de oorlog. Goldberg,
de Amerikaanse gedelegeerde bij de
Verenigde Naties, bevestigde gisteren
dat hij met collega's in de V.N. had
gesproken om de kwestie door de
V.N. behandeld te krijgen zoals een
aantal senatoren heeft geëist. De Ver-
enigde Staten wilden al in februa-
ri '66 de kwestie voorleggen aan de
Veiligheidsraad, maar de Russen en
Fransen verhinderden dit door te
dreigen hun veto uit te spreken.

Goldberg besprak onder meer de
mogelijkheid om via de Verenigde Na-
ties een herleving van de Geneefse
conferentie te krijgen met
Noord-Vietnam en China, die geen
lid zijn van de V.N. Als vredesplan
herhaalde hij het Amerikaanse ant-
woord op een oud verzoek van Thant
dat door Hanoi werd afgewezen. Men
geeft echter ook deze nieuwe poging
geen kans. Rusland wilde de zaak in
1964, na de eerste bombardement
Noord-Vietnam wel voorleg-
br

kkelijke inschikkelijke moderne meubeler

President Thieu vocht aan zijde van Fransen

Gereserveerde militair in de politiek

(Van een correspondent)

SAIGON, 8 sept. — Luitenant-generaal Nguyen Van Thieu, die tot president van de nieuwe republiek Vietnam is gekozen, is een gereserveerde, bijna geheimzinnige man. „Hij heeft er steeds de voorkeur aan gegeven op de achtergrond te blijven”, merkte onlangs een westerse diplomaat op. „Hij heeft een erg scherp oordeel over de wijze, waarop de zaken zich ontwikkelen.”

Sinds hij in juni 1965 voorzitter werd van het regerende militaire directoraat, was Van Thieu zo'n beetje de schaduw achter de schilderachtige figuur van luchtmaarschalk ex-premier Nguyen Cao Ky. Een van de grote verrassingen van dit jaar was de manier, waarop hij met succes Ky, die nu zijn vice-president wordt, opzij manoeuvreerde.

Generaal Thieu werd in 1923 geboren in Ninh Tyan in centraal-Vietnam als

de zoon van een grootgrondbezitter. Op 25-jarige leeftijd studeerde hij cum laude af op de nationale militaire academie in Dalat. Vervolgens bracht hij een jaar door op de Franse infanterieschool in Coetquidan.

Vazal van Fransen

Van Thieu gaat nog steeds prat op zijn deelname aan de Franse campagne tegen de Vietminh, onder meer aan de rampzalige „Operatie Atlante”, waarbij generaal Henri Navarre vergeefs probeerde de oproerige troepen, die tenslotte Dien Bien Phoe in 1954 overweldigden, tegen te houden.

Onder wijlen president Ngo Dinh Diem bekleedde de nieuwe president verschillende stafposten en regionale commando's. Tot drie maal toe nam hij deel aan bijzondere cursussen in

Okinawa en de Verenigde Staten, die hem in staat stelden om naast het Frans, dat hij vloeiend spreekt, ook perfect Engels te leren.

Zijn ster als politicus rees in de chaotische maanden na de val van Diem in november 1963. Hij bekleedde korte tijd de functie van plaatsvervangend premier en minister van defensie en werd een belangrijke figuur in de raad van de strijdkrachten. Toen de militairen twee jaar en drie maanden geleden tenslotte de macht grepen, werd hij gekozen als de man van het compromis, belast met de leiding van de junta.

Zelfs voor de Vietnamese politici zijn de persoonlijkheid en de politieke methodes van Van Thieu een groot raadsel. De oorzaak van zijn succes schuilt echter ten dele in zijn afkomst. Als Centraal-Vietnamees en als katholiek wekt hij niet dezelfde weerstanden als de vele devote katholieken uit Noord-Vietnam, die na de vestiging van het communistische bewind in dat deel van het land naar het zuiden trokken.

Geen retoriek

Van Thieu onderhoudt geen vaste connecties met de nationalistische partij „Dai Viet”, die onder de „bourgeois”-politici nog steeds zeer invloedrijk is. Hij staat het geduchte perskorps van Saigon met matiging en reserve te woord. Rustig in zijn stoel gezeten beantwoordt hij de vele moeilijke vragen, die op hem worden afgevuurd, en hij legt de politiek van zijn regering uit in termen, die voor de buitenlanders te begrijpen zijn. Hij schuwt de „wat kan mij het schelen”-retoriek van luchtmaarschalk Ky.

De nieuwe president dringt aan op nauwe samenwerking met zijn vice-president, maar erg goed is de verhouding tussen beiden niet. Zij weigerden onder meer een gezamenlijke campagne te voeren voor de verkiezingen.

Generaal Thieu is gehuwd. Hij heeft een dochter en een zoon. Zijn nogal dikke vrouw schijnt het niet zo goed te kunnen vinden met de aantrekkelijke, jeugdige mevrouw Ky. Ook dat is een animositeit, die waarschijnlijk niet zal nalaten een stempel te drukken op de politiek in Zuid-Vietnam.

PRESIDENT THIEU

SAIGON BEREIDT PAUZE VOOR

Rusk zoekt nieuwe kans voor vrede in Vietnam

WASHINGTON, 9 sept. (Reuter en NYT) — Amerika zal een verzoek van de Zuidvietnamese regering om de bombardementen op Noord-Vietnam tijdelijk te staken in „ernstige overweging nemen”. Dit heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dean

Rusk in Washington verklaard. Of er een pauze komt, zal echter afhangen van de houding van Noord-Vietnam. Als op het voorstel van Saigon enig antwoord komt van Hanoi, dat tot vrede kan leiden, aldus Dean Rusk, dan zal Amerika dit met beide handen aangrijpen.

Niemand is meer gesteld op vrede dan president Johnson en Amerika is nu bereid hierover te onderhandelen zonder een enkele voorwaarde. Maar als de andere kant voorwaarden stelt, zo vervolgde Dean Rusk, dan zijn wij bereid ook daarover te praten. De minister benadrukte echter, dat alles zal afhangen van wat Hanoi tegenover een staking van de bombardementen zal stellen.

Rusk herhaalde nog eens, dat er nog steeds geen enkele aanwijzing is dat de Noordvietnamese leiders hun houding ten aanzien van vredesvoorstellen hebben veranderd. Het standpunt van Hanoi is, dat eerst onvoorwaardelijk en definitief een einde moet worden gemaakt aan de bombardementen en dat pas dan over vrede kan worden gepraat.

Reactie Hanoi

In Saigon heeft generaal Nguyen Van Thieu verklaard, dat hij verwacht op 1 oktober als president te zullen worden beëdigd en dat hij een week of tien dagen later zal komen met zijn voorstel de bombardementen tijdelijk te staken. Thieu beloofde tijdens zijn verkiezingscampagne een pauze in de bombardementen te zullen voorstellen aan Amerika als een middel Hanoi aan de conferentietafel te krijgen. „In principe moet de pauze beginnen een week na de beëdiging, maar alles zal afhangen van de reactie van Hanoi op mijn suggesties, aldus Thieu. „Ieder teken van goede wil, ieder aanvaarding van een bijeenkomst of van een staking van de infiltraties om een goede sfeer te scheppen voor een gesprek, zal voldoende zijn.”

Het Noorse ministerie van buitenlandse zaken heeft bekendgemaakt, dat een groep Nobelprijswinnaars een bezoek zal brengen aan beide delen van Vietnam om de voorwaarden te onderzoeken voor een vredesregeling. Alle partijen, die bij het conflict betrokken zijn, zouden er reeds in hebben toegestemd de delegatie te ontvangen. De groep zal onder leiding staan van de Brit Philip Noel-Baker en de Belgische dominicaan Dominique Pire. Pater Pire heeft verklaard:

„Wij hebben tot nu toe nog niet gehoord of Hanoi ons wil ontvangen. Wij proberen dit nu al maanden.” Dean Rusk heeft bevestigd dat Amerika verschillende UNO-afgevaardigden heeft gepolst over een nieuw vredesidee. De Amerikaanse vertegenwoordiger bij de UNO, Goldberg, heeft het idee gelanceerd, dat de Veiligheidsraad moet proberen een bestand in Vietnam te bewerkstelligen. Voorts zou de raad een internationale conferentie over Vietnam moeten beleggen, gebaseerd op de Geneefse akkoorden van 1954 en 1962. Men verwacht niet veel heil van het Amerikaanse initiatief. Rusk zelf zei gisteren: „Het is niet de eerste keer, dat Amerika dit probeert en ik verwacht niet dat het de laatste keer zal zijn.” Hij benadrukte echter, dat volgens het handvest de UNO verplicht is alles te doen wat zij kan om vrede in Vietnam te brengen. „Iedere bijdrage van de UNO is welkom.”

DIPLOMATEN OVER VREDESPLAN AMERIKA

VN hebben bij Hanoi zeer weinig kansen *Russen tonen zich onwillig*

NEW YORK, 9 sept. (Reuter, UPI) — Vredesbesprekingen met Hanoi via de Verenigde Naties hebben zeer weinig kans van slagen. Dit is het oordeel, dat verscheidene vooraanstaande diplomaten geven over het Amerikaanse plan de VN in te schakelen bij het zoeken naar een oplossing in Vietnam. Zij menen

dat vredesoverleg met Hanoi alleen kans van slagen heeft wanneer dit onder strenge geheimhouding geschiedt. Elk openlijk vredesinitiatief achten zij van de aanvang af tot mislukking gedoemd.

In diplomatieke kringen wijst men erop, dat zowel Rusland als Frankrijk zich reeds onwillig getoond hebben mee te werken aan het Amerikaanse plan. Beide landen bezitten het veto-recht in de Veiligheidsraad, die eventueel de zaak zou moeten behandelen. Mede op grond hiervan meent men dat het Amerikaanse voorstel weinig kans van slagen heeft.

Ook onder de politieke deskundigen overheerst de mening, dat geheim diplomatiek overleg de enige weg is om

Noord-Vietnam aan de conferentietafel te krijgen. Vooropgesteld, dat Hanoi bereid is over vrede te praten, iets wat tot nu toe nog op geen enkele wijze is gebleken. De communistische leiders blijven, voor zover bekend, nog altijd vasthouden aan hun eigen voorwaarden.

Inmiddels heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dean Rusk, verklaard dat zijn land een eventueel verzoek van de nieuwe Zuidvietnamese regering om een bombardementspauze in Noord-Vietnam „irernstige overweging” zal nemen. Als er enige positieve reactie van Hanoi komt zal Amerika die aangrijpen, aldus Rusk. Uit Hanoi is echter nog geen aanwijzing ontvangen, dat het de kans van de vrede op wil. Amerika zal geen bezwaar tegen hebben, als Noord en Zuid alleen onderhandelen, zonder deelneming van de VS. Hij waar schuwde China zich niet actief in de strijd in Vietnam te mengen.

Een aantal Nobelprijswinnaars, onder wie de Belgische pater Dominique Pire, willen Noord- en Zuid-Vietnam en de VS bezoeken om de voorwaarden voor een vredesregeling te noteren. Aan het hoofd van de delegatie staat de Britse socialist Philip Noel-Baker. De Noorse regering betaalt de reiskosten ten bedrage van 75.000 gulden. Uit Washington en Saigon heeft men reeds positief gereageerd op het plan. Hanoi heeft nog niets laten weten. Eerst als men ook van die zijde verzekerd is welkom te zijn, zal de delegatie afrei

AMERIKA HEEFT NIETS TE MAKEN IN VIETNAM

INTERNATIONALE kwesties kunnen ingewikkeld zijn, beide kanten kunnen in hun recht staan en principes huidige waaraan niet te loeren valt. De huidige crisis in het Midden-Oosten is daarvan een typisch en pijnlijk voorbeeld. Amerika's inmenging in de zaken van Vietnam is een van de ernstigste uitzonderingen op deze algemene regel. Het is een vreselijke zaak, dat er geen enkel gerechtvaardigd belang of beginsel bestaat waarmee het gebruik van militair geweld door Amerika in Vietnam kan worden goedgepraat. Sinds 1954 is er één fundamentele kwestie geweest in Vietnam: of de onzekerheid en het conflict dat niet werd opgelost in Genève, zal worden geregeld op plaatselijk niveau, door inheemse strijdkrachten, of dat het op

haar eigen burgers en door de Noordvietnamese. Als de Verenigde Staten besluiten om de behoudende factor te worden in dit pacificatieprogramma (wat sindsdien gebeurd is) evenals in het voeren van de oorlog (wat oorspronkelijk het geval is) dan kan het alleen een uitgebreide oorlog worden van de blanken tegen de Aziaten, op het vasteland van Azië. Spontaan opmerkingen zijn ongetwijfeld juist, en als we mogen afgaan op de recente geschiedenis zullen zij spoedig weer terugkomen zijn, naarmate de Amerikanen gewend raken aan de nieuwe realiteit. De analyse van de situatie die leidt tot de opriep om zich terug te trekken — niet op de duur maar onmiddellijk — lijkt mij verre van naïef, maar juist bijzonder realistisch. En de overname van de Vietnamese tragedie is zo oetsluitend, dat de verantwoordelijke burgers, afgezien van het succes dat hij wel of niet kan boeken, geen moeite mag sparen om het politieke klimaat te scheppen, en de achtergrond van moed en begrip, waarin en waartoe deze opeens gebouwd zal worden. Het belang van deze zaak kan nauwelijks genoeg benadrukt worden. Het is onwaarschijnlijk dat de regering-Johnson er gevoelen mee zal nemen om de verliezen van 1967 in te gaan met een oorlog die zij niet kan winnen. We kunnen daar om een scherpe evaluatie verwachten, misschien zelfs een opgedrongen confrontatie met China.

De overname door de Amerikaanse militairen van de 'pacificatie' is kenmerkend voor het falen, tot nu toe, van alle pogingen aan een onwillige bevolking een politieke oplossing op te dragen. Het Amerikaanse hoofd van de civiele operaties in de noordelijke provincies wijst het falen van de revolutionaire ontwikkelingsaanpak aan de overtuigende superioriteit van de Vietnamese autochtonen, aan het invloeden om te bevestigen dat

stratiewe structuur, door middel van uitwijpingen als het 'pacificatieprogramma'. Deze opvatting kwam nog eens tot uiting in een recent interview met 'een van de belangrijkste generaal in de junta, een man die door de Amerikaanse autoriteiten wordt beschouwd als de politiek meest ontwikkelde van de groep', een interview dat werd voorgegeven door George M. Kahin in een memorandum voor een groep senatoren (Congressional Record van 13 april). De generaal wijst erop dat 'wij politiek zeer zwak staan op niet de sterke politieke steun hebben van de bevolking die de NLF heeft', en dat zij daarom, 'zelfs als wij ze militair verslaan, aan de macht kunnen komen wegens hun grotere politieke sterkte'. Er kan daarom geen sprake zijn van een wapenstilstand of vermindering van de militaire inspanning. De Amerikaanse macht moet juist een schild zijn, geleende een generatie, totdat 'wij onze politieke kracht hebben opgebouwd tot een punt waarop we met succes met de communisten kunnen concurreren'. Hij zegt verder dat de oorlog moet worden uitbreid tot Noord-Vietnam en tot China en dat het nodig zou kunnen zijn om over te gaan tot de derde wereldoorlog om zeker van te zijn dat de communistische macht volledig uit Vietnam wordt verdreven.

In zijn enthousiaste boek over de Vietnamese komst Douglas Pike, een lid van de Amerikaanse buitenlandse dienst, op goed gronden tot de conclusie dat de overwinning van de NLF in de nu reeds vele maanden en organisatorische overwinning was, die werd behaald door het opvoeren van een massale beweging. De NLF, die hij het 'volk' is de enige 'werkelijke' partij grote massa gebaseerde politieke partij in Zuid-Vietnam. Generaal Richard Gill wijst, in die tijd onderbevelhebber van de

Het is merkwaardig om te zien hoe gevoelsmatig intelligente en goed geïnformeerde commentatoren erin slagen zichzelf een rad voor ogen te draaien met betrekking tot de ware aard van Amerikaanse acties en politieke beleidskwesties. Roger Hilsman heeft het in zijn oorspronkelijke publicatie over de politieke besluitvorming onder de regering-Kennedy bij voorbeeld over de pogingen om de Vietnamese boeren te concentreren in 'strategische dorpen' in het begin van de jaren zestig, waarbij hij zegt dat het 'de voorname rol van het strategische dorp was, de boeren in de gelegenheid te stellen een vrije keuze te doen tussen de Vietcongs en de regering.' Zoals hij duidelijk genoeg doet uitkomen, moest deze 'vrije keuze' worden bewerkstelligd door voortdurend politieverkrijgen binnen de dorpen ('want het lag voor de hand dat het leggen van versperingen rond een dorp zelf zou helpen als de versterkte dorpen zelf Vietcong-agenten zouden bevalen'). De mislukking van het hele programma wijst hij aan het feit dat 'er geen werkelijke pogingen waren gedaan om de bevolking van de Vietcong te isoleren door

bewering dat een nationale prestige te lijken zou hebben als we ons terugtrokken. Maar het is ook een kwestie van binnenlandse prestige — de factor waar Eric Holsbarn het over had toen hij erop wees dat het politieke beleid van Amerika zich vaak minder schijnt te bepalen dan de rode plakken op de kaart dan de rode plakken in het Pentagon. Het is niet onmogelijk dat Zinn ook de substituten onderschat van degenen weer argumenten hij bestrijdt. Hij merkt bij voorbeeld op dat 'wij iedere rebelle zien als het resultaat van een complot dat in Moskou of Peking is gesmeed', en dat de Russen dezelfde fout maken als zij opstonden in Hongarije of Polen' (toeschrijven aan bourgeoisie-invloeden of Amerikaanse intriges). Hoe wel iemand zeker een slachtoffer kan worden van zijn eigen propaganda, kan men toch moeilijk geloven dat de Russische leiders de gebeurtenissen van 1956 zo verward hebben beoordeeld; waarschijnlijk is dat zij niet bereid waren een uitsluiting van hun macht in een gerechtvaardigde bufferzone te tolereren en dat zij in 'bourgeois-invloeden' en 'Amerikaanse intriges' een bruikbaar propaganda-gordijn zagen. Het is evenzeer ongehoorzaam om te veronderstellen dat onze tegenwoordige minister van Buitenlandse Zaken zich domweg had laten misleiden toen hij in 1961 het Peking-regime omschreef als 'een koloniale Russische regering, een Slachtoffer Manifesto op grotere schaal'. Er stond hem genoeg gegevens ten dienste om de absurditeit van deze bewering aan te tonen, bij voorbeeld in het verzoek over China dat niet lang daarvoor door het departement van Buitenlandse Zaken was opgesteld. Waarschijnlijk is, dat het evenals bij de Hoogseer opstand nodig was een manier te vinden om een aantal politieke doelstellingen op de lange baan te rechtvaardigen; het versterken van de westerse alliantie, de herbevestiging van Duitsland, uitbreiding van het aantal kernwapens, het indammen van volksoptstanden in de ontwikkelingslanden en het onderdrukken van opstanden die hebben plaatsgevonden. In het algemeen is de 'internationale communistische samenleving' een politieke propagandatraag die de rechtvaardigheid die erin pericht zijn de Amerikaanse hegemonie te versterken en uit te breiden. De 'communisme' samenleving' verslutt bij ons dezelfde 'hegemonie' als 'bourgeois-invloeden en Amerikaanse intrigen bij de Russische imperialisten.

ER is geen grotere ironie denkbaar dan de die van de Verenigde Staten, ten einde de wereldvrede te verzekeren, een

man zelf het bekende verhaal van de Amerikaanse poging om de wettige regering omver te werpen en te vervangen door 'pro-westerse neutralisten' en vervolgens door een rechtse militaire dictatuur — een poging die voortdurende tot 1962, toen Kennedy het politieke beleid op een dramatische en verstandige manier omgootte en eindelijk besloot om de neutralistische elementen te steunen die voor die tijd alleen door de communistische mogendheden werden gesteund. Hilsman heeft ook interessante dingen te zeggen over het geresigneerde sluiten van China en India. Hij merkt op dat de Indiërs zo oververstandig waren om de Chinezen te provoceren door een 'vooruitgeschoven strategie' te volgen, waarbij zij geleerde voorposten vestigden achter de Chinese voorposten, die volgens India lagen op wat zij als hun wetmatige grondgebied beschouwden — en minister-president Nehru's kandidaat in de vroege herfst van 1962 in het openbaar aan dat 'het leger van India opdracht had gekregen om India's grondgebied te sulveren van de Chinese agressors'. Hij wijst erop dat het unilaterale terugtrekken door de Chinezen van hun overwinning door de Chinezen dat wij tegenover een vijand staan 'die niet alleen meedijg is, maar ook politiek bekwam'. Over de kwestie-Tibet hoeven wij het hier niet te hebben, omdat, wat ook de feiten mogen zijn — en als we westerse expertise op dit gebied mogen geloven, zijn die feiten niet zo simpel als de Amerikaanse propaganda het voorstelt — Tibet internationaal wordt erkend als een gebied van China; het is even logisch om de Verenigde Staten te beschuldigen van agenzie in Walle of in de Miaschiplaats, waar duizenden honger lijden terwijl Washington aan politiek doet. Al heeft men begrip voor China's problemen, men kan toch niet onbetreffend zijn zelf verantwoordelijk kennis nemen van het autoritaire en tirannieke karakter van de Chinese staat. Maar er is niets om onze beschouwde behouding van China in de naoorlogse jaren te rechtvaardigen. Bij al het cynisme waarover het midden van de twintigste eeuw beschikt, is het toch ontzettend om te zien hoe gemakkelijker de retoriek van het imperialisme over onze lippen komt. Arthur Schlesinger schrijft dat wij als onze moordmachine in Vietnam een overwinning behaalt, altemaal 'de wijdsheid en het staatsmanschap' van de Amerikaanse regering zullen begroeten. Dat een Amerikaanse militaire overwinning een tragedie zou kunnen zijn — dat is ondenkbaar. Roger Hilsman heeft het over 'de Koreaanse

DOOR ROAM CHOMSKY

een internationaal plan zal worden gebracht en geregeld zal worden door ingrijpen van de grote mogendheden. De Verenigde Staten vormen de enige grote mogendheid die per se de laatste koers wij volgen. Het is duidelijk dat, als de Verenigde Staten volhardten in deze koers, de zaak of beslucht zal worden op een unilaterale manier, door het toepassen van Amerika's macht op de manier van Hitler-Duitsland in Polen of die van de Sowjet-Unie in Hongarije, of dat de zaak zich zal ontwikkelen tot een conflict tussen de grote mogendheden, met alle onvoorspelbare gevolgen van dien.

* * * * * vertaald naar Howard Zinn die

oogter ogen zag in een onthutsende verandering. Vietnam: de logica van het zich terugtrekken (the logic of withdrawal) waarin zwaarder wordt gewicht voor het accepteren, door de Verenigde Staten, van het beginsel dat door de andere grote mogendheden werd aanvaard in Genève in 1954 en dat inhoudt dat Vietnam aan de Zuidvietnamese regering wordt overgedragen. Het dagelijkse offer in Vietnam aan onschuldige mensen is zo verschrikkelijk, zegt hij, dat het stopzetten van onze militaire activiteiten — het bombarderen, het verbranden en beschieten van dorpen, de opsporings- en vernietigingsoperaties — niet langer een kwestie is van debatteren of onderhandelen, maar van een dringend noodzakelijke en militaire actie. En de enige actie van onze kant die de kwelling kan verzachten, die de nog grotere catastrofe die voor de deur staat kan afwenden, bestaat uit het verwijderen van de militaire macht die alverreast de verantwoordelijkheid draagt. Het voorstel dat de Verenigde Staten zich moeten terugtrekken, zal worden afgedaan als te 'extremistisch'. Voor hen die zichzelf graag 'verantwoordelijk' of 'realistisch' noemen is een terugtrekking politiek onmogelijk en de analyse van de situatie in Vietnam waarop het voorstel is gebaseerd, hooploos naïef. Wat de binnenlandse politiek betreft, is Zinn van mening dat 'de zogenaamde realiteit die erop aandringt kalmt te werk te gaan en zo de President te overtuigen, tegen de realiteit ingaan, een resultaat die hieruit bestaat, dat de President eerder reageert op eigen belang dan op rationale argumenten... Wanneer er maar genoeg mensen over een terugtrekking praten, kan dat politiek haalbaar worden'. Slechts een economische van factoren kan een eind maken aan de oorlog, vandaar dat 'iedere burger zijn hele morele gewicht, al zijn argumenten, in de verdediging moet leggen'. De regering is bepaald een momelichtheid gebeld. Naarmate de politieke en militaire werkzaamheid in Vietnam door de inzet van bewering en misleiding handringt, kan de verslechtering, de desperatie, de wanhoop, een Amerikaanse terugtrekking dadelijk worden, althans voor sommigen. Men denke bij voorbeeld aan de reactie van senator Young op het nieuws dat de Zuidvietnamese strijdkrachten niet bereid zijn te doen wat praktisch overeenkomt op politieke verzoeken, zodat de zogenaamde pacifistische overgenomen moet worden door het Amerikaanse leger. 'Als de Zuidvietnamese strijdkrachten van eerste minister Ky zo lefot schieten in aantal, intelligentie en training dat zij het pacifistische programma in te dorpen niet gebeld voor hun rekening kunnen nemen, dan is het allang hoog tijd voor ons, in plaats van dat Amerikanen proberen een vreemde bevoeging te trainen, te indoctrineren en te pacificeren, om ons terug te trekken op onze bases aan de kust en tenaaiete uit Vietnam'. (Congressional Record, 12 Juni 1967).

er tot er een inbreiden doorzichtigheid staat, geen ruimte te voer het wederzande geschied van de regering van Vietnam'. (N.Y. Times van 24 mei). Recente rapporten bevestigen opnieuw dat 'ieder programma om het plateau niet te winnen voor de Zuidvietnamese regering van de meeste waarnemers. Tot vandaag de dag valt 85 procent van de boeren onder de invloed, zo niet de controle, van de Vietcong' (Christian Science Monitor van 26 mei). Het verslag vervolgt: 'Als de Zuidvietnamese zelf geen steun voor de regering kunnen krijgen onder hun eigen bevolking, is het onwaarschijnlijk dat 'vreesachtige blanke vreemdelingen' in staat zullen zijn om dit voor hen te doen'. Toch is dit het juist wat we op het ogenblik, omdat de militaire de zaak hebben overgenomen, trachten te doen. En we kunnen er wel zeker van zijn dat deze laatste stap zal leiden tot nieuwe en glorieuzere meldingen van behaalde successen, eer te weer eens op ruwe wijze wakker worden geschold. De regering in Saigon heeft weinig шанна over haar status. Autoriteiten in Saigon hebben er berisbaakelijk op gewezen dat zij het niet zouden bulveken in een open politieke arena en dat de Amerikanen daarom niet alleen de militaire eenheden van de Vietcong moeten vernietigen, maar ook haar politieke activiteiten.

En ook het nieuws van deze anti-prop hebben de Amerikanen een reactie geboden geleverd. Bij voorbeeld door hun terroristische bombardementenplan. Amerikaanse bronnen mijken uit dat zij 'Monitor van 24 april' door de Amerikaanse bombardementen in het zuiden, het aantal plaatselijke verkranten voor de Vietcong werd verdrievoudigd. En de situatie kan alleen maar erger worden. De autoriteiten in Saigon denken dat er nu bijna twee miljoen vluchtelingen zijn, de meesten van hen, volgens de verslagen van oorlogscorrespondenten, slachtoffers van Amerikaanse bombardementen of van gedwongen verhuizingen. Een AP-verslag uit Saigon (Monitor van 24 april) doet de volgende huiverwekkende voorstelling: 'Het opbevoelingscommando van de Verenigde Staten, dat zich twee jaar herft bezegestheden met het oplagen van gewapende Noordvietnamese troepen, heeft nu het zeg geweest op de dichtbevolkte valleiën en het plateau, waar de vijand een sterke politieke invloed heeft en waar hij zijn voedsel vandaan haalt. Men hoopt stelselmatig te boeken door gedwongen huizing in chronisch communistische gebieden, gevolgd door verscherpte actieoperaties die de vijandelijke troepen alleen beroven van voedsel, onderdak en materiële steun. De valleiën op de centrale hoogvluchten worden ontzahn van alle levende wezens; de bevolking rondom de communistische oerlogsoorten in het zuiden is verplaatst. Sommige Amerikaanse waarnemers die onlangs in de Mekong-delta waren, zeggen dat het Zuidvietnamese leger, dat men lang heeft als een gevreesd heeft, nu beschouwd wordt als een geringere bedreiging voor het plateau dan de Amerikanen'. Tientallen verlagen in deze trant kunnen worden geciteerd. Zij die pleiten voor een terugtrekking stellen alleen maar voce dat wij deze bedreiging afwenden, zoals slechts wij dat kunnen doen. De discussie over de ramp in Vietnam concentreert zich veel te veel op Zuid-Vietnam. Het zou juist zijn om de nadruk te leggen op de ideologische problemen waarop de Amerikaanse initiatieven zijn gebaseerd, en op het gebeld dat de Amerikanen van zichzelf hebben en dat hun bestaan dit alles gezomp te accepteren; in het bijzonder het onwankelbare geloof in de goede wil van de Amerikanen dat iedere ramp overleefd, vooral bij hen die zichzelf 'mochtere en pragmatische progressieven' noemen.

Als, deelde aan senator Young nu wij bezigt zijn 'een opstand' te openlijken, en zelfs generaal Westmoreland nu beweert dat hij geen tekorten niet in een opstand, gaf tegenover senator Young toe dat het grootste deel van de Vietcong in de Mekong-delta daar was geborend en opgegroeid (Congressional Record van mei '67) — waarmee hij te kennen geeft dat hij de betekenis van het woord 'Vind' verlijkt niet helemaal begrijpt. De basis voor het succes van de opstand is niet moeilijk te ontdekken. Diena waar, een van de meest anjonomistische Journalisten die in Zuid-Vietnam gestationeerd zijn geweest, woe er jaren geleden op dat in honderden dorpen in heel Zuid-Vietnam de communisten de mensen zijn die op plaatselijke niveau werken voor een verbetering van de levensstandaard van het volk. Vietcong-agenten en -aanhangers blinzen de strategische dorpen uit te schakelen en door controle wij te oefenen op de verplaatsingen van mensen en voorraden telt het de Vietcong-aanhangers en -agenten niet moeilijk om het dorp binnen te dringen en hun subversieve acties voort te zetten. Het programma zongde er dus niet in 'de comping fysieke veiligheid te garanderen, zodat hij de keuze heeft om samenwerking met de Vietcong te weigeren. Een 'vrije keuze' die hij niet kan uitscheren zolang men Vietcong-aanhangers laat voortleven in zijn dorp. Opzetlijheid is er een historisch nidervertoeld lansen deze vorm van zelfbescherming ex die van generaal George Carter, die ons vertelt van 'de echte sociale revolutie die nu plaatsvindt in de gebieden rond de steden van Zuid-Vietnam'. De natuurlijke reactie op zulke verlagen is, dat men erom incht, maar het leken vergaan ons als we denken aan de slachtoffers die het kost. Howard Kinn maakt ook een paar zeer juiste opmerkingen over de soerle verlijding ons Amerika in staat stelt om onverschillig te blijven voor de doodstraf van Vietnam. Wij luisteren met de lauwheid van een volk dat nooit gebouweerde is, dat alleen maar heeft gebouwen stad van de blinzen en verminkten, geen profesooren die vermurged zijn door dat ze lang in gevangenschap hebben gezeten... wij zijn nooit gevreesd geweest om te beligen, onze excuses aan te bieden, om te beligen dat we voortaan vreedzaam zullen leven'. Daarom wordt er maar zwak en onduidelijk geprotesteerd wanneer 'Doris Sam, de uitgehandschoende financier van de contrarevolutie, zijn handschoenen heeft contrarevolutie, een geweer ter hand heeft uitgelopen en de jungle is ingetrokken' en angstaanvend 'een enorm patroon van verontaging heeft geschlagen dat, wanneer men het als een geheel niet, omver meer zou moeten worden als een van schreef van wandaarlijke daden die door enige natie in de moderne tijd zijn gepleegd'. Zinn rekent op afdoende wijze af met de

strategie moeten ontwikkelen om China aan banden te leggen. China wordt omringd door Amerikaanse raketten en reuzen militaire bases voor een leger dat 1000 km. van huis operert. Het wordt dagelijks gebombardeerd vanaf een eiland dat nauwelijks buiten de kust ligt, om maar niet te spreken van verontingen commando-raids, die alles onder bescherming van de Zevende Vloot. Toch kan zelfs Roger Hilsman, een van de meest verstandige commentatoren op het gebied van Aziatische aangelegenheden, spreken over de 'gewelddige bevestiging die er uitgaat van communistisch China. Het loont de moeite om Hilsman's beweringen oestrent het oorlogscourtocht China op de voorgrond van 'Chinese agresse' die van de agresse in Korea) is haar steun aan de 'primitieve en simpele' opstanden in Birma, Thailand, Malakka, de Filipijnen en Frans Indochina, waarbij de Chinese een schagden om er een meer doeltreffende, politiek meer sophisticated wending' kan te geven. De gebiedsden van China's agresse, die we niet moeten tolereren, wordt afgewend met de volgende handeldrevingen met Japan toen de regering-Eishi niet wilde toestaan dat de Chinese viag woe boven het verlijf van de delegatie in Tokio; 2. de tegen Hong Kong geschied dreigementen; 3. het aandringen van de Vietnamese opstand 4. de crisis aan de Chinese-Indische grens; 5. 'het aanmoedigen van plaatselijke communisten om openlijk gebruik te maken van militaire geweld, eerst in Laos en daarna in Zuid-Vietnam'. Het is niet gemakkelijk om na te gaan wat hier het meest onthullende voocbeid is van Chinese agresse. Misschien Birma, waar volgens Oe Thant 'geen enkel voocbeid valt aan te wijzen van hulp van buitenaf aan de communisten' in een periode dat Chinese nationaalistische strijdkrachten door noordelijk Birma swerven, wat de Birmanen veel schade berokkende. Het zou ook interessant zijn om te vermelden over welke feiten het hoofd van de inlichtingendienst van het State Department beschikt met betrekking tot China's controle op, of zelfs maar materiële steun aan, opstandelingen in Thailand, Malakka en de Filipijnen — 'we ook zou men willen weten waarom deze feiten nooit zijn gepubliceerd. Wat Laos betreft, herhaalt Hils-

oorlog, Dienbienshot, de twee crisisen in Laos en Vietnam' als waren het 'lechna de begrincnoten van wat wel eens een worsteling van een eeuw om Aik zou kunnen zijn'. De redacteur buitenland van Look magazine schrijft (op 30 mei 1967): 'Het Verre Oosten is nu ons Verre Westen. De westerse grens van Amerika's macht bevindt zich op dit ogenblik aan de andere kant van de Stille Oceaan... Hij strekt zich uit door de eilandketen langs het Aziatische vasteland, met drie bruggehoofden op het continent: Korea, Vietnam en Thailand... Wij zijn een mogendheid in het gebied van de Stille Oceaan — de enige mogendheid. Wij zijn daar om er te blijven... Daar hebben wij een markt en, met uitzondering van Japan, geen concurrerende producenten'. WAT zouden de gevolgen zijn als Amerika zijn strijdkrachten terugtrek uit Vietnam? Als we mogen afgaan op gebeurtenissen in het verleden, zal het stopzetten van agrestieve militaire acties door de Verenigde Staten leiden tot een terugtrekking van Noordvietnamese eenheden, zoals blijkt uit de gebeurtenissen die tijdens de bombardementenpauze in januari 1966. Het is opmerkelijk dat geen enkele groep in Zuid-Vietnam gepolit heeft voor een Noordvietnamese inname in een semi-direkte politieke oplossing, en dezelfde Noordvietnamese leiders die tien jaar geleden bereid waren een modus vivendi met Dien aan te gaan, zullen er hoogstwaarschijnlijk mee instemmen dat er onderhandelingen worden gevoerd over de problemen van Vietnam met een regering die ten minste zou reageren op haar diplomatische nota's. Wat er precies afspeelt schijn zou komen uit de puitlopen van de Zuidvietnamese samenleving, kan niemand met zekerheid voorspellen. Het is echter duidelijk dat er onder de Amerikaanse bezetting alleen maar sprake kan zijn van een elende, loze tragedie. Een paar jaar geleden merkte de minister-president van Congo op dat 'de beste vorm van buitenlandse hulp die de Verenigde Staten aan kleine landen kunnen geven, hieruit bestaat dat zij zich niet bemoeien met hun zaken'. Met betrekking tot Vietnam althans hoort de juistheid van deze grinnige opmerking niet meer in twijfel te worden getrokken.

WAT NEDERLAND

WAT NEDERLAND

WAT NEDERLAND

WAT NEDERLAND

WAT NEDERLAND

WAT NEDERLAND

Vietnam: geen democratie

De gunstige oordelen van Amerikaanse waarnemers over de verkiezingen in Zuid-Vietnam worden niet bevestigd door twee van de drie Nederlandse waarnemers. Is bij sommige Amerikanen de wens de vader van de gedachte geweest? Vooral voor Amerikaanse waarnemers, wier landgenoten in groten getale gesneuveld zijn op het Vietnamese slagveld, moet het uiterst moeilijk zijn vast te stellen dat er voor Zuid-Vietnam geen hoop is op een democratische regeringsvorm.

De voornaamste waarnemer van de Verenigde Staten was de reizende ambassadeur Henry Cabot Lodge, die in twee periodes ambassadeur in Saigon is geweest en die dus als een Vietnam-kenner beschouwd mocht worden. Hij heeft gezegd, dat de verkiezingen in Vietnam voor een president, een vice-president en een senaat „goed, ordelijk en gezond” waren. Hij zei ook, dat men geen aandacht moest schenken aan de beschuldigingen van fraude door teleurgestelde politici in Vietnam. Een andere Amerikaanse waarnemer, de Democratische senator uit de staat Maine, Edmund Muskie, noemde de verkiezingen „ordelijk, waardig en zonder spanningen”.

Nog meer rooskleurig was de visie van de woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken, Carl Bartch. Hij achtte het „een belangrijk en bemoedigend feit, dat 85 procent van de ingeschreven kiezers een stem heeft uitgebracht — een hoger percentage dan in de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 1964”. De man van het State Department beschouwde deze grote opkomst, ondanks sabotagepogingen van de Vietcong, als „een demonstratie van het verlangen van het Zuidvietnamese volk om een gekozen grondwettige regering te vestigen”. Volgens het State Department is „een grote stap vooruit”

9.12.0 - 17.12.0
gezet. Maar de officiële Nederlandse waarnemer Paul van 't Veer schrijft letterlijk in Het Vrije Volk:

„Zondag zette Vietnam een stap achteruit, welke politieke formaties er straks ook uit de verkiezingsuitslag tevoorschijn zullen komen”.

En Neuman schreef in DE TIJD:

„Ik ben tot de conclusie gekomen dat van een werkelijke ontwikkeling naar democratische verhoudingen geen sprake is”.

Beide waarnemers stellen vast, dat belangrijke oppositiekandidaten bij voorbaat werden uitgeschakeld, en dat de manier van stemmen al te gecompliceerd was.

Neuman zegt:

„Een uitermate gewichtig punt lijkt mij, dat men bij deze verkiezingen die toch eigenlijk een soort les in de democratie zouden moeten zijn aan een bevolking die daar in het verleden nooit mee heeft gewerkt, een procedure heeft gekozen die ongelooflijk ingewikkeld is”.

Van 't Veer wil niet de beschuldigingen van fraude overnemen.

„Ik geloof niet, dat er in de stemlokalen op grote schaal geknoeid is. Het is alleen dat de manier van stemmen zo ingewikkeld was, dat menig Tweede-Kamerklezer in Nederland er van zou duizelen — laat staan een argeloos Vietnamees, die zo iets haast nooit eerder bij de hand heeft gehad”

De woordvoerder van het State Department was wat voorbarig, toen hij maandag verklaarde, dat de Amerikaanse „en andere buitenlandse waarnemers” het er over eens waren, dat het verloop van de verkiezingen „opmerkelijk regelmatig en fair” was geweest. De Nederlandse waarnemers Neuman en Van 't Veer delen niet het vernietigend oordeel van het Sovjet-persbureau Tass, maar evenmin onderschrijven zij de optimistische visie van Washington. Hun oordeel is nauwelijks hoopgevend.

Dat oordeel zou kunnen bijdragen tot nog meer reserve van Nederlandse zijde tegenover het Amerikaanse regeringsbeleid, dan uit het Vietnam-debat in de Kamer al is gebleken.

Rusk: verzoek Thieu om bombardementspauze zal worden overwogen

Vredesmissie van groep winnaars Nobelprijs

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Rusk, heeft vrijdag op een persconferentie gezegd dat de Amerikaanse regering een eventueel verzoek van de zijde van de regering van Saigon om een bombardementspauze in Noord-Vietnam tot stand te brengen, in ernstige overweging zal nemen. De pas gekozen president van Zuid-Vietnam, het huidige staatshoofd Nguyen Van Thieu, had, naar Rusk meedeelde, gezegd dat, indien er een bombardementspauze zou komen, Hanoi daar dienovereenkomstige stappen tegenover zou moeten stellen. Rusk zei dat als er enigerlei reactie van Hanoi zou zijn die zou gaan in de richting van een vrede, de V.S. hierbij onmiddellijk zullen aanknopen. De Amerikaanse minister zei dat de V.S. ook bereid zijn te onderhandelen over voorwaarden indien de an-

ploffing veroorzaken wanneer iemand erop trapt. De knallen worden door luisterapparaten opgevangen. Vliegtuigen zullen de kogeltjes boven de gedemilitariseerde zone uitwerpen, zc menen kringen bij het Amerikaanse ministerie van defensie te weten.

Om de infiltratie van manschappen en materiaal voor de Vietcong tegen te gaan zullen voorts alarmdraden, mijnen en koeiebellen worden gebruikt.

Russische reactie

Het Russische persbureau Tass, dat vrijdag al reageerde op Rusks persconferentie, noemde de Amerikaanse pogingen de V.N. in te schakelen inzake Vietnam „ongefundeerd”. Tass zei dat Rusk deze pogingen tracht voor te stellen als een eerlijk streven van Washington naar een vreedzame oplossing van het Vietnamese probleem. „Tegelijkertijd maakte Rusk echter duidelijk dat de V.S. geen enkel initiatief zouden nemen dat de weg zou vrijmaken voor een vreedzame schikking van het Vietnamese probleem”, aldus Tass.

Naar in Seoel verluidt zal in november aldaar een topconferentie worden gehouden van de V.S. en de Amerikaanse bondgenoten in de Vietnamese oorlog. Dit bericht is nog niet bevestigd door Washington. De laatste topconferentie van genoemde landen had op 24 oktober van het vorige jaar te Manilla plaats.

Vredesmissie

Een groep Nobelprijswinnaars is voornemens naar Noord- en Zuid-Vietnam en naar de V.S. te reizen om de voorwaarden voor een vredesregeling na te gaan, aldus heeft het Noorse ministerie van buitenlandse zaken vrijdag bekend-

In antwoord op een vraag of Amerika nog steeds op het standpunt staat dat Hanoi akkoord moet gaan met een gezamenlijke de-escalatie voordat de V.S. de bombardementen zullen stopzetten, antwoordde Rusk dat Amerika eveneens bereid was deze kwesties met Hanoi te bespreken. Rusk zei dat de Amerikaanse regering graag zou willen weten wat de volgende stap zal zijn als Amerika de bombardementen stopzet. Hij herhaalde dat Hanoi nog geen tekenen had gegeven dat het zijn houding ten opzichte van vredesvoorstellen had gewijzigd.

Over China sprekend zei Rusk dat de kans dat dit land bij het conflict betrokken raakt gering is, maar hij voegde eraan toe dat hij wat dit betreft geen garantie voor 100 procent kon geven. In dit verband zei Rusk nog dat de V.S. zich ook dit jaar in de Assemblee van de Verenigde Naties zullen blijven verzetten tegen toelating van China tot de V.N.

Barrière

De aankondiging van de Amerikaanse minister van defensie, McNamara, dat de V.S. langs de demarcatielijn tussen Noord- en Zuid-Vietnam een barrière gaan opbouwen ter afgrenzing van infiltraties vanuit Noord-Vietnam, is in Saigon zeer gemengd ontvangen. De voorstanders van de bouw van een dergelijke barrière wijzen erop dat een afgrenzing de bombardementen op Noord-Vietnam, die zeer kostbaar zijn, kunnen doen vermindere. De tegenstanders twifelen echter aan de doeltreffendheid van een dergelijke barrière. Zij zeggen dat voor een algehele afsluiting van de honderden sluiptwegen waarlangs de versterkingen voor de Vietcong worden aangevoerd, een barrière nodig is die zich uitstrekt tot een lengte van 270 kilometer door Laos tot de grens met Thailand. En zelfs dan, zo zeggen deze waarnemers, kan Noord-Vietnam gebruik maken van een Ho-Tsji-Minhpad dat door Noordoost-Thailand loopt en waar de transporten kunnen worden bijgestaan door guerrilla-opstandelingen in dat gebied.

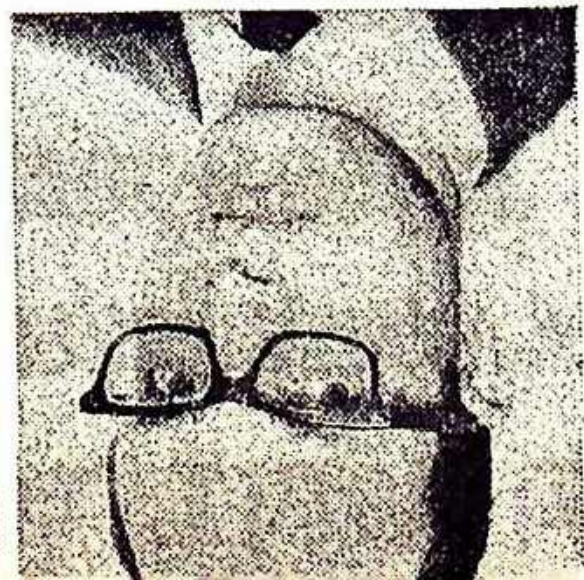
De barrière tussen Noord- en Zuid-Vietnam zal onder andere bestaan uit kogeltjes die een ongevaarlijke ont-

De bij het conflict betrokken partijen hebben ermee ingestemd de delegatie te ontvangen. De groep wordt geleid door de Britse Nobelprijswinnaar Noel-Baker en de Belg pater Pire. De Noorse regering heeft besloten 150.000 kronen (ongeveer 75.000 gulden) beschikbaar te stellen als bijdrage voor de reiskosten, aldus de Noorse bekendmaking. Het is nog niet bekend wanneer de missie vertrekt.

Bisschop

De rooms-katholieke aartsbisschop van San Antonio (Texas), mgr. Lucey die door president Johnson als waarnemer is gestuurd naar de Zuidvietnamese verkiezingen, heeft vrijdag verklaard dat Amerikaanse vredesapostelen de oorlog aldaar verlengen. Op een persconferentie zei hij dat de mensen die pleiten voor beëindiging van de bombardementen op Noord-Vietnam, of voor onderhandelingen tegen elke prijs, de „communisten aanmoedigen het conflict voort te zetten”. „Het is nodig om geweld te gebruiken en de man die niet in geweld gelooft, zal spoedig een slaaf zijn. Je kunt in de wereld geen vrede zonder macht hebben omdat er kwaadwilligen op de wereld zijn”, aldus deze prelaat. (Reuter-A.F.-A.P.)

Het haarstukje voor heren is ook in N
moderne mannen dragen het reeds, en
alle beroepen en milieus, onder Uw
dat het niemand opvalt, behalve dat men
ook U niet? U bent toch altijd te jong
STUDIO 13 - INTERHAIR, neerland
werk lost al Uw haarproblemen op. Er
en heren. Een kollektie, uniek in Eur
te leveren. Men geeft U geheel vrijblij

DE VERKIEZINGEN voor het presidentschap van Zuid-Vietnam hebben, gelijk verwacht, een succes opgeleverd voor de zittende president, generaal Thieu. Ook werd een militaire vice-president gekozen, premier Ky. Maar in de Senaat is een soliede blok van rooms-katholieken gekozen. Veel veranderd lijkt er op het eerste gezicht niet, al zal Thieu wel pogen de bombardementen op Noord-Vietnam te schorsen om tot een vredesconferentie te komen. De Verenigde Staten doen pogingen het conflict in Vietnam weer aan de Verenigde Naties voor te leggen.

De Zuidarabische federatie is als zodanig ingestort. In vele van de staatjes, die er deel van uitmaken hebben, nu de Britse troepen goeddeels zijn weggetrokken, de Arabische nationalistena het heft in handen. De Britse regering heeft zich bereid verklaard met name het Nationale bevrijdingsfront te spreken over de toekomst van de federatie.

Verkiezingen in Vietnam

HET VERRASSENDE bij de uitslagen van de verkiezingen in Zuid-Vietnam in de afgelopen week is niet geweest dat de generaals Nguyen Van Thieu en Nguyen Cao Ky als president en vicepresident zijn gekozen, maar dat een burgerkandidaat, Truong Dinh Dzu, een betrekkelijk groot aantal stemmen op zich wist te verenigen. Zijn succes dankte Dzu voornamelijk aan het feit dat hij de moed had opgebracht het regime in Saigon openlijk te kritiseren en bovendien onomwonden had bepleit dat vrede gesloten zou moeten worden tussen Noord- en Zuid-Vietnam. Waarschijnlijk zal president Thieu in de toekomst rekening moeten houden met de oppositie van Dzu.

Daarnaast zal, naar algemeen wordt verwacht, de nieuw gekozen president, die volgens de grondwet als zodanig geen militaire functie meer mag bekleden, nog genoeg te stellen krijgen met zijn vice-president en tegelijk vermoedelijk ernstigste rivaal Nguyen Cao Ky. De eerste botsing tussen deze twee na de verkiezingen deed zich al deze week voor toen Thieu moest verhinderen dat Ky aan een televisieinterview van de Amerikaanse N.B.C. deelnam waarbij beurtelings aan beide leiders vragen gesteld zouden worden over politieke aangelegenheden. Thieu ging van het standpunt uit dat hij de enige was die het recht had dergelijke vragen te beantwoorden en legde aldus zijn positie duidelijk vast.

dat beide mannen bepaald geen neutraal team vormen. Bij de verkiezingscampagne ging ieder zijn eigen weg en verschenen zij slechts zelden gezamenlijk in het openbaar. Voorlopig kan Thieu als rooms-katholiek rekenen op een krachtige steun van een groot deel van de zestig leden tellende Senaat die tegelijk met de president en vice-president is gekozen.

Hoe de machtsverhoudingen na 22 oktober zullen zijn, wanneer over een uit 137 leden bestaande Nationale vergadering zal worden gestemd, valt uiteraard niet te voorspellen, maar het laat zich aanzien dat de omzichtig zijn weg zoekende president Thieu kans zal zien de invloed van Ky voorlopig te beperken.

Het is ondertussen niet waarschijnlijk dat met de verkiezing van Thieu de mogelijkheid tot een toenadering tussen de beide delen van Vietnam aanzienlijk is vergroot. Niet alleen is de ex-generaal voor Noord-Vietnam een man met een „belast” verleden, maar zowel Noord-Vietnam als de Vietcong hebben de verkiezingen waardoor zijn functie werd gelegitimeerd als een „farce” bestempeld. Anderzijds hebben zij duidelijk blijk gegeven het belang van de verkiezingen in te zien, ten eerste door de terroristische druk op Zuid-Vietnam voor en tijdens de stemming te vergroten en ten tweede door een door het Nationale bevrijdingsfront opgesteld politiek en economisch „tegenprogramma” te lanceren (met als eerste punt de eis tot het afzetten van het Zuid-vietnamese regime!).

Bovendien is het nog een open vraag hoe zich de samenwerking tussen Thieu en de Amerikaanse regering, die zich zo verheugd heeft getoond over zijn verkiezing, zal ontwikkelen. Er zijn geen aanwijzingen die erop duiden dat Amerika in het huidige stadium bereid is de bombardementen op Noord-Vietnam voor langere tijd, laat staan definitief, stop te zetten — en dat moet toch wel als eerste voorwaarde gelden voor een mogelijkheid tot contact tussen Saigon en Hanoi waarop Washington hoopt.

Wel hebben de Amerikanen pogingen gedaan hun acties inzake Vietnam deze week een wat defensiever karakter te geven door bekend te maken dat een afschermingscorridor ten zuiden van de bufferzone tussen beide landsdelen zal worden aangelegd die de infiltratie uit het noorden drastisch zal moeten beperken (iets wat door de aanhoudende bombardementen niet is gelukt) en tevens nieuwe stappen in de Verenigde Naties te nemen die ertoe zouden moeten leiden dat opnieuw een Geneefse conferentie wordt belegd waar alle betrokken partijen, inclusief China, vertegenwoordigd zouden kunnen zijn.

st in termijnen te

PMW

ntn

nte

nt

VERTEGENWOORDIGER VIETNAMEES BEVRIJDINGSFRONT:

'Vredesinitiatief zaak voor de VS'

HET centrale comité van het Vietnamese Nationale Bevrijdingsfront wacht nog steeds op een echt bewijs van de Amerikaanse wil tot vrede. Dat bewijs kunnen de Amerikanen leveren door de onafhankelijkheid van Zuid-Vietnam te erkennen en door zich bereid te verklaren te onderhandelen met het Bevrijdingsfront, dat de enig echte representant van het Zuidvietnamese volk is.

Dit zei Nij Nguyen Van Tien, de permanente vertegenwoordiger te Hanoi van het Front. Ik vroeg hem over zijn vredesvoorwaarden. Hij antwoordde:

„Het centrale comité heeft zich nog niet, ik zeg NIET, bezighouden met het opstellen van voorwaarden, omdat er geen enkel teken is dat de Verenigde Staten die vrede echt willen. Er valt dus nergens over te praten. Elke keer dat Johnson of Rusk het over „vrede“ hebben dan sturen ze weer meer troepen of verhevigen de luchtaanvallen tegen Noord-Vietnam. De Amerikaanse acties logenstraffen hun vredelievende taal.”

ZIJ weigeren het Front te erkennen. Ze hebben zogenaamde verkiezingen op touw gezet, die hun machteloze marionetten moeten helpen. Daarom heeft het centrale comité geen aanleiding gezien om vredesvoorwaarden op te stellen. Ik spreek voor mezelf en niet voor het comité als ik zeg dat de enige vredesonderhandelingen kunnen bestaan uit hoe en wanneer de Amerikaanse troepen uit Zuid-Vietnam worden teruggetrokken.”

Over de Geneefse Akkoorden zei Van Tien:

„Ik geloof dat de toen vastgelegde principes oprecht gemeend en bedoeld waren. Maar het was toen 1954 en sindsdien zijn alle bepa-

'Wij zijn oorlog niet begonnen'

lingen al zo vaak geschonden dat het weinig zin meer heeft om over de Akkoorden te praten. U moet niet vergeten dat er in 1954 geen Amerikaanse troepen in ons land waren. Indien Amerika wil volhouden dat de Geneefse Akkoorden nog van kracht zijn dan moet Johnson de situatie van toen herstellen door alle Amerikaanse troepen terug te halen.”

TIEN vervolgde: „Als alle vreemde troepen het land uit zijn, dan zullen wij vrije verkiezingen en een onafhankelijke regering in Zuid-Vietnam vormen. Zuid-Vietnam zal onafhankelijk zijn. Vredesinitiatieven moeten van Amerikaanse zijde komen en niet van ons. Zij zijn ons land binnengedrongen. Wij kunnen doorvechten en een militaire overwinning behalen omdat we, ondanks het materiële overwicht van de VS, sterker zijn. Onze terreinkennis is beter. We hebben voldoende wapens en voedsel en krijgen er elke maand meer van. Dat zeggen uw militairen zelf ook. We beschikken over de

beste wapens. Met minder goede rusten wij de burgers uit voor zelfverdediging; het volk is op onze hand.”

U weet toch dat wij in wezen 80 procent van het land besturen. Daar leeft tweederde van de Zuidvietnamese bevolking; een tien miljoen mensen. De Amerikanen willen dit niet onder ogen zien. Zij willen niet praten met de echte vertegenwoordigers van het volk.”

Tien zei dat de bombardementen van de B-52's verschrikkelijk veel leed veroorzaken, maar dat zij de uitslag van de oorlog niet beslissen. „We houden onze voedselproductie op peil. We weten nu zelfs hoe we moeten optreden tegen de bespuitingen met gifgas en dergelijke, dat bedoeld is om onze oogst te vernietigen. Onze rijsttoestoot wordt jaarlijks groter. In ons tienjarenplan, dat we onlangs hebben vernieuwd en herzien, komt nu zelfs al het woord welvaart voor. We weten dat we nu in staat zijn het levenspeil van onze mensen omhoog te brengen.”

TIEN verklaarde nisaie uitgebre vormingen he voerd. „We heb gedeeld. De mensen zijn van hun grond. In hebben we geen collect rjen zoals hier in het no willen die ook niet. Alle eigenaren hebben we e hun land laten houden, z hebben we verdeeld boeren. Honderd hectare houden. De boeren die l hoeven er niets voor te l verwachten van hem da willig een deel van zijn aan het Front afstaat, m mag hij zelf bepalen. Dat zijn levensomstandighed behoeften af.”

Tien gaf toe dat deze e politiek sterk afwijkt van listische systeem in he Ook gaf hij toe dat juist in systemen de eventuele van noord en zuid zou be en vertragen. „Wij zullen problemen onderhandelen broeders in het noord. Tien. „Wij zullen een eigen hebben, onze eigen buitenland litiek voeren, ons eigen econom systeem hebben. Maar wij w wel zoveel mogelijk samenwer Langzamerhand willen wij, via c turele uitwisselingen, economi samenwerking, politieke banden, e gemeenschappelijke defensie en h opheffen van de beperkingen op alle verkeer tussen noord en zuid, komen tot een hereniging die pas veel later in details uitgewerkt zal kunnen worden.”

TIEN kon mij niet zeggen hoe lang dat allemaal zou duren. Maar hij zinspeelde erop dat het tenminste een tiental jaren in beslag zou gaan nemen. „Natuurlijk te rekenen vanaf het moment dat de Amerikanen vertrokken zullen zijn”, aldus Nguyen Van Tien, die er nog op wees dat zijn organisatie voor iedereen opstaat en bereid is met iedereen samen te werken. Iedereen, mits hij mee wil werken voor onafhankelijkheid, vrijheid en vooruitgang voor Zuid-Vietnam.

Vietnam

In het zaterdagbijvoegsel van 19 augustus zijn in de N.R.C. zeer informatieve artikelen verschenen over het Vietnamese vraagstuk. De redactie van de N.R.C. heeft daarop aansluitend een drietal bijdragen geleverd waarin voorzichtig enkele politieke conclusies zijn getrokken. Ook de beschouwing van prof. Theil over het einde van de oorlog in Vietnam sloot daarop goed aan, te meer omdat hij royaal aandacht schonk aan de politieke instelling van de Amerikanen. Toch ben ik van mening dat een tweetal facetten meer belichting verdient dan zij in de bovengenoemde artikelen hebben gekregen.

De Amerikanen legitimeren hun aanwezigheid door te stellen dat Noord-Vietnam agressie pleegde en Zuid-Vietnam aanviel. Dat dit een aanvechtbaar standpunt lijkt, is duidelijk uiteengezet in het redactionele artikel van 22 augustus. Voor een opstand of burgeroorlog pleit de miserabele toestand waarin het overgrote deel van de agrarische bevolking sinds jaar en dag verkeert. Een verbetering van hun toestand vraagt landhervorming. Daarvan is echter tot nu toe vrijwel niets terecht gekomen, omdat de Zuidvietnamese machthebbers daar geen ernst mee maken.

Dat de burgeroorlog blijft voortwoeden (volgens de Amerikanen: de agressie wordt voortgezet) komt waarschijnlijk omdat de Vietcong met haar aanhang onder de agrarische bevolking in opstand is tegen een sociaal onrecht. Daaruit putten zij het bijna onbegrijpelijke uithou-

dingsvermogen tegen een technisch oppermachtige tegenpartij. De Zuidvietnamese machthebbers vrezen alles kwijt te raken als zij de strijd verliezen. Een constructief alternatief zou alsnog kunnen zijn, dat de bezittende klasse in Zuid-Vietnam op de eis van een grotere sociale rechtvaardigheid ingaat en positief meewerkt onder de impuls van de Amerikaanse aanwezigheid aan een landhervorming, waarbij een deel van haar bezittingen intact blijft. Zou een tevreden agrarische bevolking niet een beter bolwerk zijn tegen het communisme dan een horige, armoedige bevolking, die tot 50 procent van de landbouwopbrengst die haar arbeid opleverde, aan de landeigenaars moet afdragen?

De negers, die zij aan zij met blanken in Vietnam vechten, constateren bij hun terugkeer in de V.S. met bitterheid dat daar weinig of geen solidariteit met blanken bestaat. Hun ervaringen in Vietnam zullen dan juist meer en meer bijdragen om het eigen lot met dat van de Vietnamese kleine man te identificeren. Elke escalatie van de oorlog in Vietnam door de Amerikanen zal daardoor ook de spanningen tussen negers en blanken in de V.S. ongunstig beïnvloeden en het denken in termen van geweld bevorderen. Bovendien worden die spanningen extra versterkt door de ongunstige uitwerking van de technologische revolutie op de werkgelegenheid voor negers. Hierover verschaft het Amerikaanse memorandum over The Triple Revolution een goed inzicht. Het buitenlandse politiek beleid der V.S. inzake Vietnam komt

daardoor onder een dubbele druk te staan. De groeiende sociale spanningen tussen negers en blanken groeien. Zij worden gevoed door de teleurstelling van terugkerende negers uit Vietnam. Daarnaast werkt de druk van de sociale veranderingen, die de technologische revolutie met zich meebrengt en die het bestaan van de negers ongunstig beïnvloeden.

De kans op vrede in Vietnam lijkt daarom vooral af te hangen van het geven van hoge prioriteit aan de landhervorming en aan een heroriëntatie inzake de aanpak van het armoedevraagstuk in de V.S. zelf, onder de impuls van de technologische vooruitgang zelf. Zouden de Amerikanen werkelijk gezichtsverlies lijden tegenover de Aziatische volken, indien zij positief zouden meewerken aan landhervormingen die de armoede in de Aziatische wereld zouden verminderen? Ten slotte is de bevrijding van armoede de eerste stap naar vrijheid; een vrijheid waarop velen de wereldpolitiek zo graag gericht zien en waardoor de aarde voor iedereen wat beter bewoonbaar wordt.

Dr. E. v. d. LELY
Wassenaar

'Johnson moet Vietnam in VN brengen'

WASHINGTON/SAIGON, dinsdag (Reuter, NY Times). — De Amerikaanse senator Wayne Morse heeft de senaat een ontwerp-resolutie voorgelegd waarin president Johnson wordt verzocht de kwestie-Vietnam zo snel mogelijk voor te leggen aan de Veiligheidsraad der Verenigde Naties.

Volgens de ontwerp-resolutie moet Johnson trachten een spoedzitting van de V-raad bijeen te krijgen. Hij moet de raad verzoeken de nodige stappen te nemen om een eind te maken aan de oorlog in Vietnam. De Verenigde Staten zouden zich bij voorbaat bereid moeten verklaren elk besluit van de Veiligheidsraad volledig uit te voeren aldus de resolutie.

Dit houdt in dat de VS van te voren beloven geen gebruik van hun veto-recht te zullen maken, ook indien de beslissing van de V-raad hen niet welgevallig is. In de resolutie staat verder dat de VS, indien de Veiligheidsraad niet in staat blijkt enige actie te nemen, de Algemene Vergadering der VN moeten verzoeken de kwestie-Vietnam te behandelen.

Waarnemers in Washington achten de kans dat de resolutie van Morse door de senaat wordt aangenomen gering, ondanks het feit dat twee weken geleden nog 26 senatoren pleitten voor behandeling van de Vietnamese zaak in de Verenigde Naties.

Amerikaanse piloten hebben gisteren gezien hoe Noordvietnamese luchtdoelraketten, die op hun vliegtuigen waren afgevuurd, zijn ontploft vlakbij drie schepen die 32 kilometer ten zuidoosten van Haiphong in zee voor anker lagen. De schepen zouden niet ernstig beschadigd zijn. Volgens de vliegers waren het een Italiaans en een Pools vrachtschip en een kleine tanker van onbekende nationaliteit.

Het Oostenrijkse blad Salzburger Nachrichten schrijft dat in de Tsjechische stad Bratislava op laag niveau besprekingen tussen de Verenigde Staten en Noord-Vietnam worden gehouden, in de hoop tot een einde aan de Vietnamese oorlog te komen.

De besprekingen werden geregeld door een derde partij, vermoedelijk Tsjechoslowakije. Het blad, dat diplomatieke kringen in Wenen aanhaalt, zegt dat de besprekingen een oriënterend karakter hebben zonder dat men zich tot iets heeft verplicht.

Eerste paard

13 sept.
gestruikeld

EEN STORM in het Republikeinse kamp is het gevolg van de opmerkingen van Romney, de Republikeinse gouverneur van Michigan, over de oorlog in Vietnam. En naar het zich laat aanzien, is dit de eerste struikelpartij bij degenen die zich opmaken volgend jaar als Republikeinse kandidaat de strijd aan te binden tegen president Johnson, een kandidatuur die de laatste tijd des te aantrekkelijker is geworden, omdat het niet uitgesloten wordt geacht, dat de vuistregel dat een zittende president niet te verslaan is, doorbroken kan worden.

De Toestand

Romney was op weg een aantrekkelijke Republikeinse kandidaat te worden, vooral voor de progressieve vleugel van de partij die graag een extreem conservatief experiment als met ex-senator Goldwater wenst te vermijden. In de meeste kwesties was hij nog niet verder gegaan dan de vaagheden die de kandidaten maar al te vaak voor een mening willen laten doorgaan. Zo had hij ook lang om de hete Vietnamese brij heengedraaid, zich zo ongeveer conformerend aan het regeringsstandpunt.

Vorige week evenwel heeft hij zijn standpunt nader bepaald. Hij verklaarde zijn aanvankelijk inzicht, dat de oorlog die Amerika in Vietnam voert, moreel juist en noodzakelijk was, te hebben gewijzigd. Amerika had zelf het conflict dat nu in Zuid-Vietnam tussen vrijheid en communisme bestaat, geschapen. Nader bestudering van het probleem had hem tot de mening gebracht, dat het niet nodig was geweest voor Amerika in Zuid-Vietnam verwikkeld te raken om communistische agressie in Zuidoost-Azië tot staan te brengen of om een China

munistische overheersing te verhinderen. Hij noemde het tragisch, dat Amerika in het conflict betrokken was geraakt en achtte het niet waarschijnlijk, dat Amerika onder president Eisenhower verwickeld was geraakt in een landoorlog in Zuidoost-Azië.

* * *

DIT WAS een historisch exposé, waarin de blaam voor de onbehaaglijke toestand geheel op de Democratische tegenstander wordt gegooid. Maar voor de toekomstige ontwikkeling krabbelde Romney toch weer wat terug. Hij bepleitte niet ronduit een Amerikaanse aftocht. Het door Amerika geschapen conflict was er nu eenmaal en „wij moeten het meer behandelen op basis van de huidige omstandigheden dan als wat er geweest zou zijn, wanneer er, om in medische termen te spreken, niet een „over-reaction” zou zijn geweest in de behandeling van het Vietnamese probleem”.

Romney zegt hiermee nog niets en zijn inzicht dat bombardementen de Noordvietnamezen niet naar de onderhandelingstafel brengen wordt ook door McNamara gedeeld. Doch met het door laten schemeren van een alternatief, al gaat dat dan slechts via een historische blaam en het noemen van de naam Eisenhower, duidt erop, dat Romney het gevoel heeft, dat er met een veroordeling van Johnson, wiens populariteit geringer is dan ooit tevoren, stemmen te winnen zijn.

Zijn grote blunder maakte Romney echter in een poging zijn late inzicht te rechtvaardigen. Hij introduceerde de „brainwashing” die hij ondergaan had bij een bezoek aan Vietnam in 1965. Zijn politieke tegenstanders, nu in eigen partij, veerden op en verklaarden prompt een man die zich een rad voor de ogen liet draaien (en daar bovendien nog voor uitkwam), ongeschikt voor het hoogste ambt. In hoeverre zijn eerlijkheid voor kiezers aantrekkelijk zou kunnen zijn laten wij in het midden. Zijn jongste populariteitspercentage is gedaald.

* * *

Londense Times kritisch over bombardementen op Noord-Vietnam

Wegen voordelen tegen risico's op?

Van onze correspondent

LONDEN, 13 sept. — De Times neemt hedenochtend in zijn eerste hoofdartikel zeer kritisch stelling tegenover de laatste Amerikaanse bombardementen in de nabijheid van het centrum van Haiphong. Iedere keer dat de bombardementsdoelen in Noord-Vietnam een graad verder worden geschoven, schrijft het blad, ontkent de Amerikaanse regering dat zulks enige verandering van politiek zou betekenen; iedere ontkenning wordt dan weer door het grootste deel der overige wereld met grotere scepsis ontvangen.

De Times wijst erop dat president Johnson onder zeer sterke druk staat om onbepakt bombarderen van Noord-Vietnam toe te staan en dat hij zich tegen die druk teweer stelt. Voorts dat de president de keus van ieder doel persoonlijk pleegt goed te keuren. Voor ieder nieuw doel moet de president, redeneert de Times, dan militaire voordelen tegen mogelijke militaire en politieke risico's afwegen; het blad concludeert „dat het in dit laatste geval onmogelijk is om te zien hoe gemeend werd dat de voordelen tegen de risico's opwegen”.

De Times noemt voorts McNamara's getuigenis voor de senaatscommissie van veertien dagen geleden, dat ook het totaal onbruikbaar maken van Haiphong als haven Noord-Vietnam niet zou verhinderen om zijn huidige niveau van militaire operaties in het zuiden voort te zetten, en vraagt zich af: als het platgooien van Haiphong en de andere voornaamste noordelijke havens geen winst zal opleveren die de moeite waard is, wat is dan de zin van het verscherpen der selectieve bombardementen?

McNamara heeft reeds verklaard dat men het Noorden niet „naar de conferentietafel” zal kunnen bombarderen. Men moet aannemen dat president Johnson het met die opinie eens is, redeneert de Times. Verhoogde „selec-

iedere nieuwe fase van bombarderen als een vorm van escalatie die om verdere steun vraagt.

In plaats van Noord-Vietnam naar de conferentietafel te brengen, forceren de verdere bombardementen Rusland er toe om zijn steun aan Noord-Vietnam te verhogen, aldus het Londense blad.

Veiligheidsraad

Naar het Franse persbureau A.F.P. uit New York verneemt schijnt de Amerikaanse regering er voor het ogenblik van te hebben afgezien de kwestie-Vietnam weer aan de orde te stellen in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Volgens dit bericht zou de Amerikaanse delegatie bij de V.N. hebben gemerkt dat bij het zoeken van de vereiste steun bepaalde afvaardigingen niet bereid waren het Amerikaanse initiatief te steunen als de bombardementen op Noord-Vietnam niet onvoorwaardelijk zouden worden gestaakt. Nog onlangs heeft de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Rusk, verklaard dat er van dit laatste geen sprake kan zijn. Onder deze omstandigheden zouden de V.S. hebben besloten er voorlopig van af te zien de kwestie-Vietnam weer in de Veiligheidsraad aan de orde te stellen, aldus A.F.P.

14 SEPT 67 N.R.C.

Johnson en McNamara eensgezind over Vietnam

Witte Huis ontkent geruchten

De perschef van het Witte Huis, George Christian, heeft woensdag het bericht tegengesproken waarin werd gezegd, dat de Noordvietnamese havenstad Haiphong deze week tegen de zin van minister van defensie McNamara werd gebombardeerd. Hij ontkende, dat er in dit verband sprake zou zijn van een meningsverschil tussen president Johnson en McNamara.

Christian herinnerde eraan, dat de president onlangs heeft verklaard, dat hij, minister van buitenlandse zaken Rusk en minister McNamara, alsmede de gezamenlijke chefs van staven het in het algemeen eens zijn ten aanzien van de bombardementen in Vietnam.

Officiële kringen in Washington hebben gezegd dat de bombardementen op Haiphong en de kleinere havenstad Cam Pha worden uitgevoerd volgens een zorgvuldig opgestelde strategie die afsnijding en ontwrichting van de bevoorradingslijnen in Noord-Vietnam beoogt. Een maand geleden was een nieuwe koers ingeslagen met een luchtaanval op Hanoi's Doumer-brug, een schakel in de belangrijkste spoorverbinding met China. Later volgden aanvallen op spoorlijnen op circa 15 km van de Chinese grens. Er gaan geruchten dat de bombardementen spoedig zullen worden uitgebreid tot de derde Noordvietnamese havenstad, Hongai, maar van officiële zijde wordt daarop geen commentaar gegeven.

Het doel van de aanvallen op Haiphong en Cam Pha is de vernietiging van opslagplaatsen en spoorwegemplacements waardoor de afvoer van de door Russische en andere schepen binnengebrachte goederen in de knel komt. Bij de aanval van maandag op Haiphong bestookten de Amerikanen twee bruggen, het grote spoorwegemplacement van de stad en drie grote opslagplaatsen. In Cam Pha werden vier kranen buiten werking gesteld.

Het Noordvietnamese ministerie van buitenlandse zaken heeft de jongste

verslagen, donderdag bekendgemaakt, dat hij met drie andere verslagen kandidaten een „strijdfront voor de democratie” zal oprichten. De andere kandidaten zijn de oud-president Phan Khac Suu, Nguyen Van Hiep en Vu Hong Chanh. Oud-premier Tran Van Huong en Ha Thuc Ky, die te zamen 800.000 stemmen kregen, doen niet mee.

Intussen heeft Dzu meegedeeld dat hij vrijdag voor een rechtbank moet verschijnen op een beschuldiging van verduistering. Hij sprak van „oude zaken” die om politieke redenen zouden zijn opgerakeld. (Reuter - A.F.P.)

Waarschuwing

In verklaringen voor de commissie van het bankwezen uit het Amerikaanse Huis van afgevaardigden hebben vertegenwoordigers van de Amerikaanse industrie het Congres van de Ver. Staten ervoor gewaarschuwd dat de economie van het land zwaar te lijden zal krijgen als beperkingen van kracht worden op leningen van de Export-Import bank aan landen die handel drijven met Noord-Vietnam, Japan, Mexico en alle belangrijke handelspartners van de Verenigde Staten in West-Europa zullen geen leningen meer kunnen krijgen indien de beperkingen waartoe de Senaat heeft besloten, worden ingevoerd. De industrie drong er dan ook bij het Huis van afgevaardigden op aan niet met de beperkingen akkoord te gaan. Noord-Vietnam zou door de bepalingen niet ernstig worden getroffen, maar de afnemers van Amerikaanse producten in vriendschappelijke landen zouden naar andere leveranciers gaan uitkijken. (Reuter, A.F.P.)

phong en Cam Pha een nieuwe verson-
ping van de oorlog genoemd met het
doel de Noordvietnamese havens te
ontwrichten. „Dit zijn nieuwe en ui-
terst verfoeilijke misdaden van de Ver-
Staten tegen het Vietnamese volk”, al-
dus een verklaring van het ministerie.
Deze daden zijn, zo zegt de verklaring
volgens het Noordvietnamese persbu-
reau verder, een bewijs, dat de V.S.
voortgaan met verheving en uitbrei-
ding van de oorlog en dat hun vre-
desvoorstellen niets anders dan een
rookgordijn zijn.

„Graf”

Quan Doi Nhan Dan, het blad van
het Noordvietnamese leger, noemt de
door de Amerikaanse minister van de-
fensie aangekondigde bouw van een
verdedigingslinie ten zuiden van de ge-
demilitariseerde zone in Vietnam „het
bouwen van een muur om de tuin ter-
wijl de vlammen het huis reeds verte-
ren”.

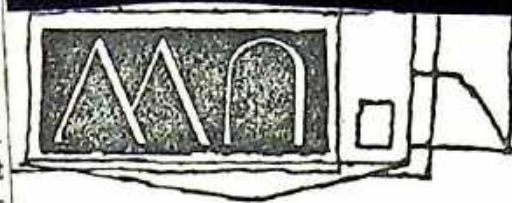
Een vaste verdedigingslinie, hoe
sterk ook, is wegens gebrek aan soepel-
heid nooit doelmatig geweest. Dit is uit
de geschiedenis gebleken, aldus Quan
Doi Nhan Dan dat eraan toevoegt dat
de verdedigingslinie „slechts een graf
voor duizenden en duizenden Ameri-
kaanse soldaten zal worden omdat de
strijdkrachten van het bevrijdingsleger
reeds sterk genoeg zijn en in staat alle
mogelijke defensie-systemen rond de
Amerikaanse bases te vernietigen”.

Goldberg

Amerika zal volgende week in de Al-
gemene Vergadering der Verenigde Na-
ties opnieuw begrip van de wereld voor
zijn Vietnam-beleid vragen. Woensdag
werd bekendgemaakt dat de Ameri-
kaanse gedelegeerde Arthur Goldberg
voor 21 september het woord heeft ge-
vraagd voor een belangrijke toespraak.
Dit is de openingsdag van het algemene
debat waarin de leden-staten voor het
wereldforum hun politiek uiteenzetten.
Of Goldberg met nieuwe voorstellen
komt is niet bekend. De Russische mi-
nister van buitenlandse zaken, Gromi-
ko, zal naar verwachting een dag na
Goldberg spreken.

Front van oppositie

In Saigon heeft de advocaat Truong
Dinh Dzu, de boeddhist die als „vre-
deskandidaat” bij de op 3 september
gehouden presidentsverkiezingen werd

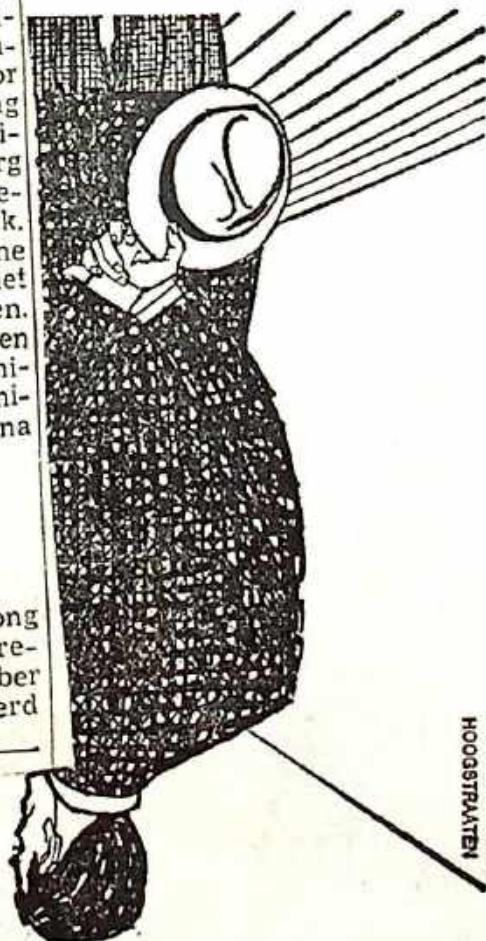

Nwe. Binnenweo 288-294. Rotterdam. Tel. 25

Dagelijks expositie van de
Topform-kollektie
's Maandags gesloten
De nieuwe katalogus
ligt voor u klaar.

*

Wat en hoe zal het worden?
ruimte in te richten... Maar om e
is heus niet zo eenvoudig. Wel
voor gordijnen, botsen straks d
binnenhuisarchitect van Fokke

HOOOSTRAATEN

...heeft, in de steun
van de Ver. Staten de gelegenheid
zullen zien Cambodja in het nauw
te brengen. Tegenover deze dreiging
stelde Sihanouk de waarschuwing
van de hulp van China.

Dreigde toen het gevaar van de
kant van Amerika's bondgenoten (of
meende Sihanouk dat het dreigde),
nu is de toestand in diverse opzich-
ten veranderd. Ongetwijfeld is en
blijft hij ervan overtuigd, dat op de
korte of lange duur de Westelijke
invloed in Azië verminderen of ver-
dwijnen zal en dat China een vast
gegeven blijft, maar de erkenning
hiervan is genuanceerder geworden,
vermoedelijk door de ontwikkelin-
gen in China zelf, door de machts-
ontplooiing van de Amerikanen,
door de verdwijning van mannen
als Soekarno en Subandrio in Indo-
nesië en Bhutto in Pakistan, die al-
len sterk op het Chinese paard had-
den gezet.

* * *

EEN ERNSTIGE binnenlandse ont-
wikkeling was, dat de commu-
nisten in het begin van dit jaar in
Cambodja zelf tot actie waren over-
gegaan. Op het buitenlandse slappe
koord kon Sihanouk zich zonder
rechtstreeks bedreigd te worden met
behulp van het neutralisme wel in
evenwicht houden, een neutralisme
bovendien dat hij zag als de beste
mogelijkheid op tijd nog op het
eventueel winnende paard over te
schakelen.

Maar in het binnenland is de be-
dreiging van zijn positie groter en
reëler. Gewapende communisten
hadden in het begin van het jaar in
de aan Siam grenzende provincie
Battambang overvallen op de pro-
vinciale garde gepleegd en daarmee
dreigde een ontwikkeling die het
land aan de greep van Sihanouk zou
kunnen onttrekken.

De communistische actie zette niet
door. Men hoorde er in elk geval
niet meer van. De felheid waarmee
Sihanouk nu heeft toegeslagen, laat
twee uitleggingen toe. Het gevaar
kan zo groot zijn geworden dat hij
een explosie vreest, of de invloed
van de pro-Chinese communisten is
zo sterk afgenomen, dat hij zonder
gevaar diegenen aan de dijk kan
zetten die eens zijn voornaamste
raadgevers waren.

Dat hij tegelijk met deze operatie
op het binnenlandse vlak de voor-
zitter van de Veiligheidsraad een
brief stuurt om de voorbereidingen
van de Ver. Staten tot agressie tegen
Cambodja aan de kaak te stellen,
kan men opvatten als een seintje
aan binnen- en buitenland, dat er
niets verandert aan Cambodja's
neutraliteit. Voor het binnenland is
het bovendien een rugdekking.

D'66

Ook de fractieleider van D'66, mr. H. A. F. M. O. van Mierlo, vond het begrotingsbedrag voor ontwikkelingshulp te gering. De passage in de troonrede over de oorlog in Vietnam noemde hij „bijna onfatsoenlijk” wanneer men haar vergelijkt met het zeer terughoudende standpunt dat de regering bij het jongste kamerdebat innam. Verder vond hij het voorbarig nu al te concluderen, zoals de troonrede doet, dat de **NATO** na 1969 in elk geval zal moeten voortbestaan.

S. J. J.

Verkiezingen voor Tweede Kamer in Zuid-Vietnam

In Zuid-Vietnam hebben zich 1650 personen kandidaat gesteld voor de 137 zetels van de Tweede Kamer waarvoor de verkiezingen op 22 oktober zullen worden gehouden, zo is officieel in Saigon meegedeeld. In de Tweede Kamer zulk elk der 123 kiesdistricten door één afgevaardigde vertegenwoordigd zijn. De overige 14 zetels zijn voor ethnische minderheidsgroepen.

De verkiezingen voor de Zuidvietnane senaat zijn zondag 3 september gehouden, tegelijkertijd met de presidentsverkiezingen. (Reuter)

MCNAMARA TEGEN JOHNSON?

Witte Huis ontkent meningsverschillen

WASHINGTON, 14 sept. (Reuter, UPI) — Het Witte Huis ontkent met klem, dat de Noordvietnamese havenstad Haiphong deze week tegen de zin van minister van defensie McNamara in is gebombardeerd. Zoals bekend lagen de Amerikaanse doelwitten op niet meer dan anderhalve kilometer van het dichtbevolkte stadscentrum. Volgens de perschef van het Witte Huis is er geen sprake van meningsverschillen tussen president Johnson en minister McNamara, zoals beweerd werd.

De bombardementen op Noord-Vietnam worden volgens een zorgvuldig opgestelde strategie uitgevoerd, die de ontwrichting van de bevoorradingslijnen van Noord-Vietnam beoogt. In Washington wijst men er voorts op, dat een maand geleden een nieuwe koers is ingeslagen met een luchtaanval op de Doumerbrug bij Hanoi, die de schakel vormt in de belangrijkste spoorverbinding met China. Later volgden aanvallen op spoorlijnen op ongeveer vijftien kilometer van de Chinese grens, die zoals men in de Amerikaanse hoofdstad heeft toegegeven, enkele malen per abuis geschonden werd. Volgens geruchten in Washington staat nog een uitbreiding van de luchtaanvallen op het programma: bombardementen op de derde Noordvietnamese havenstad, Hongai, maar van officiële zijde wordt hierop geen commentaar gegeven. De aanvallen op de havens moeten de aanvoer van Russische hulp in de knel brengen.

Ook het Noordvietnamese ministerie van buitenlandse zaken heeft de jongste Amerikaanse luchtaanvallen een

nieuwe verscherping van de oorlog genoemd met het doel de Noordvietnamese havens te ontwrichten. „Dit zijn nieuwe en uiterst verfoeilijke misdaden van de Verenigde Staten tegen het Vietnamese volk,” aldus een verklaring van het ministerie. Deze daden zijn, zo zegt de verklaring volgens het Noordvietnamese persbureau verder, een bewijs, dat de VS voortgaan met verheviging en uitbreiding van de oorlog en dat hun vredesvoorstellen niets anders dan een rookgordijn zijn.

Vliegerstekort

Alle vier de onderdelen van de Amerikaanse strijdkrachten hebben vliegers te weinig en het tekort zal bij voortzetting van de huidige defensieprogramma's zeker tot in 1970 blijven bestaan, aldus de subcommissie voor militaire paraatheid uit de Amerikaanse Senaat. Deze instantie, die pas nog op een belangrijke uitbreiding van de lucht oorlog boven Noord-Vietnam aandrong, leverde kritiek op het ministerie van defensie, dat het tekort zou trachten te verdoezelen met „boekhoud-trucjes die de werkelijke behoeften verkleinen.”

Het ministerie van defensie heeft de subcommissie direct van repliek gediend. Volgens een verklaring van dit departement zijn er 20 procent meer geschoolde piloten dan er nodig zijn. Op het ogenblik zijn er 69.400 piloten onder de rang van kolonel, tegen 64.800 in 1964. In 1969 moet dit aantal zijn gestegen tot 76.200.

Volgens Zuidvietnamese regeringskringen heeft de Vietcong een nieuwe militaire commandant gekregen, de 60-jarige luitenant-generaal Hoang Van

Thai van het Noordvietnamese leger. Bij de Amerikaanse inlichtingendienst hield men echter over naar de mening dat er een jongere man het commando voert over de Vietcong. Volgens berichten uit Vietnam, die gebaseerd zouden zijn op interviews met gevangenen en overlopers en op in beslag genomen documenten, werd generaal Hoang benoemd tot opvolger van Nguyen-Tsji Thanh, die in het begin van dit jaar aan een hartaanval bezweek is.

Generaal Hoang, een oude vriend van de Vietminh-leider, generaal V Nguyen Giap, is al sinds 1920 aangesloten bij de Indochinese revolutionaire bewegingen. Hij is uiterst actief in politieke, doctrinaire en militaire aangelegenheden en geldt als een groot vriend van Peking. Hij bezet een aantal belangrijke posten in Hanoi.

Nare smaak *14 Sept*

BIJ de Tweede-Kamerdebatten over Vietnam bleek een verschil in mentaliteit tussen de Kamer-meerderheid, die een forse uitspraak wilde, en de minister van Buitenlandse Zaken. De duidelijkheid van het verschil is door geharrewar over een motie op de achtergrond geraakt, maar het was er niettemin. Sommigen meenden ook een duidelijk verschil in aanpak te bespeuren van de Griekse zaak. Woordvoerders van vele partijen wilden een scherpe veroordeling van de Griekse dictatuur, maar minister Luns leek de boot te willen afhouden. Dit verschil werd afgezwakt door de indruk, die de Nederlandse regering wekte, alsof zij wel bereid was iets te doen, doch dat zij het prettiger vond als andere landen meededen. Men kon gaan geloven dat Nederland moeite had zijn bondgenoten op het goede pad te krijgen.

De wervende kracht van de Nederlandse regering heeft wel op een zeer merkwaardige wijze uitgepakt. Niet Nederland, doch Denemarken heeft het initiatief genomen om overeenkomstig het Europese verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden zich te wenden tot de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens en de Griekse regering aan te klagen wegens niet-naleving van het verdrag. En onder de eerste medestanders van Denemarken bevindt Nederland zich niet. Het is erger: het Deense initiatief heeft een koortsachtig diplomatiek verkeer tussen de Beneluxlanden tot gevolg gehad; dat overleg had allang moeten plaatsvinden.

De smaak, die men van dit alles overhoudt, is zeer naar. Om twee redenen: omdat minister Luns het tegendeel van een koploper schijnt te zijn in de veroordeling van Griekenland en omdat twijfel is gerezen over de vroegere verklaringen van de regering. Als er een redelijke uitleg voor te geven is, moet die gauw komen.

Vervelend stuk *11 sept*

Mr. H. A. F. M. O. van Mierlo
voorzitter van de fractie van D'66
vindt de Troonrede een vervelend stuk
Als men de rede serieus moet nemen
zou zij concreter moeten zijn. De passa-
ge over Vietnam vond hij in het licht
van het debat hierover in de Tweede
Kamer bijna een overschrijding van
het fatsoen. Of Nederland ook in de
toekomst aan de N.A.V.O. moet blijven
deelnemen was voor hem nog de vraag.
Zijns inziens wordt de ontwikke-
lingshulp noch absoluut noch relatief
aanzienlijk verhoogd. In de Miljoenen-
nota wordt de werkgelegenheidspro-

VIETNAM NA DE VERKIEZINGEN

VREDESKANDIDAAT DZU LIEP DE GENERAAL UIT DE HAND

zal de volge
onder de vol
1e. De gebo
sche bes
2e. Vergun
te worde

SCHORE

Boerenwon
Schoorse Br

Op woensda
hotel 'De Zw

Dagelijks.

bij notaris J

NOORDW

Boerenwon
de Hoofdstr
Boerenwon
seweg 33.
Boerenwon
veldseweg 6

VINKEG

Boerenwon
lijk bekend
Boerenwon
de Noordw

BOYL (

Boerenwon
de Boyler

STEGGI

moet.
s van die
I de vrag
In Salgon
heeft.
de ver-
vredes-
berster-
ering te
I presti-
podacke-
men die
kunnen
Iahsten
el men-
'k, had-
niet op
niet te duden. Als

Ook verkiezingen met doorgestoken kaarten kunnen gevolgen hebben. De voorspellingen over de uitslag van de verkiezingen in Zuid-Vietnam, die ik een week voordat ze gehouden werden ter plaatse uit de mond van diverse politici en diplomaten mocht optekenen, zijn vrij nauwkeurig uitgekomen. Niet dat deze voorspellers geheime arrangementen kenden. Wel dat zij blijkbaar ongeveer konden berekenen hoe groot 'the military vote' zou zijn die ongetwijfeld aan Thieu en Ky zou toevallen en wel dat zij voor de burgerlijke kandidaten konden becijferen hoeveel zuidelijke boeddhisten op kandidaat zus en hoeveel noordelijke katholieken op kandidaat zo zouden stemmen. Toen de regering eenmaal kans had gezien bij de vaststelling der kandidatenlijsten in juli enige ongewenste kandidaten te laten schrappen en het verzet tegen de kandidatuur van haarzelf (d.w.z. van de generaals Thieu en Ky) te breken, was het blijkbaar mogelijk de uitslag van de verkiezingen in grote lijn te bepalen. Wat er verder aan manipulaties met dubbele stemkaarten, verwarring op de stembureaus door het ongelofelijk ingewikkelde kiessysteem en dergelijke te gebeuren stond, kon hierop geen grote invloed maken.

garantie voor de vrede in Vietnam gezocht worden op een conferentie die 'maatregelen beraamt om de belangen van de bevolking der beide gebieden, Noord en Zuid, te waarborgen en die gunstige voorwaarden schept voor de hereniging van Vietnam op een later tijdstip'. In de vierde fase zullen Noord- en Zuid-Vietnam beide lid moeten worden van de Verenigde Naties.

Tot zover het vredesplan van Dzu, het meest radicale program dat in deze verkiezingen aan de orde is geweest. De andere kandidaten beperkten zich tot voorstellen dat er een nieuwe pauze in de bombardementen van het noorden zou worden afgekondigd om na te gaan of Hanoi alsnog bereid is tot een gesprek. Ook generaal Thieu deed dergelijke voorstellen in zijn verkiezingsredevoeringen. Eens sprak hij over een bombardementspauze van heel wat meer dan een week. Gevraagd naar nadere precisering zei hij later bedoeld te hebben: tien dagen.

Het plan van Dzu heeft in vergelijking daarmee bepaald zeer radicale aspecten. Het is vooral zijn voorstel in overleg te treden met het Bevrijdingsfront, dat sterk de aandacht trok. Weliswaar luidt zijn omschrijving dat men op deze wijze voorshands slechts te weten wil komen 'wat de aspiraties van het Bevrijdingsfront zijn' (alsof die nog niet duidelijk genoeg waren), maar hij was de enige kandidaat die de aanwezigheid van het front als gesprekspartner bepleitte.

Toch is bij lezing van Dzu's plan duidelijk dat het radicaler lijkt dan het is. Het gaat uit van en het komt terecht bij een semi-definitieve verdeling van Vietnam in Noord en Zuid, die zelfs beide lid moeten worden van de Verenigde Naties, hetgeen met het verdeelde Duitsland en het verdeelde Korea niet eens het geval is. Over de rol die een legaal Bevrijdingsfront in het zuiden zou spelen, zwijgt hij.

Zoveel is wel bekend van de 'aspiraties' der Vietcong, dat een afwijzing van die zijde te verwachten is, tenzij de communisten het plan-Dzu zouden willen verstaan als eerste etappe op de weg naar

het middendeel. Dzu wil wel praten Hanoi en de Vietcong, maar hij blijft voorstander van een zelfstandig niet communistisch Zuid-Vietnam, een communistisch noorden. De haling ziet hij pas in een verwijderde komst.

DOORGESTREEPTE BOM

Het is opmerkelijk dat de kandidatuur van Dzu werd goedgekeurd door de zware regeringsdruk werkende parlementaire commissie tot onderzoek geloofsbrieven terwijl de kandidatuur de oud-minister prof Au Truong Ky die eveneens een vredesplan had, geschrapt. Thanh werd beschuldigd pro-communistische en neutralistische sympathieën, hoewel hij ettelijke maanden minister van Economische Zaken en Financiën geweest was na de staatsgreep van Diems reëiem. Hij had die functie ook nog ná 1965 vervuld in het kabinet van generaal Ky tot hij vorig jaar na een conflict (naar hij me zei: over corruptie in de haven) ontslag nam.

Voor deze verkiezingen had Thanh zijn eigen lijst ingediend met een doorgestreepte bom als symbool en de noot tot vrede te komen als kern. De oorzaak van het betoeg van prof. Thanh, economisch en sociaal. Het heeft geen ergens over te praten zolang de oorlog duurt. De verkiezingen moeten een referendum voor of tegen de oorlog worden. De suggestie die van deze woorden uit is: maak mij president en ik beëindig de oorlog tot elke prijs. Ongetwijfeld zijn velen in Vietnam die er zo over denken. Men kan tegen de simplificatie der verkiezingen problemen hebben (e.g. heb ze), vast staat dat bij werkelijk verkiezingen ook het alternatief Thanh gesteld moet kunnen worden.

Maar prof. Thanh kwam, behalve met zijn verkiezingsprogram, nog met iets anders. Hij protesteerde bij de speciale parlementaire commissie tegen de kandidatuur van de generaals Thieu en Ky. Zij

DOOR PAUL VAN 'T VEER

Met toch één uitzondering. Niet de oud-onderwijzer, oud-premier Tran Van Huong (confucianist uit het zuiden, met enige aanhang onder de boeddhisten) of de voorzitter van de assemblee Phan Khac Sun werd tweede, als mij voorspeld was, maar de 'vredeskandidaat' Truong Dzu.

'democratische' samenstel van grondwet, en regering te duiden. Als

ALS

met
s en
andig
naast
reni-
toe-

tuur
nder
ciale
der
van
an-
werd
van
sche
alen
van
reep
ctie
inet
een
ptie

een
ge-
aak
log,
de
lek,
zin
log
efe-

aat
de
er
en.
ro-
ik
rje
van

dit
ers,
e-
tur
d-

legen de beschuldiging op grond waarvan zijn kandidatuur door de speciale commissie werd geschrapt, wijst hij erop dat de bewuste zakenman, *Diep Van Hung*, in 1966 was betrokken bij een smokkelzaak waarna zijn handelsfirma op last van de toenmalige minister van Economische Zaken werd opgeheven. Die minister was *Thanh*. De beschuldigingen van *Hung* werden door geen enkel bewijsstuk gestaafd. *Hung's* 'beschuldiging' dat *Thanh* als minister in 1964 en 1966 'marxistische theorie' in praktijk had gebracht, komt in een eigenaardig daglicht te staan als men beseft dat het hier om anti-inflatoire maatregelen gaat, die door de Amerikanen zeer gunstig zijn beoordeeld. Het bezwaarschrift van *Thanh* had geen succes. Zijn kandidatuur ging niet door. Evenmin echter werden sedertdien gerechtelijke stappen tegen hem ondernomen, hetgeen logisch uit de ernstige beschuldiging (voor Vietnam ernstige beschuldiging, moet ik zeggen) zou moeten voortvloeien dat hij in geheim contact met de vijand had gestaan en zelfs in het geheim lid zou zijn geweest van de communistische partij. Het was blijkbaar voldoende als zijn kandidatuur niet doorging.

Ik heb deze kwestie-*Thanh* wat uitvoeriger uit de doeken gedaan dan ik elders kon doen, allereerst om aan te tonen hoe er met de opstelling der kandidatenlijst twee maanden voor de verkiezingen gemanipuleerd is. Er zouden andere voorbeelden te noemen zijn.

In de tweede plaats echter werpt de kwestie-*Thanh* enig licht op de vredescampagne van de kandidaat *Truong Dinh Dzu*. Zijn vredesplan bevat onderdelen, met name zijn erkenning van het Nationale Bevrijdingsfront als onderhandelingspartner, die rechtstreeks ingaan tegen de tot nog toe gevolgde regeringspolitiek. Ja, ze lijken zelfs radicaler dan het in veel algemener termen gehouden betoog van *Au Truong Thanh*. Waarom *Dzu* toegestaan wat *Thanh* verboden werd?

Ik kan het niet anders zien dan als aanwijzing dat de regerende junta, die zoveel druk op de parlementscommissie voor de geloofsbrieven kon uitoefenen, meende met de onbekende Dzu niet veel last te zullen hebben. Men had eerder

het oog op kandidaten als Phan Kaho Suu, voorzitter van het parlement, en Tran Van Huong, van wie men iets verwachtte.

Kans op het presidentschap hadden zij natuurlijk evenmin als welke burgerkandidaat ook. Wat wel mogelijk was, dat was een benoeming van een van hen tot minister-president of minister in een kabinet dat door *Thieu* en *Ky* na deze verkiezingen zou worden samengesteld. Het zou een goede indruk maken als de tweede man van de verkiezingen een belangrijke functie kreeg aangeboden.

Bij de gesprekken die ik in Saigon voor de verkiezingen met verschillende kandidaten had, trof mij dat zij wel scherpe kritiek hadden op generaal *Caô Ky*, maar generaal *Thieu* zorgvuldig buiten schot lieten. Ook in hun verkiezingsredevoeringen was dit het geval. Een aanwijzing dat ook hier rekening werd gehouden met komende samenwerking?

KY'S POSITIE

In dat geval zal de positie van *Ky* moeilijkheden opleveren. Als bekend was hij aanvankelijk van plan zichzelf kandidaat te stellen voor het presidentschap. Ware dit gebeurd, dan zou hij twee militaire kandidaten, elk met hun eigen aanhang, hoogstwaarschijnlijk vredeskandidaat *Dzu* als nummer één uit de stembus tevoorschijn zijn gekomen, tenminste als geen nadere manipulaties dit hadden verhinderd. Op die laatste mogelijkheid wijst de beschuldiging van na de verkiezingen, dat de *Vietcong* de bevolking zou hebben 'gedwongen' op *Dzu* te stemmen. Er wordt een onderzoek naar ingesteld, is in Saigon officieel meegedeeld. Blijkbaar heeft de verrassend grote aanhang van *Dzu*, de militaire leiders toch danig geschokt. Wellicht heeft het hun plan doorkruist de tweede man bij de verkiezingen premier te maken om aan te tonen hoe 'democratisch' het regiem wel geworden is. Benoemen zij nu iemand anders dan *Dzu*, dan dreigt zich rond hen een 'legale' anti-oorlogs-oppositie te formeren.

Na de verkiezingen zijn nieuwe bliken geleverd van onenigheid tussen *Thieu* en *Ky*. Nadat de laatste zijn presidentskandidatuur had ingetrokken, nam hij genoegen met de tweede plaats op de lijst van *Thieu*. Volgens de grondwet is het vice-presidentschap in Vietnam van nog geringere betekenis dan b.v. dat in de Verenigde Staten. *Ky*, tot nog toe in feite nummer één, zou zich zo laten wegmasseren in een onbetekenend ambt? Toen op een van de recepties die ik in Saigon bijwoonde, journalisten hem vroegen wat het vice-presidentschap inhield, antwoordde *Ky*: 'Ik weet het niet.' Na enig nadenken voegde hij eraan toe: 'De vice-president wordt voorzitter van een aantal belangrijke commissies, zoals onderwijz, en van de raad van minderheden en zo'. Hij had zich blijkbaar nog niet serieus met zijn toekomstige betrekking beziggehouden. Volgens art. 66 van de grondwet is de vice-president voorzitter van de Raad voor Cultuur en Opvoeding, van de Raad voor Economische en Sociale Kwesties en van de Raad voor Ethische Minderheden.

In het tweede lid van dit artikel wordt gezegd: 'De vice-president kan geen enkele andere post in de regering bekleden.' Toch moet ik nog zien gebeuren dat de sterke en vooral bij de Amerikanen zo populaire man *Nguyen Cao Ky* op dit zijspoor blijft staan.

Het zal juist de Amerikanen echter moei-

MACHINATIES

Met het protest van prof. *Au Truong Thanh* ging het anders. Nauwelijks was zijn beklag ter assemblée ontvangen, of een Siagonees zakenman beschuldigde hem ervan geheime relaties met de *Vietcong* te onderhouden. De nationale politie produceerde een maanden tevoren gearresteerde *Vietcong*-man, die verklaarde dat hij inderdaad contact met *Thanh* had gehad. Volgens prof. *Thanh* waren dit grove machinaties. In zijn bezwaarschrift

behandeld werd (18 juli), bleek 's morgens het parlementsgebouw in Saigon door leden van de nationale politie te zijn omsingeld, terwijl de commandant en andere officieren van deze para-militaire organisatie zich op opvallende wijze door de zaal bewogen. Gevolg: de kandidatuur van *Thieu* en *Ky* werd alsnog goedgekeurd.

Deze Dzu is een vijftigjarige advocaat uit Saigon van wie in politiek tevoren nooit iets venomen was. Hij was haast de enige presidentskandidaat die geen ministersportefeuille had bezeten in een van de vele kabinetten sedert de val van Ngo Dinh Diem. Hij is boeddhist, afkomstig uit Annam (Midden-Vietnam), maar er stond geen uitgesproken boeddhistische groep achter hem en de Annamieten zouden, zo verwachtte men in Saigon, eerder op de kandidaat Ha Thuc Ky stemmen dan op Dzu.

Dzu, meende men, zou door zijn vredesprogram wel flink wat stemmen krijgen, maar hij zou hoogstens de derde of vierde plaats halen. Het werd anders. Dzu kreeg zo'n achthonderdduizend stemmen, en dit was in feite de grote (en enige) verrassing van de verkiezingen in Vietnam. Dwars door alle traditionele regionale en religieuze loyaliteiten heen, dwars tegen de handicap van alle burgerlijke kandidaten tegenover de generaals Thieu en Ky in, kreeg Dzu voor zijn vredesprogram brede nationale sympathie.

Winnen kon hij noch een andere burgerkandidaat. Daarvoor hadden de verkiezingsmanipulators gezorgd toen zij naast de ene militaire lijst, tien burgerlijsten lieten goedkeuren. Maar er was dan toch een burger met een radicaal vredesprogram, die als tweede uit de bus kon komen.

VIER FASEN

Hoe ziet dit vredesprogram van Dzu eruit?

Aangezien het bij mijn weten het eerste complete vredesprogram is dat van Zuid-Vietnamese kant in het openbaar naar voren is gebracht, lijkt 't mij nuttig er hier een overzicht van te geven, op de belangrijkste punten letterlijk geciteerd uit de Engelse tekst.

In de eerste fase (het plan telt er vier) zal de Amerikaanse regering worden verzocht de bombardementen van Noord-Vietnam onvoorwaardelijk te staken. (Dit plan zou dus al door zijn allereerste punt de goedkeuring van minister Luns niet kunnen wegdragen). Tegelijk wordt een algemeen staakt-het-vuren afgekondigd, ook voor het Nationale Bevrijdingsfront. De radio-oorlog wordt gestaakt. In de tweede fase zal de regering van Zuid-Vietnam besprekingen beginnen met Hanoi, met de bondgenoten van Zuid-Vietnam en met het Bevrijdingsfront. De besprekingen met Hanoi zullen het karakter dragen van een ronde-tafelgesprek om te komen tot 'een nieuw akkoord waarin een aantal wettige belangen van de volkeren der beide delen wordt vastgesteld'. In dit akkoord moet worden bepaald dat een eind moet komen aan alle binnenkomst van vreemde troepen in Zuid-Vietnam en dat de uit het noorden geïnfiltreerde troepen op door Hanoi vast te stellen plaatsen worden geconcentreerd en daarna geëvacueerd. Ook met de regeringen der bondgenoten van Zuid-Vietnam worden evacuatie-akkoorden gesloten.

Er zal een delegatie voor besprekingen met vertegenwoordigers van het Bevrijdingsfront worden aangewezen teneinde 'uit te vinden wat de aspiraties van het Bevrijdingsfront zijn en rationele voorstellen met het Bevrijdingsfront uit te wisselen'. 'Vrede zal een lege slagzin zijn als we de dialoog met het Bevrijdingsfront weigeren.'

In de derde fase moet een internationale

Voorzover mij bekend is, heeft radio-Hanoi niet anders gereageerd op de voorstellen van Dzu dan op de komst der buitenlandse waarnemers in Saigon, onder wie ik mij bevond. Dzu en ik en alle anderen werden over één kam geschoren en kort en goed tot 'paid mountebanks', ofwel betaalde bedriegers, van president Johnson verklaard. (Mijn betaling bedroeg volgens de norm van Buitenlandse Zaken in Den Haag een daggeld waarvan ik, eerlijk gezegd, bij een journalistieke reportage niet zou kunnen rondkomen, maar nu hoefde ik weinig of geen vervoerkosten te betalen. Toch geloof ik dat president Johnson zijn eigen mountebanks onder de waarnemers bij de verkiezingen beter betaalde.)

Het lijkt mij, gekheid terzijde latend, niet uitgesloten dat bij het onderzoek van de geloofsbriefjes der kandidaten in de maand juli jl. méér is gelet op uitgangspunten van Dzu's vredesplan, dan op

bepalingen van de kieswet door de bepalingen uit hun functies hadden genomen toen zij zich kandidaat stelden. De kieswet stelt in artikel 17: 'Ambtenaren en militairen die zich kandidaat willen stellen, moeten onbezoldigd verzoeken aanvragen van de dag hunner kandidaatstelling tot en met de verkiezingsdag. Dit artikel geldt niet voor degenen die verkozen functies vervullen.'

Volgens Thanh kon dit tweede lid van artikel 17 niet voor Thieu en Ky gelden (hoewel het volgens mijn inlichting speciaal terwille van hen in de kieswet was opgenomen!), eenvoudig omdat zij hun functies van staatshoofd en premier niet gekozen waren. Inderdaad had speciale parlementscommissie bij het eerste onderzoek der geloofsbriefjes juli jl ook al gesteld dat militairen op de huidige omstandigheden geen kandidaturen dienden te aanvaarden. Toen de aanbeveling door de plenaire vergadering

DE BILT/BILTH

Vraag voor flats, huizen, villas, bouwterreinen geheel vrijblijvend in Maakeaars in ontorende 8 Soesidjksesweg 22 Noord, Bilthoven.

Pa. E. VAN SCHERPENZEEL

HET OUDE RA

Na ingebruikname van het nieuwe Gemeente SCHOORL, voornemens te

gelegen in het centrum, aan de Duit 1600 m2 grond.

De mogelijkheids bestaat een aans groot p.m. 940 m2, gelegen aan de verkoop te betrekken.

(Inlichtingen worden versprekt op 13 ber a.s. van 2-5 uur, ten raadhuisz I loon 02209-641/2.)

HAASTRECHT BUNGALOWS

f aanbieden enige nog te bouwen

Modern, Moderne architectuur. Indeling: met, ruime hal, keukens, bijkeuken, toilet, badkamer, garage, cv. enz. Grote mooi uitgeroed. Bouwvergunning aanvoren v.a. / 124.000 k.k. Met alle persoonsonderhoud. Moges wij in een persoonvoorlichter?

LOT VAN DER AA, Maakeaaisiraat 101, 01840-2538, b.p.c. 3802.

SCHOUTEN & ZN.

Maakeaarskankantoor

Koopsom / 245.000.

aan oostloek centr. verw. parket, en 2 wite zonnige tuin, dubbele garage

STAND LANDHUIS

t nabij bos, heide, scholen en vlak bij

L'VERSUM

10, BUSSUM, tel. 02159-15715, na 18 uur 3112.

GOEDE

Truong Dinh Dzu

'democratische' samenstel van grondwet, parlement en regering te dulden. Als Thieu en Ky zelf prijs hadden gesteld op wat meer aanhang onder het volk, hadden zij ook zonder verkiezingen wel mensen als Phan Khac Suu of Tran Van Huong, die populair zijn bij boeddhisten en caodaïsten, bij de regering kunnen betrekken. Het waren de Amerikanen die de 'omweg' van de verkiezingen noodzakelijk achtten om het internationaal prestige van de Zuid-Vietnamese regering te vergroten en hun eigen positie te versterken.

Blijkbaar hadden zij een nieuw vredesplan klaarliggen om meteen na de verkiezingen te lanceren.

Ik hoop dat het in Hanoi succes heeft. Maar voorlopig zal de regering in Saigon zich meer het hoofd breken over de vraag wat men met de losse eindjes van die merkwaardige verkiezingen aan moet.

Opzingsstijden: elke middag (ook 's zondags) van 2-5 u. en dinsdag- en donderdagavond van 7-10 u.

U kunt inlichtingen verkrijgen en/of zich aanmelden in de MODELFLAT aan de Homhorstlaan 10, telefoon 02200-19831.

De eerste flats zijn direct te betrekken. Het eerste flat is niet-ingezetelers.

met centrale verwarming en lift, (excl. kosten) vanaf f 215,- per maand.

4-KAMERFLATS

In het WINKELCENTRUM DE HOEF te Alkmaar verhuurt de N.V. STROKENBOUW

FLATS TE ALKMAAR

TE HUUR

Eikeklaan 43, telefoon 8 28 72 (02980).

GEBR. HONDEMA - KROMMENIE

Inlichtingen: Bouwbedrijf (premie). Voor prijzen vanaf f 37.870 (na aftrek rijks- dan nog plaats voor vijfde slaapkamer, kamer, 4 slaapkamers, een grote bergzolder, en met een grote woonkamer, eetkeuken, bad-

RUIME, GEZELLIGE HUIZEN

WIJ BOUWEN DAAR

(Goede verbindingen in alle richtingen)

KROMMENIE

DAT KAN, als u komt WONEN in

In de stad? strand? Of, in de winter, naar de schouwburg. Wilt u, na het avondeten nog even naar het

STEGGERDA (Fr.) 26 september

Boerenwoning met bijgebouwen en 0,48,74 ha ert aan de Boylerweg 72.

BOYL (Fr.) 26 september

Boerenwoning met bijgebouwen en p.m. 0,25 ha ert aan de Noordwolderweg 111.

VINKEGA (Fr.) 26 september

Boerenwoning met schuur en p.m. 0,23 ha ert plaatselijk bekend Westvliedepart 43.

Boerenwoning met p.m. 0,16,10 ha ert aan de Oosterwoldseweg 6.

Boerenwoning met p.m. 0,34 ha ert aan de Oosterwoldseweg 33.

Boerenwoning met p.m. 0,34 ha ert aan de Oosterwoldseweg 30.

NOORDWOLDE (Fr.) 26 september

Boerenwoning met schuur en p.m. 0,09,90 ha ert aan de Hoofdstraat West 30.

bij notaris J. Chr. Kram te Kapelle, tel. 01102-227.

INLICHTINGEN EN VERDERE VERKOOPVOORWAARDEN:

Dagelijks.

Op woensdag 20 september des morgens om 11 uur in hotel 'De Zwaan' te Kapelle.

FINALE VEILING:

Schoorse Bredeweg 9.

SCORE (Zid.) 20 september

Boerenwoning met schuur en p.m. 0,16,54 ha ert aan de Schoorse Bredeweg 9.

1e. De gebouwen dienen door de koper aan de agrarische bestemming te worden onttrokken.

2e. Vergunning voor bewoning dient door de koper zelf te worden gevraagd bij de desbetreffende gemeente.

DE STICHTING

BEHEER LANDBOUWGRONDEN

TE UTRICHT

ONROEREND

Journalist verwijt Johnson onoprechtheid inzake vredesstappen Vietnam

Bundy ontzenuwt beschuldiging

Van onze correspondent

WASHINGTON, 19 sept. — Twee uur lang heeft gisteren de onderminister van buitenlandse zaken, speciaal belast met kwesties betreffende Zuid-Oost-Azië, Bundy, de pers te woord gestaan naar aanleiding van het „minischandaal" dat is ontstaan door de beschuldiging van de ex-journalist Ashmore, dat president Johnson in februari diens vredespoging betreffende Vietnam zou hebben getorpedeerd. Ashmore, een vriend van senator Fulbright, die samen met zijn collega Baggs het Center for Study of democratic institutions leidt in Californië dat bekend staat als een verzameloord van linkse critici van het Vietnambeleid, releveerde in zijn huisorgaan dat hij na een gesprek met president Ho Tsji Minh van Noord-Vietnam op 12 januari met de goedkeuring van het State Department op 5 februari een brief schreef aan Ho. Daarin deelde hij Hanoi mee dat Washington „wederzijdse zelfbeheersing" als voorwaarde zag voor besprekingen na de stopzetting van de bombardementen en het zenden van Amerikaanse troepen.

Ashmore en Baggs waren officieel naar Hanoi gereisd om de deelneming van de Noordvietnamese regering te bewerkstelligen aan een door hun centrum opgezette privé-vredesconferentie die in mei in Genève gehouden had moeten worden en door het „Fund of funds" zou worden gefinancierd, een investeringsfonds dat hier geen goede naam heeft. Inofficieel wist Ho Tsji Minh echter ook dat zij bij hun reis naar Hanoi gemachtigd waren het Amerikaanse standpunt te vertolken en daarna in Washington te rapporteren.

Ashmore beschuldigt Johnson nu van „dubbelzinnigheid", „bewuste onwil" en „volkomen gebrek aan oprechtheid" omdat Johnson al op 2 februari in een brief aan Ho Tsji Minh, die op 8 februari is verstuurd en door Ho in maart werd gepubliceerd, een veel hogere en voor Hanoi onaanvaardbare prijs vroeg: de stopzetting van de infiltratie naar het zuiden. Het lijkt in tegenspraak met elkaar: enerzijds „wederzijdse beheersing", anderzijds het preciezer „stopzetten van infiltratie".

Bundy had er dan ook niet veel moeite mee: „Het ene is een precisering van het andere." Ashmore weet, maar wil nu vergeten, dat er op hetzelfde ogenblik een goede officiële weg voor een correspondentie tussen Ho Tsji Minh en Johnson bestond die geen hoop op vrede toeliet. Maar al valt Ashmores beschuldiging bij een nauwkeurige bestudering van data en feiten in het water, het rumoer eromheen is wel een graadmeter voor de irritatie die, zelfs bij de regeringsgezinde Washington Post die aan het geval veel ruimte geeft, hier nu bestaat tegen Johnsons Vietnampolitiek.

Salisbury

Ashmore kwam op 6 januari in Hanoi aan toen Salisbury, een van de hoofdredacteurs van de New York

Times, vertrok en zijn serie over de slachtoffers in het noorden inzette. Baggs bevestigde daarna Salisbury's bevindingen in een serie artikelen. Velen menen dat Salisbury slechts werd toegelaten om door de publikatie van het soort artikelen dat hij schreef een stopzetten van de bombardementen te verkrijgen. Op 12 januari spraken Ashmore en Baggs twee uur met Ho en op 18 januari brachten zij in Washington bij Katzenbach, Bundy en Harriman verslag uit. Zij bevestigden toen dat Ho alleen wilde praten na het stopzetten van de bombardementen en de Amerikaanse troepentransporten. Ook bevestigden zij dat hij geen belofte tot een noordelijke tegenprestatie gaf.

Ho's ontvangst was echter zo vriendelijk dat Ashmore Bundy vroeg een verslag over de reactie van het State Department aan Ho te mogen sturen. Toen dit aarzelde (Ashmore klaagt erover dat er twee State Departments zijn, een negatief van Rusk en een positief van lagereplaatsten) nam hij Fulbright in vertrouwen. Nadat deze op zijn beurt bij Johnson klaagde en de kans ontstond dat Ashmore en Baggs voor diens commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Senaat zouden getuigen, werd op 4 februari samen met Bundy Ashmores brief aan Ho opgesteld. Het origineel werd door het State Department in een bruine enveloppe afgeleverd bij Fulbright, waar Ashmore lunchte. De brief bereikte Ho per post via Cambodja op 15 februari. Daarin schrijft Ashmore dat de Ver. Staten bereid zijn tot geheime onderhandelingen zonder voorwaarden en dat de Geneefse akkoorden wellicht een goed kader zouden bieden. Ook dat hoge ambtenaren „menen dat wederzijdse zelfbeheersing om te tonen dat geen van beide gesprekken gebruikt worden voor militair voordeel, een duidelijk bewijs zouden zijn van de goede trouw van allen in afwachting van een overeenkomst".

Maar, zo klaagt Ashmore nu, later bleek dat Johnson in zijn brief van 2 februari die pas op 8 februari werd verstuurd een hogere prijs vroeg door het stopzetten van de infiltratie te eisen.

Contact via Moskou

Bundy wees er gisteren op dat Ashmore in zijn artikel dat hij bijna iedere journalist in de V.S. toezond, opzettelijk vergeet dat — omdat Ho de correspondentie in maart publiceerde — nu bekend is dat er in die periode een verbinding tussen Washington en Hanoi via Hanoi's ambassade in Moskou bestond. In januari stuurde Washington vier memorandums over een eventuele deëscalatie langs die weg, die directeur en betrouwbaarder was dan die nieuwe van Ashmore. Zo werd ook Johnsons brief van 8 februari gestuurd die een reactie was op Ho's interview aan een Australische journalist Burchett (onderhandelingen zouden kunnen geschieden na het stopzetten van de bombardementen) en Kosigin's interpretatie daarvan bij zijn bezoek aan Londen: „Zij zullen komen".

De correspondentie werd gesloten toen Ho op 15 februari zonder meer een stopzetten van de bombardementen, een volledig Amerikaans terugtrekken en de erkenning van de Vietcong eiste. Volgens Bundy bleek op geen enkel ogenblik tijdens deze directe correspondentie dat Hanoi zich verbond om te onderhandelen na het stopzetten der bombardementen. Echter, aldus Bundy, op dat ogenblik was de directe verbinding tussen Hanoi en Washington nog een geheim dat slechts de president en een kleine groep van ingewijden kende. Men kon Ashmore dus niet zeggen dat men al door betere verbindingen meer wist.

Waarom dan aan Ashmore een vagere en lagere prijs gedictieerd dan de door Johnson in zijn brief gestelde, zo vroegen wij Bundy. „Omdat de negatieve reactie langs officiële weg

niet als definitief mocht worden beschouwd", aldus antwoordde Bundy met een glimlach. De ware reden kon hij uiteraard niet geven. Door Fulbright, die Johnsons scherpste criticus is, in te schakelen, hadden Ashmore en Baggs partij gekozen en waren zij geen „eerlijke bemiddelaars" meer. Het enige doel bij het dicteren van de „lagere prijs" aan Ashmore was het zoethouden van Fulbrights kritiek en het wegnemen van zijn dreigement van een Senaatsverhoor. Maar Ho kreeg de verzoenende formulering pas een dag na Johnsons brief. Toen was het te laat. Niets wijst er echter op dat Ashmores indrukken, die de verzoenende formulering leken te rechtvaardigen, gezaghebbender waren dan Washingtons analyse van Ho's houding ontstaan zowel uit direct schriftelijk contact via Moskou als uit allerlei indirecte contacten, onder meer via Kosigin in Londen.

Goldberg doet geen nieuwe voorstellen in Assemblee

Positie V.S. toegelicht in drie punten

Van onze correspondent

WASHINGTON, 22 sept. — In een rede tot de Assemblee van de Verenigde Naties die voor de helft aan Vietnam was gewijd heeft de Amerikaanse gedelegeerde bij de V.N., Arthur Goldberg, gisteren gewezen op de plicht van alle V.N.-organen om bij te dragen tot de vrede en op de bereidheid der V.S. om de akkoorden van Genève te gebruiken als een kader voor een oplossing.

In verzoenende formuleringen omschreef hij de Amerikaanse positie door drie vragen te stellen. Zou er een verzekering van Hanoi komen dat het stopzetten van de bombardementen gevolgd zou worden door belangrijke onderhandelingen? Welke verzekeringen waren er dat zulke onderhandelingen door geen van beide partijen gebruikt zouden worden om militair voordeel te behalen? Wat zouden de vrienden van Hanoi doen of nalaten om na het stopzetten van de bombardementen het conflict te helpen oplossen?

Garanties nodig geacht

Deze vragen acht Washington gerechtvaardigd om de volgende redenen: ten eerste heeft Hanoi dit voorjaar slechts laten weten dat er na een stopzetten van de bombardementen onderhandelingen „zouden kunnen” komen. Alleen via derden, onder anderen door premier Kosigin te Londen en later in Glassboro, is verzekerd dat zij binnen drie à vier weken ook „zouden” komen. Ten tweede achten de V.S. een garantie noodzakelijk dat de onderhandelingen belangrijk zullen zijn. Men herinnert hier aan de twee jaar durende vredesonderhandelingen in Panmunjom tijdens welke meer Amerikanen sneuvelen dan ervoor. Ten derde wordt een militaire tegenprestatie verlangd opdat de gesprekken niet gebruikt worden voor militair voordeel.

In feite wordt het stopzetten van de infiltratie naar het zuiden geëist zoals dat ook gebeurde in de brief van president Johnson aan president Ho Tsjih Minh. Voor de V.N. omschreef Goldberg deze voorwaarde nu weer als „wederzijdse zelfbeheersing”. Dit laatste als ironische afstraffing van de „vredesduif”. Immore die eerder deze week had geklaagd over oneerlijkheid omdat de regering hem deze formulering in een brief aan Ho had gedictieerd terwijl Johnson de de preleze eise stelde.

Het enige nieuwe in Goldbergs rede was de vraag die Hanoi's vrienden in verlegenheid moet brengen. Is Moskous invloed zo groot dat het van Hanoi onderhandelingen kan eisen en is het bereid daarna de militaire hulp te staken? De V.S. hebben immers al toege-

Yorks democraten bekend dat het volgend jaar, bij de conventie voor de kandidaatsbenoeming voor het presidentschap, voor de vrede en tegen Johnson zou stemmen en liet ook een belangrijke groep zakenlieden weten dat zij in georganiseerd verband voor onmiddellijke vrede ijvert.

Desondanks zijn hier in het Witte Huis de woorden „stopzetting der bombardementen” op het ogenblik taboe. Men wil wachten totdat in november een nieuwe Zuidvietnamese regering zelf vredesvoorstellen kan doen. In dit Amerikaanse streven om de rol van de Vietnamezen zelf te versterken en dus op den duur een „interne” oplossing tussen de Vietnamsese partijen onderling mogelijk te maken kan men misschien het enige lichtpunt zien. Er ligt tenminste een streven naar Amerikaans „desengagement” in opgesloten.

ven dat zij bij onderhandelingen ook de troepenaanvoer naar het zuiden zouden staken.

Goldbergs hoofddoel was om, nu vele Senatoren erop hebben aangedrongen, opnieuw de wil van Washington te tonen om de zaak in de V.N. te doen behandelen waar zij al anderhalf jaar ligt. Men maakt er zich hier geen illusie over dat dit lukt. Het voorstel van secretaris-generaal Thant voor geheime vergaderingen van de Veiligheidsraad is ook hier koel ontvangen. Wel werd nu Thants uitnodiging om dit plan tijdens een diner te bespreken door de Grote Vier aangenomen. Maar men gelooft hier niet dat het veel bijdraagt tot de vrede in Vietnam.

Men weet immers dat Hanoi „neen” zal antwoorden op alle drie vragen van Goldberg. Niet alleen omdat door een „ja” Hanoi zijn interventie in het zuiden zou toegeven en dus impliciet de gerechtvaardigheid van het Amerikaanse optreden. Doch vooral omdat uit alle inlichtingen blijkt dat noch Hanoi noch Peking noch Moskou erin geïnteresseerd zijn om door het sluiten van een compromis Washington een uitweg te bieden voor de presidentsverkiezingen van '68, indien zulks geen communistische overwinning in het zuiden garandeert.

Daar Washington, hoezeer het er ook van overtuigd is geraakt dat in Vietnam een foute oorlog op een foute plaats en een fout tijdstip wordt gevoerd, niet kan toelaten dat een dergelijke „nationale bevrijdingsoorlog” van de communisten in Azië kan slagen, zijn dus, nog geheel afgezien van het geharrewar over de voorwaarden, de omstandigheden ongunstig voor vredesvoorwaarden. Men ziet in Goldbergs rede hier dan ook niet meer dan een poging om zowel bij het internationale als bij het eigen publiek Washington uit het politiek defensief te halen. Men wil trachten aan te tonen dat men geen onredelijke eisen stelt bij de poging een succes van de communisten in het zuiden te voorkomen.

Dat deze actie tegenover het eigen publiek wel nodig is bleek deze week weer eens toen honderden gillende dames van een vredesbeweging door de politie van het trottoir voor het Witte Huis moesten worden verdreven. Dezelfde dag maakte een deel van New

Tussentijdse verkiezingen
Verlies voor de
Labourpartij

GOLDBERG OVER VIETNAM-CONFLICT

22 Sept 67 4p

Amerika verzoekt VN om vredesinitiatief *Washington wil praten met Hanoi*

NEW YORK, 22 sept. (AFP, Reuter) — De Amerikaanse VN-afgevaardigde, Arthur J. Goldberg, heeft in de Algemene Vergadering alle leden van de Verenigde Naties verzocht hun invloed aan te wenden om te helpen het Vietnamese conflict met vreedzame middelen tot oplossing te brengen.

De VS zullen naar de standpunten van de VN-leden met respect luisteren, het conflict moet zo snel mogelijk worden opgelost. Een militaire oplossing is het antwoord niet, de VS streven er niet naar deze op te leggen, maar zullen evenmin toestaan dat Noord-Vietnam Zuid-Vietnam een militaire oplossing oplegt, aldus Goldberg.

De VS zijn bereid in Genève of een andere geschikte plaats „op ieder tijdstip“ aan de conferentietafel te

gaan zitten. Onderhandelingen of besprekingen kunnen voorafgegaan worden of worden vergemakkelijkt door wederzijdse beperkingen op militair gebied. De VS blijven echter vastbesloten Zuid-Vietnam te helpen bij het verdedigen van zijn recht op eigen lotsbeschikking door vreedzame middelen en zonder geweld van buiten, zei Goldberg.

Bombardementen

Wat de verklaring van secretaris-generaal Oe Thant betreft dat Hanoi onderhandelingen zal beginnen wanneer de VS ophouden met bombarderen, zei Goldberg dat de Noordvietnamezen openlijk alleen maar gezegd hebben dat „het mogelijk zou zijn“ dat er onderhandelingen zouden komen wanneer er geen bommen meer vallen. Zekerheid daarover heeft Washington van niemand gekregen.

Goldberg zei dat algemeen aanvaard wordt dat de overeenkomsten van Genève van 1954 en 1962 de basis voor een regeling moeten vormen. Volgens de Amerikaanse regering houdt dit in: algemene staking van het vuren, terugtrekking van vreemde troepen, eerbiediging van de grenzen van Noord- en Zuid-Vietnam, met inbegrip van de demarcatielijn tussen beide landen en het zonder buitenlandse inmenging door het Vietnamese volk bepalen hoe beide delen van Vietnam moeten worden herenigd. Dit alles zou moeten gebeuren onder toezicht van een internationale instelling die met wederzijdse instemming is aangewezen.

status van Jeruzalem moet niet eenzijdig worden bepaald maar in overleg met alle belanghebbenden. De voornaamste verantwoordelijkheid ligt bij de landen van dat gebied. De VN en haar leden moeten helpen bij het ijveren voor de vrede.

Goldberg verzette zich niet tegen het plaatsen van het lidmaatschap van communistisch China op de agenda. Hij zei evenwel dat Nationalistisch-China het volste recht heeft in alle VN-organen zitting te hebben. De Russische afgevaardigde Fedorenko eiste verwijdering van de „Tsjang Kai-sjek“-vertegenwoordigers.

Zou Amerika niet kunnen beginnen met het staken van de bombardementen op Noord-Vietnam, of minstens met een drastische beperking van de luchtaanvallen? Die vragen zijn meer klemmend geworden na de rede van Goldberg, de Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties. Vooral aan één passage uit Goldbergs betoog mag men bijzondere betekenis hechten:

„Misschien kunnen onderhandelingen of gesprekken (met Hanoi worden voorafgegaan of vergemakkelijkt door wederzijds militaire beperking, door het geleidelijk verminderen van het conflict, met of zonder een formeel staakt-het-vuren”.

Maar als het wederzijds wantrouwen doorbroken moet worden, zouden de V.S. het eerste gebaar kunnen maken. De laatste tijd hebben de Amerikanen de bomaanvallen op Noord-Vietnam uitgebreid. Zij zouden die ontwikkeling nu kunnen omkeren. Goldberg wil van Noord-Vietnam weten, of het een stopzetten van de bombardementen wil beantwoorden met het openen van onderhandelingen. Maar met die voordelrijke aanbieding komt het gesprek niet op gang, zoals gebleken is. Kan Amerika niet een berekend risico nemen?

Goldberg is realistisch wanneer hij denkt aan een geleidelijke vermindering van het conflict, want er komt natuurlijk niet zo maar een staakt-het-vuren, laat staan een oplossing voor het hele Vietnamese vraagstuk. Het is een lange weg naar een Vietnamese vrede, maar één partij moet de eerste stap zetten en misschien zou dat de sterkste partij kunnen zijn.

Terecht zegt Goldberg dat er voor Vietnam geen militaire oplossing kan bestaan, maar dat er op de kortste termijn een politieke oplossing gevonden moet worden. Maar dan moet zelfs de schijn vermeden worden, dat Amerika medeverantwoordelijk is voor de trapsgewijze vergroting van de oorlog. Natuurlijk heeft Hanoi voortdurend een onbuigzame houding ingenomen, maar misschien kunnen sommige V.N.-leden hun invloed bij de Noordvietnamese regering aanwenden als zij overtuigd raken van Amerika's goede wil. Die goede wil sprak voor ons uit Goldbergs uiteenzetting, maar om naties te overtuigen die meer met Hanoi sympathiseren dan Nederland zou Goldbergs regering verder moeten gaan.

In ruim zes jaar had Amerika in Vietnam bijna honderdduizend doden, gewonden en vermisten. Meer dan dertenduizend Amerikaanse jongemannen zijn op dit slagveld gesneuveld, sinds de oorlog in 1961 begon. Niemand behoeft dus te betwijfelen, dat het Amerikaanse volk en zijn regering een einde aan dit verschrikkelijke bloedvergieten willen. Misschien kan dat einde bespoedigd worden door het stopzetten van de bombardementen.

Gromyko haalt uit tegen Amerika „Washington misleidt wereld”

NEW YORK, 23 sept. (AFP, Reuter) — „Kameraad voorzitter”. Met deze woorden — in plaats van het gebruikelijke „meneer de voorzitter” — begon de Russische minister van buitenlandse zaken, Andrei Gromyko, gisteren zijn toespraak in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Deze week werd de Roemeense minister van buitenlandse zaken, Corneliu Manescu, tot voorzitter daarvan gekozen.

Gromyko zei dat de Sovjet-Unie zijn Noordvietnamese „broeder” steeds toenemende steun zal geven „om de agressie af te slaan”. Hij noemde de „Amerikaanse agressie in Vietnam de grootste bedreiging van de vrede op het ogenblik”. Het gevaar ligt volgens hem niet alleen in de omvang en intensiteit van de strijd, maar ook in het feit dat „de strijd op elk moment kan overslaan naar nieuwe gebieden”.

Gromyko beschuldigde de Verenigde Staten ervan dat zij de wereld misleiden met „allerlei geruststellende verklaringen”. Elk Amerikaans vredesinitiatief is een „zeepbel bestemd voor binnenlands of buitenlands gebruik”.

Inhakend op de redevoering van donderdag van de Amerikaanse afgevaardigde Goldberg zei Gromyko, dat de volkerenorganisatie „eens te meer een uiteenzetting van het Amerikaanse standpunt in het Vietnamese vraagstuk heeft aangehoord en eens te meer is duidelijk geworden dat die niets nieuws bevat. Zij van wie de strijdkrachten Vietnam binnenvielen zijn niet van plan eruit te gaan. Zij willen zelfs geen einde maken aan de bombardementen op de democratische republiek Vietnam”.

De Sovjet-Unie, zo zei de Rus voorts,

zal alles in het werk stellen in de Algemene Vergadering of in de Veiligheidsraad om te komen tot een snelle opheffing van de gevolgen van de „Israëliische agressie in het Midden-Oosten”.

Gromyko noemde het „gevaar van de Westduitse revanchistische politiek des te groter omdat deze de steun heeft van de Verenigde Staten”, maar verklaarde zich niettemin overtuigd van „de mogelijkheid een Europa te scheppen waar veiligheid is voor iedere staat, elk volk, voor allen”. De Sovjet-Unie is voor snelle toelating van Oost-Duitsland tot de VN en verzet zich niet tegen gelijktijdig lidmaatschap van de Westduitse bondsrepubliek.

De Zweedse minister van buitenlandse zaken, Torsten Nilsson, deed een beroep op de Verenigde Staten „als machtigste partij” de eerste stap te doen in de richting van de-escalatie. Zijn Japanse collega, Takeo Miki, waarschuwde dat als China zou gaan deelnemen aan de Vietnamese oorlog, geheel Azië ernstig zou worden bedreigd.

De Amerikaanse VN-afgevaardigde Arthur Goldberg veroordeelde Gromyko's opmerkingen over Vietnam als „rituele naamgeving” en zei te hopen dat „de Sovjet-Unie eens, vroeg of laat, zijn koude-oorlog-gewoontes zal opgeven en een constructieve bijdrage zal leveren aan onze debatten”.

Meer Sowjet-steun voor N.-Vietnam

25/01/68 NUP

SENATOR: 'VS HEBBEN CHINA MET KERNOORLOG GEDREIGD'

(Van onze correspondent)

MOSKOU, maandag. — Onderhandelingen tussen vertegenwoordigers van Noord-Vietnam en de Sowjet-Unie hebben geleid tot een nieuwe overeenkomst, volgens welke de Sowjet-Unie in 1968 aan Noord-Vietnam zonder betaling onder andere vliegtuigen, luchtafweerraketten, geschut, ammunitie, transportmiddelen, olie, metalen, levensmiddelen, kunstmest en medicijnen zal leveren.

Na het ondertekenen van de overeenkomst werd zaterdag op een receptie in het Kremlin door premier Kosygin onder meer verklaard dat zijn land de vriendschap met Noord-Vietnam op hoge prijs stelt. „De Sowjet-Unie voldoet aan haar internationale plicht door het Vietnamese volk in zijn vrijheidsstrijd bij te staan.”

De overeenkomst voor 1968 zag hij als een nieuwe, grote bijdrage. „De agressors moeten weten”, aldus Kosygin, „dat zij niet ongestraft te werk kunnen gaan. Alle progressieve krachten in de hele wereld, ook die in de Verenigde Staten, zijn tegen de oorlog in Vietnam. Dit getuigt van het bankroet van de politiek der Verenigde Staten en bewijst de groeiende isolatie van de Amerikaanse agressor”.

„Alle socialistische landen”, aldus Kosygin, „verlenen hulp aan het Vietnamese volk. Het socialistische kamp zal die hulp voortzetten tot de volledige overwinning”.

Voortzetting

Het nieuwe akkoord tussen Moskou en Hanoi bezegelt, aldus de New York Times, de voortzetting van leveranties zoals die al enige jaren gedaan worden. Westelijke waarnemers in de Russische hoofdstad wijzen er volgens dit blad op dat er in het akkoord officieel geen sprake is van toename van de militaire en economische hulp, maar zij sluiten de mogelijkheid niet uit dat er wel meer hulp door de Sowjet-Unie geboden zal worden.

De zinsnede in het officiële communiqué, dat Rusland „voldoet aan haar internationale plicht” met dit hulpprogramma, is kennelijk een veeg uit de pan voor communistisch China, dat herhaaldelijk door het Kremlin beschuldigd is van het saboteren van een gemeenschappelijke hulpactie der communistische landen voor Noord-Vietnam.

De New York Times meldt tevens, dat de Amerikaanse regering heeft verklaard de nieuwe hulpovereenkomst „te betreuren”. Zegslieden in Washington menen echter dat „er niets alarmerends” schuilt in het hulpprogramma.

De republikeinse senator Karl Mundt van Zuid-Dakota heeft op een persconferentie te Chicago verklaard dat de Verenigde Staten reeds enige tijd geleden communistisch China ervoor heeft gewaarschuwd dat het met kernbommen zal worden aangevallen indien het zich actief in de Vietnamese oorlog mengt, aldus het persbureau Reuter.

Russische wapens voor Hanoi

Noord-Vietnam: Overwinning in zicht

WASHINGTON, 25 sept. (Reuter, UPI) — Amerika betreurt het Russische besluit opnieuw op grote schaal aan Noord-Vietnam vliegtuigen, raketten, luchtdoelgeschut, artilleriewapens en ander oorlogstuig te leveren. Woordvoerders van het ministerie van buitenlandse zaken uiten hun diepe teleurstelling, dat dit blijkbaar het antwoord is op de jongste vredesoproep van Amerika in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

De Russische wapenleveranties betekenen kennelijk een Noord-Vietnamese „tegen-escalatie” — een nieuwe trapsgewijze opvoering van de oorlogsintensiteit. Amerika wacht terzake van zijn maatregelen de ontwikkelingen af. De Russisch-Noordvietnamese overeenkomst geldt voor volgend jaar en omvat niet alleen oorlogsmaterieel, maar ook leveranties, die noodzakelijk zijn voor de economie van Noord-Vietnam. Over de omvang van de leveranties wordt niets gezegd, wel wordt vermeldt, dat ze kosteloos zijn.

Volgens Amerikaanse schattingen hebben de Russen van 1955 tot 1966 voor ongeveer anderhalf miljard dollar aan militaire hulp geleverd aan de Noordvietnamezen. De Russische leveranties komen voornamelijk over zee aan in Noord-Vietnam, via de haven Haiphong, die herhaaldelijk doelwit is geweest van Amerikaanse bombardementen. Ook komen er nog wel zendingen per trein aan, via China, maar de laatste tijd blijkbaar aanmerkelijk minder dan vroeger. De Russen hebben de Chinezen er herhaaldelijk van beticht de zendingen op te houden of zelfs te onderscheppen. Rusland heeft dit weekeinde een nieuw Brits vredesvoorstel verworpen. De Britten hadden geopperd de Geneefse conferentie, waarvan beide landen de voorzitters zijn, weer bijeen te roepen.

Noord-Vietnams minister van defensie, Nguyen Giap, heeft in een artikel in het blad „Nhan” verklaard dat de mogelijkheid van een volledige militaire overwinning op de Amerikanen en hun bondgenoten werkelijkheid wordt

Onregelmatigheden bij presidentsverkiezingen in Zuid-Vietnam

27 SEP 67 NRC

De voorlopige nationale vergadering van Zuid-Vietnam heeft acht van de 38 klachten over onregelmatigheden bij de presidentsverkiezingen van 3 september ontvankelijk verklaard. De 117 afgevaardigden hebben tot vanavond de tijd om te beslissen of de onregelmatigheden ernstig genoeg zijn om ongeldig verklaring van de verkiezingen te rechtvaardigen.

Een commissie uit de nationale vergadering verklaarde de uitslag van de verkiezingen zaterdag al ongeldig, maar verwacht wordt dat de volledige vergadering een ander standpunt zal innemen.

De politie van Saigon heeft vandaag met gummiknuppels, traangas en bij wijze van bedreiging getrokken vuurwapens een eind gemaakt aan een betoging van ongeveer 200 studenten, die ongeldigverklaring van de presidentsverkiezingen eisten. Er werden ongeveer tien arrestaties verricht. Verslaggevers die het politieoptreden wilden fotograferen liepen klappen op of werden met arrestatie bedreigd, aldus de correspondent van D.P.A. te Saigon

(Reuter—D.P.A.)

Onderzoek naar mogelijkheid om Noordvietnamese steden te bombarderen

Geen versperring in Laos

De voorzitter van de commissie van Amerikaanse stafchefs, generaal Earle Wheeler, heeft toegezegd dat er een onderzoek zal worden ingesteld naar de mogelijkheid om bevolkingscentra in Noord-Vietnam te bombarderen nadat eerst de bevolking is gewaarschuwd.

Blijkens een sterk gecensureerd verslag van een verklaring voor de subcommissie uit de Senaat voor de paratheid zei de generaal op 16 augustus dat de Noord-vietnamezen in vele gevallen militaire installaties, aanvalswapens en olie-opslagplaatsen in het centrum van een plaats hebben opgericht.

Voorts deelde generaal Wheeler mee dat zijns inziens de regering geleidelijk toestemming zal geven voor het bombarderen van verscheidene doelen die nu nog niet mogen worden aangevallen. Hij vond dat de afsluiting van de haven van Haiphong een belangrijk doel zou moeten zijn. In antwoord op vragen zei hij dat president Johnson zelf had verboden het vliegveld van Phoec Jen, op 24 km van Hanoi, te bestoken. Hij zei niet te weten of dit verbod was uitgevaardigd omdat zich Russische adviseurs en technici op deze basis zouden bevinden.

Volgens een door de Los Angeles Times verrichte opiniepeiling in Californië is de oppositie tegen president Johnsons Vietnamese politiek van 24 tot 59 procent gestegen in een periode van anderhalf jaar. Van de ondervraagden wenst 58 procent vredesonderhandelingen zonder voorwaarden vooraf. In maart 1966 was het percentage 35.

Versperring

De premier van Laos, prins Soevanna Phoema, heeft dinsdag verklaard dat er geen sprake van kan zijn dat de versperring die de Amerikanen tussen Noord- en Zuid-Vietnam willen bouwen op Laotisch gebied wordt doorgetrokken. De eerste-minister beriep zich op de neutraliteit van zijn land.

De Amerikaanse minister van de-
McNamara kondigde in het be-
gin van deze maand aan dat er nabij
de gedemilitariseerde zone tussen
Noord- en Zuid-Vietnam een versper-
ring zal worden aangelegd om de aan-

voer van militairen en materieel naar het zuiden zoveel mogelijk te kunnen tegengaan.

Boven Noord-Vietnam zijn dinsdag vijf Amerikaanse vliegtuigen neergeschoten en drie beschadigd, zo heeft het Noordvietnamese persbureau bekendgemaakt. Volgens dit bericht hebben de Amerikanen tot dusver boven Noord-Vietnam 2.328 toestellen verloren. (Reuter)

Bommen op steden na waarschuwing

Uitvoering is nog niet zeker

WASHINGTON, 27 sept. (Reuter, UPI) — Generaal Earle Wheeler, voorzitter van de commissie van Amerikaanse stafchefs, heeft gezegd, dat zal worden nagegaan of het mogelijk is bevolkingscentra in Noord-Vietnam te bombarderen na vorafgaande waarschuwing van de bewoners.

De generaal verklaarde dit voor de subcommissie uit de Amerikaanse Senaat voor de militaire paraatheid. Het verslag hierover is sterk gecensureerd, maar er blijkt wel uit, dat generaal Wheeler de Noordvietnamezen ervan beticht in vele gevallen militaire installaties, aanvalswapens en olie-opslagplaatsen in het centrum van een stad te hebben opgericht. Er zijn thans nog verscheidene strategische doelen, die niet mogen worden aangevallen, maar — aldus de generaal — dit aantal zal geleidelijk worden beperkt. Zo is het thans nog verboden het vliegveld Phouc Jen, 24 kilometer van Hanoi, te bestoken. President Johnson heeft dit persoonlijk bepaald. De generaal kon echter niet zeggen of dit verbod verband houdt met een aanwezigheid van Russische adviseurs en technici aldaar.

Amerikaanse vliegtuigen hebben gisteren voor de achtste maal de Noordvietnamese havenstad Haiphong aangevallen en ook de spoorweg tussen Hanoi en China gebombardeerd. In het Amerikaanse communiqué hierover wordt geen melding gemaakt van Amerikaanse verliezen. Zwarte B-52 bommenwerpers hebben dinsdagavond en vanmorgen het bombarderen van Noordvietnamese en Vietcong-stellingen rond de Amerikaanse kampen Con Thien en Gio Linh voortgezet. Het hoofdkwartier van het militair district Thua Mhken te Hué is vanmorgen met mortiergranaten bestookt. Volgens een Zuidvietnamese regeringswoordvoerder vielen bij het bombardement geen slachtoffers en werd geen schade aangericht. Op 42 kilometer ten noordoosten van Saigon werd een Amerikaans bivak met mortieren aangevallen. Twee Amerikanen werden gedood en veertien gewond.

De premier van Loas prins, Souvanna Phomma, heeft verklaard, dat er geen sprake van kan zijn dat de barrière, die de Amerikanen tussen

Noord- en Zuid-Vietnam willen bouwen, op Laotiaans gebied wordt doorgetrokken. Hij beriep zich op de neutraliteit van zijn land.

De Amerikaanse minister van defensie, McNamara, had begin deze maand aangekondigd, dat nabij de gedemilitariseerde zone tussen Noord- en Zuid-Vietnam een versperring zal worden aangelegd om de aanvoer van militairen en materieel naar het zuiden zoveel mogelijk te beperken.

Volgens een door de Los Angeles Times verrichtte opiniepeiling in Californie, is de oppositie tegen president Johnsons Vietnamese politiek van 24 tot 59 procent gestegen in een periode van anderhalf jaar. Van de ondervraagden wenst 38 procent vredesonderhandelingen zonder voorwaarden vooraf. In maart 1966 was het percentage 35.

'Sowjetdreiging is er nog steeds'

VICE-ADMIRAAL Hugo M. van den Wall Bake (54), broer van de vroegere chef van de generale staf, is sinds enkele dagen bevelhebber der zeestrijdkrachten en chef van de marinestaf. De opvolger van de onlangs overleden admiraal Van der Schatte Olivier vindt er niet veel doekjes om en zegt, dat in ons land te weinig wordt beseft welke dreiging er van het oosten blijft uitgaan voor onze veiligheid. Hij vindt, dat er meer gedaan moet worden, om die dreiging duidelijk te maken.

De nieuwe marinechef neemt het risico, dat hij voor paniekzaaier of oorlogstoker wordt uitgemaakt. Hij zegt: „Er wordt zoveel over ontspanning gesproken, daar redeneert men gewoon naar toe. Dat is wishful thinking. De opbouw van de Russische vloot wijst in een heel andere richting, maar men wil het niet zien. Het is typisch Nederlands om te denken dat, als de marine op die dingen wijst, zij er alleen maar een nieuw schip bij wil hebben of haar taak waar wil maken. Als het parlement het benodigde geld niet beschikbaar wil stellen voor een goede defensie, dan vraag je je toch af, wat moeten we daar nu tegen doen.”

De admiraal vindt, dat er binnen de grenzen van de noodzakelijke geheimhouding genoeg open bronnen zijn, om — als men wil — te vernemen, wat de Sowjetstrijdkrachten doen aan hun opbouw. De gebeurtenissen in het Midden-Oosten moeten volgens hem een „openbarer” zijn geweest. Het is nog goed afgelopen, maar uit een conflict kan van alles voortkomen en daar moet de NATO, dus ook Nederland, op voorbereid zijn.

Hoe het parlement, de partijen en het Nederlandse volk als geheel beter doordrongen kunnen worden van de betrekkelijkheid van de ontspanning, ziet admiraal van den Wall Bake niet precies omlind voor zich, maar hij verwacht resultaten van openhartige besprekingen met parlementaire commissies en van voorlichtingsbijeenkomsten voor de pers, waarin niet geheimzinnig wordt gedaan, maar waarin feiten zoals die bij insiders bekend zijn op tafel worden gelegd. Er zijn plannen om in dit vlak meer actief te gaan optreden.

In de NATO wordt in toenemende mate gesproken over de kans op toekomstige zee-incidenten. Admiraal

door A. J. SLIGTING

van den Wall Bake: „We zien de laatste jaren een steeds grotere Russische activiteit op zee. Er wordt druk geoefend en Sowjet-schepen verschijnen overal. In de Cubaanse crisis was Rusland eigenlijk maritiem nog niet goed voorbereid. De Amerikanen legden een blokkade en het was afgelopen. Maar in de crisis in het Midden-Oosten hadden de Russen het spel geleerd. Onmiddellijk voeren sterke smadelen naar Egypte. Nu zijn er weer moeilijkheden rondom Nigeria. De beste mogelijkheid voor het westen om conflicten te voorkomen, blijft het eigen machtsvertoon. Je moet er steeds snel bij kunnen zijn.”

Permanent

Daarom hecht de admiraal ook zoveel waarde aan het NATO-plan om een permanente varende eenheid van gemengde nationaliteit op zee te gaan brengen, waaraan Nederland met een fregat wil gaan meedoen.

Als er geen financiële zorgen waren, zou de nieuwe chef van de marinestaf nog geen nieuw vliegekampschip als opvolger van de Karel Doorman ambiëren. „We zouden dan door de technische ontwikkelingen een schip nodig hebben van tienduizenden tonnen. Dat zou een witte olifant zijn in de Nederlandse marine. We zouden het niet kunnen runnen”. Hij houdt het op kleinere moderne goed uitgeruste schepen.

De pogingen om meer inzicht te kweken in de noodzaak van een sterke marine eisen grotere openheid. Ook over minder aangename dingen. De laatste jaren zijn enkele malen technische moeilijkheden ontstaan met marineschepen, waarover pas werd voorgelicht nadat de feiten waren uitgelekt. Het betrof ernstige schade aan de Karel Doorman, euvelen aan nieuwe onderzeeboten en onlangs nog het droogstoken van een ketel van de kruiser De Ruyter. De admiraal geeft toe, dat er grotere geheimzinnigheid is betracht dan misschien nodig was, maar, zegt hij, met dit soort dingen loopt de marine ook niet te koop, omdat het andere landen informeert over de paraatheid van de vloot. „Je zou dus kunnen zeg-

gen, dat bepaalde geheimzinnigheid met deze dingen ook een Nederlands belang is.”

Zuinigheid

De budgettaire klem vereist uiterste zuinigheid. Toch worden steeds meer schepen uit de motteballenvloot gehaald en op zee gebracht. Daarvoor geeft de chef-marinestaf diverse redenen: in de motteballen kost een schip ook geld en heeft het ook te lijden. Voor de NATO-tellen eigenlijk alleen de schepen mee die paraat zijn. Hoe meer schepen er varen hoe meer bemanningen er geoefend kunnen worden. Ook kunnen bij een groter aantal varende schepen geregeld schepen voor klein onderhoud aan de kant worden gelegd. Dat voorkomt op langere termijn grote reparaties. Meer schepen in de vaart is daarom in feite niet duurder, meent de marineschef.

Boven aan de verlanglijst van de marine blijft volgens admiraal Van den Wall Bake de nucleaire onderzeeboot staan. Op Amerikaanse technische steun bij de bouw van eigen Nederlandse boten wordt voorlopig niet gerekend. „Als die ineens veel zou komen, zouden wij onze plannen weer moeten herzien.”

Als oud-marine-attaché in Washington heeft admiraal Van den Wall Bake van nabij kunnen constateren, waar de schoen in Amerika wringt. Hij zegt: „De wetgeving vereist toestemming van een gemengde parlementaire commissie uit senaat en afgevaardigden. Hoofd daarvan is admiraal Rickover en die heeft altijd nee gezegd. Ik vind het wel logisch, dat een niet-technische commissie van parlementariërs zijn advies opvolgt. Maar van Rickover zelf vind ik het toch wat overdreven om zo afwijzend te blijven. Het feit, dat we voorlopig uitsluitend met conventionele onderzeeboten moeten blijven werken, vormt een zwakke schakel in onze onderzeebootbestrijding.”

De admiraal hoopt dat het kan komen tot het lenen van Amerika van één of twee nucleaire schepen van een langzamerhand wat ouder worden type, waaraan minder geheimen vastzitten. „Dat zou ik een heel reëel voorstel vinden.”

Gromyko vreest over slaan Vietnamese oorlog

NEW YORK, zaterdag (Reuter, AP, AFP) — De Russische minister van buitenlandse zaken Gromyko heeft gisteren in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties gewaarschuwd voor uitbreiding van de Vietnamese oorlog.

Gromyko, die zijn rede begon met „kameraad voorzitter” in plaats van met het gebruikelijke „meneer de voorzitter”, (op het ogenblik is de Roemeen Manescoe voorzitter) meende dat er gevaar bestaat dat „de strijd elk moment kan overslaan naar nieuwe gebieden”.

De Russische minister beschuldigde de Verenigde Staten ervan de wereld te misleiden met „allerlei geruststellende verklaringen”. Elk Amerikaanse vredesinitiatief is een „zeepbel bestemd voor binnenlands of buitenlands gebruik,” aldus Gromyko die zich niet uitliet over de kans op vredesbesprekingen na stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam. Hij pleitte voor veroordeling van de Verenigde Staten in de Algemene Vergadering en beloofde Noord-Vietnam meer Sowjet-hulp.

Ten aanzien van het Midden-Oosten herhaalde Gromyko de Russische eisen, dat Israël zijn strijdkrachten uit het bezette Arabische gebied terugtrekt, dat de Arabische landen schadeloos worden gesteld voor de oorlogsschade en dat Israël de oude stad van Jeruzalem opgeeft.

DRIE JOURNALISTEN KEKEN TOE BIJ VERKIEZINGEN

Rapporteurs

HENK NEUMAN

PAUL VAN 'T VEER

G. B. J. HILTERMANN

over Vietnam verdeeld

DEN HAAG, zaterdag (ANP) — Twee van de drie Nederlandse journalisten die als waarnemers op verzoek van de Nederlandse regering de presidentsverkiezingen in Zuid-Vietnam hebben bijgewoond, zijn van oordeel dat de verkiezingen weinig hebben bijgedragen tot democratisering van het Zuidvietnamese bewind.

Henk Neuman (De Tijd) en Paul van 't Veer (Het Vrije Volk) bij de Nederlandse ambassade in Saigon hebben ingediend, en die thans door het ministerie van buitenlandse zaken, in de vorm van een brief van minister Luns aan de voorzitter van de Tweede Kamer, zijn gepubliceerd.

De derde waarnemer, mr. G. B. J.

Hiltermann (Elsevier) is van oordeel dat bij de verkiezingen niet op grote schaal, of opzettelijk, is gefraudeerd, en dat zelfs gebrekkige verkiezingen beter zijn dan geen verkiezingen.

Mr. Hiltermann meent dat niet op grote schaal is gefraudeerd omdat dit onverstandig, onmogelijk en overbodig zou zijn geweest: onverstandig vanwege het grote aantal diplomaten, journalisten en waarnemers,

onmogelijk vanwege de gebrekkige infrastructuur van Zuid-Vietnam en overbodig omdat beïnvloeding van de kiezers zeer gemakkelijk is.

Henk Neuman daarentegen meent dat de aanwezigheid van buitenlandse waarnemers geen enkele garantie tegen misbruik heeft kunnen vormen. Ruim honderd waarnemers hebben op de verkiezingsdag georganiseerde bezoeken gebracht aan drie steden, doch slechts in Saigon waren zij in staat tot het eind toe de telling mee te maken.

Paul van 't Veer noemt de presidents- en senaatsverkiezingen van 3 september een stap achteruit vergeleken met de verkiezingen voor de grondwetgevende vergadering van september 1966. „Persoonlijk heb ik een aantal ontoelaatbare onregelmatigheden op de verkiezingsdag geconstateerd die niet alle een gevolg van het ongelooflijke ingewikkelde kiessysteem beschouwd kunnen worden,” aldus Van 't Veer.

Gereformeerde synode volgt uitspraken van 'Assen' niet

(Van een onzer verslaggevers)

LUNTEREN, zaterdag — De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken van Nederland, die in Lunteren vergaderde, heeft gisteren officieel verklaard „de exclusieve wijze waarop de Asser Synode in 1926 over Genesis I en II uitspraken deed,” nie langer te kunnen volgen.

Hiermee neemt de Synode uitdrukkelijk afstand van een exclusieve geldigheid van de letterlijke uitleg van het Paradijsverhaal. De boom van kennis van goed en kwaad en de slang en haar spreken, en de boom des levens het herroepen van de veroordeeldheid waarneembare werkelijkheden” beschouwd te worden. Nu de binding aan de leeruitspraken van de Asser Synode is opgeheven, volgt hieruit tevens het herroepen van de veroordeling van dominee Geelkerken en de zijnen. Deze veroordeling leidde indertijd tot het begin van de groepering Hersteld Verband, die later opging in de Nederlands Hervormde Kerk.

Opiumbende houdt drie legers vast

BANGKOK, 29 sept. (Reuter) - Birma, Laos en Thailand hebben in allerijl troepen naar hun noordelijk grensgebied gezonden om een eind te maken aan de vechtpartijen tussen gewapende opiumsmokkelaars, die honderden mensenlevens hebben geëist.

Ongeveer achthonderd nationalistische Chinezen (die naar het zuid vluchtten toen de communisten de macht in China overnamen) zouden zich langs de grens tussen Thailand en Birma hebben ingegraven. De politiek van Thailand wilde hier geen toestemming geven door Thailand's gebied naar Laos te trekken. De Chinezen willen naar Laos om zich te wreken op gewapende concurrenten, tegen wie zij kortgeleden een nederlaag hebben geleden.

Naar schatting leven er tussen de 5000 en 6000 gewapende rebellen in het niemandsland tussen de drie landen. Zij houden zich voornamelijk bezig met het smokkelen van opium, dat veel geld oplevert en vaak leidt tot heftige vechtpartijen.

Uit Vientiane is gemeld dat de Laotiaanse luchtmacht onlangs bij een dergelijke vechtpartij tussen beide is gekomen. Zij bombardeerde beide partijen. Na afloop van de strijd hebben men de lijken van vierhonderd smokkelaars gevonden.

Een waarschuwing die nog een extra-accent kreeg door de woorden van premier Kosygin: „De agressors mogen weten dat ze voor hun wandaden zullen boeten”. Bovendien kreet minister Gromyko in de V.N. de voorstellen van de Amerikaan Goldberg uit voor huichelarij en wees hij een hernieuwde poging van de Britse minister Brown af om de Geneefse conferentie weer bijeen te roepen waarvan de twee landen samen voorzitter zijn.

Het is een daverend salvo waarmee al deze Russische steun voor Noord-Vietnam wordt gebracht en de indruk ervan is zo krijgshaftig dat niet alleen de Italiaanse socialistische vice-premier Nenni — overigens bepaald geen vriend van Johnsons Vietnam-politiek — er iets in ziet als een Sowjet-poging om Ho Tsji Minh aan te moedigen vooral niet te gaan onderhandelen.

Valse voorlichting?

Onderhandelingsbereidheid bij Ho Tsji Minh te veronderstellen lijkt wat vreemd. Tenslotte gaat het niet zo slecht met zijn zaak. De Amerikanen moeten hoe langer hoe zwaardere slagen leveren tegen een steeds moderner bewapende combinatie van Noordvietnamese en Vietcong-eenheden. Bovendien beginnen in Zuid-Vietnam allerlei groeperingen te protesteren tegen de van vele zijden als frauduleus aangemerkte verkiezingen. En niet alleen de verrassend sterk in de stembusstrijd naar voren gekomen vredeskandidaat, maar ook studentenbonden en boeddhisten eisen bij demonstraties stopzetting van de bombardementen.

Bovendien wordt in de V.S. de Vietnamese oorlog hoe langer hoe onpopulairder en krijgen de woorden van de mogelijke republikeinse presidentschapskandidaat Romney steeds meer aandacht: volgens hem licht de regering de Amerikanen vals voor over Vietnam. Als Ho dit allemaal optelt, dan moet hij tamelijk voldaan zijn: de partij tegenover hem kan allesbehalve prat gaan op eensgezindheid en vastbeslotenheid.

Raadsels

Waarom moet de Sowjet-Unie hem dan zo opvallend aanmoedi-

gen om zo onverzettelijk te blijven als hij tot dusver in benarder omstandigheden altijd al was? Komen de Amerikaanse bombardementen dan zo hard aan? Of begint het hem te verdrieten de zware last van de strijd al zo lang alleen te moeten verduren? Of heeft hij nu de bevestiging gekregen dat China zeker niet zal ingrijpen — bedreigd als het zou zijn met een Amerikaanse vergeldingsactie met kernwapens, zoals

WAARNEMERS

29 Sept 67

DE GROENE is het er helemaal niet mee eens, dat drie Nederlandse journalisten als officiële waarnemers bij de verkiezingen naar Zuid-Vietnam zijn gegaan.

„Uit de hele voorgeschiedenis van deze verkiezingen is gebleken dat er geen enkele betekenis aan kan worden toegekend. Van vrije kandidaatstelling is geen sprake geweest, de kandidaten die er waren hebben nauwelijks de gelegenheid gehad om contact met hun kiezers op te nemen, de regeringspropaganda is overheersend geweest, onbelemmerde verspreiding van onbevangen informatie was ondenkbaar. Bovendien: wat zal er waar te nemen zijn? Er is geen enkele garantie dat van 't Veer, Neuman en Hiltermann vrijelijk steekproeven kunnen nemen, ze kennen de taal niet, ze lopen de kans — dat heeft de ervaring van verslaggevers wel geleerd — door tolken te worden bedot. Maar doorslaggevend is de overweging dat, indien zij kritiek hebben op wat zij hebben gezien, het volk van Vietnam nooit zal weten wat hun oordeel is geweest. (...) Dat risico hadden van 't Veer, Neuman en Hiltermann niet mogen nemen. Ze hadden wijzer moeten zijn dan de Nederlandse regering. Daarmee zouden zij zichzelf, Vietnam en hun professie een dienst hebben bewezen.”

LIBERALEN IN ENGELAND TEGEN BOMMEN OP N.-VIETNAM

(Van onze Londense correspondent)

BLACKPOOL, donderdag. — Het Britse liberale partijcongres heeft zich gisteren met overweldigende meerderheid uitgesproken voor onmiddellijke en onvoorwaardelijke stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam en de Britse regering gevraagd zich van de gehele Amerikaanse politiek in Vietnam te dinstantiëren.

De liberalen besloten in Engeland een grootscheepse actie tegen de oorlog te organiseren. Zij betuigden steun aan de vredesvoorstellen van VN-secretaris-generaal Oe Thant.

De aanvaarding van een in deze termen gestelde resolutie betekent een overwinning voor de liberale jeugd, de zgn. „Rode Garde”, die met 500 afgevaardigden de meest effectieve pressiegroep blijkt te hebben van het 1500 leden tellende congres. De jeugd kreeg zonder moeite de vereiste tweederde meerderheid om haar resolutie op de agenda te plaatsen. Het debat dat volgde was uiterst verward, omdat de voorstellers van alternatieve resoluties zich haastten te verklaren dat zij het eigenlijk wel eens waren met wat de jongeren wilden. Toen niemand in anti-Amerikaansheid voor de ander onder bleek te doen was de uitslag verzekerd.

Van de kant van de partijleiding werd weinig tegenspel gegeven. Het

ziet er naar uit dat de liberale leiders hebben besloten liever te wijken voor de stormloop van de jeugd dan het tot en conflict te laten komen. De afgevaardigden deelden die stemming.

Het liberale congres werd gisteren bijgewoond door de VVD-fractie leider in de Tweede Kamer, mr. E. H. Toxopeus, in zijn hoedanigheid van president van de Liberale Internationale.

Thailands militairen in Zuid-Vietnam

Met een Amerikaans troepentransportschip zijn gisteren 2.200 Thailandse militairen in Saigon aangekomen om deel te nemen aan de strijd in Vietnam.

De Amerikaanse opperbevelhebber in Vietnam, generaal William Westmoreland, die de militairen verwelkomde, verklaarde dat de troepen binnen enkele weken bij operaties zullen worden ingezet. Het Thailandse contingent zal later worden versterkt met 800 man.

Hun belangrijkste taak is bescherming te verschaffen aan de Zuidvietnamezen die in dorpen werken aan het pacificatieprogramma van de regering. Thailand is hiermee het vierde land dat naast de V.S. gevechtstroepen in Zuid-Vietnam heeft. De andere zijn Zuid-Korea, Australië en Nieuw-Zeeland. Ruim 50 Thailandse vliegers dienen reeds drie jaar in de Amerikaanse en Zuidvietnamese luchtmacht en sinds een jaar bemannen 300 Thailanders een klein transportschip en een patrouilleboot die dienst doet in de Vietnamese kustwateren.

In Congres is storm over Vietnam losgebarsten

Verdeeldheid bij Republikeinen

Van onze correspondent

WASHINGTON, 28 sept. — De grote storm over Vietnam is nu ook in het Congres losgebarsten, al blijkt dat daar de verkiezingsvoorbereidingen een grotere rol spelen dan de zaak-Vietnam zelf. Daarbij leek het gisteren of de enige zuil waarop de Democratische president nog kon steunen, nl. de Republikeinse, eveneens ging wankelen, zulks omdat de invloedrijke, gematigde Republikeinse senator Morton uit Kentucky, die eens partijvoorzitter is geweest, Johnsons politiek inzake Vietnam een volkomen bankroet noemde.

Tot tweehonderd zakenlieden die voor vrede ijveren, zei Morton dat het militair-industriële complex, tegen welks invloed Eisenhower al in zijn afscheidsrede had gewaarschuwd, Johnson in 1961 een hersenspoeling heeft gegeven toen deze Saigon bezocht. Sinds vijf jaar is Johnson zich steeds meer gaan concentreren op het zoeken naar een militaire oplossing. Behalve dan in de verkiezingscampagne van 1964, toen hij op zijn beurt het Amerikaanse volk een hersenspoeling gaf door te zeggen dat de oorlog „in Azië door Aziatische jongens” moest worden gevoerd.

Senator Morton vroeg stopzetting van de bombardementen en staking van de acties tegen de Vietcong; de Amerikanen dienden zich terug

te trekken op kustgebieden en bevolkingscentra, zulks volgens de enclavetheorie van generaal Gavin, die uit de Democratische partij liep en nu zelf vredeskandidaat bij de verkiezingen wil worden. Ook vroeg Morton om verhoogde druk op Saigon om te komen tot onderhandelingen en interne hervormingen.

Na hem verklaarde de voormalige Zuidvietnamese ambassadeur in de Ver. Staten Tran Van Dinh, dat het Zuidvietnamese volk alleen maar vrede wenst en het vertrek van de Amerikanen. Tegelijk vroeg de Deense premier Krag in een toespraak in de persclub om een stopzetting van de bombardementen zonder tegenprestatie. Washington moest wat dat betreft een berekend risico nemen.

Breuk

De rede van Morton, die al vorige maand — al was het minder spectaculair — was „om” gegaan, acht men hier een ernstige breuk met de regeringspolitiek, die van belang kan zijn door Mortons invloed bij de Republikeinen. Maar de storm was al eerder opgestoken. Maandag vroegen achtenveertig Republikeinse en vier Democratische afgevaardigden in een resolutie een algehele herziening van de politiek t.a.v. Vietnam door het Congres teneinde vast te stellen of de zg. Tonkinresolutie van 1964 de president voldoende machtiging geeft voor de oorlogvoering. In die resolutie werd de president met bijna algemene stemmen gemachtigd „alle nodige maatregelen te nemen om agressie in Azië te stoppen”.

Ten tweede zorgde senator Case uit New Jersey (Rep.) voor een fel incident in de Senaat, toen hij Johnson ervan beschuldigde een vertrouwenscrisis te scheppen door verdraaiing van de bedoelingen, die het Congres met de Tonkinresolutie heeft gehad. Het was „geen permanente blanco cheque”. De Republikeinse senator Dirksen protesteerde onmiddellijk; de 533 Congresleden, die eertijds ja zeiden, wisten wat zij deden en Case moest ophouden met kankeren. De Democratische „havik” Stennis beschuldigde Case zelfs van „hoop en aanmoediging geven aan de vijand”, de wetelijke omschrijving van landverraad.

Op het eerste gezicht lijkt het allemaal een goede voorbereiding voor de resolutie van senator Fulbright, waarin beperking wordt gevraagd van de militaire verplichtingen, die zonder uitdrukkelijke goedkeuring van het Congres kunnen worden aangegaan. Tijdens de „hearings” in de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen, waarvan Fulbright voorzitter is, stelde laatstgenoemde dat de president de Tonkinresolutie misbruikte.

Katzenbach, de plaatsvervangende minister voor buitenlandse zaken, betoogde echter dat de president, die de buitenlandse politiek leidt, ook zonder die resolutie grondwettelijk alle recht heeft om in Vietnam actie te voeren. Volgens velen werd de resolutie indertijd slechts aangenomen om in de verkiezingsperiode te tonen, dat over Vietnam eensgezindheid in de Amerikaanse gelederen bestond.

Opstand

Zeker is dat de storm, die nu is opgestoken, ten dele een gevolg is van ongerustheid bij het publiek — nu men militair noch politiek verder komt — en van een Republikeinse poging zich daarbij aan te passen. Het hoofdmotief van Morton en Case is een opstand aan te moedigen van een derde der Republikeinse senatoren tegen hun leider Dirksen, die de regeringspolitiek inzake Vietnam steunt en die er bovendien op uit is om Nixon tot Republikeins kandidaat voor het presidentschap te benoemen.

De acties van Case en Morton, beiden uit liberale en gematigde hoek, zijn een poging om de leuze „Vrede in Vietnam” tot inzet van de verkiezingsstrijd te maken en de Republikeinen aldus te dwingen tot het aanwijzen van een vredeskandidaat voor het presidentschap. Vandaar dat Morton de regering steeds weer van hersenspoeling beschuldigde, welke beschuldiging Romney een paar weken geleden bijna het kandidaatschap kostte. Morton wil kennelijk de kritiek op Romney's uitslating ontzenuwen.

Of zijn tactiek echter de Republikeinen aan een verkiezingsoverwinning zal helpen is de grote vraag. Ten eerste is er bij de Democraten een sterke stroming de verkiezingen niet onder Johnsons lamme vleugels in te gaan; slaagt dit streven dan komen de Democraten met een geloofwaardiger vredeskandidaat van de Republikeinen. Ten tweede kan Johnson vlak voor de verkiezingen een situatie scheppen, waarin hij de grote vredesstichter lijkt. James Reston van The New York Times wees al in een briljant stuk op het gevaar in de politiek geen rekening te houden met komende gebeurtenissen. De Republikeinen zouden dan achter het net vissen. Vandaar dat Dirksen meer voelt voor een „havik” als Nixon als presidentieel kandidaat. Deze kan de regering beschuldigen „soft on communist” te zijn; dat doet het immers onder alle omstandigheden, als in 1968 een vrede door concessies dreigt en als de oorlog dan nog niet is gewonnen.

Brown is pessimistisch over de vredeskansen in Vietnam

Canada bepleit staking van de bombardementen

De Britse minister van buitenlandse zaken, Brown, die woensdag op het Witte Huis een gesprek had met president Johnson, is zeer pessimistisch gestemd over de vredeskansen in Vietnam in de afzienbare toekomst. Volgens inlichtingen uit zeer goede bron heeft de minister een verstraking van de Amerikaanse houding geconstateerd, waarbij verkiezingsoverwegingen een belangrijke rol zouden spelen. Ook uit zijn overleg in New York met zijn Russische ambtgenoot, Gromiko, had hij weinig hoop kunnen putten. Deze had hem duidelijk te kennen gegeven dat Moskou voorlopig niet van plan is nieuwe vredespeilingen te doen. Brown acht het onder deze omstandigheden vrijwel uitgesloten dat het tot onderhandelingen komt.

Brown heeft, naar vernomen wordt, Johnson verteld dat het werkdiner dat secretaris-generaal Thant van de Verenigde Naties dinsdagavond de ministers van buitenlandse zaken van de Grote Vier aanbod, niets nieuws heeft opgeleverd. Het verliep in een sfeer van algemene malaise en zelfs van wantrouwen, zo zou Brown hebben gezegd.

De Canadese minister van buitenlandse zaken, Paul Martin, heeft woensdag in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties een beroep op de Verenigde Staten gedaan om voor alles een eind te maken aan de bombardementen op Noord-Vietnam, als men tenminste een begin wil maken met vredesbesprekingen. Het is wel duidelijk, aldus Martin, dat alle pogingen om besprekingen tussen beide partijen op gang te brengen tot mislukking zijn gedoemd als niet eerst de bombardementen op Noord-Vietnam worden stopgezet.

Martin waarschuwde er echter met nadruk voor dat stopzetting van de bombardementen op zich zelf geen einde aan de oorlog zal maken. Er bestaan geen simpele voorschriften voor de oplossing van zulke ingewikkelde problemen als die welke achter de strijd in Vietnam schuil gaan, aldus Martin.

Kritiek

Het Witte Huis heeft woensdag koel gereageerd op de nieuwe golf van kritiek uit het Congres op president Johnsons beleid inzake Vietnam. „Ik heb al lang geleden geleerd om niet in debat te treden met senatoren, speciaal in het politieke seizoen”, zei woordvoerder George Christian tegen journalisten.

De republikeinse senator Thruston B. Morton zette woensdag de aanvallen op de Amerikaanse politiek voort op een anti-oorlogsbijeenkomst van zakenlieden. De president was naar Mortons oordeel bij zijn eerste bezoek aan Zuid-Vietnam in 1961 een hersenspoeling toegediend door het „militair industriële complex”. De Amerikaanse beginselen en programma's waren nu zowel voor vriend als vijand in de gehele wereld verdacht geworden.

Een andere Republikeinse senator Clifford Case, had dinsdag in het Congres Johnson een hoogst onverantwoordelijk en roekloos optreden verweten. Zijn toespraak leidde tot een stormachtig debat over de bevoegdheid van de president om een halfmiljoen militairen naar Vietnam te sturen en het noorden te laten bombarderen.

Amerikaanse vliegtuigen hebben elke

belangrijke brug in de Noordvietnamese havenstad Haiphong gebombardeerd om de vloed van oorlogsmateriaal naar het zuiden tegen te gaan. Dit heeft een Amerikaanse militaire woordvoerder woensdag te Saigon meegegeeld. Dinsdag werden twee belangrijke bruggen bij het centrum van de grootste Noordvietnamese havenstad voor de tweede maal in een week aangevallen.

De Amerikaanse vliegtuigen raakten driemaal verwickeld in luchtgevechten met Noordvietnamese Mig-17 vliegtuigen, maar werden niet geraakt. Wel werd een Amerikaanse Phantom door luchtdoelgeschut neergeschoten.

Betoging

Ruim 800 boeddhistische monniken en nonnen zijn vandaag onder leiding van de monnik Tri Quang begonnen aan een mars door Saigon uit protest tegen het voornemen van de regering de leiding van de boeddhistische kerk over te dragen aan meer gematigde en regeringsgezinde personen.

Het is de grootste boeddhistische demonstratie sinds de tegen de regering gerichte betogingen van vorig jaar, die ook onder leiding van Quang stonden. Waarnemers menen dat Quang zich met de betoging aan de zijde van de oppositie wil scharen, die protesteert tegen de verkiezingsuitslag van 3 september. (Reuter-A.F.P.)

**Protest tegen hogere
kleuterelden**

of huurbelasting.
e steun te geven aan de invoering van
ordeel van de heer Bommer hun
ouwerlingen dienen naar
nog in krotten wonen. De won
len gebruikt ten bate van hen, di
de extra voordeelig wonen" moet
ventuele huurbelasting voor
krotpruiming. Hij meent dat
huurverhogingen te gebruiken
vergeven om een deel van
Vomiraad noot het denkbeeld h
Bommer, dat men van de Natio
Het valt te betreuen, aldus de
an ruim 1 54 miljoen uitgetrok
voor het lopende jaar is een be
onden moeten worden verho
dat de rijksbijdragen zeer aanzie
ruchtige opruimingspolitiek, r
tend zijn op het voeren van
ingen over het algemeen wel
ijn mening dat de wettelijke
De heer Bommer gaf verder o.a.
erdam wordt gehouden.
tag en vandaag in de Doelen te
van de Nationale Woningraad dat
Partij van de Arbeid, in het con
Pud'lid van de Tweede Kamer voor
Dit verbaard de heer J. Bomme
strek ontlootkend.
tenduzend krotten vervallen, vol
ning, waarbij jaarlijks ternauwernoo
het huidige tempo
350.000 Me
kan
Het

**Algemene Vergadering van de V.N.
Bekende verwijten van de
Sowjetunie aan de V.S.**

**Meer steun aan
Hanoi**

„Kamaraad voorzitter”, met deze woorden begon — in plaats van het gebruikelijke „meneer de voorzitter” — de Russische minister van buitenlandse zaken, Gromiko, vrijdag zijn toespraak in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. (Voorzitter is de Roemeense minister van buitenlandse zaken Manescu) De Russische minister zei de Noord-vietnamese „broeder” steeds toenemende steun te zullen geven „om de agressie af te slaan” en noemde de „Amerikaanse agressie in Vietnam de grootste bedreiging van de vrede op het ogenblik”. Het gevaar lag volgens Gromiko niet slechts in de schaal en intensiteit, maar ook in het feit dat „de strijd op elk moment kan overslaan naar nieuwe gebieden”.

overdreven zijn te zeggen dat in het vraagstuk van definiëring van agressie de Verenigde Naties een grote schuld aan de volkeren hebben te voldoen” en het sluiten van een conventie betreffende een verbod op het gebruik van kernwapens. De Sowjetunie heeft ontwerpen voor verdragen betreffende deze twee onderwerpen ingediend. Elke staat die de conventie over het verbod op het gebruik van kernwapens ondertekent verplicht zich het gebruik van kernwapens, het dreigen met kernwapens en het aanzetten van andere landen om dergelijke wapens te gebruiken na te laten.

„We stellen ook voor dat iedere staat die het verdrag tekent, zich tot het uiterste zal inspannen om overeenstemming te bereiken over beëindiging van de produktie en vernietiging van alle voorraden kernwapens onder een verdrag over algemene en volledige ontwapening onder doelmatige internationale controle”, aldus Gromiko.

Antwoord

De Amerikaan Goldberg antwoordde Gromiko nog voor de vergadering werd verdaagd en zei: „Het voornaamste doel van mijn regering door zich gisteren tot de Assemblée te richten was de weg voor een dialoog te openen die naar vrede leidt.”

De Verenigde Staten hadden zeer sterk aan de Sowjetunie gedacht toen Goldberg vroeg: „Wat de vrienden van Hanoi zouden doen en hoe zij hun in-

vloed en macht zouden aanwenden om het conflict snel naar een vreedzame oplossing te brengen als de bombardementen zouden worden gestaakt?” Over het Russische voorstel tot omschrijving van agressie zei Goldberg: „Wij zijn bereid dat uitputtend te bespreken, daarbij de speciale aandacht van de Sowjetunie te erkennen.”

**Kritische rapporten over i
verkiezingen in Zuid-Vietnam**

**Afwijkende visie
mr. Hiltermann**

Twee van de drie Nederlandse journalisten die als waarnemers op verzoek van de Nederlandse regering de presidentsverkiezingen in Zuid-Vietnam hebben bijgewoond, zijn van oordeel dat de verkiezingen weinig hebben bijgedragen tot democratisering van het Zuidvietnamese bewind. Dit blijkt uit de verslagen die de heren H. Neuman en P. van 't Veer bij de Nederlandse ambassade in Saigon hebben ingediend, en die thans door het ministerie van buitenlandse zaken in de vorm van een brief van minister Luns aan de voorzitter van de Tweede Kamer, zijn gepubliceerd.

Saigon waren zij in staat tot het einde toe de telling mee te maken. Paul van 't Veer noemt de presidents- en senaatsverkiezingen van 3 september een stap achteruit vergeleken met de verkiezingen voor de grondwetgevende vergadering van september 1966. Persoonlijk heb ik een aantal ontoelaatbare onregelmatigheden op de verkiezingsdag geconstateerd, die niet alle als een gevolg van het ongelukkig ingewikkelde kiesstelsel beschouwd kunnen worden, zo schrijft hij in zijn rapport.

Mr. Hiltermann heeft geconstateerd dat velen beschuldigingen van onregelmatigheden niet konden waarmaken, of dat deze waren te wijten aan de hoogst primitieve infrastructuur. Als gevolg van de onvolkomen bevolkingsregisters, ongetrainde ambtenaren en onvoldoende communicaties was fraude onmogelijk: „even onzorgvuldig als de verkiezingen zouden de fraudes zijn”. Het maken van een keuze uit elf tweetallen voor het presidentschap en vice-presidentschap en uit 48 tientallen voor de senaat was voor „de primitieve veelal analfabetische en politiek ongeschoolde” bevolking een zware opgave. Fraude was z.i. ook overbodig, omdat in een agrarische Aziatische samenleving beïnvloeding van de kiezers met geoorloofde middelen gemakkelijk is. „Een raad, een wenk van mensen met gezag is in zulk een samenleving genoeg”, aldus mr. Hiltermann.

**Prijsverlaging voor
aardolieprodukten**

Overleg tussen het ministerie van economische zaken en vertegenwoordigers van industrie en handel in aardolieprodukten heeft geleid tot een vermindering van de tijdelijke toegestane prijsverhogingen in verband met de situatie in het Midden-Oosten.

Deze prijsverlagingen zullen vandaag ingaan en bedragen voor:
stookoliën f 10 per ton;
Bitumen f 10 per ton;
vliegtuigbrandstoffen 1½ cent per liter;
autobenzines ½ cent per liter;

Gromiko beschuldigde de Verenigde Staten ervan de wereld te misleiden met „allerlei geruststellende verklaringen”. Elk Amerikaans vredesinitiatief is een „zeepbel bestemd voor binnenlands of buitenlands gebruik”. Inhoudend op de redevoering van de Amerikaanse afgevaardigde Goldberg van donderdag zei Gromiko, dat de volkerenorganisatie „eens te meer een uiteenzetting van het Amerikaanse standpunt in het Vietnamese vraagstuk had aangehoord en eens te meer is duidelijk geworden dat het niets nieuws bevatte. Zij van wie de strijdkrachten Vietnam binnenvielen zijn niet van plan eruit te gaan en willen zelfs geen einde maken aan de bombardementen op de democratische republiek Vietnam”.

De Sowjetunie zal alles in het werk stellen om in de Algemene Vergadering of in de Veiligheidsraad te komen tot een snelle opheffing van de gevolgen van de „Israëliëse agressie in het Mid-

Duitsland

Gromiko noemde het gevaar van de Westduitse revanchistische politiek des te groter, omdat deze de steun heeft van de Verenigde Staten, maar verklaarde zich niettemin overtuigd van „de mogelijkheid een Europa te schepenen waar de veiligheid van iedere staat, elk volk, de veiligheid van allen zou zijn”. De Sowjetunie is voor snelle toelating van Oost-Duitsland en verzet zich niet tegen gelijktijdig lidmaatschap van de Westduitse Bondsrepubliek.

De Sowjetunie hoopt op een snelle overeenstemming over het ontwerp-verdrag tegen verspreiding van kernwapens. „Het is nu mogelijk het verdrag te sluiten. Er ontbreekt nog een stap voorwaarts aan.”

Voorstellen

Gromiko stelde voor om de volgende punten op de agenda te plaatsen: nauwgezette definiëring van agressie in het licht van de huidige internationale situatie (waarover zal zij: „Het zal niet

verwachten van de Koningin in een para-baan, waar ter gelegenheid van de bom hebben geworpen op de Malles-De jongen zou op 1 mei jl. een trok-boete van f 75.

waartvan f 50 voortwaardelijk, met een proeflijf tot een geldboete van f 75, jarige Utrechtse scholier S. ver-UTRECHT, 22 sept. — De rechtbank

Van onze correspondent

Scholar krijgt boete voor gooien rookbom

woning bezit. waar hij al sinds een aantal jaren een men zich te vestigen in Portugal, Dr. Van Kieffens heeft het voorne-Dr. Van Kieffens heeft het voorne-Dr. Van Kieffens heeft het voorne-

vervuld. schappen bij de Britse regering kwam op de functie van vertegen-ze functie, die later ten slotte neer-Gedurende negen jaar heeft hij de-

burg. schap voor kolen en staal te Luxem-Autoriteit voor de Europese Gemeen-woordiger te Londen van de Hoge met zijn benoeming tot hoofdvertegen-O.E.S.O. Zijn ontslag hield verband te Parijs bij de N.A.V.O. en de de gecombineerde vertegenwoordiging

landse dienst. Hij was toen hoofd van gekregen uit de Nederlandse buiten-Op 1 mei 1958 had hij eervol ontslag te Londen neerleggen.

Naar wij vernemen zal dr. E. N. van Kieffens, minister van staal, zeer bin- menkort zijn functie van vertegen- schappen bij het Verenigd Koninkrijk

per liter; autogasolie, gasolie, huisbrandolie 1 en 2 en dunne stookolie 1 cent per liter.

De prijsverlagingen zijn het gevolg van de verbetering in de ontwikkeling van de aanvoerkosten van ruwe olie in Nederland, die voortvloeit uit het feit dat eerder dan mocht worden verwacht en in stijgende mate weer olie uit het Middellandse-zeegebied en via pijpleidingen naar het Middellandse-zeegebied kan worden aangevoerd, aldus een toelichting van officiële zijde.

De voortdurende van de sluiting van het Suezkanaal en de situatie in Nigeria maken een verdere prijsverlaging voorshands niet mogelijk, zo is nog meegedeeld.

De cijfers van sportfoto 7 liden: De afnemers: 624.008. Bruto in- tal deelnemers: f 788.213. - Erste prijs: f 23.830. - Tweede prijs: f 12.000. - Derde prijs: f 6.000. - Vierde prijs: f 3.000. - Vijfde prijs: f 1.500. - Zesde prijs: f 750. - Zevende prijs: f 375. - Achtere prijs: f 187.50. - Negende prijs: f 93.75. - Tienste prijs: f 46.87.50.

De Universiteit van Amsterdam heeft op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Fiedler, die nu in Engeland is, zou drie maanden in Amsterdam blijven en daarna naar de universiteit van Sussex gaan doceren. Hij heeft tegenover de Universiteit van Amsterdam intien- daartoe, gezien zijn werk in Sussex, zou hij gevraagd willen geven aan een uit- nodiging van de Algemene studenten- vereniging van Amsterdam (A.S.V.A.), op 28 september in Amsterdam te spreken bij een discussie over de academische vrijheid.

De Universiteit van Amsterdam heeft op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Sindsdien is de rector gebieken dat vele en gezaghebbende personen uit de Verenigde Staten zich achter prof. Fiedler hebben geplaatst en hem hun volle vertrouwen zijn blijven schen- ken, ook wat betreft het vervullen van gasthoogleraarfuncties in het buitenland.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

In augustus heeft de rector magni- ficus van de Universiteit van Amster- dam, op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

dit onverstandig, onmogelijk en overbodig zou zijn geweest: onverstandig vanwege het grote aantal diplomaten, journalisten en waarnemers, onmogelijk vanwege de gebrekkige infrastructuur van Zuid-Vietnam en overbodig, omdat beïnvloeding van de kiezers zeer gemakkelijk is.

Geen garantie

Henk Neuman daarentegen meent dat de aanwezigheid van buitenlandse waarnemers geen enkele garantie tegen misbruik heeft kunnen vormen. Ruim honderd waarnemers hebben op de verkiezingsdag georganiseerde bezoeken gebracht aan drie steden, doch slechts in

De cijfers van sportfoto 7 liden: De afnemers: 624.008. Bruto in- tal deelnemers: f 788.213. - Erste prijs: f 23.830. - Tweede prijs: f 12.000. - Derde prijs: f 6.000. - Vierde prijs: f 3.000. - Vijfde prijs: f 1.500. - Zesde prijs: f 750. - Zevende prijs: f 375. - Achtere prijs: f 187.50. - Negende prijs: f 93.75. - Tienste prijs: f 46.87.50.

De Universiteit van Amsterdam heeft op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Fiedler, die nu in Engeland is, zou drie maanden in Amsterdam blijven en daarna naar de universiteit van Sussex gaan doceren. Hij heeft tegenover de Universiteit van Amsterdam intien- daartoe, gezien zijn werk in Sussex, zou hij gevraagd willen geven aan een uit- nodiging van de Algemene studenten- vereniging van Amsterdam (A.S.V.A.), op 28 september in Amsterdam te spreken bij een discussie over de academische vrijheid.

De Universiteit van Amsterdam heeft op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Sindsdien is de rector gebieken dat vele en gezaghebbende personen uit de Verenigde Staten zich achter prof. Fiedler hebben geplaatst en hem hun volle vertrouwen zijn blijven schen- ken, ook wat betreft het vervullen van gasthoogleraarfuncties in het buitenland.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

In augustus heeft de rector magni- ficus van de Universiteit van Amster- dam, op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

Amsterdam te geven, opgeschoort in aandacht van de beëindiging van een Fiedler een aantal gastcolleges in presidium, de uitnodiging aan prof. Fiedler op grond van een besluit van het rector van de Universiteit van Amster- dam, op 7 september mee het besluit tot opschorting van de uitnodiging aan prof. Fiedler te betreffen. Zij ver- klaarde zich alsnog bereid prof. Fiedler als gasthoogleraar te ontvangen, zonder daaraan een voorwaarde te verbinden. Prof. Fiedler was op 28 april aan- gehouden nadat de politie bij een inval in zijn woning verdovende middelen zou hebben gevonden.

De verkiezing

Henk Neuman, die ervan uitgaat dat men niet bij voorbaat mag twijfelen aan de goede bedoelingen van de militaire regering die de verkiezingen heeft georganiseerd, merkt wel op dat deze regering voor de verkiezingen het veld van kandidaten voor het presidentschap heeft beperkt tot een enkele militaire lijst — die van henzelf — en tien burgerlijke lijsten. Op deze lijsten kwam geen kandidaat van formaat voor, of een die fundamenteel andere doelstellingen dan de generaals nastreefde.

Het heersende regime heeft bij de technische voorbereiding van de verkiezingen hoogstwaarschijnlijk mogelijkheden opengelaten om, zo nodig, met de uitslag te knoeien. Enerzijds zal de precieze veiligheidstoestand de bereidheid van vele kiezers om naar de stembus te gaan hebben geremd, anderzijds kregen de militaire autoriteiten hierdoor een zekere marge om „ongehinderd door controle van buitenlanders of oppositie”, de uitslag van de stemmingen te beïnvloeden, aldus Henk Neuman.

Ingewikkeld

Ook Neuman noemt de verkiezingsprocedure zo „ongelooflijk ingewikkeld” dat moeilijk kan worden gesproken van een geleidelijke gewinning van de Zuidvietnamese bevolking aan de techniek van de westerse democratie.

In tegenstelling tot mr. Hiltermann, die vindt dat zelfs gebrekkige verkiezingen leiden tot een door het volk gekozen vertegenwoordiging, en dat een gewichtig precedent is geschapen, komt Paul van 't Veer tot de conclusie dat de verkiezingen „van uitermate geringe betekenis zijn als peiling van de publieke opinie in Zuid-Vietnam over de belangrijkste politieke, economische en sociale vraagstukken van het land”. De verwijdering van de twee belangrijkste politieke en militaire oppositiekandidaten had tot gevolg, dat de bevolking slechts een keus kon maken uit een aantal kandidaten, wier standpunten over het algemeen niet ver uiteenliepen. De verkiezingen kunnen slechts gelden als een uitgangspunt voor een nieuwe machtsformatie aan de top, met de kans dat nu naast de militairen ook weer enige burgers aan de regering kunnen deelnemen, aldus Paul van 't Veer.

Ook hij spreekt van een verkiezingstechniek „ingewikkelder dan ik me van enige andere gelegenheid herinner”. Henk Neuman zegt dat in de tien dagen die aan de verkiezingen voorafgingen, talloze Vietnamese burgers als gevolg van Vietcongacties gedood en gewond werden, veel meer dan in de overeenkomstige periode voor de grondwetgevende vergadering. Maar ook van de kant van de regering werd intimidatie toegepast.

Vergissingen

Bij een bezoek aan een stembureau heeft Neuman „alle vergissingen die mogelijk zijn” als gevolg van de ingewikkelde procedure zien maken. Op geen van de 27 stembureaus die hij bezocht, werden de namen van de binnenkomen kiezers met die van de kiezerslijsten vergeleken, Paul van 't

'DIRECTE AANVAL HAIPHONG HEILLOOS'

WASHINGTON/SAIGON, don-
derdag (Reuter, AP). — De
Amerikaanse minister van de-
fensie, Robert McNamara,
heeft gisteren nogmaals ver-
klaard dat hij geen heil ziet in
het aanvallen of met mijner
afsluiten van de Noordvietna-
mese haven Haiphong.

McNamara acht het gevaar dat
bij dergelijke acties Russische
schepen worden getroffen
waardoor de Sowjet-Unie zich
actief met de oorlog in Viet-
nam zou kunnen gaan be-
moeien, te groot.

De minister vindt dat dit gevaar nie-
opweegt tegen de voordelen van de
aanvallen, die gelegen zouden zijn
in de aanmerkelijke bemoeilijking
van de Noordvietnamese bevoorra-
ding.

In tegenstelling tot verscheidene hoge
militairen, onder wie chef-staf ge-
neraal Wheeler, meente de ministe-
dat het afsluiten van Haiphong bo-
vendien de bevoorrading niet al te
zeer zou belemmeren. Volgens de
inlichtingen waarover McNamara
beschikt komen verreweg de meeste
wapens en voorraden Noord-Viet-
nam binnen via spoorlijnen uit Chi-
na.

Generaal Wheeler verklaarde echte-
onlangs voor een Amerikaanse se-
naatscommissie dat hij weer ove-
informaties beschikte die bewe-
zen dat Haiphong wél de belang-
rijkste toevoerder voor Noord-
Vietnam is.

Wheeler bepleitte dan ook het aanval-
len van de haven van Haiphong en
het leggen van mijnevelden voo-
de ingang ervan.

Amerikaanse vliegtuigen hebben all-
belangrijke bruggen in de omgeving
van Haiphong nu gebombardeerd

Johnson bereid tot gesprek

SAN ANTONIO, 30 sept. (Reuter) — President Johnson heeft verklaard bereid te zijn onmiddellijk „met Ho Tsji Minh (van Noord-Vietnam, red.) en andere betrokken staatshoofden” besprekingen te voeren teneinde tot vrede in Vietnam te komen. Tot nu toe heeft Hanoi niet gereageerd op de talloze Amerikaanse verzoeken om vredesonderhandelingen.

De Amerikaanse president zei dat hij bereid is onmiddellijk de lucht- en vlootbombardementen van Noord-Vietnam te staken „Wanneer dit meteen zal leiden tot vruchtbare besprekingen”. Johnson voegde hier evenwel aan toe, dat tijdens de onderhandelingen Noord-Vietnam geen voordeel zou moeten trekken uit het stopzetten of beperken van de bombardementen. Volgens de president is het aan Noord-Vietnam te wijten dat de oorlog nog steeds voortduurt. Hij zei dat men in Hanoi de vastbeslotenheid van Amerika onderschat de strijd tot het bittere einde uit te vechten, als dit niet anders kan.

„Wij en onze Zuidvietnamese bondgenoten zijn geheel bereid om onmiddellijk te onderhandelen. Ik ben bereid Dean Rusk, de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, terstond te laten praten met de Noordvietnamese minister van buitenlandse zaken. Ik ben bereid een afgezant naar elk plek op aarde te sturen om in het geheim met een vertegenwoordiger van Hanoi te praten”, aldus Johnson.

Hij zei voorts dat Hanoi het mis heeft als het meent, dat de Amerikanen de strijd zullen opgeven.

De rede

De Amerikaanse president verklaarde ervan overtuigd te zijn, dat de redenslotte de overhand zal krijgen, dat Hanoi zal beseffen, dat het niet kan winnen dat het zich zal afwenden van de strijd en zich zal keren naar de opbouw ten behoeve van zijn eigen volk. Want de greep van de Vietcong op het volk van Zuid-Vietnam is, volgens Johnson, gebroken. In de afgelopen twee jaar zou het Zuidvietnamese bevolkingsdeel, dat leeft onder

communistiche controle, tot minder dan twintig procent zijn teruggebracht. Maar de strijd is hard en zowel Amerikanen als Zuidvietnamezen vechten schouder aan schouder voor de overwinning, aldus de Amerikaanse president.

Volgens waarnemers blijkt dat Johnson zijn standpunt inzake stopzetting van de bombardementen heeft verzacht, aangezien hij niet meer eist dat Hanoi zijn oorlogsinspanningen eerst vermindert, alvorens er sprake kan zijn van stopzetting van de bombardementen. Aan de andere kant wijzen ze erop dat Johnson de oproepen van Amerikaanse en buitenlandse politici, om een onvoorwaardelijke bombardementspauze af te kondigen, naast zich neer heeft gelegd.

Rede van Johnson zeer fel en „patriottisch”

„Washington heeft geen keus”

Van onze correspondent

WASHINGTON, 30 sept. — Men zag hier gisteravond in Johnsons opvallend felle en ouderwets patriottische rede uit Texas ter rechtvaardiging van zijn beleid in Vietnam slechts een poging de diepe vertrouwenscrisis te breken, die ontstond toen deze week ook de laatste (Republikeinse) medestanders verstek lieten gaan. Aan de meeste Democraten heeft hij al lang niets meer. Dat de rede maar enige uren tevoren werd aangekondigd om het verrassingselement te gebruiken en dat toen nog alles werd gedaan om de beste televisietijd van de week — vrijdagavond om half tien — althans bij twee netwerken met zestig miljoen kijkers te bezetten, toont hoe gevaarlijk de president de twijfel in het land nu acht.

Door de meest elementaire vaderlandslievende gevoelens op te roepen hoopt hij kennelijk bij het publiek die steun voor de oorlog in Vietnam te vinden, die hij bij journalisten en politici verloor. Tegelijk maait hij daarmee het gras weer weg voor de voeten der conservatieve Republikeinen als Nixon of Reagan die — zoals hij nog steeds mag hopen — zijn tegenstanders worden bij de presidentsverkiezingen. De politieke deskundigen menen toch dat de Republikeinen niet zo verstandig zullen zijn om een liberale kandidaat te benoemen.

Te verwachten was dat Johnson de oorlog rechtvaardigde door te herinneren aan besluiten van Eisenhower en Kennedie en aan parlementaire goedkeuring voor de Zuid-oostaziatische verdragsorganisatie en de Tonkinresolutie. Nieuw was echter de felle toon toen hij de vijand met „gangsters en moordenaars” identificeerde tegen welke de Ver. Staten sinds de tijden van „land and lease” aan het begin van de Tweede Wereldoorlog beloofden zichzelf en anderen te verdedigen. Dezelfde felheid bleek toen hij verklaarde dat Ho Tsjie Min kritiek binnen de V.S. aanzag voor twijfel der regering zelf „nt als nazi's en stalinisten” dat indertijd deden.

Ten slotte viel op dat hij behalve met de bekende theorie volgens welke de val van Zuid-Vietnam ook Laos, Birma en Indonesië bedreigt, de Amerikaanse interventie vooral rechtvaardigde met Amerikaanse zorg voor eigen veiligheid. Hij duidde daarmee het diepste motief aan voor zijn koers, dat, zoals tijdens minister Brouwns bezoek hier deze week weer bleek, ook door Amerika's oudste — en naar nu blijkt trouwste — geallieerde wordt erkend.

Het was of de president gisteren de V.S. oproep positief te antwoorden op de angstige vraag of de V.S.

welke vraag onlangs gesteld is door het Britse weekblad Economist, dat de Amerikaanse politiek in Vietnam voortdurend steunt.

Het is dit diepere wereldpolitieke aspect dat men hier nu vaker hoort: ten eerste omdat wordt toegegeven, dat men zich nooit in het Vietnamese moeras had moeten laten trekken, doch dat nu dit eenmaal gebeurde, Washington geen keus heeft, ten tweede omdat de jongste ontwikkeling in Saigon het ergste doet vrezen. Wordt de aanbeveling der Zuidvietnamese parlementaire commissie om de verkiezingen nietig te verklaren wegens onregelmatigheden door het parlement aangenomen, dan dreigt het hele politieke kaartenhuis in Zuid-Vietnam weer in te storten. Zelfs indien dit wordt voorkomen, dan kan de vleugel der Boeddhisten die haar „sin in” bij het

regeringspaleis voortzet, nog voor ongelukken zorgen.

Het argument dat de Vietnamese democratie verdedigd moet worden, heeft bij ontstentenis daarvan en bij de voorkeur van Saigons politici om met elkaar te vechten tot de laatste Amerikaan, dus minder waarde dan algemene Amerikaanse motieven.

Echter bleek ook gisteren weer dat Johnsons felle oproep om de strijd voort te zetten slechts één aspect is van de Amerikaanse politiek. Tegelijk praatte immers een hoge ambtenaar van het State Department twee dagen in Warschau om de Oosteuropese — en dus ook Hanoi's — reactie te peilen op Goldbergs verzoenender woorden in de V.N. Regeringsstatistici hebben gerekend dat

Duiven en haviken

OFSCHOON de kwestie-Vietnam zich, wat de politieke kant ervan betreft, nog steeds in een star en onbeweeglijk stadium bevindt (beide partijen in het conflict geven op geen enkel punt blijk ook maar iets van wat in de verte op een concessie lijkt, te doen), begint er achter de schermen van het Amerikaanse thuisfront wat te rommelen.

Het feit dat volgend jaar in Amerika een verkiezingsjaar is, zal daar ongetwijfeld niet vreemd aan zijn. De voornaamste belanghebbenden bij de verkiezingsstrijd om het presidentschap, zijn al enige tijd bezig zich in gunstige uitgangstellingen te manoeuvreren. De scheidingslijnen tekenen zich scherper dan ooit af tussen wat men „duiven” en „haviken” noemt, d.w.z. de voorstanders van een compromis inzake de Vietnamese crisis en de bepleiters van de harde, militaire weg.

Dat leidende Amerikaanse politici brood zien in een zachtere koers die

tot onderhandelingen met Hanoi en het Bevrijdingsfront moet leiden, blijkt wel uit de ommezwaai van een man als Romney en uit de vroegere — inmiddels wat verstomde — kritiek op het regeringsbeleid van senator Robert Kennedy. Romney heeft niet veel geluk beleefd van zijn bekering tot „duif” (in de ogen van het Amerikaanse volk is een man die bekend zich door een „hersenspoeling” te hebben laten leiden, niet geschikt voor het presidentschap), maar de partij der „duiven” heeft aan invloed gewonnen bij andere Republikeinen.

Zo hebben de Republikeinse senatoren Morton en Case zeer vredesgezinde geluiden laten horen. Vooral Morton. Case liep meer tehoop tegen de oude resolutie inzake de Golf van Tonkin waarbij het Congres in 1964 president Johnson machtigde tot het nemen van maatregelen in verband met aanvallen op Amerikaanse torpedobootjagers in de Golf van Tonkin. Op grond van deze resolutie heeft Johnson sindsdien de Amerikaanse macht in Vietnam uitgebouwd tot de huidige omvang. Case betoogt nu dat deze resolutie de stappen van Johnson niet sanctioneert. Hij komt hiermee in het straatje van de Democratische voorzitter van de commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Senaat, senator Fulbright, een erkende „duif”.

Al deze manoeuvres moet men zien tegen de achtergrond van de komen-

de campagne voor de presidentsverkiezingen. Case en zijn mede-Republikeinen willen Dirksen, de Republikeinse fractievoorzitter in de Senaat, de voet dwars zetten. Dirksen, een trouw aanhanger van Johnsons politiek inzake Vietnam, is geporteerd voor Nixon, een „havik”, als Republikeinse presidentskandidaat. Case c.s. willen een „duif” kandidaat stellen. Johnson moet in zijn eigen partij ook op zijn hoede zijn voor een „vrdeskandidaat”. De aangewezen man hiervoor, Robert Kennedy, houdt zich de laatste tijd wat op de achtergrond. Een opiniepeiling heeft uitgewezen dat de beste kans bij de verkiezingen wordt gemaakt door het Democratische duo Johnson-Robert Kennedy. Of het zover komt staat echter nog te bezien. Er kan nog van alles gebeuren. Met name Johnson heeft als leider van de regering de kans voor de verkiezingen niet een opzienbarend initiatief te komen, waardoor zijn kansen ongetwijfeld zullen stijgen.

Inmiddels blijven internationale waarnemers pessimistisch over een uitweg uit de impasse. Wel wordt de aandrang op onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen in en buiten de V.S. sterker. De Russen tonen zich niet bereid in dit stadium hun invloed in Hanoi te gebruiken. Integendeel: Moskou zal in 1968 op grotere schaal dan ooit militaire hulp aan Noord-Vietnam leveren.

Johnson wijkt geen stap inzake Vietnam

Paus doet beroep op Thant

President Johnson heeft vrijdagavond verklaard bereid te zijn onmiddellijk „met Ho Tsj Minh en andere betrokken staatshoofden” besprekingen te voeren in een poging een vredesconferentie over Vietnam te beginnen.

In een uitvoerige verdediging van zijn beleid ten aanzien van Zuid-oost-Azië zei de Amerikaanse president voorts dat de V.S. bereid zijn onmiddellijk de lucht- en vlootbombardementen van Noord-Vietnam te staken „wanneer dit meteen zal leiden tot vruchtbare besprekingen”. Johnson voegde er evenwel aan toe ervan uit te gaan dat tijdens de onderhandelingen Noord-Vietnam geen voordeel zou trekken uit het stopzetten of beperken van de bombardementen.

In zijn rede, gehouden tijdens een diner te San Antonio van leden van de wetgevende macht in Texas, betoogde president Johnson dat de Verenigde Staten deze voorstellen steeds weer hadden gedaan, maar dat Hanoi ze niet aanvaard had. Volgens president Johnson is het aan Noord-Vietnam te wijten dat de oorlog voortduurt, niet aan de V.S. of aan de rest van de wereld.

„Wij en onze Zuidvietnamese bondgenoten zijn geheel bereid om onmiddellijk te onderhandelen. Ik ben bereid onmiddellijk met Ho Tsj Minh en andere betrokken staatshoofden te praten. Ik ben bereid om Dean Rusk (de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken) terstond te laten praten met de Noordvietnamese minister van buitenlandse zaken. Ik ben bereid een afgezant naar elke plek op aarde te zenden om in het geheim met een vertegenwoordiger van Hanoi te praten”, aldus Johnson.

Brief van paus

Paus Paulus heeft vrijdag een beroep op secretaris-generaal Thant van de Verenigde Naties gedaan de vredesopgingen inzake Vietnam te hervatten en hem daarbij „elke medewerking die maar nuttig kan zijn” aangeboden.

In een brief aan Thant deed de paus een nieuwe en „dringende” oproep tot vrede in Vietnam en verklaarde hij met verlangen uit te zien naar de dag „dat, terwijl de wapens zijn neergelegd, de volken van Vietnam zich sereen en in een klimaat van vrijheid en onafhankelijkheid kunnen wijden aan de wederopbouw van hun vaderland”. De paus zei zich zeer wel bewust te zijn van de bezorgdheid van de secretaris-generaal over de bedreiging die de voortdrijving van de oorlog voor de vrede in de wereld vormt. „Zijne Heiligheid, die steeds met diepe zorg de toestand in Zuidoost-Azië heeft gevolgd — en blijft volgen — heeft met grote voldoening het nieuws ontvangen dat in deze dagen nieuwe initiatieven gaande zijn, of worden voorbereid, met het doel de basis te leggen voor een eervolle en vreedzame oplossing van het vraagstuk”, aldus de boodschap.

Paus Paulus sprak de hoop uit dat de secretaris-generaal zijn grote invloed zou aanwenden om vrede tot stand te

helpen brengen en dat „dit edele werk” met succes zou worden bekroond.

Een woordvoerder van de Ver. Naties heeft verklaard niet precies te weten op wat voor „nieuwe initiatieven” de paus doelde.

Protestactie

Tegenstanders van het Amerikaanse beleid ten aanzien van Vietnam willer op 21 oktober als een bijenzwerm op het Pentagon neerstrijken om het werk daar een dag lang te bemoeilijken. Het vijfhoekige Pentagon — dat de bureaus van het Amerikaanse ministerie van defensie en van de militaire bevelhebbers herbergt — is het grootste kantoorgebouw ter wereld.

De organisatie van de protestactie is in handen van „het nationale mobilisatiecomité voor beëindiging van de oorlog in Vietnam”, dat zegt dat er alleen al uit New York duizend bussen met betogers zullen komen om aan de „sit-in” deel te nemen.

De organisatoren zeggen dat zij voor geweldloosheid zijn. Als het tot geweld zou komen zou dat op rekening van de politie en de regering-Johnson moeten worden geschreven. Het comité wil het Pentagon aan de kaak stellen als „symbool van het kwaad in deze oorlog, de bron van de bombardementen, de bron van de dood van de Amerikaanse jongens in Vietnam”. (Reuter-A.F.P.)

Verkiezingen in Vietnam

Sept. '57

ZONDAG worden in Zuid-Vietnam verkiezingen gehouden. Behalve een president en een vice-president worden ook de 60 leden van de Senaat gekozen. Op 22 oktober volgen dan de verkiezingen voor het Lagerhuis. Wanneer men naar analogie van de verkiezingen van vorig jaar september voor de grondwetgevende vergadering mag rekenen, dan kan men een opkomst van ongeveer 80 pct. van de als stemgerechtigde ingeschreven burgers verwachten. In totaal is men op de kiezerslijsten gekomen tot een kleine 6 miljoen kiezers op een mogelijk totaal van een 8 à 9 miljoen. Men kan er nl. van uitgaan, dat ongeveer de helft van de 17 miljoen tellende bevolking boven de 18 jaar is en daarmee stemrecht heeft. Een paar miljoen kiezers zijn onbereikbaar, omdat zij in de greep van de Vietcong zijn.

De grote opkomst vorig jaar september was feitelijk een verrassing, omdat men daaruit op zou kunnen maken, dat behalve in het vast in

De Toestand

Saigons greep zijnde gebied ook in die streken waar Saigon en de Vietcong om de macht strijden, de kiezers zich niet door vrees voor vergeldingsmaatregelen van de Vietcong ervan hebben laten houden naar de stembus te gaan.

Deze grote opkomst lijkt in tegenspraak met de vele en zeker ook betrouwbare berichten, dat de invloed van Saigon in grote streken maar gering is en dat de loyaliteit van de bevolking geen kenmerk van de verhouding is te noemen. De verklaring van deze tegenspraak zou kunnen zijn, dat de verkiezingen overdag worden gehouden, wanneer de schaal overslaat naar de regering. Een andere mogelijkheid is, dat de dorpschoude en plaatselijke legercommandanten de indruk wilden wekken, dat hun gebied zo trouw was, uiteraard door hun goede beheer, en dat de cijfers geflatteerd naar Saigon zijn doorgegeven. Het handjevol internationale waarnemers zal hier niet veel redding bieden.

* * *

DE VOORNAAMSTE kandidaten voor het presidentschap en het vice-presidentschap zijn het huidige staatshoofd, generaal Thieu, en de huidige premier, luchtmaarschalk Ky. He tmoet raar lopen, wanneer zij niet gekozen worden. De invloed van het plaatselijk gezag bij de keuze wordt niet gering geacht, beide mannen zijn bovendien algemener bekend dan de 20 andere kandidaten voor beide posten, die door hun veelheid de oppositionele stemmen nog verdelen.

schalk gekozen, dan is hiermee beantwoord aan de Amerikaanse wensen, die eensdeels uitgingen naar een wat representatiever karakter van het bewind in Saigon, liefst bevestigd door eerlijke verkiezingen, anderdeels naar een handhaving van de generaals in de voornaamste posities, daar men in Washington ook beseft, dat het leger op het ogenblik nog de enige machtsfactor in Zuid-Vietnam is.

Vorig jaar, toen Ky en de generaals onder zware druk stonden van de boeddhistische monniken en studenten, meenden de Amerikanen dat zich hier een serieus volksgevoelen meldde, dat men niet kon negeren en dat men misschien zou kunnen gebruiken voor de vestiging van een wat stabielere civiel bewind dat een deugdelijker alternatief voor de aantrekkingskracht van de Vietcong zou zijn dan de junta in Saigon.

De verkiezingen zijn gekomen, vorig jaar september, en zij worden nu door andere gevolgd, maar de boeddhistische beweging die zeer machtig leek, is als een pudding in een gezakt. Innerlijke tegenstellingen hebben de beweging machteloos gemaakt.

Een civiel-militair samengaan (want de Amerikanen begrepen ook wel, dat het leger een te belangrijke politieke factor was om te negeren) is niet tot stand gekomen. Het enige waar men steeds weer op terug moet vallen, is het leger, dat nu door de verkiezingen geciviliseerd moet worden.

* * *

MAARSCHALK Ky, internationaal ook de meest bekende Zuidvietnamees, had zelf kandidaat voor het presidentschap willen zijn. Volgens de nieuwe grondwet is een groot gedeelte van de macht in handen van de president gelegd. Maar in de rivaliteit tussen Ky en Thieu, die zich daarop ontspan, heeft Ky toch aan het kortste eind getrokken. Thieu staat voor president, en Ky heeft zich pas op het laatste ogenblik ertoe kunnen brengen dan maar de tweede positie in te nemen.

Thieu heeft al aangekondigd wat hij na zijn verkiezing zal doen. Als of hij al niet geruime tijd met Ky samen de macht in handen had, gaat hij nu binnen enkele maanden de corruptie uitroeien. Waarom had hij dat niet eerder gedaan? Wellicht gaat hij ook ernst maken met de agrarische hervorming die Ky vorig jaar als onderdeel van de sociale revolutie in versneld tempo door zou gaan voeren. Zoals een commissie van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden in het begin van deze week berichtte, kan men zich ernstige zorgen maken over het lot van de hervormingsprogramma's waar alleen maar af en toe over gesproken wordt.

Wil het geven van een legale grondslag aan de junta enige zin hebben, dan zal de regering ook moeten gaan doen wat zij zegt van plan te zijn.

Thieu beëdigd als president in Saigon

Vietcong wordt voor keuze gesteld

SAIGON — Luitenant-generaal Ngoejen Van Thieu is vandaag in Saigon beëdigd als president van Zuid-Vietnam en heeft zich bij deze gelegenheid opnieuw tot Noord-Vietnam gericht met het voorstel aan tafel te gaan zitten om te spreken over beëindigen van de oorlog.

Kort na zijn beëdiging benoemde Thieu de 45-jarige advocaat Ngoejen Van Loc tot premier. Deze volgt de nu als vice-president fungerende Ngoejen Cao Ky op.

De 44-jarige rooms-katholieke operofficier van de infanterie, die 3 september tot president werd gekozen, legde in aanwezigheid van onder meer vice-president Ky de eed af op een podium op het bordes voor 't vroegere operagebouw. De plechtigheid werd bijgewoond door vertegenwoordigers uit 23 landen en duizenden belangstellenden.

Tot de buitenlandse gasten behoorde vice-president Hubert Humphrey van de Verenigde Staten. De Amerikaanse veiligheidsdienst had kennelijk met alle eventualiteiten rekening gehouden want in Humphrey's auto lagen gasmaskers, kogelvrije vesten en enkele geweren.

Er waren uitgebreide veiligheidsmaatregelen getroffen om mogelijke aanslagen door de Vietcong te verijdelen. Zowel Thieu als Humphrey werden in burger.

Na de beëdiging zei Thieu in zijn toespraak: „Vandaag, nu ik de beëdiging heb afgelegd, heb ik het volk mij de grote verantwoordelijkheid heeft toevertrouwd. Ik heb de streekse aanbod aan de Noord-Vietnamese regering aan de tafel plaats te nemen om te spreken over de mogelijkheden van de oorlog.

den tot beëindiging van de oorlog.”

De president stelde de leden van het Zuidvietnamese bevrijdingsfront (Vietcong) voor de keuze naar Noord-Vietnam te gaan als zij in het marxisme geloven of te blijven en met ons samen te werken. Hij wees erop dat de regering in Hanoi tot nog toe elk vredesaanbod naast zich heeft neergelegd.

Thieu gaf vervolgens een over-

zicht van de afgelopen twee jaar en zei dat in die tijd 149.000 tegenstanders waren gedood, 23.000 gevangen genomen en 55.000 zich aan de zijde van de regering hadden geschaard. Voorts zijn 1978 plaatsen met 3.498.000 inwoners gepacificeerd en 400 kilometer aan wegen in gebruik genomen.

Terwijl 51 saluutschoten weerklonken ter ere van de president werden gekleurde ballonnen losgelaten.

Kosygin zegt neen

Premier Kosygin van de Sovjet-Unie heeft gisteren het voorstel van de wereldfederatie van V.N.-verenigingen om een vijflandenconferentie voor vrede in Vietnam te houden van de hand gewezen, omdat het plan niet voorziet in deelneming van Noord-Vietnam en het Zuidvietnamese Nationale Bevrijdingsfront.

Kosygin zette zijn standpunt uiteen in een brief aan de Joegoslavische minister van de federatie, Ales Bebler. Bebler had het voorstel gedaan aan de premiers van de vijf landen, namelijk de Sovjet-Unie, Engeland, India, Polen en Canada, die aan de conferentie zouden moeten deelnemen. Premier Wilson heeft positief gereageerd op het voorstel.

Amerikanen breiden de landoorlog uit

+ begin okt '67

Klaar voor een harde rechtse

De oorlog in Vietnam wordt in de politieke en diplomatieke sfeer begeleid met luidruchtige activiteiten. Om te bewijzen dat Zuid-Vietnam wel degelijk een democratie is, werden vorige week verkiezingen geësceneerd, zij het niet bijster overtuigend. Minister McNamara heeft vervolgens een geheel nieuwe militaire strategie aangekondigd om de impasse van de oorlog te doorbreken. En of dat allemaal nog niet genoeg is heeft minister Rusk verklaard dat Amerika een nieuwe poging zal doen het vredesoverleg op gang te brengen via de Verenigde Naties. Er is dus heel wat gaande, zoals men ziet. Maar verandert er ook werkelijk iets?

De regering in Washington roert opnieuw de vrede-*st*rom. Maar de halfhartigheid van dit initiatief blijkt al dadelijk uit het feit dat de aankondiging ervan direct al begeleid wordt met pessimistische uitlatingen van minister Rusk en zijn staf. Dat pessimisme is overigens wel gerechtvaardigd. Want, Amerika kan op het ogenblik niet meer verwachten dat de Verenigde Naties werkelijk iets kunnen ondernemen om de oorlog te beëindigen. Alle vredesopogingen die secretaris-generaal Oe Thant gedurende de afgelopen twee jaar ondernomen heeft, zijn afgestuit op de onwil van Washington enige concessie te doen. Herhaaldelijk heeft Amerika met weloverwogen escalaties de peilingen en contacten van Oe Thant en de onderhandse bereidverklaringen van Hanoi doorkruist. Daar komt bij dat in de Verenigde Naties twee van de betrokken partijen geen zitting hebben: China en Noord-Vietnam.

De Amerikanen zitten in Vietnam zowel politiek als militair gezien in een impasse. Zij hebben het initiatief verloren en boeten dagelijks aan terrein in. Het toch al niet sterke moreel van de Amerikaanse troepen wordt nog eens extra aangetast door het vooruitzicht dat het eind niet in zicht is. Die neerslachtige stemming heerst eveneens bij de machthebbers in Zuid-Vietnam. En het besef van de uitzichtloosheid begint ook door te dringen tot de Amerikaanse publieke opinie die president Johnson bij de laatste opiniepeilingen lagere populariteitscijfers toekende dan ooit te voren. De uitslag van de verkiezingen in Zuid-Vietnam heeft dit pessimisme in feite nog versterkt. Want alle officiële verkeringen ter ziele is het

de militaire leiders Thieu en Ky de hun ter beschikking staande machtsmiddelen duchtig gebruikt om de uitslag in hun voordeel te beïnvloeden. Waarnemers hebben tal van onregelmatigheden gerapporteerd die mogelijk gemaakt werden door het ontbreken van controle op de verkiezingen: dubbele oproepkaarten aan „betrouwbare” kiezers, fraude met stembiljetten, intimidatie door militairen etc. De aldus geflatteerde uitslag is voor Thieu en Ky toch nog verrassend laag: ca 35 procent. De Amerikanen hadden gehoopt op 40 of 50 procent. De verkiezingen hebben niet geleid tot een vernieuwing van de politieke situatie die openingen voor vredesoverleg zou bevatten. Politieke stabiliteit is ver te zoeken. Tussen Thieu en Ky is een machtsstrijd gaande die niet meer heimelijk te noemen is. Het lijkt erop dat de verkiezingen tot gevolg hebben gehad een versterking van de militante, anti-communistische koers in Saigon. In de senaat zijn de strijdbare katholieken machtiger geworden: zij bezitten ca. 35 van de 60 zetels, hoewel zij van de totale bevolking slechts 10 pct. uitmaken. Veel van deze katholieken zijn refugiés uit het Noorden die bekend staan om hun reactionaire politieke gezindheid. Sommigen van hen hebben destijds hoge functies bekleed onder het terreur-bewind van Diem. Welke consequenties de machtsconfiguratie heeft voor de rivaliteit tussen Thieu en Ky is voorspands nog niet duidelijk. Wel kan men zeggen dat vice-president Ky veel aanhangers heeft in het leger. Voor het verdere verloop van de oorlog in Vietnam zijn deze lokale Saigon-controverses overigens van weinig betekenis. De mili-

gen niet de verwachte politieke stabiliteit en massale steun voor de regering Thieu-Ky gebracht hebben, waar de Amerikanen op hoopten. Om te beginnen waren het Bevrijdingsfront en diverse neutralistische groeperingen al van deelneming uitgesloten, en was slechts een deel van 't land in staat aan de stemming deel te nemen. Vervolgens hebben

ren (al heeft zelvand
zelt daartoe een bijdrage kan leve-
taire bastions, meent dat de NAVO
slechten van de tegengestelde mili-
kan verwachten. Hij ziet iets in het
de mond van Kiesinger of von Hase
dingen gezegd, die men moeilijk uit
daarover in zijn al eerder genoem-
de Europese veiligheid. Hij heeft
wat betreft de hele conceptie van
grenskwesties aan gaat, maar ook
niet alleen wat de specifieke
dan de mensen van de CDU/CSU,
aanzienlijk gematigder koers varen
eenheid bestaat. Brandt wil een
punt van de Europese politiek geen
er in het kabinet-Kiesinger op het
Overigens is het wel duidelijk dat
is nog steeds krachtig.
kunnen doen gelden. En die groep
vroegere Duitse gebieden in Polen
menen dat ze een Helmatrecht op
het oog op diegenen onder hen, die
op de kiezers, en dan vooral met
geschiedt in hoofdzaak met het oog
ren van de oude doctrine
Laat men 't goed zien: het hante-
ken over het Duitse revanchisme?
ven wantrouwen, en blijven spre-
dat de landen van Oost-Europa blij-
oude stellingen. Is het een wonder
gehaald, of men grijpt terug op
niet zodra wordt men voor het blok
Maar niet zodra gaat het spannen,
een redelijker politiek ging voeren.
deze krant geregistreerd, dat Bonn
Er waren tekens, ze zijn ook in
weer met dit Westduitse standpunt?
brengen. Maar wat moet men nu
nuance waar dan ook willen aan-
ze zure zwartkijkers zijn, die geen
utilaten wordt wel eens gezegd dat
kritisch over de Westduitse politiek
Van mensen, die zich voortdurend
gebracht.
een voor Bonn bevreemdende is
ning, voordat de Duitse kwestie tot
de oude doctrine: geen ontspan-
worden opgebouwd. Het is gewoon
trekkingen van goede nabuurschap
dat tussen Duitsland en Polen be-
weer tot resultaat moeten hebben
regelling op haar beurt zou dan
land tot stand is gekomen. Die
vrte verkiezingen in geheel Duit-
gesloten door een regering die door
In een vredesverdrag dat wordt
der grenzen zal moeten geschieden
zet hij, hierop meer: de regelling
drukt. De politiek van Bonn komt,
zeer beste termen anders uitge-
der von Hase heeft zich echter in
De Westduitse regeringswoordvoer-
Oder-Neisse-grens.

laire besluiten vanden in Washing-
ton, de beslissingen in de jungle.
In Washington worden plannen be-
raamd om de politieke en militaire
impasse te doorbreken en het pub-
liek de indruk te geven dat Ameri-
ka het initiatief in deze oorlog nog
steeds in handen heeft. De bom-
bardementen op Noord-Vietnam
hebben niets opgeleverd. Militair
gezien is Hanoi niet genoodzaakt
zijn hulp aan het Bevrijdingsfront
stop te zetten en psychologisch is
zijn verzetskracht niet gebroken.
Amerika moet constateren dat zijn
strategie mislukt is. Wat nu? Meer
van hetzelfde of een nieuwe strate-
gie? Meer van hetzelfde zou de
kans op een botsing met China heel
sterk vergroten en bovendien toch
ook niet effectief zijn.

Vandaar dat Washington besloten
heeft tot een nieuwe strategie: de
aanleg van een barrière langs de
grens tussen Noord- en Zuid-Viet-
nam. Deze strategie is gebaseerd
op de theorie dat alle guerrillastrij-
ders uit het Noorden komen en dat
het dus voldoende is de toevoerlij-
nen af te snijden. De afschermings-
corridor wordt gevormd door een
kilometers brede strook oerwoud
met bulldozers en giftige chemica-
liën te rooien en vol te bouwen met
mijnen, prikkeldraad, elektrische
versperringen en elektronische
waarschuwingsapparatuur.

In commentaren wordt gezegd
dat dit een defensieve strategie is.
Dat is onjuist. Amerika de-escalereert
niet, maar gaat sterker de nadruk
leggen op de landoorlog, die tege-
lijkertijd uitgebreid wordt over een
groter terrein. Want de bar-
rière-strategie betekent zo goed
als zeker de uitbreiding van de oor-
log tot Laos. De afscherming langs
de Noordgrens alleen zal niet ge-
noeg zijn om alle bevoorradingsrou-
tes af te snijden. Om die totale
afsnoring te bewerkstelligen zou
ook de lange westgrens met Laos
en Cambodja van een barrière
voorzien moeten worden. En dat is
technisch en financieel onmogelijk.
Het ligt daarom voor de hand dat
de Amerikanen de barrière zullen
verlengen dwars door Laos heen.
Consequenties: massale Ameri-
kaanse interventie in Laos (waar
nu reeds enkele duizenden Ameri-
kaanse special forces opereren),
strijd tegen de Pathet Lao en open-
lijk schending van de door de Ge-
neefse akkoorden garandeerde
neutraliteit van Laos. De verbind-
ding met de 35.000 man Ameri-
kaanse troepen in Thailand zal dan
evens tot stand gebracht zijn. En
het Amerikaanse engagement in
Azië wordt voor de komende decen-
nia vastgelegd.

W. G. WOLTERS

Van het Franse staatshoofd en van
zijn gastheren. Met

Verkiezingen Z.-Vietnam 2017 1967 NRC geldig verklaard

Assemblee neemt besluit met 58 van de 106 stemmen

De voorlopige nationale vergadering van Zuid-Vietnam heeft maandag met 58 van de 106 stemmen de op 3 september gehouden presidentsverkiezingen geldig verklaard en de generaals Thieu en Ky uitgeroepen als president en vice-president van de republiek.

De voorzitter, Phan Khac Su, verklaarde direct nadat de uitslag bekend was gemaakt, dat hij aftrad. „Ikzelf geloof, dat de verkiezing ongeldig was en ik treed af omdat ik voor de geschiedenis de verantwoordelijkheid niet wil dragen“, aldus Su, voormalig president en kandidaat bij de jongste verkiezingen.

Achttien parlementsliden brachten hun stem uit ten gunste van de geldigheid der verkiezingsuitslagen, drieënveertig waren van mening dat deze ongeldig is en een onthield zich. Er waren vier ongeduldig stemmen.

De Assemblee heeft drie dagen gewijd aan een bespreking van de 33 beschuldigingen die tegen de juiste gang van zaken bij de verkiezingen waren ingebracht. Gisteren verwierp zij er dertig.

Een speciale commissie van het voorlopige parlement had de verkiezingsuitslag al ongeldig verklaard, maar haar uitspraak was niet bindend voor de Assemblee als geheel. Een woordvoerder van de commissie verklaarde maandag, dat de onregelmatigheden betrekking hadden op 2.274 van de 8.954 stembusuitslagen.

Met de stemming kwam aan de zittingsperiode van deze Assemblee een einde. Op 22 oktober zullen de kiezers de leden voor een nieuwe nationale vergadering aanwijzen.

De stemming van gisteren was niet strikt geheim. De afgevaardigden moesten hun stem uitbrengen onder de ogen van een aantal personen, die in de presidentiële loge zaten. Onder hen bevond zich behalve een aantal journalisten generaal Loan, hoofd van de politie. Duidelijk was te zien wat de parlementariërs op hun stembriefje schreven voordat zij dit in een envelop deden.

De laatste zittingsuren verliepen bevoegd. Afgevaardigden beschuldigden elkaar luidkeels van het aannemen van steekpenningen van de regering of van het buitenland om hun stem ten gunste van de geldigheid uit te brengen.

Hanoi afwijzend

Noord-Vietnam heeft vandaag het jongste aanbod van president Johnson om met president Ho Tsj Minh van Noord-Vietnam te praten over vrede in Vietnam van de hand gewezen. In een hoofdartikel in het officiële Noordvietnamese blad Nhan Dan werd gezegd dat het Amerikaanse staats-hoofd in zijn rede van vrijdag erop uit was „de politiek van agressie van de Verenigde Staten“ te verdedigen en te getuigen van „zijn zogenaamde verlangen naar vrede“.

De commentator in het Noordvietnamese blad noemde Johnson een „verstokte agressor“. Hij pleitte voor een onvoorwaardelijk staken van alle Amerikaanse oorlogshandelingen tegen Noord-Vietnam. „Amerika heeft niet het recht om enige voorwaarde aan vredesopgaven te verbinden“, aldus het hoofdartikel.

Openbare mening

Blijkens het resultaat van een onderzoek naar de openbare mening in de V.S. door het bureau Louis Harris was in september slechts 58 procent van de ondervraagden het eens met het militaire optreden van Amerika in Vietnam.

In augustus en juli was dit percentage resp. 61 en 72.

Voortzetting van de luchtaanvallen op Noord-Vietnam stond in september nog 48 procent van de ondervraagden voor, tegen 59 procent in juni en 67 procent zes maanden geleden; 69 procent stond negatief tegenover het beleid van president Johnson ten aanzien van Vietnam, een dieptepunt voor zijn populariteit nadat in augustus dit percentage 67 was geweest en in juni 54.

Ten slotte wilde 37 procent dat de V.S. zich zo spoedig mogelijk uit Vietnam terugtrekken, terwijl een zelfde percentage wil blijven strijden voor een vrede door onderhandelingen; 20 procent wenste een totale militaire overwinning en zes procent had geen mening.

Dat de populariteit van president Johnson volgens opiniepeilingen blijft dalen blijkt ook uit een onderzoek van het Gallupinstituut. In antwoord op de vraag „Wie zoudt u wensen als Democratisch kandidaat voor het presidentschap in 1968?“ sprak 39 procent der ondervraagden zich uit voor senator Robert Kennedy en 37 procent voor Johnson.

Vijfendertig Amerikaanse geestelijken, die gekant zijn tegen de oorlog in Vietnam, hebben bekendgemaakt dat hun kerken en synagogen een schuilplaats zullen bieden aan principiële dienstweigeraars. De geestelijken behoren tot een groep van 320 Amerikanen die van plan zijn op 16 oktober in acht steden een campagne van burgerlijke ongehoorzaamheid te beginnen.

Geheim overleg

Naar het Japanse blad Asahi Sjimbun weet te melden streeft de Japanse minister van buitenlandse zaken, Takeo Miki, sinds het begin van dit jaar naar geheime besprekingen tussen de Ver. Staten en Noord-Vietnam. Hij zou de Japanse diplomaten in landen waar ook Noord-Vietnam een vertegenwoordiging heeft opdracht hebben gegeven onofficieel te onderzoeken of Hanoi tot overleg bereid is.

Chinezen

Van Chinese koopvaardijsschepen, die in de Noordvietnamese haven Haiphong lagen, is geschoten op Amerikaanse vliegtuigen, toen deze onlangs boven de stad vlogen, zo luidt de maandag in Hongkong afgelegde verklaring van de gezagvoerder van een niet met name genoemd schip. De kapitein zei dat hij dit zelf had gezien en hij had ook een toestel zien neerstorten. Hij kon evenwel niet met zekerheid zeggen of dat toestel was getroffen door Chinees dan wel door Noordvietnaams grondvuur. (Reuter—A.F.P.)

Ook gisteren hebben in Saigo studenten gedemonstreerd tegen de uitslag van de recente verkiezingen in Vietnam. Een gewonde demonstrante wordt weggevoerd.

Thieu noemt eisen militante boeddhisten „onaanvaardbaar”

Demonstratie voor regeringspaleis

President Nguyen Van Thieu heeft vrijdag aan de pers meegedeeld dat de eisen van een groep militante boeddhistische leiders onder leiding van de monnik Tri Quang voor de regering „onaanvaardbaar” zijn. Dit gold met name voor de eis tot intrekking van een nieuw handvest waarbij een gematigde groep wordt erkend als de wettige boeddhistische beweging.

Terwijl Thieu de inderhaast uitgenodigde journalisten toesprak zaten vele monniken van de protesterende groep voor het regeringspaleis op straat. Zij zeiden daar te willen blijven zitten totdat de regering hun eisen inwilligt.

De betogers, die met gekruiste benen op het gras zaten terwijl de politie eenordon trok om de omgeving van het paleis, werden geleid door Tri Quang, het hoofd van de militante boeddhistische groep, wier heftige agitatie tegen de regering vorig jaar door regeringstroepen werd neergeslagen.

De zit-demonstratie volgde op een protestmars overdag door 800 boeddhistische monniken en nonnen en een discussie van drie kwartier buiten het paleishek tussen Tri Quang en president Nguyen Van Thieu over de

kwestie van de erkenning. Tri Quang stemde er ten slotte in toe het paleis binnen te gaan om de zaak met president Thieu en de leider der gematigde groep, Tam Tsjau, uit te praten. Maar drie uur later verliet Tri Quang het paleis en verklaarde noch Thieu noch Tam Tsjau gezien te hebben. Hij zei de nacht buiten het paleis te zullen doorbrengen.

Dzu gearresteerd

De advocaat Truong Dinh Dzu, die bij de onlangs gehouden presidentsverkiezingen als „vredeskandidaat” als tweede eindigde na president Thieu, is vandaag gearresteerd toen hij op weg was naar de Nationale vergadering om daar verkiezingsdossiers te verifiëren. Tegelijk met hem is ook een andere voormalige presidentskandidaat, Vu Hong Khanh, gearresteerd. Dzu was van plan morgen een protestbetoging te houden tegen de naar zijn mening vervalste verkiezingsuitslag. Morgen zal ook de Nationale vergadering zich uitspreken over klachten die over de gang van zaken bij de verkiezingen zijn ingediend. Dzu schijnt te zijn gearresteerd om te worden voorgeleid voor de rechter-commissaris. Hij wordt beschuldigd van belediging van de rechterlijke macht. Woensdag had Dzu geweigerd op een politiebureau te verschijnen. Sinds dat ogenblik vreesde hij een arrestatie. Donderdag had hij de gehele dag doorgebracht op het hoofdkwartier van het Democratisch front, de mede door hem opgerichte oppositiebeweging.

Gevecht in Laos

Bij een gevecht tussen ongeregelde troepen van de Laotische regering en Noordvietnamese eenheden zijn 70 Noordvietnamezen gesneuveld, zo is donderdag van militaire zijde in Loeang Prabang vernomen. De Noordvietnamezen vielen in een hinderlaag, op 80 km ten noorden van Loeang Prabang gelegd door de Laotische troepen. Dezen zouden ook twaalf boten van de tegenstander tot zinken hebben gebracht op de rivier de Nam Oe.

Prawda laakt houding van V.S. inzake Vietnam

Noordvietnamezen trekken zich terug in bufferzone

Het Russische partijblad Prawda schreef woensdag dat Washington niet werkelijk naar een uitweg zoekt uit de Vietnamese impasse en dat alle recente verklaringen van de Amerikaanse leiders „over hun beweerde streven naar vrede in Vietnam slechts één doel hebben: een nieuw rookgordijn te leggen ter verhulling van de nieuwe intensivering van de agressie in Indochina.”

Er worden in Amerika de laatste tijd opnieuw diverse plannen voor een invasie van Vietnam besproken, aldus de Prawda, geciteerd door het persbureau Tass. „Het Pentagon koestert plannen om de oorlog uit te breiden tot Cambodja en Laos. Er wordt opnieuw gesproken over de mogelijkheid om in Vietnam, kernwapens te gebruiken”, in de duidelijke hoop „dat deze nieuwe psychologische aanval het heldhaftige Vietnamese volk zal intimideren”.

Al het oorlogszuchtige geschreeuw is volgens het blad bestemd voor binnenlands gebruik. Bepaalde lieden „willen in de Verenigde Staten, met de presidentsverkiezingen nog maar een jaar verwijderd, een klimaat van oorlogshysterie scheppen waarbij het hun gemakkelijker zal vallen de politieke plannen van de met het Witte huis verbonden monopolies uit te voeren”. Wat de afloop van de oorlog betreft zou evenwel zelfs nucleaire chantage niet tot de door het Pentagon gewenste resultaten leiden.

Volgens de Prawda zijn de kortgeleden door diverse socialistische landen met Noord-Vietnam gesloten overeenkomsten inzake hulpverlening „voor de chefs van Washingtons politieke keulen als een koude douche gekomen”. De socialistische landen beschikken over genoeg middelen en mogelijkheden om Vietnam te blijven helpen in alle omstandigheden en in de mate die vereist is om elke escalatie van de Amerikaanse agressie te weerstaan”, zo besloot de Prawda.

De Noordvietnamezen ontruimen hun

verst vooruitgeschoven stellingen in de gedemilitariseerde zone tussen Noord- en Zuid-Vietnam en trekken zich terug in de richting van het noorden, zo is woensdag van bevoegde Amerikaanse zijde in Saigon vernomen.

Waarschijnlijk gaat het hier om een tactische terugtocht. De afgelopen zes dagen zijn de Noordvietnamese bombardementen op de Amerikaanse stellingen vlak ten zuiden van de gedemilitariseerde zone veel minder hevig geworden. Een hoge Amerikaanse officier meende dat men uit de minder intensieve bombardementen en de terugtocht wel kan opmaken dat de pogingen van de Noordvietnamese troepen om de Amerikaanse bases te omsingelen als mislukt kunnen worden beschouwd.

Van Amerikaanse zijde zijn voor de terugtocht drie redenen aangevoerd: de grote schade, aangericht door de Amerikaanse artillerie- en luchtbombardementen, de ravitailleringssmoeilijkheden als gevolg van het regenseizoen, dat in de kustgebieden zijn intrede heeft gedaan, en tactische overwegingen. Deze laatste reden schijnt de meest waarschijnlijke te zijn.

Het Noordvietnamese persbureau meldde dat woensdag boven Noord-Vietnam acht Amerikaanse vliegtuigen zijn neergeschoten waarvan vier boven Haiphong.

Dzu vrijgelaten

De omstreden Zuidvietnamese „vredeskandidaat” Truong Dinh Dzu, die bij de verkiezingen vorige maand een grote rivaal bleek van generaal Nguyen Van Thieu, is hedenochtend vrijgelaten. Hij was donderdag gearresteerd omdat hij persconferenties had gehouden zonder regeringsgoedkeuring en omdat hij een rechter belasterd zou hebben. Dzu had herhaaldelijk de regering beschuldigd van fraude bij de verkiezingen.

Noorwegen

Noorwegen heeft woensdag in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties er bij de Verenigde Staten op aangedrongen de bombardementen op Noord-Vietnam te staken, zelfs zonder tevoren te weten hoe Hanoi hierop zou reageren.

De Noorse minister van buitenlandse zaken zei dat zijn land van mening is, dat Amerika met de luchtaanvallen moet stoppen als eerste stap om onderhandelingen gaande te krijgen.

Thant

Secretaris-generaal Thant onderneemt op het ogenblik geen nieuwe po-

gingen om vredesonderhandelingen in zake Vietnam tot stand te brengen. Het is echter mogelijk dat hij hiertoe in de toekomst zal besluiten. Dit heeft een woordvoerder van de V.N. woensdag meegedeeld. De woordvoerder was om een verklaring gevraagd in verband met een passage in de jongste boodschap van de secretaris-generaal aan de paus, waarin hij zei, dat woorden, die de paus in een vredesoproep van vorige week bezigde een stimulans zijn bij zijn persoonlijke inspanningen om bij te dragen tot een einde van de tragische oorlog in Vietnam.

Vietnamfilm steekspel van snijdende beelden

(Van een correspondent)

PARIJS, oktober. „LOIN DE VIETNAM”, een gezamenlijke film over de Vietnamese oorlog, is waarschijnlijk een mijlpaal in de Europese film. Alain Resnais en Chris Marker, Jean-Luc Godard, William Klein, Agnès Varda en Claude Lelouch, hebben met behulp van een team van 150 verslaggevers, onderzoekers en technici een nieuw soort film gemaakt.

Geen bloemlezing, waarvoor iedere regisseur een stukje bijdraagt, maar een echte fusie van leders individuele materiaal tot een gezamenlijke verklaring. Deze verklaring is bewogen en zonder compromis. De film begint met een acrobatische sequentie over het dagelijks laden van bommen op een vliegdekschip in de Tonkin Baai, verschiet naar de training van guerrilla's in Vietnam en dan naar Castro in Cuba.

„In Vietnam wordt de fundamentele kwestie van onze tijd uitgevochten: het recht van de armen om voor hun eigen vooruitgang maatschappijen te vormen, die op iets anders zijn gebaseerd dan op de belangen van de rijken”.

Het contrast tussen de gigantische stalen U.S. Navy-schepen met hun kolossale bommenlasten en de kabouterachtige guerrillas maakt dit conflict sprekend genoeg.

Maar de film is vooral gericht op degenen die zich ver van Vietnam bevinden. Al het materiaal, dat geschoten is in Hanoi, Saigon, Washington of Cuba moet de vraag onderstrepen: Hoe leven wij, in Europa, in Parijs, in samenhang met deze oorlog? De beelden paraderen voor ons. De geslepen wreedheid van de fragmentatie-bommen, die over Noord-Vietnam worden

Claudio Lolouch, van de Franse nouvelle vague, heeft een aandeel in de Vietnamfilm.

verspreid; vice-president Humphrey, die in Parijs wordt bestormd door een woedende menigte en bij zijn terugkeer verklaart, dat deze Europese trip „het meest geslaagde politieke onderricht was dat ik ooit ontving”; de mars van de Haviken in Washington met spandoeken als „Deze natie heeft ijzeren klauwen”; een Noord-Vietnamees reizend volkstheater, dat traditionele intriges gebruikt voor nieuwe doeleinden (een gepeperde dialoog tussen McNamara en LBJ, waarbij de president wordt gespeeld door een actrice).

De beelden zijn snijdend, een steekspel. Maar wat ze tot meer dan de gebruikelijke vloed van verontrustende krantenberichten maakt, is de resolute houding van zelfonderzoek.

De eerste niet documentaire bijdrage is van Alain Resnais. Een schuldige intellectueel wordt door zijn slechte geweten tot waanzin gedreven onder de onverzoenlijk sturende blik van zijn mooie vriendinnetje. Na het onzekere realisme van de documentaire beelden schijnt het spektakel van deze acteur, die een man speelt die zichzelf tot een stilstand praat, teatraal.

Jean-Luc Godard brengt een dialoog die er meer uitspringt. Hij filmt zichzelf draaiend met een geweldige 35 mm-camera, terwijl hij een alleenpraak houdt over zijn eigen beelden van de oorlog, hoe hij eens naar Vietnam wilde om er te filmen en hem een visa werd geweigerd, de ideeën die hij kreeg en weer verwierp voor de episode die hij nu aan het filmen is, en tenslotte de houding, waartoe hij nu persoonlijk gekomen is:

„Eerder dan Vietnam met onze milddadigheid binnen te trekken, wat altijd een poging is om dingen door te drukken, zouden we Vietnam bij ons moeten laten binnendringen. Als Che Guevara schrijft „Laten we twee of meer Vietnams scheppen”, kun je dat op jezelf toepassen. Schep een Vietnam in jezelf, in je dagelijkse leven...”

De waarde van deze voorstelling van zich-bewust-zijn door Godard is, dat zij hetzelfde niveau van waarheid bereikt als de interviews die volgen met Westmoreland („Het volk van Zuid-Vietnam is, net als ik, ontmoedigd door de onpatronische daden (thuis) en Castro

(„de modernste techniek grootste leger en zelfs een van krachten zoals Amerika leidt in Vietnam, kan een die gesteund wordt door de king niet vernietigen.”)

„Loin de Vietnam” kan de begeleiding van Tom Paxton, testsong over „Vietnam redde de Vietnamezen”, de bekende van Michele Ray van Paris, die gevangen werd door de congres en zich bekeerde voorhaak, en de directheid van Morrison, weduwe van de Amerikaanse Quaker die zichzelf brandde op de trappen van Pentagon („Ik weet één ding, ben er absoluut zeker van dat leven van bepaalde mensen verd is door deze daad”).

De film culmineert in een laatste overschakeling, genaamd „Vertigo”, waarin een paar buitengewone scènes van de half miljoen kopptegenspraken in Amerika uitdrukken.

Militante leden van de Black Power die de gewelddoosheid terugwerpen in blanke gezichten. Een hysterische vrouw die gilt „Ik zal jullie laten zien wat een boer is” en, terwijl de menigte uitroepen deinst, haalt ze uit haar tas een soepkan. Een woedende moeder die de stoet hekel: „Houden jullie me voor de gek? Hebben wij ongelijk? Hebben de Verenigde Staten ongelijk?”

En tussen deze opmerkelijke beelden van William Klein van een maatschappij die een waanzinnige dialoog voert met zichzelf, enkele TV-reclames („Ja, het is een rotte wereld en zelfs de kleinste plek kan worden aangetast. Neem daarom een Bandaid reinigungsstrook”), en duizelingwekkende overgangen van gevechten in televisie-western naar een neger, die zich peinzend afvraagt: „Wat is napaim?”

Of wel de rijke maatschappij vernietigt iedereen die zich tegen haar verzet, zegt het commentaar, of zij bereikt een totale omwenteling in zichzelf, wat misschien te veel gevraagd is. Maar hoe dan ook, zij kan deze oorlog niet winnen. Deze film heeft de carrière van enige leidende regisseurs in Frankrijk veranderd. Hij zal zeker een omwenteling teweegbrengen onder de genen, die er kennis van nemen.

IN AMSTERDAM

William Klein, een van de makers van de film over Vietnam, kwam in maart van dit jaar in Amsterdam voor de première van zijn film „Polly Maggoo”.

Pessimisme over Vietnam

Terug van de Algemene vergadering der Verenigde Naties heeft minister Luns zich zaterdag op Schiphol pessimistisch uitgelaten over zijn verwachtingen ten aanzien van de oorlog in Vietnam, maar optimistisch over de mogelijkheid tot het verkrijgen van een oplossing in het Midden-Oosten nog voor het eind van dit jaar.

Over de hem door het parlement opgedragen taak de motie-Schuyt over Vietnam aan Amerika over te brengen zei hij:

„Ik heb, zoals ik had toegezegd, de Amerikaanse regering onmiddellijk op de hoogte gebracht van de motie en heb ten tweede gemeend in de Algemene vergadering het oordeel van het Nederlandse parlement met grote nadruk te moeten uiteenzetten. Daarbij heb ik ook de interpretatie die Schuyt aan zijn motie heeft gegeven, verduidelijkt. Dat er nuances bestaan tussen de opvatting van de regering en van het parlement ontgaat de grote massa en trouwens ook de politieke waarnemers.”

Op de vraag of Amerika zich iets aan zo'n motie uit het kleine Nederland gelegen zal laten liggen, antwoordde de minister: „De Amerikaanse regering luistert natuurlijk wel naar wat een geallieerd land zegt, maar aangezien Nederland op geen enkele wijze deelneemt aan het conflict in Vietnam en de Amerikaanse regering er de volle verantwoordelijkheid voor draagt, is het begrijpelijk, dat het advies van Nederland natuurlijk geen doorslaggevend effect sorteert.”

Veto

De bewindsman zei over Vietnam: „Ik geloof niet dat de V.N. ondanks de aandrang van de Verenigde Staten en de bereidwilligheid van de secretaris-generaal in staat zullen zijn iets te doen, omdat het Rusland en Frankrijk zijn, die over een veto beschikken en die niet wensen dat de V.N. enigerlei inmenging in de zaak zal hebben. Oe Thant, die ik gisteren nog heb gesproken, is dan ook evenmin optimistisch.”

Dat de V.S. erop uit zouden zijn nu een conflict met Rood-China te forceren, omdat dit land anders in de komende jaren militair wel eens te sterk zou kunnen worden, sprak de minister nadrukkelijk tegen. Hij antwoordde op een desbetreffende vraag: „Het zou

terstond een derde wereldoorlog ten gevolge hebben. Als Amerika dit soort heimelijke gedachten zou koesteren, dan zou het zich niet een zekere beperking opleggen bij de bombardementen, zoals het nu doet, juist om zo'n conflict te ontlopen. Ik kan u verzekeren, dat het einde van het conflict spoedig bereikt zou zijn, als Noord-Vietnam maar tot vredesonderhandelingen zou willen overgaan.”

Militante boeddhisten in Zuid-Vietnam zetten hun acties voort

Zelfverbranding van non

De campagne van de militante boeddhisten in Zuid-Vietnam tegen de regeringspolitiek van Saigon met betrekking tot religieuze zaken is zondag voortgezet. In de Mekongdelta heeft een vijftigjarige boeddhistische non zich door zelfverbranding van het leven beroofd. De zelfmoord van de non werd bekendgemaakt door Thien Hoa, een van de leiders van de militante boeddhistische vleugel, kort nadat de politie in Saigon de straten rondom het regeringspaleis hadden afgezet. Bij het regeringspaleis bevindt zich nog steeds een groep boeddhisten onder leiding van de monnik Tri Quang die daar al twaalf dagen de wacht houdt. Volgens Thien Hoa had de non een brief achtergelaten waarin zij kritiek oefende op de regering die een regeringsgezinde groep boeddhisten erkent als de officiële stem van de boeddhisten in Zuid-Vietnam. Enige dagen eerder had een andere non zich eveneens van het leven beroofd. Ook zij had een dergelijke brief nagelaten.

In Saigon heeft de politie de wacht betrokken bij het hoofdkwartier van de militante boeddhisten in de pagode An Quang. Een woordvoerder van de militante boeddhisten zei dat een voorgenomen mars van 1.000 monniken en nonnen naar het regeringspaleis — welke mars gisteren zou zijn gehouden — is afgelast omdat de gekozen president, Nguyen Van Thieu, had beloofd dat de regering zou trachten een oplossing te vinden voor hun grieven.

Vorige week heeft Thien Hoa bekendgemaakt dat 110 monniken, nonnen en boeddhistische leken hadden aangeboden zich levend te verbranden indien de regering niet van haar eenmaal ingenomen standpunt met betrekking tot de erkenning van de regeringsgezinde groep boeddhisten zou terugkomen. Tri Quang heeft gezegd dat hij zijn wake voor het regeringspaleis eveneens zal voortzetten.

Mansfield, wil dat de Sowjetunie bij de Veiligheidsraad een ontwerp resolutie indient over een stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam.

In een zaterdag aan de pers verstrekte verklaring wees Mansfield erop dat de Russen herhaalde malen hebben verklaard dat het staken van de bombardementen tot onderhandelingen met Noord-Vietnam zou leiden. Wanneer de Sowjetunie ervan overtuigd is dat dit de weg is die naar vrede voert komt het me als normaal voor dat dat land een officieel ontwerp-resolutie van die strekking aan de Veiligheidsraad voorlegt, aldus Mansfield.

Schlesinger

De historicus Arthur Schlesinger, die adviseur van president Kennedy was, heeft zondag op een bijeenkomst in Washington verklaard dat het Amerikaanse volk president Johnson het volgende jaar moet wegstemmen, tenzij deze zijn politiek van geleidelijke uitbreiding van de oorlog in Vietnam opgeeft.

Schlesinger, die sprak op een bijeenkomst van organisaties die onmiddellijk onderhandelingen wensen ter beëindiging van de oorlog in Vietnam, noemde de escalatiepolitiek een „trieste mislukking”.

Zelfs een eenzijdige terugtrekking der Amerikanen zou nog zeer te verkiezen zijn boven een politiek van onbeperkte escalatie, aldus Schlesinger.

Hij drong aan op een oplossing door onderhandelingen na stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam en vermindering van de gevechtsactiviteit in het zuiden. Naar zijn mening heeft president Johnson niet overtuigend aangetoond dat president Ho Tsji Minh van Noord-Vietnam en de Vietcong gewillige instrumenten van China zijn. De president kan niet ernstig geloven dat Ho Tsji Minh en zijn aanhang een bedreiging betekenen die vergelijkbaar is met die van Hitler of Stalin, aldus Schlesinger, die verder nog kritiek had op het feit dat een militair superieur Amerika in een impasse is gebracht door 280.000 figuren in zwarte pyjama's, die tot voor kort nog voornamelijk met geweren en mortieren waren uitgerust.

Oud-president Eisenhower zal zijn steun verlenen aan een „vrede-en-vrijheid-in-Vietnam-comité”, waarin een vijftigtal bekende personen zitting nemen. Onder hen bevinden zich de generaals Lucius Clay, Omar Bradley en de voormalige Democratische senator Paul Douglas, die tot dusver de politiek van Johnson steunde. (Reuter - A.F.P.)

Premier

Naar A.F.P. uit Saigon verneemt zou president Nguyen Van Thieu van plan zijn de advocaat Nguyen Van Loc te benoemen tot premier van de nieuw te vormen regering. Loc heeft de verkiezingscampagne van Thieu en Ky (de gekozen vice-president, thans premier) geleid. Hij is een uit het zuiden afkomstige boeddhist. De benoeming van Loc wordt door waarnemers opgevat als een compromis tussen Thieu en Ky. Loc is een aanhanger van Thieu, maar legt politiek gezien niet zoveel gewicht in de schaal dat hij Thieu zou kunnen tegenwerken.

Aanvallen

Amerikaanse bommenwerpers hebben zondag twee Noordvietnamese vliegvelden waar Mig-straaljagers zijn gestationeerd aangevallen. Het waren de bases Ca Bi ten zuidoosten van Haiphong en Kien An, dat ten zuidwesten van de Noordvietnamese havenstad ligt. Het was de eerste maal dat Ca Bi werd aangevallen.

Thant

Secretaris-generaal Thant van de Verenigde Naties heeft zaterdag tegen journalisten gezegd dat hij nog steeds in contact staat met „alle partijen in het Vietnamese conflict”, en speciaal met „enkele van hen” sinds het begin van de zitting van de V.N.-assemblee. Hij wilde niet zeggen of hij bepaalde contacten had onderhouden met Noord-Vietnam. Op de vraag of hij bereid was zijn vredesinitiatieven te hervatten, antwoordde Thant dat het woord „initiatief” een „betrekkelijk iets” is.

Thant sprak de overtuiging uit dat Noord-Vietnam over vrede zal gaan praten als Amerika zijn bombardementen op dat land staakt. Hij was het echter niet eens met de bewering van de Indiase minister van defensie, Swaran Singh, dat stopzetting der bombardementen tot staking van alle vijandelijkheden zal leiden.

Mansfield

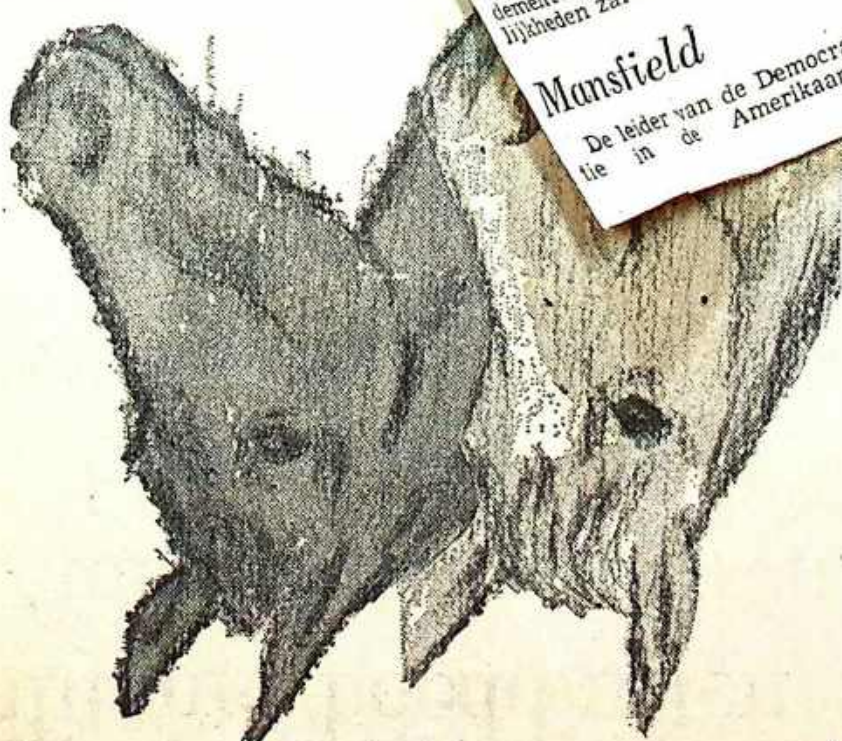
De leider van de Democratische fractie in de Amerikaanse senaat

Ras is o
Ras zit m
in het form
U herkent h
de heerlijke
maar ook
in de geurige
Twee „volbloed
Ritmesters.

ST

R

RIANT
29 ct

Congres van Pax Christi

oneens over Vietnam

Voorzitter kardinaal Alfrink: zoeken naar vredesklimaat

(Van een speciale verslaggever)

BERGAMO, 31 okt. — De Pax Christi-beweging, die graag met Bergamo deelt in de image van Paus Joannes, is hier begonnen aan haar achtste internationale congres. Onder de titel: „Kansen voor de vrede na het Concilie, taken en methoden van de Pax Christi”, wijdt zij zich deze maal vooral aan de psychologische en methodologische kansen van het vredesprobleem. Met de woorden van kardinaal Alfrink, die als internationaal voorzitter van Pax Christi het congres presideert, gezegd: „Over vrede kan men gemakkelijker praten dan handelen. We moeten zoeken naar het scheppen van een vredesklimaat”.

In dit licht stelde de eerste inleider, mgr. Pavan, van wie bekend is, dat hij Pacem in Terris schreef, dat de vrede vooral een probleem van de opvoeding is. Uitgaande van de vaststelling dat alle mensen de vrede willen, stond de spreker stil bij het probleem waarom dan alle regeringen zich in een bewapeningswedloop storten. Is het niet een diep wantrouwen jegens andere mensen en volkeren, dat mensen ertoe brengt te denken dat zulk een bewapeningspolitiek een dienst aan de vrede is? Dit idee dient echter ten sterkste bestreden te worden, aldus de spreker. Een bewapeningswedloop voegt aan de oorzaken van oorlog eerder toe, dan dat ze die vermindert. Mgr. Pavan riep op tot een gematigd optimisme wat betreft de toekomst van de wereld. Dit optimisme is gegrond op een geloof aan het gezond verstand van de mensen en meer nog, op de hoop, ons door het Evangelie gegeven. In vertrouwen op de medemens en in deze christelijke hoop dienen de mensen tot vrede te worden opgevoed.

's Middags sprak mgr. Lalande van de Franse Pax Christi over „De rol en de plaats van de Pax Christi tusschen van andere krachten voor de vrede”. Aan het tweede deel van zijn titel eigenlijk niet meer toekomstend, werkte spreker zijn persoonlijke visie

uit op de Pax Christi als officiële kerkelijke vredesbeweging. Hij juicht te de hiërarchische structuur van deze beweging toe als een garantie voor haar invloed en was van mening, dat de vredesbeweging in haar resoluties dan ook niet verder dient te gaan dan het kerkelijk leergezag al doet.

Deze mening riep in de discussie van verschillende, vooral Nederlandse, zijde weerstand op en was er mede oorzaak van dat discussies van achter de schermen en uit de wandelgangen nu plotseling in de congreszaal naar voren kwamen. De gehele dag was namelijk binnenskamers door het hoofdbestuur gediscussieerd wat er gedaan moest worden met de uitslag van een enquête over Vietnam, gehouden onder Nederlandse Westduitse en Franse Pax Christi leden. Moet er in de eindresolutie van het congres iets over Vietnam worden gezegd en mag het zover gaan als kennelijk de meerderheid der leden graag wil? De oppositie binnen het bestuur tegen een dergelijke concrete uitspraak (vooral van Italiaanse en Franse zijde) is groot, temeer daar deze een stopzetting van de bombardementen en een erkenning van de Vietcong zou moeten inhouden.

Het feit dat de discussie over Pax Christi's positie en de wenselijkheid van concrete stellingnamen in de algemene vergadering terecht kwam zou er toe kunnen bijdragen dat een dergelijke resolutie niet gemakkelijk omzeild kan worden.

Weer bombardementen vlakbij Hanoi

2.2.1964 NRC

Amerikaanse jachtbommenwerpers hebben gisteren voor de derde achtereenvolgende dag aanvallen uitgevoerd op doelen in de onmiddellijke omgeving van het centrum van Hanoi. De correspondent van het Franse persbureau A.F.P. meldt dat iets ten noorden van het burgervliegveld Gia Lam explosies waren te zien en dat drie vliegtuigen brandend neerstortten.

Hanoi deelde mee dat zes vliegtuigen werden neergehaald. Het Noordvietnamese opperbevel deelde voorts mee dat de afgelopen drie dagen boven de Noordvietnamese hoofdstad 23 Amerikaanse vliegtuigen zijn neergeschoten. In een communiqué worden de Verenigde Staten beschuldigd van luchtaanvallen op dichtbevolkte wijken.

Zuidvietnamese troepen hebben vrijdagochtend vroeg in een gevecht bij de Cambodjaanse grens meer dan honderd Vietcong-strijders gedood, zo is in Saigon meegedeeld. De strijd was ontbrand nadat de guerrilla-strijders in en rond de stad Phoeoc Long, 110 km ten noordwesten van de hoofdstad, een reeks aanvallen hadden ontke- tend. Over de verliezen onder de regeringstroepen is niets bekendge- maakt. (A.F.P., Reuter)

Humphrey op een inspectietocht in Zuid-Vietnam

Noordvietnamese artillerie heeft van-
laag de Amerikaanse mariniersbasis te
Con Thien beschoten op een ogenblik
dat de Amerikaanse vice-president
Humphrey, zich op een inspectietocht
in een vliegtuig op 6 kilometer afstand
van de basis bevond.

Gisteren heeft de Vietcong in Saigon
het regeringspaleis met mortieren
beschoten op het ogenblik waarop
Humphrey er aankwam ter bijwoning
van een receptie ter ere van de inaugu-
ratie van president Nguyen Van Thieu

Bij de inspectietocht die Humphrey
maakte, werd zijn vliegtuig begeleid
door Amerikaanse straaljagers. Het
bestel van de vice-president vloog op
een hoogte van 2.500 meter, te hoog om
te worden getroffen door vuur van klei-
ne wapens en te laag om doelwit te
zijn voor Noordvietnamese raketten, al-
lus een woordvoerder. Van Con Thien
vloog Humphrey tot op een afstand van
onderhalve kilometer van de gedemilita-
seerde zone die Noord- en Zuid-Viet-
nam scheidt.

Reagan pleit voor „geconcentreerde escalatie”

De Republikeinse gouverneur van Californië, Ronald Reagan, heeft vrijdag president Johnson verantwoordelijk gesteld voor het verlies van vele Amerikaanse levens in Vietnam, omdat hij niet het volle gewicht van de Amerikaanse luchtmacht tegen Noord-Vietnam gebruikt. Door een „geconcentreerde escalatie” zouden zijns inziens vele levens kunnen worden gespaard en waarschijnlijk ook de Noordvietnamezen naar de onderhandelingstafel worden gebracht.

Gouverneur Reagan uitte zijn kritiek op een persconferentie te Chicago.

Reagan is een van de politici wier kansen om volgend jaar tot Republikeins kandidaat voor het presidentschap te worden aangewezen hoog worden aangeslagen. Zelf herhaalde hij vrijdag dat hij geen plan had voor een kandidatuur.

Een studiegroep van de Amerikaanse raad van protestantse kerken heeft zich uitgesproken voor een staking van 24 uur in alle delen van de Verenigde Staten als Washington een nieuwe stap zou doen ter verheviging en uitbreiding van de strijd in Vietnam.

In een verslag van de studiegroep wordt gezegd dat men onder intensivering en uitbreiding ook verstaat het gebruik van kernwapens, het bombarderen van de dijken van de Rode rivier, een invasie in Noord-Vietnam en een opzettelijke aanval op communistisch China.

De studiegroep wil onmiddellijke en onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam en hergroepering van de Amerikaanse strijdkrachten in Zuid-Vietnam in ruil voor terugtrekking van de Noordvietnamese troepen uit het zuiden.

Het Pentagon heeft vrijdag bevestigd dat de vlieger John S. McCain, volgens Hanoi de zoon van vice-admiraal John S. McCain, de bevelhebber van de Amerikaanse zeestrijdkrachten in Europa, donderdag in Noord-Vietnam gevangen is genomen.

Hanoi heeft gemeld dat McCains toestel donderdag bij een luchtaanval in Noord-Vietnam met een raket is neergehaald. McCain zou per valscherp naar beneden zijn gekomen en in een meer zijn gevallen, waar hij met een bloedende wond aan zijn been door Noordvietnamezen uitgehaald zou zijn. Het Pentagon heeft niet willen zeggen of de vlieger werkelijk de zoon van vice-admiraal McCain is. (Reuter-A.F.P.)

FEIFFER

23 OCT 67 W

HET MINISTERIE VAN DEFENSIE DEELDE VANDAAG MEE DAT MEN NIET ALLEEN EEN MIJNENGORDEL WIL LEGGEN OVER DE HELE BREEDTE VAN ZUID-VIETNAM-

MAAR OOK DOOR HET WITTE HUIS HET DEPARTEMENT VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN HET PENTAGON.

HET DOEL VAN DEZE MIJNENGORDELS ZAL ZIJN OM EEN EINDE TE MAKEN AAN DE INFILTRATIE VAN AFWIJKENDE MENINGEN, DIE DE LAATSTE TIJD ZIJN TOEGENOMEN IN WASHINGTON.

AFWIJKENDE MENINGEN ZO MEENT HET WITTE HUIS, VERSTERKEN HET VERZET VAN 'T AMERIKAANSE VOLK TEGEN DE VIETNAM-POLITIEK WAARDOOR DE OORLOG VERLENGD WORDT, OMDAT DE VIJAND DAARMEE EEN JUISTE KIJK KRIJGT OP ONZE STENMING.

HET IN DAMMEN VAN AFWIJKENDE MENINGEN ZAL DE AUTORITEITEN ONT- LASTEN DIE ZODANIG BEZET ZIJN GEWEEST MET HET WEERLEGGEN VAN VER- KEERDE INFORMATIES, DAT ZIJ WEINIG TIJD HEBBEN GEHAD OM VERDERE STAPPEN TEGEN CHINA TE OVERWEGEN.

HET WITTE HUIS ONTKEUT DAT HET LEGGEN VAN EEN MIJNENGORDEL DOOR WASHINGTON KAN WORDEN BESCHOUWD ALS EEN NIEUWE ESCALATIE.

DEZE LAATSTE MAATREGEEL ZO ZEGT MEN, IS SLECHTS EEN VOORT- ZETTING VAN VORIGE STAPPEN DIE GENOMEN ZIJN MET BETREKKING TOT AFWIJKENDE MENINGEN VAN AF HET BEGIN VAN DE KOUDE OORLOG.

Mr. Publishers' Rights

Raketten en demonstraties

De Egyptenaren die een smadelijke nederlaag geleden, hebben, hebben nu kans gezien in de tijd van wapenstilstand een Israëlsche torpedobootjager met raketten te vernietigen. Het heet dat president Nasser onmiddellijk de dappere schutters een medaille heeft toegekend. Inderdaad hebben ze het Egyptisch zelfvertrouwen een aardig opkikkertje gegeven.

Maar voor het overige zijn de gevolgen van het wapenfeit bepaald niet zo zegenrijk. Israël poogt uit zijn overwinning twee zaken te slepen: erkenning door de Arabische landen en een betere verdedigings grens. En naarmate het eerste minder lukt zal het meer de nadruk leggen op het tweede. De raketaanval op het schip Eilat is nu weer een symptoom — het is tenslotte wapenstilstand — dat er weinig staat valt te maken op Egyptische beloften. De reactie in Israël zal ongetwijfeld zijn dat de bereidheid vermindert afstand te doen van de veroverde bufferzone die tenslotte naast veel last en kosten ook het voordeel meebrengt dat een Egyptische aanval op Israëls gebied aanzienlijk moeilijker wordt.

Het schijnt dat achter de schermen ijverig gepoogd is een oplossing voor de spanningen in het nabije oosten te vinden. De Egyptische raketten hebben waarschijnlijk met de Eilat het meeste

van wat in die zin bereikt was, weer vernietigd.

Demonstraties

Over de hele wereld is dit weekend heftig gedemonstreerd tegen de Amerikaanse Vietnam-politiek. Ook bij de bron daarvan: Washington. Via de televisie heeft de Amerikaanse burger mee mogen genieten van het schouwspel dat zich afspeelde voor het Witte Huis en vooral voor het Pentagon, het kolossale ministerie van defensie.

Een 35 jaar geleden maakte de Amerikaanse hoofdstad voor het laatst een demonstratie mee van vergelijkbare omvang en in een bloedige slag werden toen de misnoegde veteranen verdreven. Dit keer was zulk geweld niet nodig en president Johnson kan daar alleen maar dankbaar voor

Buitenlands overzicht

zijn. Het zou een zeer onaangename reactie over de hele wereld teveel gebracht hebben.

De binnenlandse reacties van deze demonstratie zijn zeker niet onverdeeld gunstig voor hem. Juist het op de voorgrond treden van hippies en andere door de gewone burger als nogal on- of sociaal beschouwde groepen heeft zeker misnoegen gewekt.

Gevolgen

En vele Amerikanen, voor wie de vlag nu eenmaal iets heiligs is, zijn bitter verontwaardigd dat sommige demonstranten Vietcong-vlaggen meevoerden. Ook dat een Britse vakbondsman als spreker tot demonstreren aanzette, zal slechts bevallen zijn bij Amerikanen die er niet van houden dat anderen hen vertellen wat ze behoren te doen.

Het gevolg van een en ander kan zeer goed zijn dat de inderdaad groeiende weerzin tegen de Vietnamese oorlog voor vele burgers het karakter krijgt van een idee dat vooral leeft onder groepen waarmee ze zich voor geen

prijs willen identificeren. In dit opzicht is dan Lyndon Johnson de grote profijt-trekker van de demonstratie.

Al voor dit weekend trouwens werkte hij daar al hard aan. Minister Rusk heeft alle schijn overboord gezet bij zijn motivering voor de strijd. Fraaie idealen als het beschermen van het recht tot zelfbeschikking der Zuidvietnamezen worden niet meer in de eerste plaats aangevoerd als rechtvaardiging van de strijd.

Het rode gevaar

Onderminister Eugene Rostow rekent de Amerikanen zelfs onverbloemd voor dat de toestand nu zo is dat de V.S. dit soort zaken wel op zich moet nemen, om een versterking van het machts-evenwicht in de wereld te voorkomen nu de machten dit vroeger plachten te doen (hij doelde kennelijk op Engeland en Frankrijk) daartoe niet meer in staat zijn. Rusk hamerde zelfs in termen die aan keizer Wilhelm II deden denken het begrip Chinees gevaar, met dien verstande dan dat dat niet geel is — geen racisme s.v.p. — maar rood. Kortom: het wordt de Amerikanen ingestampt dat de strijd in Vietnam er in wezen een is ten behoeve van de eigen belangen, om te zorgen dat de Amerikaanse way of living niet bedreigd wordt in de wereld. Dat wordt kennelijk de manier waarop in het verkiezingsjaar de zaak benaderd zal worden en het lijkt tactisch geen slechte zet. De Vietnamese zaak wordt daardoor van een ver en vreemd avontuur naar huis op de eigen drempel verplaatst en Johnson rekent er kennelijk op dat dit de Amerikanen meer geneigd zal maken offers op de koop toe te nemen. In ieder geval zullen de tafereelen van dit weekend hem daarbij eerder van nut dan tot schade zijn geweest.

Rusland en Cuba

Russische raketten hebben niet alleen Egypte weer in een overwinningsoes gebracht na de overhoedsse aanval (uitval) op de Israëlsche oorlogsbodem Eilat. Ze hebben al eerder een overwinning of althans een status quo bevochten.

Cuba dankt zijn onafhankelijk

bestaan aan de Russische raketten. Tenminste zo verklaarde Chroesj-tsjow in een merkwaardig televisie-interview aan de Amerikanen. De Rus had opzettelijk raketten naar Cuba gestuurd. Niet om de V.S. er mee te bedriegen. Hij had er tevoren rekening mee gehouden ze weer terug te halen. Hij had enkel voor dat terughalen van Kennedy de verzekering gekregen dat deze geen actie tegen Cuba zou beginnen. En dat was zijn enig doel.

Daar gelaten dat deze redenering wel zeer eenzijdig is, bestaat er voor het Kremlin nu nog maar weinig reden om trots te zijn op deze daad. Vele Russische politici gaan onderhand verlangen dat Cuba maar veroverd was door de lui de V.S. gestuurde troepen die zo smadelijk verslagen werden in de Varkensbaai. Want Castro is voor Moskou ongeveer zo onaan-genaam aan het worden als Vietnam voor de Amerikanen.

De Sowjet-Unie heeft zijn prestige verbonden aan het bestaan van Cuba en dat kost in de eerste plaats grote sommen geld om de economie een beetje op de been te houden. Het kan zich eenvoudig niet permitteren die hulp in te krimpen, want dan zou bij ieder die nog met enig respect opziet naar Moskou als kampioen voor de onderdrukten het geloof ontstaan dat Rusland rustig zijn vrienden verraadt. Maar intussen pleegt Castro op die verplichting een heerlijke chantage.

Reeds tijdens de conferentie van Latijns-Amerikaanse solidariteit O.L.A.S. in Havana kwam Cuba met 'n motie om de Sowjet-Unie te veroordelen wegens zijn handelsbetrekkingen met dictatoriale regimes in Zuid-Amerika. De regimes die volgens Cuba hun bevolking onderdrukken, waarom hier juist revoluties gestimuleert.

Dat is juist was Castro stimuleert, hoewel de Moskou-gezinde communisten in Zuid-Amerika juist menen dat het onder deze omstandigheden beter is door normale politieke activiteit de macht in handen te krijgen, onder meer omdat dan niet door strijd de wankel economieën worden ontvriecht waarvan de landen toch moeten leven. Bovendien liggen er de kansen om in die landen via de stembus tot de macht te geraken, meent Moskou.

In het achterhoofd hebben de Russen daarbij ongetwijfeld dat de V.S. op hun erf waarschijnlijk ook tot militaire actie zullen overgaan, wanneer daar communisten

met geweld of door verkiezingsbedrog aan de macht proberen te komen.

Wanneer alle, volgens het democratische boekje gaat, kunnen de V.S. dat zeer mogelijk. Niet alleen omdat de afstand Moskou-Zuid-Amerika zo groot is wensen de Russen bovendien niet in een regelrecht conflict met de VS te komen: de twee supergroten hebben beide in besef — in het nabije oosten ook gebleken — dat de vrede het best gediend is als ze met een zekere overeenstemming handelen al heeft dat nog niet met een uitgesproken akkoord samen te gaan.

Deze Moskouse politiek nu door-kruist Castro met groot elan, waarbij hij bovendien willens en wetens de Chinezen in de kaart speelt. Zijn toegewijde tweede man sneuvelde al in de strijd tegen Boliviaanse regeringstroepen. Die strijd berokkende grote schade aan de ondergrondse guerrillatactie die de USSR aan het opbouwen was in Latijns-Amerika. Weinig reden om Castro dankbaar te zijn. Maar toch zal Moskou geen nee kunnen zeggen als de Cubanen weer roebels nodig hebben om het hoofd boven water te houden op een eiland dat wat Kosygin betreft thans gerust weer een imperialistische dictatuur mocht zijn waarop men vanuit Moskou rustig kan schelden.

In V.S. 46 pct. tegen oorlog in Vietnam

NACIA

WASHINGTON, 27 okt. (AFP) — Het aantal Amerikanen, dat de oorlog in Vietnam afkeurt is in twee jaar tijd bijna verdubbeld, zo blijkt uit een recent Gallup-onderzoek. Van de ondervraagde personen vond 46 procent dat de Amerikaanse interventie in Vietnam onjuist is, terwijl 44 procent haar goedkeurt en 10 procent geen mening heeft. In augustus 1965 stond nog 61 procent in dit opzicht achter de regering.

Democratische senator contra kandidatuur *afgevoerd door NRS* van Johnson

De Amerikaanse senator Eugene McCarthy (een Democraat uit Minnesota) heeft gezegd, dat er onmiddellijk pogingen in het werk moeten worden gesteld om in 1968 iemand anders dan president Johnson kandidaat gesteld te krijgen voor het presidentschap.

Hij verklaarde donderdag in een toespraak tot circa duizend studenten aan de universiteit van Californië, dat de jonge mensen bereid moeten zijn diegenen te steunen die het tegen de president op willen nemen. De senator zei niet wie hij op het oog had, maar merkte later op: „Ik weet niet zeker of Bobby (Robert Kennedy) wel tot 1972 zal wachten.”

Grootste vliegbasis in N.-Vietnam aangevallen

Johnson zou pauze bombardementen overwegen

Dinsdagmiddag hebben Amerikaanse vliegtuigen een aanval ondernomen op de grootste luchtmachtbasis in Noord-Vietnam, Phoec Yen, 30 kilometer ten noordwesten van Hanoi. Het enige vliegveld dat nu nog niet het doel van de Amerikaanse aanvallen is geweest is het burgervliegveld van Hanoi, Gia Lam. De basis Phoec Yen stond tot nog toe niet op de lijst van toegestane doelen. Amerikaanse officieren menen dat er mogelijk Russische technici gelegerd zijn.

De aanval van dinsdag werd in samenwerking tussen de Amerikaanse luchtmacht, de marine-luchtmacht en de luchtstrijdkrachten van de mariniers uitgevoerd. De toestellen waren opgestegen van bases in Thailand en Zuid-Vietnam en van vliegdekschepen in de Golf van Tonkin.

Een Amerikaanse militaire woordvoerder in Saigon deelde mee, dat bij de aanval, die in vier golven werd uitgevoerd, vier Migs-21, vier Migs-17 en een Mig-15 op de grond buiten gevecht waren gesteld. Een tiende Mig was door een Phantom met boordkanonnen omlaaggeschoten. De startbaan van het vliegveld is blijkens foto's over de hele lengte bezaaid met bomkraters.

Op zondag 8 oktober werd het vliegveld Cat Bi bij de havenstad Haiphong aan de doelenlijst toegevoegd. Vóór de aanval op Cat Bi maakten Amerikaanse vliegers herhaaldelijk melding van toegenomen activiteit van de — van Russische makelij zijnde — Migstraaljagers. Men opperde de mogelijkheid dat de Noordvietnamese toestellen door Noordkoreaanse vliegers werden bemand. Ook achtte men het mogelijk dat Hanoi besloten had zijn vliegtuigen actiever in te zetten omdat met de Sowjetunie gesloten nieuwe overeenkomsten betreffende wapenleveranties een snelle vervanging bij verlies zouden garanderen.

Phoec Yen is de basis waar de moderne MIG-21-toestellen zijn gestationeerd. Cat Bi heeft een 2400 meter lange startbaan, vanwaar de Mig-21 eveneens kan starten, maar het is niet zeker dat deze toestellen ook daar zijn gestationeerd.

Bombardementspauze

President Johnson zou overwegen aan het eind van dit jaar of begin 1968 een bombardementspauze in Vietnam af te kondigen, aldus welingezonden zegslieden te Washington.

Volgens deze zegslieden zou de president willen zwichten voor de kritici van zijn Vietnambeleid binnen- en buitenland, in de ho-

Noordvietnamese leiders zich genoopt zullen zien als tegenprestatie hun goede wil te tonen om tot een vermindering van de oorlogsinspanning te komen. Het plan van Johnson zou bestaan uit afkondiging van een opschorting van de bombardementen met Kerstmis, welke periode verlengd zou moeten worden tot in het nieuwe jaar, zo mogelijk tot de Vietnamese nieuwjaarsfeesten. Om ook tegemoet te komen aan de wensen van de chefs van staven, die tegen vermindering van de bombardementen zijn, zou Johnson steeds meer doelen voor bombardering vrijgeven, aldus de zegslieden. (Reuter-A.P.)

Wrok in Amerika tegen de protesterende „peaceniks”

Tegendeel van bedoelingen bereikt?

Van onze correspondent

WASHINGTON, 24 okt. — De demonstratie bij het Pentagon van dit weekeinde heeft averechts gewerkt. Dat was hier gisteren duidelijk wanneer men kennis nam van de commentaren in de kranten, op de televisie en in de kennissenkring, waaruit een boosaardige wrok tegen de „peaceniks” sprak. In deze zin, waarmee een der commentatoren, was wat dit weekeinde was voorgevallen nog het beste wat president Johnson kon overkomen.

Voor degenen die opstootjes in Parijs en Algiers gewend is, leken de incidenten tam. Doch de Amerikaanse burger is geschokt over de

intensiteit der beledigingen die langharige jonge activisten de soldaten toevoegden en over de obsceniteiten die jonge meisjes riepen terwijl zij trachtten hun bloemen in geweerlopen te steken. De schoonmaakploegen hadden gisterochtend snel verf gesmeerd over het „make love no war” op de muren, waarachter, na unanieme parlementaire goedkeuring, jaar in jaar uit meer dan de helft van de belastinggeldten worden belegd van de ouders der protesterenden. Maar de kater onder het publiek was minder gemakkelijk uit te wisselen. De grote meerderheid heeft genoeg van een actie die het een deloyaliteit, ja een dolkstoot in de rug acht voor die 500.000 soldaten die in Vietnam hun plicht doen.

Dat die stemming overheerst, bleek wel uit de defensieve toon, juist van Johnsons vijanden, zoals Reston in de New York Times. Hij wees op de teleurstelling, ook onder de demonstranten, nu een minderheid van extremen onder hen de vertoning overnam. Zelfs deze minderheid was niet bevredigd, aldus Reston, omdat zij geen steun won voor de eis om de oorlog te beëindigen, zelfs misschien wel het tegendeel bereikte. Ook wees hij erop dat de twee- van de veertigduizend die incidenten uitlokten niet de pacifisten maar de uiterst linkse mini-partijtjes vertegenwoordigden die meer aan een revolutie in Amerika dan in Vietnam denken. Anderen vestigen er dreigend de aandacht op dat de politiek door regering en Congres toch niet door nietsnutten wordt bepaald. En zij rapporteren dat de linkse leiders nu van „geweldloos” protest naar „sabotage” willen overgaan.

Johnsons antwoord

Het argument, dat Hanoi de meningsverschillen onder de Amerikanen zal misverstaan en daardoor de oorlog zal verlengen, wordt door de New York Times natuurlijk afgewezen. Maar van de tweehonderd miljoen hier lezen niet zo erg veel de liberale New York Times. Noch kunnen zij de verklaring volgen van de leider der „duiven”, de democraat Mansfield, die — al weer in het defensief — het gebeurde een „Amerikaanse tragedie” noemde. Dit om te tonen dat de schuld niet bij de demonstraties maar bij de aanleiding ervoor ligt. Het door verslaggevers triomfantelijk gemelde bericht dat de „Vietnam-duiven” in de Senaat gisteren aarzelden, omdat zij niet geassocieerd wilden worden „met die beneden”, was tekenend voor de stemming hier.

Johnson zelf antwoordde gisteren onmiddellijk zowel op de protesten als op de eventuele daardoor veroorzaakte misverstanden in Hanoi. „We zoeken op alle manieren vrede, maar we zoeken kennelijk alleen. Zij die de oorlog begonnen, willen niet zinnen op middelen om hem te beëindigen. Zij hopen dat hun agressie wordt beloond door onze frustratie, ons ongeduld en onwil om op onze koers te blijven. Dat zal niet zo zijn.” Vice-president Humphrey antwoordde nog eenvoudiger. „Het recht om te protesteren moet gehandhaafd blijven, maar de regering heeft het recht om te vragen: heeft u een alternatief?”

Europa

Dat de heersende frustratie ook gevolgen heeft voor de verhouding tot Europa werd al enige weken geleden duidelijk. Juist de liberale „duiven”,

zoals de Republikeinse senator Percy, richtten ten slotte scherpe kritiek op de Europese stuurlui aan de wal. Het gevoel dat op hen, die de grootste Amerikaanse offers eisen, niet kan worden gerekend, doet bij vele senatoren de kreet „nooit meer Vietnam” omslaan in „nooit meer”. Hatelijk bediende ook de machtige Dirksen zich van dit argument ten behoeve van het handelsprotectionisme.

De stemmingen hier veranderen snel en Johnsons voordeel van nu kan tijdelijk blijken. De heersende wrok tegen de „peaceniks” wordt immers versterkt door het frustrerende gevoel, ook bij de meerderheid, dat hij zijn land in een moeras leidde. De Republikeinen weten dit en weigeren zijn Vietnampolitiek te steunen al vinden velen van hen dat de regering eerder te weinig dan te veel doet om de oorlog te winnen.

Net als Johnson kijken zij liever naar het binnenlandse politieke aspect van een probleem dan naar het probleem zelf. Na de rassenrellen van 1966 behaalden zij in het Congres een mooie verkiezingswinst die de burgerrechtwetgeving en de hulp aan de armen ook dit jaar dreigt te torpederen. Indien de wrok over de liberale „peaceniks” doorzet kunnen zij volgend jaar op een nog grotere winst rekenen. Behalen zij de hoofdprijs en wordt een conservatief als Reagan of Nixon president, dan zouden de demonstranten dit weekeinde wel eens het tegendeel hebben kunnen bereikt van wat zij wensten. Zulk een reactie hier en een daarmee samenhangend isolationisme dat nu bij de „duiven” en „haviken” de kop opsteekt, zou slechts de Europeanen kunnen verheugen die de Atlantische banden willen afkappen.

De overweging van de psychologen hier, dat niet Vietnam alleen maar de leegtes en eenzaamheden in de Westelijke welvaartsstaat van wat een „great society” zou worden een „ontevreden samenleving” maakte, is dan slechts een schrale troost.

Betogingen bij het Pentagon verliepen nogal tam

Prominenten
lieten verstek
gaan

WASHINGTON, 23 okt. — De grote demonstratie voor het Pentagon is hier vanmorgen na twee prachtige herfstdagen en wat kille nachten zonder ernstige incidenten geëindigd, toen vijftig rillende jongelui omstreeks middernacht door de politie naar bussen werden gedragen om enige uren op politiebureaus te gaan slapen. Het hoogtepunt was zaterdagmiddag, toen in een feestelijke stemming en in een stralende zon volgens onze schatting 40.000, overwegend jonge demon-

stranten van het Lincolnmonument via de Memorialbridge over de Potomac en de achtbaans autoweg vier kilometer naar het Pentagon marcheerden.

Volgens de politie waren het er 25.000 en volgens de New York Times 30.000. Ook in het beste geval dus 20.000 minder dan door de initiatiefnemers was verwacht. Ter vergelijking kan dienen dat de mars voor de burgerrechten in 1963 250.000 trok. Daar van tevoren op verzoek van de leiding en met toestemming van de autoriteiten gelegenheid was gegeven om „martelaars” te maken, misten de incidenten laat in die middag spontaneit. Sommige leiders en drieduizend jongeren doorbraken op het van te voren afgesproken punt de afzetting rond het parkeerterrein dat voor de demonstraties was gereserveerd.

Zij drongen op naar het gebouw en werden teruggedrongen door zeer gedisciplineerde soldaten. Vierhonderd, die vlak voor de hoofdingang bleven zitten, werden later in bussen gedragen en zondagochtend na betaling van 25 dollar boete per persoon vrijgelaten. Negentiende van de demonstranten bleef rustig en liet het zondag afweten. Al met al leek de betoging meer op een rituele handeling dan op een verzetsactie. Dit vooral omdat bijna geen prominente tegenstanders van de Vietnampolitiek deelnamen en in het Congres en in de kranten al zoveel is geprotesteerd dat deze mars overbodig leek.

De menigte die zaterdag bij het Lincolnmonument naar redes luisterde en in geordeende groepen over de brug trok, leek in vakantie-stemming. Slechts de meegedragen leuzen, waarvan de grappigste niet voor hernaling in de krant vatbaar zijn, herinnerden aan het ernstige doel.

De jeugd onder de dertig was in de meerderheid, veel universiteiten en scholen uit de hele V.S. stuurden afgevaardigden en ook radicale en linkse studentenbonden deden dit. Hier en daar zorgden „hippies” in fantastische kostuums met bloemen voor een vrolijke noot. Maar er waren ook duizenden oudere burgers, meestal in de zuiver politieke en pacifistische groepen.

Zelfs de communistische partij, de veteranen uit de Spaanse burgeroorlog maar ook de theologische seminaries en natuurlijk alle splinterpartijtjes van socialistisch-marxistisch tot leninistisch-trotskistisch hadden afgevaardigden gestuurd. Vergeleken met de hen omringende jeugd leken het wat burgerlijke monumenten uit het verleden.

Hier en daar waaiden de Vietcongvlagen. Een groep Portoricanen droeg een portret van Guevara mee. De roep „We willen vrede” overwoog. Verder natuurlijk duizenden duizenden kartonnen: „Redt levens, niet je gezicht L. B. J.”, „Texas is groot genoeg, verlaat Vietnam”, „Vernietig armoe, geen mensen” etc.

Behalve afwezigheid van prominenten viel vooral het geringe aantal negers op. Een teken dat zij hun militantste leiders gehoorzaamden die deze mars een „kwestie voor blanken” hadden genoemd. Een kleine 500 hielden tegelijk een mars tegen de honger door negerwijken. Zelfs dominee King stuurde slechts een adhesietelegram.

Toen later in de middag het verwachte incident begon, renden 3000 jongeren naar het „verboden” parkeerterrein en begonnen daar een lopende veldslag met meegebrachte vlaggestokken tegen de ordebeoorders. Tegelijk stormden soldaten uit de gangen van het Pentagon en drongen met het geweer voor de horst de menigte terug. Een groep van 400 doordrijvers werd omsin-

geld bij de hoofdingang en naar bussen gedragen. Onder hen waren marsleider Dellinger en de schrijver Norman Mailer. Deze heeft juist een roman tegen Vietnam geschreven waarin niets over Vietnam staat en dat slechte kritieken kreeg.

In de vroege nacht waren nog ongeveer 2000 protesterenden over. Men stookte kampvuren met vlugschriften waaraan ook de soldaten zich kwamen warmen. In het koude maanlicht schreef een „hippie” „L.S.D. voor L. B. J.” op een muur. Om zes uur 's ochtends werden na enige schermutselingen nog eens 72 gearresteerd omdat zij op een verboden strook bleven zitten.

Het over het algemeen rustige verloop werd, behalve aan de discipline en het tactische optreden van de soldaten, toegeschreven aan de afwezigheid van een directe televisiereportage die anders aanmoedigend werkt op demonstranten. Johnson bleef het weekeinde in het Witte Huis. Hij hield zaterdagmiddag, vooral ten behoeve van de televisie, een conferentie met vicepresident Humphrey en enige ministers in de zonnige rozentuin om te lonen dat hij de opwinding negeerde. Daar hij anders zoiets niet doet, zeker niet op zaterdagmiddag, vonden zeer velen dit hier een geste die men „corny” noemt: kinderlijk-goedkoop.

Johnson moordenaar

Volgens iemand die „Johnson-moordenaar” had geroepen, is deze uitroep niet strafbaar, omdat dat ook in de V.S. niet zo is. De zaak komt voor de Hoge Raad: „Dat deze uitroep in Amerika toegelaten is, was de advocaat-generaal niet gebleken.” (N.R.C. van woensdag 11 oktober jl.)

De advocaat-generaal had of moeten stellen dat het al dan niet strafbaar zijn in de V.S. niets te maken heeft met het strafbaar zijn in Nederland of zich van de (on)juistheid van die stelling moeten overtuigen.

In Vrij Nederland van 29 april jl. had hij kunnen lezen, dat Barbara Garson zegt: „Als wij Johnson moordenaar roepen, valt niemand ons lastig omdat wij geen wet op 'political crimes' hebben.” En in de N.R.C. van 30 mei jl. had hij kunnen lezen: „Leuzen als de bedoelde worden (in de V.S.) vrijelijk geuit en niet als een aantasting van het gezag strafrechtelijk vervolgd”.

E. K. VAN DOUWEN

Delft

Zie verder pag. 4

Onder degenen die gearresteerd werden bevinden zich de belangrijkste organisator van de demonstratie, David Dellinger, die zondag al terechtstond en veroordeeld werd tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van een maand en een boete van vijftig dollar, en de Amerikaanse schrijver Norman Mailer, wiens boek 'Waarom zijn wij in Vietnam?' op het ogenblik een bestseller is.

Na de mislukte stormloop op het Pentagon bleven zaterdagavond vijfthonderd tot zeshonderd demonstranten voor de trappen van het gebouw op de grond zitten. Zij slingerden de politiemannen en militairen die hen met geweerkolven bewerkten beledigingen naar het hoofd.

Tegen het middernachtelijk uur nam de spanning rondom het gebouwencomplex enigszins af. De demonstranten kampeerden daar om hun betogingen zondag voort te zetten en de militairen staken de bajonetten weg maar bleven op hun post om eventuele nieuwe pogingen het Pentagon te bestormen te verwijderen. Bij de gloed van kampvuren zongen ongeveer 5000 mensen liederen tegen de oorlog.

Traangas

Naar een woordvoerder van het Pentagon heeft meegedeeld is tweemaal gebruik gemaakt van traangas. Eenmaal door een lid van de militaire politie en eenmaal door een demonstrant die een granaat aan een militair had ontfutseld.

De demonstranten beschuldigen militairen ervan te hebben geschoten, maar volgens het Pentagon is bij drie incidenten door betogers en niet door militairen gevuurd.

De minister van defensie, McNamara, heeft de woelingen vanuit zijn bureau kunnen volgen. Volgens de woordvoerder van het ministerie was de minister gedurende de nacht in zijn bureau, dat hij doorgaans zaterdag tegen zes uur 's avonds verlaat.

De demonstratie was zaterdag rustig begonnen op een groot grasveld bij het gedenkteken voor Lincoln. De moeilijkheden begonnen toen de Britse vakbondsleder Clive Jenkins als gastspreker „Amerika's vuile bloedige oorlog" veroordeelde. Jonge leden van de Amerikaanse nazi-partij wilden de Brit toen grijpen. Zij doorbraken een afzetting en gooiden het podium om waarop Jenkins stond. Drie leden van de nazi-partij werden aangehouden.

Andere landen

Tegelijk met de betogingen in Washington is in een groot aantal steden over de gehele wereld, waaronder Amsterdam, tegen de Vietnam-politiek van de Amerikaanse regering gedemonstreerd.

In Londen verliep zaterdag een betoging van 300 personen zeer rustig. Zij marcheerden naar Downing Street 10 en gaven daar een brief af waarin zij bij premier Wilson aandrongen op beëindiging van de steun aan de Amerikaanse Vietnam-politiek. De politie sloot het straatje af om de voorkomsten dat de demonstranten daar de nacht door zouden brengen.

Zondagavond kwam het in Londen botsingen tussen de politie en enige

mensen aan een demonstratie deel. E deden zich geen incidenten voor. In West-Berlijn liepen ongeveer 10.000 personen mee in een protestmars. Een aantal van hen raakte slaags met de politie. Er werden 49 arrestaties verricht en 12 politiemannen raakten gewond.

In Antwerpen voerden 200 demonstranten viaggen mee van de Vietcong. Zij eisten dat België uit de N.A.V.O. zou treden.

In Turijn kwam het tot vechtpartijen met de politie toen ongeveer 2000 betogers zich wilden verzamelen voor het Amerikaanse consulaat. Verscheidene demonstranten werden aangehouden en een aantal personen — onder wie politiemannen — liepen verwondingen op.

In Sydney in Australië liepen 7.000 betogers in rijen van 10 rustig door de straten. Er werd één man gearresteerd wegens het gebruik van onbehoorlijke taal.

In Tokio demonstreerden, volgens schattingen van de politie, ongeveer 200.000 mensen. Er deden zich geen ernstige incidenten voor. Veertien studenten werden aangehouden. Ook werden in Japan korte stakingen gehouden.

Gevechten

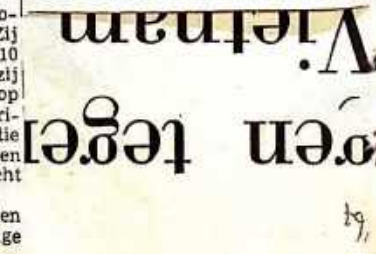
Boordschutters van Amerikaanse hefschroefvliegtuigen hebben zaterdag 112 leden van de Vietcong en Noordvietnamezen bij acties gedood, zo is te Saigon meegedeeld.

Amerikaanse vliegtuigen hebben vier Noordvietnamese motorpedoboten bij de monding van de Thanh Hoa-rivier tot zinken gebracht. Volgens een Amerikaanse woordvoerder waren zes motorpedoboten waargenomen op 300 km ten noorden van de gedemilitariseerde zone en met bommen bestookt.

Bij een aanval op de haven van Hai-phong zijn zondag twee Amerikaanse vliegtuigen neergeschoten en vele andere beschadigd, zo heeft het Noordvietnamese persbureau meegedeeld. Het aantal boven Noord-Vietnam verloren gegane Amerikaanse vliegtuigen is hiermee tot 2.415 gestegen, aldus het persbureau.

Plan Van Thieu

Generaal Nguyen Van Thieu, die op 31 oktober zal worden geïnstalleerd als president van Zuid-Vietnam, heeft in een vraaggesprek met het Amerikaanse tijdschrift U.S. News and World Report verklaard dat hij twee of drie weken na zijn ambtsaanvaarding president Ho

Protesttocht in de hoofdstad tegen Vietnamese oorlog

Moelijkheden bij consulaat V.S.

Van onze Amsterdamse redactie

Naar schatting tienduizend mensen hebben zaterdagmiddag te Amsterdam aan de oproep van het comité-Vietnam gevolg gegeven om tegen de Amerikaanse politiek in Vietnam te demonstren. Zij trokken in een lange stoet van het Oosterdok via Damrak, Rokin, Vijzelstraat en Ferdinand Bolstraat naar de oude R.A.I., waar een korte bijeenkomst werd gehouden. De tocht had over het algemeen een rustig verloop.

Op twee plaatsen in de stoet was het wat onrustig, omdat de deelnemers in spreekkoren en ondersteund door ritmisch handgeklap meermalen „Johnson moordenaar" aanhieven en veel politie te paard deze gedeelten van de stoet begeleidde. Er werd echter niet ingegrepen.

De andere deelnemers, vertegenwoordigers van verschillende politieke en religieuze richtingen en groeperingen, liepen zijwendend in rijen van drie of vijf personen. Er werden veel spandoeken en borden megedragen o.m. met leuzen „Solidair met de demonstranten in Amerika", „Erken de Vietcong", „Ky moordenaar" en „Onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen". Bij aankomst in de R.A.I. was het ook een ogenblik onrustig omdat betogers een Amerikaanse vlag verscheurden.

Redevoeringen

Dr. B. M. I. Delfgaauw, hoogleraar in de wijsbegeerte en de geschiedenis der wijsbegeerte te Groningen, die in een korte rede enige politieke aspecten van de Amerikaanse politiek behandelde, noemde de in Zuid-Vietnam gehouden verkiezingen een farce.

Hij zei dat het Amerikaanse oorlogsmateriaal tegen civiele doelen is gericht. Verheugend noemde hij het dat het Vietnam-tribunaal een begin heeft gemaakt met bepaalde Amerikaanse daden als oorlogsmisdaden te bestemmen.

Volgens prof. Delfgaauw hebben

Amerikaanse politici geen enkel idee van de waarde van gerechtigheid en vrede in de wereld. Wat zij doen valt onder de categorie oorlogsmisdaden, zij zijn dus oorlogsmisdadigers, aldus deze spreker.

Volgens dr. J. M. Pluvier, lector in de moderne Aziatische geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, hebben de Amerikanen niet de middelen om het Vietnamese volk te overwinnen. Hij noemde het een merkwaardig verschijnsel, dat het nu reeds 25 jaar de strijd heeft volgehouden.

Er werden telegrammen aan president Johnson en minister Luns gezonden, waarin de onmiddellijke stopzetting van de bombardementen wordt geëist en waarin gevraagd wordt ogenblikkelijk alles te doen om de vrede in Vietnam te herstellen.

Leuzen

Na afloop van de bijeenkomst trok een grote groep jeugdige demonstranten naar het Amerikaanse consulaat-generaal aan het Museumplein, waar zij allerlei leuzen aanhieven. De politie, op hun komst voorbereid, zette direct een gedeelte van het plein af en begon met het verspreiden van de menigte. Wegens het niet opvolgen van het bevel zich te verwijderen, zijn twaalf personen aangehouden en meegenomen naar het politiebureau. Nadat proces-verbaal was opgemaakt zijn later negen van hen weer vrijgelaten.

Ook gistermiddag zijn er moeilijkheden geweest bij het consulaat-generaal. Na de gebruikelijke zondagmiddagbijeenkomst bij de sprekershoek in het Vondelpark trok een groep van enige honderden jongeren er heen. De politie heeft de groep verspreid en twaalf arrestaties verricht, o.a. wegens het gooien met stenen.

Communiqué

Het comité-Vietnam distantieert zich volledig van de kleine groepen betogers die zaterdagmiddag getracht hebben het doel en karakter van de stille tocht door Amsterdam te wijzigen. Dit zegt het in een gisteravond uitgegeven communiqué.

Het comité spreekt zijn waardering en erkentelijkheid uit voor de tactvolle wijze waarop door de Amsterdamse politie is opgetreden. Het betreurt het dat de radio en de televisie onevenredig veel aandacht hebben besteed aan de zeer kleine groepen ordeverstoorers, waardoor de indruk is gewekt dat de demonstratie als geheel onrustig zou zijn verlopen.

Vietnam-betogingen in vele wereldhoofdsteden Washington het grote middelpunt

WASHINGTON, 23 okt. (AFP, DPA, Reuter, UPI) — In diverse hoofdsteden over de gehele wereld is het afgelopen weekeinde op vaak massale wijze gedemonstreerd tegen de Amerikaanse Vietnam-politiek. Het grote middelpunt van de demonstraties was de Amerikaanse hoofdstad Washington, waar ruim vijftigduizend personen op het plein vóór het ministerie van defensie van hun ongenoegen blijk gaven inzake de politiek van hun regeringsleiders. De demonstratie in Washington had een vrij rumoerig verloop. Vijftig per-

sonen moesten in ziekenhuizen worden opgenomen, terwijl ruim vierhonderd mensen werden gearresteerd. De demonstratie van zaterdag was rustig begonnen op een groot grasveld bij het gedenkteken voor president Lincoln. De moeilijkheden begonnen toen de Britse vakbondsleider Clive Jenkins als gastspreker „Amerika's vuil, bloedig oorlogje" veroordeelde. Jonge leden van de Amerikaanse nazi-partij bestormden toen het podium, maar werden door ijlings toegeschoten politie verwijderd. Drie nazi's werden gearresteerd. Vervolgens trok de menigte naar het Amerikaanse ministerie van defensie, het Pentagon, begeleid door politie.

Daar werden zij opgewacht door eenheden politie en parachutisten, die de menigte de weg versperde. Opnieuw ontstonden er ongeregelde toevallen toen enkele honderden betogers probeerden het Pentagon te bestormen om in de hal een sit-in demonstratie te houden. Zij stuitten op een muur van soldaten, die de betogers, waarvan er enkele tot in de hal doordrongen, terugdrongen. Bij deze gelegenheid vielen er rake klappen. De soldaten deden vervolgens een uitval, waarbij verscheidene personen onder de voet werden gelopen of klappen opliepen met wapenstokken of geweerkolven. Zowel politie als militairen gedroegen zich beheerst. Er werd niet geschoten en slechts gebruik gemaakt van traangas. De minister van defensie, McNamara sloeg vanuit een raam de woelingen beneden gade.

Tegen het middernachtelijk uur nam de spanning enigszins af. Honderden demonstranten kampeerden in de open lucht vóór het Pentagon, terwijl zij bij de gloed van kampvuren liederen zongen en de, op wacht staande, soldaten toeriepen: Waarom komen jullie niet bij ons rond het vuur zingen? Door het koude weer verliep zondag de betoging vrijwel geheel. Het kleine groepje, dat was overgebleven werd later in overvalwagens afgevoerd, omdat toen de vergunning voor de betoging was verstreken. Overigens werden er in Amerika ook in andere steden anti-vietnam-betogingen gehouden, zoals in Newark, waar zestigduizend, in in New York, waar twintigduizend personen aan protest-optochten deelnamen.

Amsterdam

Maar ook elders in de wereld werd betoogd. In Amsterdam namen zaterdag vijftienduizend personen deel aan een protestmars. Na afloop werden telegrammen verstuurd aan president Johnson, minister Luns en het Amerikaanse nationale comité, dat in de VS de Vietnam-betogingen organiseert. In Londen vond een felle betoging van circa vierduizend jongeren plaats vóór de Amerikaanse ambassade. Toen men het gebouw wilde bestormen greep de politie met kracht in. Met stenen, vers en vuurwerk koelden de betogers hun woede op de agenten en het duurde verscheidene uren voordat de rust was weergekeerd. Toen telde men dertig gewonden, 47 personen werden gearresteerd. Ook in Parijs werd door dertigduizend personen gedemonstreerd tegen de politiek van Johnson.

Tienduizend mensen liepen zaterdag in West-Berlijn mee in een protestmars, die eindigde in gevechten met de politie. Zeker twaalf mensen werden gewond, 48 betogers brachten de nacht door op het politie-bureau. De grootste anti-Vietnam-betoging werd gehouden in de Japanse hoofdstad Tokio, waar naar schatting tweehonderdduizend mensen aan deelnamen. Er deden zich geen ernstige incidenten voor. Voorts is in het weekeinde gedemonstreerd in Antwerpen, Turijn en Sidney (Australië).

MEDAILLE

280 HT 1/2 VN

SAIGON — De U.S. Mariniers hebben besloten op te houden met het uitreiken van de 'Purple Heart' aan manschappen die een verwonding hebben opgelopen, dit om verlies aan mankracht te voorkomen.

Een marinier die in de noordelijke sectie van Zuid-Vietnam vecht mag Vietnam verlaten als hij een derde Purple Heart heeft uitgereikt gekregen. Welingerichte kringen melden dat te veel manschappen drie Purple Hearts ontvingen voor geringe verwondingen en op die manier voor de strijd verloren raakten.

(The New York Times)

NRC 210.2
Zware strijd in
Zuid-Vietnam '67

Bij een hevig gevecht met de Vietcong dat de hele dag duurde, zijn 65 km ten noordwesten van Saigon 58 Amerikanen gesneuveld en 61 gewond, zo heeft een Amerikaanse militaire woordvoerder meegedeeld. Aan Vietcongzijde vielen 103 doden. Het was het zwaarste gevecht sinds verscheidene maanden.

Circa drieduizend guerrillastrijders hadden een Amerikaanse infanteriecompagnie aangevallen, die daarop steun kreeg van artillerie en vliegtuigen. De Vietcong trok zich even terug, maar ging weer in de aanval toen een tweede compagnie infanteristen arriveerde. In de middag wierpen de Amerikanen nog meer compagnieën in de strijd. Bij het vallen van de avond verdwenen de guerrillastrijders.

In de buurt van het dorp An Tinh, 50 km ten noordwesten van Saigon, zijn vijf Vietnamese boeren gedood en twaalf anderen gewond, toen Amerikanen hen bij vergissing onder vuur namen, zo is uit Vietnamese bron vernomen. Het was het derde incident van deze aard binnen twee weken in deze provincie.

Volgens de Amerikanen zijn dinsdag boven Noord-Vietnam vier jachtbommenwerpers verloren gegaan. De vliegers worden vermist. De Noordvietnanezen zeggen vijf Amerikaanse vliegtuigen te hebben neergehaald.

21 okt '67

Leger legt cordon rond het Pentagon

Zesduizend para's in Washington

WASHINGTON, 21 okt. (Reuter, UPI) — Tijdens de grote anti-Vietnambetoging, die vandaag in de Amerikaanse hoofdstad is gehouden en waaraan tienduizenden personen deelnemen, heeft het leger een grote rol gespeeld bij het handhaven van de orde. Eenheden parachutisten hadden een cordon getrokken rond het Amerikaanse ministerie van defensie, het Pentagon, terwijl ook elders in de stad militairen waren samengetrokken. Men schat dat in totaal zesduizend parachutisten in Washington zijn ingezet. Zij werden geassisteerd door 2700 politiemannen en 2500 man van de Nationale Garde.

Het Pentagon was het voornaamste doelwit van de betoging. Tevoren had de regering duidelijk laten merken dat zij vastbesloten was de orde tijdens de demonstratie te handhaven. Het is de vierde maal dat in Washington een beroep op het leger werd gedaan mee te helpen om de orde te handhaven. De vorige keren waren tijdens de rassenselletjes in 1919, de betoging van oorlogsveteranen in 1932, en tijdens de mars voor gelijke burgerrechten in 1963. Maar nog nooit is het aantal ingezette militairen zo groot geweest als vandaag.

Bij het recruteringscentrum van het Amerikaanse leger in Oakland, Californië, is het opnieuw tot gevechten gekomen tussen politie en ruim tienduizend betogers. De betogers gooiden auto's omver om de wegen te blokkeren waarover nieuwe recruten per bus zouden worden aangevoerd. Sommigen gooiden vuurpijlen, stinkbommen en flessen naar de politie. Nadat de politiemannen de betogers van de ingang van het centrum hadden verdreven, kwam het tot felle gevechten. Verscheidene personen liepen hierbij verwondingen op.

Ook in verscheidene Westduitse steden, waaronder Hamburg, München en Stuttgart, hebben duizenden personen protestdemonstraties tegen de Amerikaanse Vietnam-politiek gehouden.

In Zuid-Vietnam gaan morgen de ruim 5,3 miljoen geregistreerde kiezers opnieuw ter stembus, ditmaal om uit 1235 kandidaten de 137 leden voor het Huis van Afgevaardigden te kiezen. Deze verkiezingen vormen de laatste etappe in het streven om te komen tot een grondwettelijke democratie. Volgens de nieuwe grondwet moeten alle wetsontwerpen eerst aan het Huis van Afgevaardigden worden voorgelegd. Elk van de 123 kiesdistricten zal door één afgevaardigde zijn vertegenwoordigd. De overige veertien zetels zijn voor ethnische minderheidsgroepen. De stemming geschiedt op plaatselijke basis.

Noordvietnamese troepen zijn sa-

men met strijdkrachten van de communistisch gezinde Pathet Lao, eer offensief begonnen in de omgeving van Nam Bac in noordelijk Laos, waar voldoende rijst is om twee bataljons een jaar lang te voeden. Zij schijnen gestage vorderingen te maken.

NK C 2107/167

Gouverneursconferentie in V.S. spreekt zich niet uit over Vietnam-politiek

Overleg in tekén van verkiezingen

Van onze correspondent

WASHINGTON, 19 okt. — De conferentie van de gouverneurs der deelstaten zal dit jaar waarschijnlijk geen resolutie aannemen tot steun der Amerikaanse politiek in Vietnam, zoals wel gedaan is in 1965 en 1966. Dit leek

gisteren het gevolg te zijn van de weigering van de meeste Republikeinse gouverneurs om een door de Democraat Conally uit Texas voorgestelde motie te bespreken waarin „vastbesloten steun" wordt beloofd voor de „Amerikaanse verplichtingen en verantwoording in de wereld", inclusief de „verdediging van Vietnam tegen agressie" en voor het zoeken naar een rechtvaardige vrede. Daar de Republikeinen de helft van de vergadering vormen en nu een meerderheid van driekwart nodig is voor het in stemming brengen van een resolutie, lijkt aanneming van de door president Johnson aan Conally meegegeven en door alle Democratische gouverneurs goedgekeurde motie onwaarschijnlijk. Zulks niet omdat de Republikeinse gouverneurs plotseling vredesduiven zijn geworden, doch alleen omdat zij aan het begin van een verkiezingsjaar iedere kritiek op het presidentiële beleid willen gebruiken.

De gouverneurs huurden ditmaal voor hun samenkomst, die, behoudens de partijconventies, het belangrijkste Amerikaanse politieke forum is, het luxeschip Independence af, dat hen en zevenhonderd medewerkers en journalisten naar de Caribische eilanden en dus in zonnige stemming moet brengen. Ofschoon de promenadedekken stampvol zijn met Republikeinse presidentschaps- en vice-presidentschapskandidaten en in de rokerige salons meer over politiek dan over de blauwe zee wordt gesproken, ziet het er niet naar uit dat, zoals in het verleden, nu al belangrijke onderhandse politieke afspraken worden gemaakt. Dat geeft ook Time toe, ofschoon het blad zich zo inspant voor een Republikeinse overwinning dat het de onwaarschijnlijke liberaal-conservatieve combinatie Rockefeller-Reagan pousseert. Tegelijk heeft Life voor het eerst een hoofdartikel tegen de politiek inzake Vietnam laten afdrukken.

Drie r's

Alle aandacht concentreert zich natuurlijk op de drie Republikeinse r's: Romney, Rockefeller en Reagan. Alle drie beweren geen kandidaat te zijn en van twee van hen wordt dit nu ook geloofwaardig. Sinds zijn opmerking dat hij indertijd in Vietnam een hersenspoeling heeft gekregen van Amerikaanse generaals en diplomaten, is Romneys ster dalende. Niet zozeer omdat niemand een president wil die zich de hersens laat spoelen en dat pas twee jaar later ontdekt wanneer de volksoptinje over Vietnam gedraaid is. Maar vooral omdat men toch al genoeg had van Romneys vage en onhandige formuleringen die de indruk van domheid hebben gevestigd. Velen zochten daarin aanleiding om zijn kamp te verlaten.

Tijdens de gouverneursconferentie zijn nu ook de voorstanders van Rockefeller — die zelf steeds Romney naar voren schuift — teleurgesteld. Hij zei: „Ik ben geen kandidaat en ben niet van plan kandidaat te zijn. Ik wil geen president worden." Het enige wat hij niet zei was wat hij zou doen als een Republikeinse conventie hem unaniem zou vragen toch kandidaat te worden. Maar daar is niet veel kans op. Hij

dat hij destijds Goldwater heeft tegengewerkt.

De liberale Republikeinen kunnen dus nu slechts terugvallen op de onaantrekkelijke Romney of, net als in 1964, kiezen uit minder prominente liberale kandidaten: senator Percy, ex-generaal Gavin als vredeskandidaat of burgemeester Lindsay van New York, die toevallig net vakantie houdt op de Virgin-eilanden waar het gouverneurschip aankomt.

Reagan en Nixon

Het gevolg is dat op het ogenblik slechts twee belangrijke kandidaten over zijn: Reagan en Nixon, welke laatstgenoemde op de tocht niet van de partij is. Voor de liberale Republikeinen dus de vraag van de hond of de kat.

Reagan, die politiek een jeugdiger en tegelijk voorzichtiger en dus aantrekkelijker Goldwater lijkt te zijn (vooral met betrekking tot Vietnam waar hij meer in plaats van minder oorlog voorstaat), had bij bezoeken aan lokale partijorganisaties in het Midden-Westen en Zuiden veel succes en zal zijn basis nog verbreden wanneer hij deze herfst zijn tochten voortzet. Officieel wil hij niet meedoen aan de voorverkiezingen in maart en april in New Hampshire en Wisconsin. Maar zijn aanhangers zullen hem toch inschrijven als voorkeurskandidaat. Zou zijn naam bij deze verkiezingen die van Nixon van de eerste plaats verdringen dan is hem grote invloed op de partijconventie te Miami verzekerd: als presidentskandidaat of als vice-presidentskandidaat onder Nixon. Dat doet de liberale Republikeinen huielen en zou bevestigen dat de partij zelfmoord nastreeft. Doch dit vooruitzicht moet een brede glimlach brengen op het gezicht van de eenzame in het Witte Huis. Ondanks al zijn impopulariteit zouden dergelijke conservatieve Republikeinse kandidaten hem zeer waarschijnlijk aan een verkiezingsoverwinning helpen.

PROTEST TEGEN DE OORLOG

Tijd 20' Oct 68 Morgen grote mars naar het Pentagon *Betogingen in heel Amerika*

WASHINGTON, 20 okt. (Reuter) — De Verenigde Staten worden deze week overspoeld door een lange reeks betogingen tegen de politiek van president Johnson in Vietnam. Gisteren werd gedemonstreerd in New York, Chicago, Portland, Madison, Philadelphia en Oakland. Ernstige onregeligheden hebben zich nog niet voorgedaan. Of die ook in het komende weekeinde zullen uitblijven is echter de vraag. Voor zaterdag is een massale demonstratie in Washington gepland, die zijn hoogtepunt moet vinden in een „mars naar het Pentagon”.

De organisatoren verwachten dat 40.000 tot 100.000 mensen aan de „mars” zullen meedoen. De autoriteiten hebben uitgebreide voorzorgsmaatregelen genomen. Bijna de helft van de 2700 politiemannen in Washington zal op de been zijn. Zij krijgen versterking van 2500 man van de Nationale Garde. Bovendien is van betrouwbare zijde vernomen, dat het leger 3500 parachutisten gereed houdt die, als dat nodig mocht zijn, snel kunnen ingrijpen. De parachutisten zouden reeds zijn overgebracht naar een militair kamp in de buurt van Washington.

In Madison weigerden gisteren 1500 studenten de colleges bij te wonen. Zij deden dit uit protest tegen de uitsluiting van dertien studenten, die een protestbetoging hadden georganiseerd tegen het werven van werkstudenten door Dow Chemical, een fabriek die napalm vervaardigt voor de oorlogvoering in Vietnam.

In Oakland betoogden enkele honderden personen voor de vierde achtereenvolgende dag voor het recruteringsbureau van de Amerikaanse strijdkrachten. In Philadelphia hielden pacifisten voor het gebouw van het federale Hof van Justitie een begrafenisplechtigheid, waarbij een Amerikaanse vlag in een doodkist onder de grond werd gestopt.

In New York werden dertig studenten gearresteerd, die protesteerden tegen de werving van studenten voor de marine. De betogers waren in de hal van het universiteitsgebouw op de grond gaan zitten.

De gehele week zijn op vele plaatsen in de VS ook demonstraties gehouden, waarbij duizenden jongemannen hun oproepkaart voor de militaire dienst plechtig verbrandden.

Verliescijfers

Het nieuws uit Vietnam is niet van dien aard dat de gemoederen van de betogers erdoor worden gekalmeerd. Gisteren maakte het Amerikaanse hoofdkwartier in Saigon bekend, dat tot nu toe 13.907 Amerikaanse militairen in Vietnam zijn gesneuveld. Het aantal gewonden bedraagt 38.502, terwijl 784 Amerikanen worden vermist. In totaal zijn boven Noord-Vietnam 714 Amerikaanse vliegtuigen verloren gegaan. Alleen al in de afgelopen week (van donderdag tot donderdag) sneuvelden 171 Amerikanen.

De enorme B-52 Stratoforten voerden gisteren weer een groot bombardement uit op de stellingen van naar schatting 30.000 Noordvietnamese militairen in of nabij de „neutrale” zone tussen Noord- en Zuid-Vietnam. Deze Noordvietnamese legereenheden vormen een grote bedreiging voor de Amerikaanse mariniers, die zich bij Con Thien hebben ingegraven.

De Amerikanen zeggen dat de massale aanval op Con Thien, die de Noordvietnamezen hadden georganiseerd, in feite al is mislukt. Con Thien had een „Amerikaans Dien Bien Phoe” moeten worden, zo meent men in Saigon, maar dat plan van Hanoi is mislukt door de enorme inzet van Stratoforten en ander zwaar oorlogsmateriaal.

Bombardementen 20086, 120 op scheepswerven in Noord-Vietnam

Vliegtuigen van de Amerikaans marine hebben twee scheepswerven op minder dan 3 km van het centrum van Haiphong gebombardeerd, aldus een Amerikaanse woordvoerder in Saigon.

Het was de eerste maal dat de werf waren aangevallen. Op een werf op 2,5 km van het centrum werden voltreffers geplaatst in droogdokken en omliggende gebouwen. Door de bewolking kon de aangerichte schade op de tweede werf — 2 km van het stads centrum — niet worden opgenomen, aldus de woordvoerder. (Reuter)

Voorzorgen in Washington tegen protestbetogingen

NRC zoekt: Parachutisten gestuurd

Het Amerikaanse leger houdt 1000 man valschermtroepen paraat om te helpen bij de bescherming van het ministerie van defensie wanneer het komend week-einde massale anti-Vietnam betogingen zullen plaatsvinden. Dit is donderdag van betrouwbare bronnen vernomen. De organisatoren verwachten dat tussen de vijftig en honderdduizend mensen aan de betogingen zullen meedoen, waarvan het hoogtepunt een mars naar het Pentagon moet vormen. Deze mars wordt zaterdag gehouden. Een groot deel van het politiekorps is dan op de been en het krijgt versterking van de nationale garde.

De reeks betogingen tegen de oorlog in Vietnam, die maandag in de Verenigde Staten begon, heeft zich donderdag voortgezet in verscheidene Amerikaanse steden, met name in New York, Chicago, Portland, Madison, Philadelphia en Oakland.

In Madison weigerden vijftienhonderd studenten de colleges bij te wonen uit protest tegen de uitsluiting van derden van hen, die ervan werden beschuldigd een protestbetoging te hebben georganiseerd tegen het werven van studenten door Dow Chemical, een fabriek die napalm voor de oorlog in Vietnam vervaardigt.

In Oakland betoogden enkele honderden personen voor de vierde achtereen-

Militaire politie op weg naar Washington waar ze het weekeinde de orde zal moeten handhaven bij de grote betoging die dit weekeinde in de hoofdstad wordt verwacht tegen de Amerikaanse politiek in Vietnam.

volgende dag voor het recruteringsbureau. In Philadelphia hielden pacifisten voor het gebouw van het federale hof van justitie een begrafenisplechtigheid, waaraan een doodkist en een Amerikaanse vlag te pas kwamen.

De regering heeft aan het „nationale mobilisatiecomité ter beëindiging van de oorlog in Vietnam” toestemming gegeven zaterdag en zondag in Washington betogingen te houden. De toestemming geldt voor twee bijeenkomsten bij het Lincoln-monument, een mars naar het Pentagon, een nachtwake en een bijeenkomst voor het ministerie van defensie.

Chaos verwacht

Onze correspondent te Washington meldt het volgende. Ruim tienduizend man politie en militairen, onder wie vijftienduizend speciaal daartoe naar Washington gevlogen parachutisten, bewaken dit weekeinde het Lincolnmonument, de bruggen over de Potomac en het Pentagon, in afwachting van de vijftig à honderdduizend demonstranten uit het gehele land, die zullen betogen tegen de oorlog in Vietnam. Zelfs de belangrijkste toeristische attractie, het Witte Huis, zal drie dagen gesloten en scherp bewaakt blijven. Dit alles vooral omdat de organisatoren onderling ruzie hebben over de wijze van demonstreren en men dus vreest dat gemaakte afspraken niet nagekomen zullen worden en men incidenten niet zal kunnen voorkomen.

De demonstraties vormen het eind van een protestweek die werd uitgeroepen door wat zich oorspronkelijk de „voorjaarsmobilisatie tegen de oorlog in Vietnam” noemde en enige maanden geleden het grote protest in New York organiseerde. Door onderlinge geschillen hoorde men in de zomer niets van deze vredesbeweging, maar nu was tenminste overeenstemming bereikt over een gezamenlijke actie voor het Pentagon.

Na wekenlange onderhandelingen werd vergunning gegeven aan de marscoördinator Dellinger, die zichzelf „communist van het niet-moscovitische type” noemt. Behalve radicale (van het „Berkeley-type”) en progressieve studenten, onbekende aantallen „hippies”, oude trotskisten en andere linkse splintergroepen, verwacht men vele duizenden uit de „burgerlijke” vredesbewe-

ging, zoals die van dr. Spock (oorspronkelijk tegen de atoombom), vrouwenbonden en ex-burgerrechtstrijders van Martin Luther King. Daar een deel staat op de bezetting en ontwrichting van het Pentagon, waar overigens zaterdag weinig te doen is, terwijl vele anderen een geweldloze actie wensen, verwacht men een chaos.

Hand in hand

De autoriteiten hebben er al op gewezen dat de vergunning ingetrokken wordt indien de protesterenden meer dan het hen toegewezen parkeerterrein op honderd meter van het Pentagon, bezetten. Dit zou ook het geval zijn wanneer de „hippies” hun plan uitvoeren om hand in hand te dansen rond het grootste gebouw ter wereld teneinde er de „boze geesten uit te bannen”. Sommige vredesgroepen onder religieuze leiding hebben zich al teruggetrokken omdat zij de beweging te links of te politiek achten.

Daar juist dezer dagen in Vietnam door het Bevrijdingsfront een comité is opgericht dat contact zoekt met protestgroepen in de V.S. en de commandant van de Vietcong liet weten dat hun actie bemoedigend was voor de Vietcong, geniet dit soort protesten onder het publiek hier — al heeft het genoeg van de oorlog — weinig sympathie.

Zelfs de critici van het Vietnambeleid hier vrezen dat dergelijke betogingen averechts werken en zij vinden dat er in de kranten en in het parlement genoeg doeltreffends is gezegd.

Tijdens de afgelopen „week van protest” lieten alleen studenten van zich horen. Tweeduizend van de meer dan veertigduizend uit Berkeley belegerden een recruteringscentrum in het nabijgelegen Oakland, geholpen door jongeren uit San Francisco. Daarbij kwam het de eerste dag tot incidenten met vijftig gewonden en honderd arrestaties. Ook de bekende „folksinger” Joan Baez werd vastgehouden. Studenten uit Wisconsin en Brooklyn hielden sit-ins op het universiteitsterrein en werden soms hardhandig verwijderd. Het onschadelijke, doch tijdelijk verlamme chemische middel „mace” dat met een soort waterpistool door de politie wordt verspreid, verrichtte daarbij zijn diensten. Verder stuurden in verschillende plaatsen tientallen jongelui hun registratiekaarten in of verscheurden deze. Dit is slechts strafbaar indien zij geen duplicaat aanvragen.

VS kansloos in Vietnam

20. 6. 1970

door
GEN. W. F. K. THOMPSON

DE AMERIKANEN zullen tot overgave gedwongen worden, evenals indertijd de Fransen, als de Noordvietnamezen maar flink doorzetten. De regering in Hanoi zou er bijzonder overstandig aan doen thans een einde te maken aan de oorlog zonder eigen voorwaarden te stellen. Hoezeer de economie van Noord-Vietnam ook te lijden zou hebben van de gevolgen van de Amerikaanse bombardementen en hoe hoog de verliezen van de Noordvietnamese troepen ook zouden zijn, het nog dagelijks toenemende aantal tegenstanders van het Amerikaanse optreden in Vietnam moet voor Hanoi een grote morele steun betekenen.

Er is niets gebeurd, dat het vertrouwen van Hanoi in de eindoverwinning zou kunnen schokken of het zou hebben kunnen afbrengen van zijn streven heel Vietnam onder de heerschappij van Hanoi te verenigen en vervolgens heel Indo-China onder communistisch bewind te brengen.

De overwinning in Dien Bien Phou was een slag voor de Franse natie, niet voor het leger, waarvan maar een klein deel bij de strijd betrokken was. Veel minder realistisch nog zou het zijn te menen, dat Noord-Vietnam de Amerikanen militair zou kunnen verslaan, maar sinds het ogenblik, ruim twee jaar geleden, dat zij rechtstreeks in de strijd tussenbeide kwamen, is het doel van Hanoi er op gericht geweest met beperkte, maar dramatische daden, zoals de volledige vernietiging van een Amerikaans bataljon, de

Amerikaanse vastberadenheid de oorlog voort te zetten te ondermijnen. Hoewel Hanoi hierin niet geslaagd is, toont het nieuws uit Amerika duidelijk aan, dat er aan de vastberadenheid daar iets begint te haperen. En Noord-Vietnams vastbeslotenheid om de vrede alleen maar op eigen voorwaarden te aanvaarden kan er alleen maar door versterkt worden.

Als ik de zaken nu van de andere partij uit bekijk, zie ik geen reden mijn standpunt te wijzigen, dat ik formuleerde toen ik bijna een jaar geleden Zuid-Vietnam verliet. Dit standpunt is, dat de Amerikanen militair niet verslagen kunnen worden, maar dat alleen de Zuidvietnamezen de oorlog kunnen winnen.

VELE HANDICAPS plagen de Amerikanen bij hun oorlogvoering in Vietnam. Het leger van een land weerspiegelt de maatschappij, waaruit het afkomstig is. De troepen van de Verenigde Staten, afkomstig uit een natie, die op technologisch gebied en op dat van de massaproductie een leidende positie inneemt, zijn uit hun aard niet het meest geschikt voor de oorlogvoering volgens Vietnamees model. Dit is echter geen punt, waarover ik lang wil uitweiden. Ik wil liever de aandacht vestigen op de grotere handicap, die wordt gevormd door het voeren van een dergelijke strijd in een open maatschappij, die haar normale politiek blijft voeren.

Nog nooit tevoren heeft een in oorlog verkerend land via pers, radio en televisie zozeer propaganda tegen zichzelf gevoerd, zoals dit met de Amerikanen het geval is. Vrijwel alle anti-Amerikaanse propaganda komt van waarnemers in het zuiden, ten dele onbewust. De opeenstapeling van berichten over talrijke oorlogsincidenten heeft de indruk gewekt, dat er in Zuid-Vietnam overal grote verwoestingen zijn aangericht en dat er vele burgers werden vermoord.

Dit is, zoals in alle oorlogen, een verschrikkelijke zaak, maar de waarheid, zoals ik die zelf aanschouwd heb, is anders. De Amerikanen leggen hun strijdkrachten regels en beperkingen op om het aantal slachtoffers onder de burgerbevolking zo laag mogelijk te houden, waarbij ze soms grote risico's lopen. Dat aantal slachtoffers kan, als men met de aard van de oorlog rekening houdt, niet hoog genoemd worden. Vooral het aantal slachtoffers van de napalm is sterk overdreven. Meer dan de helft van de slachtoffers onder de burgerij in Vietnam valt door de activiteiten van de Vietcong, voor het merendeel weloverwogen politieke daden.

Even ongelukkig moeten de tot voor kort merkbare tendenzen in de Amerikaanse pers genoemd worden om de Zuidvietnamese strijdkrachten te bekladden. Er is zeker veel aan te merken geweest op het gedrag van bepaalde eenheden en formaties, maar degenen, die goed gevochten hebben, hebben te weinig waardering onderhouden.

Tenslotte is er dan nog het niet minder grote gevaar, dat de aanwezigheid van Amerikanen in Vietnam tot inzet wordt bij de presidentsverkiezingen in Amerika.

DE ALTERNATIEVEN voor de huidige strategie van de middenweg kunnen ofwel een algemene oorlog of een Amerikaanse nederlaag inleiden. Beide zouden internationaal rampzalige gevolgen kunnen hebben. Als president Johnson weigert van zijn gematigde politiek af te stappen en desondanks toch als president herkozen wordt, dan zou Hanoi tot de overtuiging kunnen komen, dat de Verenigde Staten van plan zijn door te zetten. Dit moet ofwel leiden tot vruchtbare onderhandelingen of tot een verbetering ten goede in de aard van de oorlog, maar er kunnen geen onderhandelingen worden verwacht, die de moeite lonen, zolang Hanoi moed kan putten uit een kenmerkende ineenstorting van het Amerikaanse thuisfront.

Brigade-Generaal W. F. K. Thompson is militair medewerker van het Britse dagblad The Daily Telegraph.

Rusk valt uit tegen critici van Vietnampolitiek

Bout 67 NRG

Proefterrein voor Azië's weerstand tegen China

Van onze correspondent

WASHINGTON, 13 okt. — Wie boos wordt toont zwakte. Dat was de reactie hier, nadat minister Rusk op een, bij zijn anders zo onbewogen manier van doen, bepaald driftige toon de kritiek op het beleid inzake de kwestie-Vietnam trachtte te ontzenuwen die sinds weken oplaat in de Senaat. Waar het Washington formeel om gaat, beschreef hij in de inleiding tot een op verzoek van Johnson gehouden persconferentie. „Zij die aan de geloofwaardigheid doen twijfelen van Amerikaanse beloftes, brengen deze natie in doodsgevaar. Als de vijanden denken dat deze beloftes bluf zijn of opgegeven worden als het moeilijk wordt zou het resultaat een catastrofe zijn voor de mensheid.”

Doch pas op de vraag van onze collega van de kritische New York Times — waarmee Rusk de betrekkingen verbrak — waarom Vietnam de Amerikaanse veiligheid aangaat, kwam de minister met zijn jongste en diepste argument: het is een proefterrein voor Azië's weerstand tegen de door Peking beloofde vrijheidsoorlogen, een test dus tegen een miljard Chinezen met atoomwapens. Het betreft de veiligheid van het gehele gebied om de Stille Oceaan. „We moeten niet vergeten”, aldus Rusk, dat men in de Tweede Wereldoorlog vanuit de Pacific op ons toesloeg...”

Dat laatste was de centrale stelling waaruit alle negatieve antwoorden op de suggesties der Verenigde Naties, de kranten en in de Senaat waren gevolgd. Een op zichzelf logisch betoog dat voortvloeit uit een kerngedachte die aan die van wijlen Dulles aangaande Rusland herinnert: een agressief China dat heel Azië bedreigt en waartegen Amerika een muur van stabiele regimes moet bouwen totdat het gebied zichzelf kan beveiligen.

Als antwoord op het debat in de Senaat leek het op wat men hier „overreageren” noemt. Meer een reactie op de indruk die de krantenkoppen over dit debat bij het publiek maken dan op de betekenis van hetgeen werkelijk is gezegd.

Ten eerste was het debat vooral een aanval van de Republikeinen die de partijbonzen een kandidaat-„vredespresident” willen opdringen. Dat ook de Republikeinen uiteenvallen, zoals de Democraten, kan voor Johnson alleen een voordeel zijn. Net als het feit dat het debat nu al wordt gehouden in plaats van het volgend jaar.

Ten tweede hebben wel enkele Republikeinse Senatoren in zeer kritische redevoeringen een einde aan de bombardementen gevraagd en

vaardigden aan, maar als puntje bij ten zich daarbij ook gisteren 22 Afgepaaltje komt zeggen de meesten steeds dat dit natuurlijk „onze jongens” niet in gevaar mag brengen. De militairen weten wel een antwoord op dat voorbehoud.

Ten derde kwam een Republikein als Percy, die op alle punten de regeringspolitiek veroordeelde, tenslotte slechts met een tamme resolutie, waarin meer hulp voor de Aziatische geallieerden wordt geëist. En zelfs dat trok hij daarna snel weer in.

Hardere oorlog

Sommigen bleken slechts voor een bomstop of een eenzijdig bestand om, als het antwoord van Hanoi uitblijft, een hardere oorlog te doen voeren. Daarbij komt nog dat de Republikeinse leiders als Dirksen en Scott en zelfs de Democratische voorzitter van het Huis van afgevaardigden, McCormack, fel patriotische redevoeringen hielden waarin zij de critici van Johnson van verraad beschuldigden. Voor wie de laatste weken precies luisterde dus een Senaatsvertoning waaruit wel de wil bleek om Johnsons politiek volledig af te kammen, maar geen moed tot echte alternatieven. Deze uitval van Rusk leek het niet waard.

Doch misschien was het Rusk alleen te doen om indruk te maken bij het volk en Hanoi. Fulbright die steeds roept dat Vietnam van „great society” een „sick society” maakt kreeg dan ook nul op het rekest voor openbare verhooren als in 1966.

Natuurlijk is bij het publieke debat de eis voor het stopzetten van de bombardementen door bijna twintig ministers in de V.N. en door alle critici het belangrijkste. „Laten we niet kinderlijk zijn”, vond Rusk. „Hanoi weigert te zeggen wat er gebeurt. We kunnen hun toch geen garantie geven dat zij de volgende vijftig jaar vrij zijn ongestraft het Zuiden te veroveren?”

Dat de regering de voorstanders van het stopzetten der bombardementen naïef of huichelachtig vindt, bleek ook aan de betekenis die hij hechtte aan het „neen” van Hanoi op het vredesvoorstel van Johnson. Dat „neen”, zo ongeveer Rusk, betekent dat Hanoi alleen wil onderhandelen wanneer het intussen de oorlog kan voortzetten. Met andere woorden: meer Amerikanen kan doden.

Maar het argument dat de bombardementen nodig zijn om Amerikaanse levens te sparen, maakt hier geen

indruk. Eerder waren zij achtereen volgens nodig als wraakoefening, om onderhandelingen af te dwingen, om de infiltratie te stoppen, en om het vijandelijk moreel te breken. Wanneer meer gebombardeerd wordt in het Noorden, zo tonen de cijfers, vallen meer Amerikanen in het Zuiden. Ook bleek juist deze week dat McNamara al dit voorjaar het bombardeeren tot de infiltratieroutes wilde beperken en niet meende dat zij Amerikaanse levens bespaarden...

Verliespunt

Dit debat mag hypocriet lijken omdat uit alle verklaringen van Hanoi blijkt dat het de Vietcong toch in ieder geval laat doorvechten, propagandistisch is de Amerikaanse weigering een verliespunt. Maar de meeste kritiek was hier gisteravond te horen op Rusks stelling over de Chinese dreiging. Omdat tachtig procent van de hulp aan Hanoi uit Rusland komt. Omdat velen in die stelling een erfenis zien van het achtervolgingscomplex van Dulles. Omdat aanvaarding van deze stelling een eindeloze verdediging van Azië door Amerika veronderstelt. Omdat Rusk eigenlijk hiermee een nieuwe ronde opent in het debat in plaats van het te sluiten.

Maar ook de critici gaat niet vrijuit. Zij hebben de regering nu in een positie gedrongen waarin Washington geen verzoenend gebaar kan maken zonder gezichtsverlies. En zelfs wanneer zo'n gebaar zou komen zou Hanoi onder deze omstandigheden geen enkele reden hebben erop in te gaan voor 1969.

Zuiveringsacties in de buurt van Saigon

Amerikaanse, Zuidvietnamese en Zuidkoreaanse militairen voeren een intensieve zuiveringsoperatie uit in een gebied met een straal van vijftien kilometer rondom Saigon.

Volgens een Zuidvietnamese woordvoerder vreest men, dat de Vietcong in de komende weken met raketten en mortieren een grote aanval op de stad zal uitvoeren. Een dergelijke actie zou kunnen worden verwacht op zaterdag a.s. als premier Eisakoe Sato van Japan aankomt of de dag daarop, wanneer de verkiezingen voor het Huis van afgevaardigden worden gehouden. Andere „kritieke” dagen zouden de installatie van generaal Thieu als president op 30 oktober en de nationale feestdag op 1 november zijn.

De Verenigde Staten hebben tot 10 oktober in Zuidoost-Azië in en tengevolge van de strijd in Zuid-Vietnam 2755 vliegtuigen en helikopters verloren.

M/R / 19/10/68

„Samenwerking in ruimtevaart bemoeilijkt door Vietnam”

NRC 10 okt 67
Debat in de V.N.

De Amerikaanse „agressie” in Vietnam is een grote hinderpaal voor de kansen op samenwerking bij de ruimtevaart door de Sowjetunie en de V.S., heeft de Russische afgevaardigde Fedorenko dinsdag in de politieke commissie van de Algemene Vergadering van de V.N. gezegd. De kernbewapeningswedloop „die zeker niet door ons is begonnen, is voor deze samenwerking evenmin bevorderlijk”.

De internationale spanningen, die door de Amerikaanse agressie in Vietnam en andere delen in de wereld zijn ontstaan, het grote wantrouwen dat door deze factoren tussen de landen is gegroeid, vormen grote beperkingen voor de praktische mogelijkheden van Russisch-Amerikaanse samenwerking”, zei hij.

Het Amerikaanse Congreslid L. H. Fountain verwierp de Russische beschuldiging dat de V.S. in Vietnam agressie plegen. Wanneer Fedorenko dit onderwerp wil aansnijden „moet hij dat in het daarvoor bestemde forum doen, daar zullen wij hem antwoorden”, zei hij.

Fedorenko heette Frankrijk als ruimtevaartmogendheid welkom en zei dat de Sowjetunie geheel tevreden is met de uitvoering van de Frans-Russische overeenkomst inzake samenwerking op ruimtevaartgebied en uitwisseling van deskundigen. „Hopelijk worden wij het snel eens over internationale maatregelen voor het redden van ruimtevaarders in nood en over de aansprakelijk-

heid voor schade die bij ruimtevaartongelukken wordt veroorzaakt”, zei hij.

Ondanks de onenigheid bij het begin van het debat verklaarden de Amerikaanse en Russische afgevaardigden verheugd te zijn over wat al bereikt is bij het beheersen van de ruimtevaartactiviteiten, zoals het verdrag dat door 38 landen is ondertekend en dat vorige week van kracht werd. Dit verdrag verbiedt het brengen van atoomwapens in de ruimte en het gebruik van de maan en andere hemellichamen voor militaire doeleinden.

Amerika zou 'n inval in N.-Vietnam overwegen

17 okt '67

WASHINGTON — De Amerikaanse strategen bestuderen op het ogenblik de mogelijkheid van een landing van Amerikaanse troepen in het zuiden van Noord-Vietnam om de Noordvietnamese troepenconcentraties in de sector van de gedemilitariseerde zone in de tang te nemen. Dit meldt de correspondent in Washington van het Franse persbureau AFP. Hij zegt dit uit bevoegde kringen te hebben vernomen.

Het plan is reeds verscheidene malen aan diepgaande studie onderworpen maar de staatschefs hebben het nog niet ter goedkeuring aan president Johnson voorgelegd.

Militair-tactisch gezien is het plan verdedigbaar, maar op internationaal politiek niveau kan het tot hoogst gevaarlijke complicaties leiden. Zo zou premier Kosigin tijdens de conferentie in Glassboro dit jaar president Johnson hebben gewaarschuwd dat een dergelijke grote stap een even krachtig antwoord van de Sowjet-Unie tot gevolg zou hebben.

Naar het oordeel van de Amerikaanse strategen zou een eventuele aanval in Noord-Vietnam een beperkte omvang en tijdsduur moeten hebben. Het zou geen daadwerke-

lijke veroveringsinvasie moeten zijn maar een operatie waarbij de strijdkrachten na hun landing in de richting van de gedemilitariseerde zone moeten oprukken om op hun weg terug naar Zuid-Vietnam de Noordvietnamese artillerie tot zwijgen te brengen, die de bases Con Thien en Gio Linh voortdurend bestookt.

Een woordvoerder van het Amerikaanse State Department zei gisteren dat opvoering van de oorlogsspanning door de vijf bondgenoten van Amerika in Vietnam (Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Korea, de Filipijnen en Thailand) ongetwijfeld ter sprake zal komen op een topconferentie over Vietnam die in beginsel vóór het einde van het jaar zal worden gehouden.

Indiase verklaring trekt aandacht

Intussen heeft de Indiase minister van defensie, Swaran Singh, gisteren in de Assemblée der Verenigde Naties te New York verklaard dat onvoorwaardelijke stopzetting der Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam zal leiden tot een beëindiging van de oorlog en tot een vredesconferentie in 'Geneefse stijl'. Singh zei dat zijn regering contact op hoog niveau hierover heeft gehad met alle bij de strijd betrokken partijen.

Diplomaten bij de VN hechten veel waarde aan de Indiase verklaring omdat India lid is van de internationale controlecommissie voor Vietnam, inderdaad goede contacten heeft met alle bij de strijd betrokken partijen en omdat deze opmerking lijnrecht ingaat tegen de dikwijls herhaalde Amerikaanse bewering dat niemand die op beëindiging der bombardementen aandringt kan garanderen dat Hanoi een positief antwoord daarop zal geven.

„Wij zijn er volledig van overtuigd,” zei Singh, „dat stopzetting van de bombardementen zonder voorwaarden zal leiden tot stopzetting van alle vijandelijke activiteiten in geheel Vietnam en tot een bijeenkomst à la Genève (de conferentie over Indochina) waarop alle partijen, ook 't Nationale Bevrijdingsfront (Vjetcong) moeten worden uitgenodigd.

In Amerikaanse regeringskringen stond men gisteravond in hoge mate sceptisch tegenover de Indiase verklaring.

Geruchten over kleine Amerikaanse invasie in Noord-Vietnam

Senatoren wijzen op gevaren

De Amerikaanse strategen bestuderen op het ogenblik de mogelijkheid van een landing van Amerikaanse troepen in het zuiden van Noord-Vietnam om de Noordvietnamese troepenconcentraties in de sector van de gedemilitariseerde zone in een tang te nemen, zo schrijft de correspondent in Washington van het Franse persbureau A.F.P. van bevoegde kringen te hebben vernomen.

Volgens de correspondent is het plan reeds verscheidene malen aan diepgaande studie onderworpen maar hebben de stafchefs het nog niet ter goedkeuring aan president Johnson voorgelegd.

Uit militair-tactische overwegingen is het plan verdedigbaar, maar op internationaal politiek terrein zou het tot roegst gevaarlijke complicaties kunnen leiden. Zo zou de Russische premier, Kosigin, volgens de correspondent van A.F.P. tijdens de conferentie in Glassboro dit jaar president Johnson hebben gewaarschuwd dat een dergelijke grote stap een even krachtig antwoord van de Sowjetunie tot gevolg zou hebben.

Naar het oordeel van de Amerikaanse strategen zou een eventuele aanval in Noord-Vietnam een beperkte omvang en tijdsduur moeten hebben. Het zou geen daadwerkelijke veroveringsinvasie moeten zijn maar een operatie waarbij de strijdkrachten na hun landing in de richting van de gedemilitariseerde zone moeten oprukken om op hun weg naar Zuid-Vietnam de Noordvietnamese artillerie tot zwijgen te brengen, die de bases Con Thien en Gio Linh voortdurend bestookt.

Twee invloedrijke senatoren, de Republikein Thruston Morton en de democraat Vance Hartke, hebben inmiddels deze week gewezen op de gevaren die een landing ten noorden van de zeventiende breedtegraad met zich zou brengen. Anderen hebben zich in dezelfde zin uitgelaten. Volgens senator Hartke zou Henry Cabot Lodge, de voormalige Amerikaanse ambassadeur in Vietnam, zelfs vorige week tijdens een vertrouwelijk debat te Pittsburgh, een inval in Noord-Vietnam hebben voorspeld, maar Lodge ontkende dit.

Hartke blijft echter bij zijn mening en zegt dat er sprake is van een proefballoon. Hij wijst in dit verband op de verklaring van generaal Lewis Walt, voormalig bevelhebber van de mariniers in Vietnam, die zich er onlangs over beklagde dat de officiële tegenspraken over de mogelijkheid van

een inval in Noord-Vietnam de Noordvietnamezen in de kaart zou spelen, die hierdoor aangemoedigd hun acties in de bufferzone verhevigen.

Goldwater

De Republikeinse senator Barry Goldwater verklaarde zich vrijdag voor het bombardement van de haven van Haiphong met een waarschuwing vooraf.

In een onderhoud met een krant zei de senator: „de Verenigde Staten zouden een waarschuwing moeten geven en zouden vervolgens de haven Haiphong op grote schaal moeten bombarderen om de stroom van wapens naar Noord-Vietnam te stoppen”. De waarschuwing zou, volgens Goldwater, in de haven liggende schepen in de gelegenheid stellen tijdig naar open zee te vertrekken, zou nauwelijks meer risico voor de vliegers betekenen en het risico van een confrontatie met de Sowjetunie (er liggen steeds veel Russische schepen in de haven) verkleinen.

Een woordvoerder van het State Department zei vrijdag dat opvoering van de oorlogsinspanning door de vijf bondgenoten van Amerika in Vietnam (Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Korea, de Filippijnen en Thailand) „ongetwijfeld ter sprake zal komen op de topconferentie over Vietnam die — in beginsel — voor het einde van het jaar zal worden gehouden. Hij zei dit naar aanleiding van een resolutie die donderdag door 24 senatoren was ingediend en waarin president Johnson wordt verzocht bij de bondgenoten aan te dringen op opvoering van de oorlogsinspanning.

Een datum en een plaats voor de topconferentie zijn nog niet bepaald (A.F.P.)

170167 N.R.C

Talrijke betogingen in V.S. tegen oorlog in Vietnam

Oproepkaarten ingeleverd of vernietigd

In tal van Amerikaanse steden zijn maandag grootscheepse betogingen tegen de oorlog in Vietnam gehouden, waarbij militaire oproepkaarten in het openbaar werden verbrand of werden verzameld om aan de autoriteiten te worden teruggestuurd. De demonstraties vormden een onderdeel van een campagne van een week, georganiseerd door de nationale protestbeweging „resistance”, die zal culmineren in een massabijeenkomst te Washington op zaterdag en een poging, het ministerie van defensie te bezetten voor een „sit-in”.

Een van de grootste betogingen werd maandag gehouden in Oakland bij San Francisco, waar honderden jongelui zich voor een inlijvingsbureau verzamelden om hun oproepkaarten terug te geven onder aanmoediging van vele sympathisanten en „hippies”. Zij werden verspreid maar hergroepeerden zich voor een protestbijeenkomst op het terrein van de universiteit van Californië. Een verbod van de autoriteiten tot deze bijeenkomst leidde tot nieuwe wanordelijkheden, waarbij 125 personen werden gearresteerd, onder wie de protestzangeres Joan Baez. Slechts enkelen hebben de voor hun vrijlating vastgestelde borgsom van 660 dollar kunnen betalen.

In San Francisco zelf trokken circa duizend betogers naar het federale overheidsgebouw in het centrum van de stad, waar ongeveer 150 oproepkaarten in een mand werden gegooid.

Ruim duizend manifestanten probeerden in New York hun oproepkaarten bij het gerechtshuis af te geven, maar zagen zich de weg versperd door de politie. De betogers stuurden daarop de kaarten over de post naar Washington. De politie verrichtte twee arrestaties nadat de jongelui het verkeer in Wall Street hadden gehinderd.

In Boston trokken ongeveer vijftig mensen naar een kerk, waar 37 mannen hun oproepkaarten verbrandden en 214 anderen de kerk van geestelijken overhandigden die ze vrijdag naar Washington zullen brengen om ze aan de minister van justitie te overhandigen.

Op vernietiging of weigering een oproepkaart voor militaire dienst in ontvangst te nemen staat een maximum straf van vijf jaar cel en 10.000 dollar boete. Het Amerikaanse hooggerechts-hof heeft besloten het bewuste wets-artikel opnieuw te bezien.

Bombardement

Voor het eerst sinds december vorig jaar hebben Amerikaanse B-52's zondag een bombardement diep in Noord-Vietnam uitgevoerd, nl. op de belangrijke Moe-Glo-pas die ca. honderd km ten noorden van de zeventiende breedtegraad ligt en toegang geeft tot Laos en de voornaamste infiltratiewegen naar Zuid-Vietnam. Voor de aanvallen op deze pas werden geen bommenwerpers van dit type gebruikt sinds de Noordvietnamezen in het gebied een batterij Samraketten hadden opgesteld.

De terugkeer van deze grote vliegtuigen, die tot dusver als ideale schietschijven voor de Samraketten werden beschouwd, schijnt te bevestigen dat de Amerikanen een elektronisch systeem hebben ontwikkeld dat de toestellen vrijwel onkwetsbaar maakt. De B-52's beschikken nu vermoedelijk over storingsapparaten die

het radarmechanisme misleiden dat de Sams naar hun doel moet brengen.

De Amerikaanse luchtactiviteit boven Noord-Vietnam was zondag overigens betrekkelijk gering. In de gebieden van Haiphong en Hanol is geen enkel bombardement uitgevoerd, hoewel is vastgesteld dat alle belangrijke bruggen bij de hoofdstad zijn hersteld. De bevelhebber van de Amerikaanse Zevende vloot, vice-admiraal John Hyland, zei maandag op een persconferentie in Saigon, dat Haiphong door de bombardementen haast een eiland is geworden, waar de militaire voorraden zich door de verbreking van de afvoerlijnen opstapelen.

In Zuid-Vietnam is ongeveer 60 km ten zuiden van Danang de commandopost van een Amerikaans parachutistenbataljon door de Vietcong met mortieren bestookt en vervolgens bestormd. Zes parachutisten en zes guerrillastrijders sneuvelden, 21 parachutisten werden gewond.

Nieuw wapen

Een Amerikaanse woordvoerder in Saigon heeft verklaard dat de Amerikaanse luchtmacht bij aanvalsvluchten boven Noord-Vietnam regelmatig gebruik maakt van een nieuw geleid wapen, dat uit de lucht wordt gelanceerd tegen gronddoelen: de Walleye.

De Walleye wordt geleid door een televisieoog, dat op het doel blijft gericht. De Noordvietnamese autoriteiten hebben reeds een gedetailleerde beschrijving van het wapen gegeven. Waarnemers in Saigon geloven dat de Walleye onder andere gebruikt is bij aanvallen op waterkrachtcentrales en bruggen in afgelegen gebieden in Noord-Vietnam.

Versterking

Australië en Nieuw-Zeeland hebben vandaag aangekondigd dat zij hun troepensterkte in Vietnam zullen opvoeren. De Australische premier, Harold Holt, verklaarde in het parlement te Canberra dat de huidige Australische strijdmacht van 6.300 man in november of december zal worden aangevuld met 1.700 man.

Naar mededeling van de Nieuwzeelandse regeringsleider Keith Holyoake zal tegelijkertijd het Nieuwzeelandse Vietnam-contingent, bestaande uit 376 man, worden versterkt met een compagnie van 150 man. Op het ogenblik vertoeven ongeveer 450.000 Amerikaanse militairen in Vietnam en binnenkort zullen nog 45.000 volgen.

Pleidooi Sorensen

Theodore Sorensen, voormalig raadgever van de presidenten Kennedy en Johnson, bepleit in het gisteren versche-

nen nummer van het weekblad Saturday Review vermindering van de Amerikaanse oorlogsinspanning in Vietnam, te beginnen met een onmiddellijk en onvoorwaardelijk staken van de bombardementen op Noord-Vietnam.

Volgens Sorensen kan de voor de deur staande Kersttijd een uitstekende gelegenheid bieden voor het afkondigen van een bestand, dat verlengd zou kunnen worden door het aanbieden van onderhandelingen. Sorensen is van mening dat een politiek van „desescalatie”, waarbij de Amerikanen zich beperken tot het verstevigen van hun positie in de dichtstbevolkte delen van Zuid-Vietnam, zonder gezichtsverlies tot minder verliezen aan mensenlevens geld en land kan leiden. Tevens krijger de Amerikanen dan de kans het verloop van bepaalde ontwikkelingen in het vijandelijk kamp, zoals onderlinge geschillen tussen de communisten, af te wachten die onderhandelingen mogelijk kunnen maken, aldus Sorensen.

Wortel N.R.C

„Houding van Vietcong en Hanoi wordt harder”

Indrukken van Amerikaanse journalisten

Twee Amerikaanse journalisten, Harrison Salisbury — waarnemend hoofdredacteur van The New York Times — en David Schoenbrun — van het ABC televisienet — hebben zaterdag voor de televisie hun indrukken gegeven over hun verblijf in de Noordvietnamese hoofdstad.

Salisbury — die een klein jaar geleden in Hanoi was — zei te geloven dat de Noordvietnamezen in de eerste plaats denken dat de Verenigde Staten

geen vrede willen en dat in die overtuiging nog weinig veranderd is sedert zijn reis. Schoenbrun deelt de mening van Salisbury maar voegde eraan toe dat de houding van Hanoi „nog veel harder is geworden omdat Noordvietnam de laatste acht maanden harder is getroffen. Des te vaker wij verklaren dat de bombardementen tot doel hebben hen tot onderhandelingen te bewegen des te onwaarschijnlijker wordt het dat de Noordvietnamezen onze oproepen tot onderhandelingen zullen beantwoorden”.

Salisbury uitte de mening dat het Zuidvietnamese bevrijdingsfront (Vietcong) eerder bereid is tot besprekingen met de Ver. Staten dan Hanoi. Schoenbrun was het hiermee eens, maar voegde eraan toe dat de Vietcong onbuigzaam is voor wat betreft het gestelde doel. Hanoi is er, volgens hem, van overtuigd dat — na de verkiezingen van september in Zuid-Vietnam — Thieu en Ky ruzie zullen krijgen. Hanoi meent dat de politieke situatie zich snel zal ontwikkelen en dat men slechts hoeft af te wachten.

Beiden hebben de indruk dat het Zuidvietnamese bevrijdingsfront onafhankelijk is van Hanoi. Wel is de Vietcong voor nauwe samenwerking, maar zij acht zich reeds min of meer een regering de facto.

Wat betreft de vooruitzichten is Salisbury van oordeel dat de Ver. Staten de grens hebben bereikt van de mogelijkheden om druk op Noord-Vietnam uit te oefenen. Volgens hem is het nu tijd om aan besprekingen — door middel van geheime contacten met het bevrijdingsfront en Hanoi — te gaan denken. Schoenbrun meent dat de kansen op vrede met elke week van nieuwe bombardementen verminderen. De Verenigde Staten zouden moeten terugkeren tot de beginselen van Genève en algemene verkiezingen moeten accepteren, het Bevrijdingsfront moeten erkennen en ermee onderhandelen en elke regering die uit de verkiezingen zou voortkomen, moeten accepteren. Daarna zouden de Amerikanen zich moeten terugtrekken.

Debat in V.N.

Uit het debat in de Algemene Vergadering van de V.N. over de internationale politiek is gebleken dat slechts de vertegenwoordigers van zeven van de 110 landen met geen of weinig reserves de Amerikaanse politiek in Vietnam steunen. Deze zeven landen zijn Australië, Engeland, Nationalistisch China, Nieuw-Zeeland, de Filippijnen, Singapore en Thailand.

Van de 110 redevoeringen, gehouden door de respectieve ministers van buitenlandse zaken of andere leiders, hield 42,7 pct. een pleidooi in voor een staken van de bombardementen op Noord-Vietnam, terwijl in 7,3 pct. aangedrongen werd op voortzetting van deze aanvallen. De helft van de sprekers nam geen uitgesproken standpunt in.

Uit de diverse redevoeringen bleek voorts dat men niet veel voelt voor inschakeling van de volkerenorganisaties.

Demonstraties tegen de dienstplicht in de Ver. Staten

*160
N.R.C. 170*

Ongeveer achthonderd demonstranten tegen de dienstplicht hebben maandag geprobeerd toegang tot het opkomstcentrum van Amerikaanse rekruten in Oakland (Californië) te versperren. Er werden 35 of meer demonstranten gearresteerd; onder hen bevond zich Joan Baez, een van de leiders van de demonstratie.

De langharige zangeres van „protest songs” leidde de groep met handgeklap en gezang, toen de politie ingreep en haar en een aantal anderen in een klaarstaande overvalwagen duwde.

Een stuk of twaalf rekruten die gistermorgen moesten opkomen moesten over de hoofden van de op de grond zittende demonstranten stappen. Andere rekruten konden door een zijleer naar binnen worden geleid.

De demonstratie was een stormachtig voorspel voor de teach-in, die studenten van de universiteit van Californië willen houden tegen de dienstplicht.

Protectionisten in V.S. steken ^{NRG} de kop ^{14.10.167} op

Bezorgdheid van E.E.G. over de Kennedyronde

Van onze correspondent

WASHINGTON, 13 okt. — Zo niet op verzoek, dan toch met grote instemming van de Amerikaanse regering hebben donderdag de zes landen van de E.E.G. in identieke nota's bij de Verenigde Staten hun „grote bezorgdheid” geuit over de golf van protectionistische voorstellen in het Congres, die, indien zij verwezenlijkt worden, „de resultaten van de Kennedyronde in het grootste gevaar” kunnen brengen.

De voorstellen betreffen importquota voor staal, olie, textiel, zuivel, vlees enz. Het State Department heeft gisteren laten weten dat de regering deze Europese bezorgdheid deelt en dat zij — gesteekt door de actie van de E.E.G. — volgende week zal vechten voor de senaatscommissie van financiën waarin de voorstellen zullen worden behandeld.

Het Witte Huis heeft eerder doen zeggen dat de actie der protectionisten de bereikte handelsliberalisatie dreigt te vernietigen. Roth, de Amerikaanse onderhandelaar bij de Kennedyronde, zei dat de „ontzettende” plannen niet alleen dat wat in de Kennedyronde is bereikt, doch de gehele Amerikaanse handelspolitiek dreigen te torpederen. Zij betreffen 3,6 miljard dollar, of een derde van de Amerikaanse import. Wanneer deze eerste grootscheepse actie van de protectionisten sinds vele jaren slaagt, dreigen wij terug te vallen in vooroorlogse handelsoorlogen, aldus Roth.

Het alarm lijkt gerechtvaardigd te zijn aangezien nu de resultaten van de Kennedyronde voor de wereldhandel in jodelijk gevaar verkeren. De belangrijke Democratische senator Hartke en de Republikeinse fractievoorzitter, sena-

tor Dirksen, die beiden in de commissie van financiën zitten, kondigden gisteren aan dat zij maandag een wetsvoorstel zullen indienen voor staalimportquota.

Amendement

Eerder hadden zij een amendement voorgesteld op de sociale verzekeringswet voor verhoogde uitkeringen aan zeventien miljoen gepensioneerden. Volgens het amendement, dat ook door de commissievoorzitter, Long, wordt gesteund en dat dus in de commissie aangenomen kan worden, zouden importbeperkingen gelden voor olie, vlees, textiel, lood, zuivelprodukten, horloges en bont. Men kan dus, wanneer de sociale verzekeringswet, als een kerstboom versierd met dit amendement, in de Senaat komt een bitter gevecht verwachten. De senatoren kunnen dan tonen dat zij, net als hun collega's in het Huis van afgevaardigden die zich tegen president Johnsons belastingverhoging verzetten, de (verkeerd begrepen) belangen der kiezers goed verdedigen.

Hartke achtte staalquota nodig ter bescherming van Amerika's betalingsbalans, van de werkgelegenheid en van de nationale veiligheid omdat importen de industrie zouden verzwakken. Hij heeft de steun der vakverenigingen van staalarbeiders gekregen.

De strijd is het resultaat van een actie der protectionisten hier die praktisch de dag na de Kennedyronde begonnen deze weer af te breken. Het tijdstip lijkt goed gekozen nu de Congresleden op alle manieren en over alle onderwerpen hun oppositie tegen Johnson willen tonen.

Oost-Westhandel

Ook in het Huis van afgevaardigden is een actie begonnen die de handel met Europa in gevaar kan brengen. Daar vroegen 121 leden de handel tussen Oost en West te onderzoeken omdat deze — natuurlijk via derde landen — de „levens van onze jongens in Vietnam” in gevaar zou brengen door versterking van Hanoi.

Het enige positieve punt is dat in een compromis tussen Huis en Senaat handelsbeperkingen voor die landen wier schepen Noord-Vietnam aandoen, weer uit de wet op de buitenlandse hulp werd geschrapt. Wellicht dat op een dergelijke, niet in de gaten lopende manier ook de protectionisten later betuigd kunnen worden.

Rusk waarschuwt Hanoi vastberadenheid V.S. niet te onderschatten

„Vorderingen op weg naar vrede bemoedigend”

De Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Rusk, heeft donderdag een waarschuwing aan het adres van Hanoi gericht zich niet te vergissen met betrekking tot de vastbeslotenheid der Verenigde Staten de strijd in Vietnam voort te zetten. Hij legde er de nadruk op dat een misrekening van de kant van Noord-Vietnam tot een volledige catastrofe zou kunnen leiden.

Rusk, die op een persconferentie sprak, verdedigde het voorstel dat president Johnson veertien dagen geleden deed om alle bombardementen te staken wanneer zulks direct tot vruchtdragende onderhandelingen zou leiden. Hij voegde hier echter aan toe, dat Hanoi steeds heeft verzuimd ook maar de geringste aanwijzing te geven dat het bereid is tot vredesonderhandelingen. Volgens Rusk is in Vietnam de veiligheid der Verenigde Staten in het geding. Hij zei dat er over tien tot twintig jaar een miljard Chinezen zijn die over kernwapens beschikken terwijl onmogelijk te voorspellen valt welke politiek zij dan zullen volgen.

De minister zei voorts dat hij de vorderingen op de weg naar vrede in Zuid-Vietnam bemoedigend vond, maar dat hij onmogelijk een datum kon voorspellen waarop deze tot stand zou kunnen komen. Hij begreep niet waarom Hanoi pas drie of vier weken na het begin van een bombardementspauze zou willen onderhandelen. Waarom niet morgen? Niemand heeft tot nog toe kunnen zeggen wat Hanoi doet als de Verenigde Staten de bombardementen zouden staken, aldus Rusk.

Rusk zei ook nog, dat de Verenigde Staten zeer veel belangstelling hebben

voor een eventueel antwoord van Hanoi op het voorstel van president Thieu om in contact te treden met president Ho Tsjih Minh en om in dit geval de bombardementen voor ten minste acht dagen te staken. Maar, zei hij, wij hebben al tientallen voorstellen gedaan die Hanoi zonder meer van de hand wees.

Zijn opmerking, dat hij de vorderingen op weg naar vrede in Zuid-Vietnam bemoedigend vond, lichte Rusk nader toe. Hij zei, dat de desertie uit de rijen der Vietcong is verdubbeld en dat die aan Zuidvietnamese zijde met vijftig procent is gedaald. Zuid-Vietnam had volgens hem zojuist een „politiek wonder” (de verkiezingen) tot stand gebracht, in weerwil van een harde en wrede oorlog.

De Verenigde Staten zijn voor een nieuwe bijeenkomst van de Geneefse conferentie om over Vietnam, zowel als over Cambodja, Laos en alle andere Zuidoost-Aziatische vraagstukken te praten. Maar, zo zei Rusk, de weigering van de Sowjetunie op een desbetreffend voorstel schijnt door de afwijzende houding van Hanoi en Peking te worden gedictieerd.

Minister Rusk zei voorts, dat zijn land blij zou zijn als de Verenigde Naties zich met het vraagstuk-Vietnam zouden bezighouden. De Sowjetunie Noord-Vietnam en China schijnen tegenstanders te zijn van een actieve rol van de volkerenorganisatie in deze. De Verenigde Staten constateren, dat vele ministers van buitenlandse zaken de spreekgestoelte in de Algemene Vergadering hebben beklommen om een pauze in de bombardementen te eisen. Maar, zo verklaarde Rusk, hierop is mijn antwoord dat niemand ter werke in staat is ons te zeggen wat Hanoi in dit geval zou doen.

„Gesprek mogelijk”

Uit besprekingen met Noord-Vietnam is naar voren gekomen dat onderhandelingen mogelijk zijn, maar alleen als de Amerikanen hun bombardementen op het noorden staken, aldus heeft de Ceylonese afgevaardigde Amerasinghe donderdag in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties verklaard. Hij zei dat zijn regering in contact stond met Noord-Vietnam en dat Amerika zijn bombardementen onvoorwaardelijk moest staken voordat wezenlijke pogingen kunnen worden gedaan om vredesbesprekingen tot stand te brengen.

Ceylon had bij het overleg met de Noordvietnamezen geconstateerd dat dezen de mogelijkheid van afzonderlijke behandeling van de toestand in het noorden en van die in het zuiden erkennen, „hoewel deze twee dingen één vraagstuk vormen”. Hanois weigering om het bewind in Saigon te erkennen en zijn eis dat het Nationale bevrijdingsfront als enige vertegenwoordiger van het Zuidvietnamese volk wordt erkend, „zouden geen onoverkomelijk obstakel hoeven te vormen”, zei Amerasinghe.

Klacht Cambodje

Cambodja heeft een brief gezonden aan de Veiligheidsraad waarin het klaagt over schending van zijn luchtruim door Amerikaanse en Zuidvietnamese vliegtuigen. Twee verkenningsvliegtuigen en een helikopter zouden daarbij omhoog zijn gehaald. De brief protesteert met klem tegen „herhaalde schendingen van het Cambodjaanse luchtruim, gevolgd door barbaarse aanvallen op vreedzame boeren in het grensgebied”. (Reuter - A.F.P.)

Of: praten, of: harder vechten in Vietnam

N2C 13 okt 68

Toen de Amerikanen begonnen met hun bombardementen op Noord-Vietnam, was daarvan de bedoeling aan het noorden te vergelden dat het zich inliet met de oorlog in het zuiden. De bombardementen moesten bewijzen dat Noord-Vietnam niet aan de strijd kon deelnemen en er verder geen last van ondervinden alleen omdat er formeel geen oorlog was verklaard.

Dat aspect is al vrij snel verdwenen. Op het ogenblik worden de bombardementen algemeen gezien als een aspect apart aan de onverkwikkelijke strijd en wel 'n aspect dat het gevaar in zich bergt om van 'n lokale oorlog 'n grote te maken doordat China en/of de Sowjet-Unie er bij betrokken raken. Menige regering die altijd 'de voorkeur gaf aan stilzwijgen over Johnsons Vietnamese politiek, heeft zich intussen — onder presie van publieke opinie en parlement — genoopt gezien in de assemblee der Ver. Naties wat duidelijker te ageren niet tegen de hele oorlog maar wel tegen de bombardementen.

Dat gebeurde zeer voorzichtig, want het is allerm minst zeker dat het staken van de bombardementen de inleiding kan zijn tot een vermindering van de gevaren. Er is ook een goede mogelijkheid dat juist integendeel een pauze in deze luchtoorlog gevolgd wordt door een nog grotere inzet van Amerikaans potentieel. De idee is het krachtigst onder woorden gebracht door senator Stewart Symington, een vroegere democratische minister van defensie en dus iemand die spreekt met een zekere vakkennis en met een groter gezag dan zo maar een burger.

Totale oorlog?

Symington is er voor om een vredesoffensief op grote schaal te beginnen met alle mogelijke middelen om Noord-Vietnam aan de onderhandelingstafel te krijgen, inclusief staking van de bombardementen. En als dat niet helpt, moet er volgens hem op even grote schaal („all-out”) oorlog worden gevoerd tegen Noord-Vietnam. Dat wil dus zeggen inclusief aanvallen over land op deze staat.

Nog meer dan de strijdbare taal van stafchefs als generaal Wheeler is dit een afschrikwekkend beeld. Tenslotte is wel in alle toonaarden bezongen dat een staking van de bombardementen onverwijld zou leiden tot 'n gesprek, maar er is geen schaduw van bewijs voor. De Indiër Singh heeft in de Ver. Naties zoiets beweerd op grond van zijn contacten met Noordvietnamezen, maar ogenblikkelijk werden zijn woorden weer voorzien van tal van voorbehouden door lieden als secretaris-generaal Oe Thans, ook iemand die zijn relaties heeft in Noord-Vietnam.

De bombardementen zijn zeer zeker gevaarlijk doordat ze kansen bieden op ongewenste uitbreiding van de oorlog, maar als een bommenpauze waarop niets volgt ook aanleiding geeft tot intensivering van de strijd, dan vervalt elke reden om de V.S. tot staking van de bombardementen te bewegen. Tenslotte hebben de Chinezen en de Russen in feite niets gedaan tegen de luchtoorlog, maar als Amerikanen en Zuidvietnamezen inderdaad ook over land een invasie beginnen in N.-Vietnam, dan is dit een nieuw aspect in de strijd waarop China haast wel zeker moet reageren.

Voze democratie

Er is overigens weinig reden om aan te nemen dat Noord-Vietnam op dit moment zin heeft om te onderhandelen. Het ziet met voldoening hoe in de VS niet alleen de steeds langer wordende dodenlijst een aversie kweken tegen de Vietnamese oorlog, maar ook allerhande weinig flatterende rapporten over de bondgenoot die men zo nodig moet helpen.

Weliswaar is er dan een schijn van democratie gewekt door de verkiezingen, maar die gingen gepaard met allerlei verhalen over fraude. Weliswaar moet het daarmee nogal meegevallen zijn, anders was een vredesman als Dzu bijvoorbeeld zeker geen tweede geworden, maar daarna kwamen berichten over de arrestatie van deze Dzu op allerlei oudbakken en weinig ter zake doende beschuldigingen. Met als eindindruk dat

het met de democratie bepaald niet zo best gesteld is; dat corruptie nog welig tiert en dat de politiek ook ongeveer vrij spel heeft met tegenstanders van president Thieu.

Dan komen er verhalen over de roetheid in het Zuidvietnamese leger. Newsweek schrijft er deze week zo indringend over dat het in Saigon in beslag is genomen. Alles bij elkaar genoeg om de Amerikanen zich te laten afvragen of het nu nodig is dat zoveel van hun zonen sneuvelen ten behoeve van dit bepaald niet schattige volkje. En als de kans zo goed ligt dat de VS de oorlog staken omdat ze er genoeg van hebben, wat zou Hanoi dan nu onderhandelen? In elk geval kan het afwachten of de uitslag van de Amerikaanse presidentsverkiezingen volgend jaar niet een overwinning te zien geeft van de „duiven” in de V.S.

Die redenering is niet onlogisch, maar aan de andere kant ook wel riskant, indien ideeën als die van Symington worden uitgevoerd. Het is waarschijnlijk daarom dat de Britse minister van buitenlandse zaken, George Brown, op het labourcongres zei dat wie vrede in Vietnam wenst op dit ogenblik 't best pressie kon gaan uitoefenen op Hanoi.

RUSK opent aanval op Johnson's Vietnamcritici

(Van onze correspondent)

WASHINGTON — Wie mocht denken dat de Amerikanen hun inspanningen in Vietnam wel op zullen geven als de binnenlandse kritiek op het beleid van president Johnson nog meer toeneemt, is volkomen op het foute spoor. Dat was de kern van de boodschap die Johnson gisteren door zijn minister van buitenlandse zaken Rusk op een bijna een uur durende persconferentie liet verkondigen.

Hiermee verbonden was meteen een andere presidentiële hint, namelijk: en laten alle critici van het regeringsbeleid goed beseffen dat het hun gemurmel is dat de onjuiste indruk over Amerika's gebrek aan vastberadenheid wekt, waardoor Hanoi gesterkt wordt in zijn hoop uiteindelijk aan het langste eind te zullen trekken.

Rusk was gisteren ongekend scherp en geïrriteerd over de kritiek op het Vietnambeleid en het leek erop of al zijn opgekropte ergernissen der afgelopen zeven jaren opeens de vrije loop gelaten werden. De senatoren, die beweren dat het een misvatting is te geloven dat Zuidvietnams behoud voor de niet-communistische wereld van groot belang is voor Amerika's veiligheid, hield Rusk de fameuze Tonkin-resolutie voor waarin bijna de hele Senaat zich uitsprak voor het tegenhouden van communistische agressie in het Zuidoostaziatische gebied.

„Wonder”

De intellectuelen, die betogen dat de bombardementen op Noord-Vietnam best stopgezet kunnen worden om de kansen op onderhandelingen te vergroten en die de recente verkiezingen in Zuid-Vietnam als een farce hebben gekritiseerd, riep Rusk toe: laten we niet kinderachtig zijn, we zijn geïnteresseerd in vrede in Vietnam, niet in het kweken van een veilige haven voor de Noordvietnamezen. De stembusgang in Zuid-Vietnam noemde hij een wonder en hij bleek op alle punten, politiek zowel als militair, vooruitgang te zien in Vietnam.

Een dag voor de minister trok de zitter van het Huis van Afgevaardigden, McCormack, van leer tegen de Vietnamcritici, naar hier in Washington te horen is al evenzeer op instigatie van president Johnson zelf als van Rusk. Vergeleken bij de minister was McCormack evenwel veel radicaler.

De oude kaarsrechte afgevaardigde uit Massachusetts sloeg namelijk

tijdens zijn rede luidruchtig op zijn lessenaar met een opgerolde courant, waaruit hij zijn collega's de opmerking van de Noordvietnamese generaal Giap — dat de kritiek in Amerika een waardevol bewijs van sympathie voor Noord-Vietnam was — had voorgelezen.

Kritiek en N.-Vietnam

De felle woorden van Rusk en McCormack, die werden voorafgegaan door scherpe aanvallen op de Vietnamcritici door de Democratische partijvoorzitter Bailey en Johnsons Republikeinse boezemvriend senator Dirksen, zijn allemaal schakels in de keten, die John-

son probeert te smeden om er zijn critici mee vast te klinken.

De president is er namelijk van overtuigd, zoals uit zijn rede kort geleden in San Antonio ook bleek, dat de aanzwellende kritiek op zijn Vietnam-beleid de voornaamste reden is dat Hanoi hoop houdt en koppig doorvecht. En verder vreest hij dat de onenigheid over Vietnam het geduld der Amerikaanse bevolking nog meer dan al het geval is op de proef stelt. En juist het geduld en doorzettingsvermogen van het Amerikaanse volk ziet het Witte Huis als sleutel tot de mogelijkheid de strijd in Vietnam naar Amerikaans model te beslechten.

Want alleen als de Amerikanen bereid zijn nog jarenlang door te gaan met de militaire inspanningen en de daarmee nauw samenhangende pacificatie van Zuid-Vietnam is er een kans dat de levensvatbare Zuidvietnamese samenleving ontstaat die het enige antwoord is op de communistische dreiging, aldus geloven de president en zijn adviseurs.

Om dit te bereiken moet de kritiek zo mogelijk de mond gesnoerd worden en het is dan ook te verwachten dat de regering alles wat maar in een democratie mogelijk is zal doen om dit te bereiken. Veel kans op succes lijkt er evenwel niet te zijn. Nog gisteren deden de senatoren Javits en Fulbright nieuwe duiten in het zakje der onenigheid en het aantal critici in Amerika die even solvent zijn als genoemde senatoren lijkt groot.

Thieu wil praten met Ho

WASHINGTON-SAIGON, 13 okt. (Reuter en AP) — Het Zuidvietnamese staatshoofd generaal Ngoejen Van Thieu zal na zijn ambtsaanvaarding als president op 30 oktober president Ho Tsji Min van Noord-Vietnam een brief sturen met het voorstel om met hem over vrede te gaan praten. Indien Ho het voorstel aanvaardt, zal Thieu Amerika vragen de bombardementen op Noord-Vietnam tijdelijk te beëindigen.

Thieu lost hiermee een belofte in van voor de presidentsverkiezingen. „Indien Ho het aanbod niet onmiddellijk kan aanvaarden, blijft het voor onbepaalde tijd van kracht,” zei een Zuidvietnamese regeringswoordvoerder.

Tot nu toe weigert Hanoi met Washington te onderhandelen, zolang Amerika zijn bombardementen niet onvoorwaardelijk en definitief stopzet. Hanoi zegt ook dat het nationale bevrijdingsfront, de politieke organisatie van de Vietcong, de enige ware vertegenwoordiger is van het Zuidvietnamese volk.

Volgens de Amerikaanse ambassade in Saigon bevat het voorstel van Thieu „niets nieuws”.

THIEU AND KY: A MATTER OF HABIT[†] *her*

South Vietnam's President Nguyen Van Thieu and Vice President Nguyen Cao Ky are finding it difficult adjusting to civilian life—as the new constitution says they must. Not only have the former generals continued to live in their military quarters, where they feel safer, but they also continue to dress as officers. Thieu has adopted a khaki uniform and a gold-braided, black naval-officer's cap, and Ky continues to wear his dashing black flying suit complete with two silver stars. They commute each day to their offices in separate but equal wings of Saigon's Independence Palace, and their living quarters there remain vacant.

Fulbright : Vrijheid in gevaar

WASHINGTON, 12 okt. (UPI) — Senator William Fulbright verklaart in een fel antwoord op aantijgingen van zijn Republikeinse tegenstander, senator Everett Dirksen, dat de oorlog in Vietnam de vrijheid in gevaar brengt niet alleen in Vietnam, maar ook in Amerika. Dirksen had in de Senaat een vurig pleidooi gehouden voor de zaak van de vrijheid, die Amerika zijns inziens in Vietnam verdedigt en waarvoor zijns inziens een verdere uitbreiding van de oorlog onvermijdelijk is.

Haiphong wellicht van achterland afgesneden

¹¹⁰⁶⁶
Verkeer met de hoofdstad is vrijwel verlamd

In Saigon vraagt men zich af of het de Amerikanen met hun bombardementen is gelukt Haiphong, Noordvietnams grootste havenstad, van het achterland af te snijden. Hoge Amerikaanse militaire woordvoerders te Saigon zeggen dat de voorraden op de kaden van Haiphong steeds groter worden omdat ze niet kunnen worden vervoerd naar het achterland.

Bijna drie maanden bombarderen de Amerikaanse toestellen nu al vrijwel ononderbroken alle auto- en spoorwegen die naar Haiphong leiden en volgens de Amerikaanse inlichtingendienst is het spoorwegverkeer tussen Haiphong en de hoofdstad vrijwel verlamd. Vrachtwagens doen over de ongeveer 80 km lange weg naar Hanoi ongeveer zes uur en volgens de berichten duurt het op het ogenblik bijna 40 dagen voor een schip zijn lading in Haiphong kan lossen. Enkele schepen zouden reeds tot drie maanden op lossing hebben moeten wachten.

In Saigon vermoedt men dat door de zware druk die de vliegtuigen uitoefenen nog slechts vrachtwagens, levensmiddelen en brandstof in Haiphong gelost kunnen worden. Alle andere voorraden zouden via de spoorweg over China naar Noord-Vietnam worden vervoerd. De afgelopen twee weken heeft men daarom de druk op de spoorwegen naar het noordoosten verzaaid om ook die aanvoerlijn af te snijden.

De V.N. en Vietnam

In de huidige omstandigheden is Thant nog steeds gekant tegen een V.N.-debat over Vietnam, als bepleit door een aantal Amerikaanse senatoren, zo heeft een woordvoerder van de Verenigde Naties dinsdag meegedeeld. Opmerkend dat een besluit hierover overigens een zaak van de Veiligheidsraad is, herhaalde de woordvoerder de motivering die Thant reeds vorig jaar voor zijn houding gaf: de volkerenorganisatie kan naar zijn oordeel in het conflict geen nuttige rol vervullen, omdat de twee Vietnams en China geen lid zijn van de V.N. en omdat de akkoorden van Genève van 1954 over Vietnam buiten de organisatie om waren gesloten. De V.N. zouden pas in actie kunnen komen als de vijandelijkheden waren gestaakt en wel door hulp bij de handhaving van de vrede en de wederopbouw van het land.

Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft verklaard geen

inlichtingen te hebben dat Noordvietnamese Migs vanaf bases in China opereren. „Volgens onze inlichtingen”, aldus het Amerikaanse ministerie, „blijven de Noordvietnamese Migs rechtstreeks van bases in Noord-Vietnam operaties ondernemen.”

Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken is wel van mening dat Noordvietnamese toestellen naar China worden gezonden voor onderhoud en dat enige vliegers in China zijn opgeleid.

De verklaring van het Amerikaanse ministerie is gericht tegen persberichten volgens welke Noordvietnamese Migs van bases in China naar Noordvietnamese vliegvelden vliegen, daar opnieuw tanken en dan acties ondernemen. Zij zouden na deze acties naar China terugkeren.

Verliezen

De Amerikanen hebben vorige week boven Noord-Vietnam zestien vliegtuigen verloren, een record uit de lucht oorlog. Het totaal aantal vliegtuigen dat boven Noord-Vietnam is neergeschoten is daarmee tot eind vorige week op 663 gekomen. Het hoogste aantal vliegtuigen dat door de Noordvietnamese verdediging totnogtoe in één week was neergehaald was 15, in de week van 14 tot 20 mei.

In Amerikaanse militaire kringen te Washington zei men vorige week dat de verliezen in niet ongunstige verhouding staan tot het toegenomen aantal aanvalsvluchten. In de eerste helft van dit jaar bedroeg het verliescijfer per 1000 vluchten 1,6 tegen in 1966 2,2 en in 1965, toen de lucht oorlog begon, 3,2. In Korea gingen per duizend vluchten 3,5 en in de Tweede Wereldoorlog 9 toestellen verloren.

In vierentwintig uur tijd heeft de Vietcong acht bruggen beschadigd ten noorden en ten zuiden van de grote Amerikaanse basis Da Nang. De bruggen liggen in de belangrijke verbindingswegen waarlangs de Amerikaanse troepen in de vijf noordelijke provincies worden bevoorrad.

De aanvallen op de bruggen volgden na twee dagen mortier- en raketbeschietingen op Amerikaanse stellingen, waarbij meer dan 80 Amerikanen en Zuidvietnamezen sneuvelden en ruim 400 werden gewond.

Vietcongstrijders hebben vanmorgen vroeg in de Zuidvietnamese stad Kwang Ngai 1200 gevangenen bevrijd. Zij waren de stad binnengedrongen onder dekking van hevig mortiervuur.

Regeringstroepen slaagden er later in 400 van de ontsnapt, onder wie zowel van guerrilla-activiteit verdachte personen als gewone misdadigers, weer gevangen te nemen. De uitbraakoperatie was om 02.00 uur 's nachts begonnen, toen 75 tot 100 mortiergranaten neerkwamen op een Amerikaans kamp, waarna de Vietcong van drie kanten de stad binnendrong.

Carmichael

Het Noordvietnamese persbureau meldt dat de militante Amerikaanse negerleider Stokely Carmichael dinsdag in Hanoi is aangekomen. Carmichael had daar verklaard vast te geloven in de „volledige overwinning van de negers in Amerika en de Vietnamezen in hun gemeenschappelijke strijd tegen de Amerikaanse imperialisten”. (Reuter DPA)

SAIGON GAAT HANOI BENADEREN

Zuid-Vietnam wil vredesgesprek

President Thieu komt belofte ra

SAIGON, 12 okt. (Reuter, UPI). — Generaal Nguyen Van Thieu, de president van Zuid-Vietnam, heeft aangekondigd, dat hij president Ho Tsji Minh van Noord-Vietnam een brief zal sturen, waarin hij een vredesconferentie voorstelt tussen de beide Vietnams. Als Noord-Vietnam hiermee akkoord gaat zal Thieu de Verenigde Staten om een pauze in de bombardementen vragen. De Noordvietnamese president had al vóór de verkiezingen aangekondigd, dat hij na zijn her-

verkiezing deze stappen zou ondernemen.

Volgens een Zuidvietnamese regeringswoordvoerder zal president Thieu zijn brief enkele uren na zijn installatie als president, op 30 oktober, per diplomatieke koerier of als open brief verzenden. Thieu zou slechts een plaats voor het topeverleg willen opperen en het overige aan Hanoi willen overlaten. Het aanbod van Saigon blijft ook van kracht als Hanoi er niet aanstonds op reageert.

Amerikaanse vliegtuigen hebben gisteren in Noord-Vietnam bruggen en andere verbindingen aangevallen, onder meer bij de textielstad Nam Binh en twaalf kilometer ten oosten van Dien Bien Phoe, benevens in het uiterste zuiden van het land. In het zuiden bestookten B-52-bommenwerpers voorts Noordvietnamese stellingen rond het Amerikaanse kamp Con Thien. In een gevecht met eenheden van de eerste Amerikaanse infanteriedivisie, 60 kilometer ten noord-noordwesten van Saigon, sneuvelden 24 Vietcongliden. Aan Amerikaanse zijde waren de verliezen een dode en enige gewonden.

In de veertig dagen sinds 31 augustus zijn boven Haiphong 48 Amerikaanse vliegtuigen neergehaald of uitgeschakeld", schrijft het blad „Quan Doi Nhan Dan" van het Noordvietnamese leger. In die tijd waren de zwaarste bombardementen uitgevoerd, „maar de Amerikanen hebben da voor zeer duur voor moeten betalen". Op 1 september werden de hevigste bombardementen uitgevoerd, op die dag verloren de Amerikanen ook de meeste vliegtuigen op een dag, zeven stuks. Het blad schrijft dat de Amerikaanse luchtmacht een nieuwe tactiek voert om de luchtafweer van Haiphong bestrijden.

Nieuwe V.S.-basis in Zuid-Vietnam

BASIS X (Zuid-Vietnam), 11 okt. (Reuter) — Amerikaanse geniesoldaten in het noorden van Zuid-Vietnam werken in ploegen dag en nacht door aan de bouw van een nieuwe basis voor de bevoorrading van eenheden die betrokken zijn bij een grote herontplooiing van Amerikaanse mariniers. De basis ligt 22 kilometer ten zuiden van de gedemilitariseerde zone, juist buiten het bereik van de Noordvietnamese artillerie.

De bouw was tot nu toe geheim gehouden. Basis X zal een deel van de taak van Dong Ha moeten overnemen, welke bevoorradingspost binnen het bereik van de granaten van de tegen-

stander ligt. Het zal de logistieke basis zijn van een nieuw regiment mariniers dat naar het noorden is overgebracht ter versterking van de eenheden in het gebied van Kwang Tri, de meest noordelijke stad in Zuid-Vietnam.

Thieu stuurt brief aan Ho Tsji Minh

Het Zuidvietnamese staatshoofd, generaal Nguyen Van Thieu, wil een brief sturen aan president Ho Tsji Minh van Noord-Vietnam, waarin hij deze voorstelt een conferentie tussen beide delen van Vietnam te houden. Wordt het aanbod aanvaard, dan zal Thieu de Verenigde Staten verzoeken een pauze in de bombardementen op Noord-Vietnam in acht te nemen. Dit heeft een Zuidvietnamese regeringswoordvoerder vandaag bekendgemaakt.

Volgens de woordvoerder zal Thieu de brief enkele dagen na zijn installatie als president — op 30 oktober — per diplomatieke koerier of als open brief in de pers tot de Noordvietnamese leider richten.

Thieu zal in de brief wel een plaats van samenkomst voor een eventueel gesprek voorstellen en opperen dat Ho zelf aan het gesprek deelneemt, maar over plaats, tijd en het niveau van de onderhandelingen zou men nadere afspraken kunnen maken, aldus de woordvoerder.

Doel van een ontmoeting zal „bespreking van de problemen van beide partijen” zijn. Als Ho het aanbod niet onmiddellijk kan aanvaarden, blijft het voor onbepaalde tijd van kracht, aldus de woordvoerder.

Zware schade aan scheepswerven bij Haiphong

SAIGON — Amerikaanse vliegtuigen hebben gisteren bombardementen uitgevoerd in de omgeving van Haiphong en ten noorden van Hanoi.

Volgens een militaire woordvoerder werd zware schade toegebracht aan de scheepswerven te Ninh Ngoai, 19 kilometer ten noordoosten van Haiphong. Bij Oeong Bi, 22 kilometer ten noord-noordoosten van Haiphong, werden eveneens een scheepswerf en een brug gebombardeerd.

Ten noordoosten van Hanoi werden aanvallen uitgevoerd op spoorwegcomplexen, stations en opslagplaatsen.

Ten noorden van de gedemilitariseerde zone in de omgeving van Con Thien voerden zware B 52 bommenwerpers drie aanvalsvluchten uit op versterkte stellingen van de Noord-vietnamese strijdkrachten.

Bombardementen gemeld op centrum van Hanoi

2110h1 Ook aanvallen op Haiphong

Amerikaanse vliegtuigen hebben vandaag het centrum van Hanoi gebombardeerd, waarbij slachtoffers onder de burgerbevolking zijn gevallen, aldus meldt het Russische persbureau Tass uit Hanoi. Volgens Tass werden zware bombardementen uitgevoerd op woonwijken en viel een bom in de diplomatenwijk van de stad. De luchtafweer in en rondom Hanoi beweerde vandaag zes Amerikaanse vliegtuigen te hebben neergeschoten, aldus Tass.

In Saigon is meegedeeld dat Amerikaanse vliegtuigen vandaag een aanval hebben uitgevoerd op het militair vliegveld Bach Mai, 1,5 kilometer van het centrum van de Noordvietnamese hoofdstad. Bij een aanval op Haiphong ging een Amerikaans toestel verloren.

De luchthaven Bach Mai is te klein voor gebruik door Mig-straalvliegtuigen, maar wordt volgens de Amerikanen gebruikt bij troepenvervoer. Bij de aanval op Bach Mai werden ook een verbindingscentrum, twee radarposten en een herstelwerkplaats gebombardeerd. Bij Haiphong werden een scheepswerf en het vliegveld Kien An aangevallen.

De Amerikaanse bevelhebber in Vietnam, generaal Westmoreland, heeft donderdag in de Senaatscommissie voor de strijdkrachten gezegd dat de Noordvietnamese troepen beter dan ooit zijn uitgerust maar onder slechte leiding staan en dat hun moreel sterk achteruit gaat. Senator Jackson, die na afloop de pers inlichtte, zei dat de tegenstanders in Vietnam, volgens Westmoreland „langzaam maar zeker” de strijd aan het verliezen zijn.

Amerikaanse politieke kringen zijn

van mening dat uit het overleg op het Witte Huis is gebleken dat de grote militaire opbouw van de afgelopen twee jaar begint te lonen. Het grootste deel van de bases is gereed en er komen steeds meer troepen vrij voor gevechtsacties. Generaal Westmoreland toonde zich dan ook „voorzichtig optimistisch”, maar verwacht oorlopig nog geen snel einde van de vijandelijkheden.

Veiligheidsraad

De commissie voor buitenlandse betrekkingen van de Amerikaanse Senaat heeft donderdag een voorstel aanvaard dat beoogt de hulp van de Veiligheidsraad aan de Verenigde Naties te verkrijgen voor herstel van de vrede in Vietnam. Het voorstel was ingediend door de democratische senator Mike Mansfield.

Hoewel het voorstel niet bindend is voor de regering, dringt de commissie er bij president Johnson op aan de Amerikaanse vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties druk uit te laten oefenen voor initiatieven door de raad. De regering heeft zich al achter het denkbeeld geschaard.

De commissie nam ook een besluit aan volgens welk het Congres meer invloed moet krijgen op regelingen die het zenden van Amerikaanse troepen mogelijk maken.

Geen executie

Drie leden van de Vietcong, die vandaag tegen het aanbreken van de dag in Saigon zouden worden terechtgesteld, leven nog. Een besluit van de Zuidvietnamese regering om de executie uit te stellen werd donderdag tegen middernacht meegedeeld aan de leiding van de gevangenis in Tsji Hoa, waar de drie ter dood veroordeelden op de voltrekking van het vonnis wachtten.

In Zuidvietnamese regeringskringen wilde men niet zeggen of het besluit was genomen na interventie van de Amerikanen, die voor wraaknemingen van de Vietcong op Amerikaanse krijgsgevangenen vreesden. Het nationale bevrijdingsfront had namelijk donderdagavond voor de radio bekendgemaakt dat drie Amerikanen, onder wie een militaire commandant, gefusilleerd zouden worden als de terechtstelling van de drie Vietcongliden zou doorgaan.

(Reuter, A.F.P.)

McNamara: Bommen op Haiphong zinloos

11 okt

WASHINGTON — McNamara, de Amerikaanse minister van defensie, heeft op 25 augustus jl. voor de ondercommissie voor de paraatheid der strijdkrachten gezegd dat bombardering en afsluiting van de haven van Haiphong — de belangrijkste van Noord-Vietnam — de oorlog in Zuidoost-Azië niet zouden bekorten en ook de aanvoer van militair materieel niet zouden lamleggen. Dit blijkt uit een gisteren gepubliceerd, gecensureerd verslag van de zitting der commissie.

De minister gaf toe dat met stopzetting van de Russische en Chinese hulp voortzetting van de oorlog voor Noord-Vietnam onmogelijk zou zijn, maar hij zei niet over middelen te beschikken om dit tot stand te brengen. De minister schatte de Russische hulp aan Noord-Vietnam in 1966 op 670 miljoen dollar, de Chinese hulp op 150 miljoen dollar.

McNamara sprak zich op 25 augustus nog uit voor beperking der bombardementen tot doelen van strikt militair nut, waarbij 57 doelen tot verboden gebied werden verklaard. Sindsdien zijn een aantal van deze doelen, met name bruggen en spoorwegcomplexen bij de Chinese grens, herhaaldelijk aangevallen.

Het is niet bekend of dit geschied is door druk van de commissie op president Johnson, de beperkingen op te heffen tegen de wil van McNamara in, of dat McNamara zelf sommige doelen heeft vrijgegeven. Waarnemers menen dat McNamara een compromis heeft gesloten met de voorzitter van de subcommissie, de democratische senator John Stennis (een voorstander van Johnsons Vietnampolitiek).

De Franse journalist Cabanes, die voor het persbureau Agence France Presse in Noord-Vietnam verblijft, meent op grond van gegevens die door Noord-Vietnam en door de Amerikanen worden gepubliceerd over de verliescijfers van Amerikaanse vliegtuigen boven Noord-Vietnam, dat de cijfers uit Hanoi beter kloppen dan die uit Saigon.

Cabanes schrijft, dat ook waarnemers van allerlei politieke overtuigingen steeds meer geneigd zijn te geloven dat Hanoi's cijfers meer met de werkelijkheid in overeenstemming zijn dan de cijfers van

Saigon. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met de omvang van het Noordvietnamese luchtverdedigingsapparaat, dat een in de wereld ongeëvenaarde vuurdichtheid heeft, de spectaculaire versterking van Hanoi's luchtmacht en geverifieerde getuigenissen. Tot dusver maken de Noordvietnamezen aanspraak op een totaal van bijna 2400 neergeschoten Amerikaanse vliegtuigen, terwijl de Amerikanen het verlies van minder dan 700 toegeven.

Twee scheepswerven gebombardeerd in haven Haiphong

SAIGON — Vliegtuigen van de Amerikaanse marine hebben gisteren twee scheepswerven op minder dan 3 km van het centrum van Haiphong — de belangrijkste haven van Noord-Vietnam — gebombardeerd. Het was de eerste maal dat de werven werden aangevallen. Van een werf op 2,5 km van het centrum werden voltreffers geplaatst op droogdokken en omliggende gebouwen.

Door de bewolking kon de aangerichte schade op de tweede werf — 2 km van het stadscentrum — niet worden opgenomen, aldus de woordvoerder. Voorts werden aanvallen uitgevoerd op het MIG-vliegveld Cat Bi bij Haiphong en een elektriciteitscentrale ten noordoosten van de stad.

De woordvoerder in Saigon zei dat „niet bepaald behoeft te worden aangenomen” dat de scheepswerven tot nog toe niet op de lijst van toegestane aanvalsdoelen voorkwamen. Er is een bepaald aantal doelen op de lijst die nog niet zijn aangevallen zo zei hij.

Cijfers van Hanoi betrouwbaarder dan de Saigonse

HANOI, 11 okt. (AFP) — Door de recente en opvallende toeneming van de Amerikaanse verliezen aan vliegtuigen boven Noord-Vietnam, zoals blijkt uit de in Hanoi aangelegde statistieken (een gemiddelde van 4,5 neergeschoten vliegtuig per dag over de afgelopen twee weken tegenover drie per dag in de daaraan voorafgaande twee weken) treedt opnieuw de kwestie aan het licht van het be-

langrijke verschil tussen deze en de in Saigon gepubliceerde cijfers.

Ruw geschat — de totaalcijfers veranderen met de dag — maken de Noordvietnamezen aanspraak op een totaal van bijna 2400 neergeschoten Amerikaanse vliegtuigen, terwijl de Amerikanen het verlies van minder dan 700 toegeven. Buitenlandse waarnemers van allerlei politieke overtuigingen zijn steeds meer geneigd te geloven dat de dagelijks in Hanoi gepubliceerde cijfers over neergeschoten Amerikaanse vliegtuigen meer met de werkelijkheid in overeenstemming zijn dan de cijfers van Saigon. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met de omvang van het Noordvietnamese luchtverdedingsapparaat, dat een in de wereld ongeëvenaarde vuurdichtheid heeft, de spectaculaire versterking van de Noordvietnamese luchtmacht en geverifieerde getuigenissen.

Bombardementen deels tegen zin van McNamara?

WASHINGTON, 11 okt. (AFP Reuter) — De Amerikaanse minister van defensie Robert McNamara, heeft op 25 augustus voor een senaatscommissie verklaard dat de bombardering en afsluiting van de haven van Haiphong de oorlog in Vietnam niet zouden bekorten en ook de aanvoer van militair materieel niet zouden lamleggen. Dit blijkt uit een thans gepubliceerd en gecensureerd verslag van de zitting der commissie.

McNamara gaf toe dat met stopzetting van de Russische en Chinese hulpvoortzetting van de oorlog voor Hanoi onmogelijk zou zijn. Hij zei niet over middelen te beschikken om dit toestand te brengen. De minister schatte de Russische hulp aan Noord-Vietnam in 1966 op 670 miljoen dollar, de Chinese hulp op 150 miljoen dollar.

McNamara sprak zich uit voor beperking van de bombardementen tot doelen van strikt militair nut, waarbij 57 doelen tot verboden gebied werden verklaard. Sindsdien is een aantal van deze doelen, met name bruggen en spoorwegcomplexen bij de Chinese grens, toch herhaaldelijk aangevallen

Bommen op Vietnam:

30 kinderen gedood

^{+ 10 old.}
Zevenhonderdste
vliegtuig van VS
neergeschoten

HONGKONG — Tijdens een Amerikaans bombardement op Noord-Vietnam op 10 oktober jl. zijn 30 leerlingen en een leraar van een middelbare school in de provincie Nam-Ha om het leven gekomen. Dit heeft het Noordvietnamese ministerie van onderwijs gisteren bekendgemaakt. In een communiqué wordt geprotesteerd tegen „deze barbaarse misdaad van de Amerikaanse agressors”.

Een Amerikaanse woordvoerder in Saigon heeft gisteren meegedeeld dat de Verenigde Staten zaterdag hun 700ste vliegtuig boven Noord-Vietnam hebben verloren. In Saigon wordt echter van verschillende zijden aangenomen dat het aantal verloren gegane Amerikaanse vliegtuigen, boven Noord-Vietnam, ver boven de 700 ligt.

Oproep tot eenheid

„De weg naar de vrede hangt af van onze eenheid en volharding,” zo heeft de Amerikaanse vice-president Humphrey zondag in Doylestown (Pennsylvania) verklaard tegenover 35.000 pelgrims van Poolse afkomst.

Humphrey, die het Amerikaanse beleid inzake Vietnam verdedigde, zei voorts: „De veiligheid van ons land staat op het spel. De grote dreiging voor de wereldvrede is op het ogenblik 't Aziatische communisme, dat agressief en militant is, en haar hoofdkwartier in Peking heeft.”

Voor het eerst sinds december vorig jaar hebben Amerikaanse B-52's zondag een bombardement diep in Noord-Vietnam uitgevoerd, op de belangrijke Moe Gia-pas die circa 100 kilometer ten noorden van de 17de breedtegraad ligt en toegang geeft tot Laos en de voornaamste infiltratiewegen naar Zuid-Vietnam. Voor de aanvallen op deze pas werden geen bommenwerpers van dit type meer gebruikt sinds de Noordvietna-

mezen in het gebied een batterij Sam-raketten hadden opgesteld.

De terugkeer van deze reuzenvliegtuigen, tot dusver als ideale schietschijven voor de Sam-raketten beschouwd, schijnt te bevestigen dat de Amerikanen een elektronisch systeem hebben ontwikkeld dat de toestellen praktisch onkwetsbaar maakt. De B-52's beschikken nu vermoedelijk over storingsapparaten die het radarmechanisme misleiden dat de Sams naar hun doel moet brengen.

Weer uitbreiding luchtaanvallen

SAIGON, 10 okt. (Reuter, NYT) — Amerikaanse bommenwerpers hebben het Noordvietnamese vliegveld Cat Bi, een tot dusverre verboden doelwit aangevallen. Cat Bi ligt bij de Noordvietnamese havenstad Hai-phong en is een van de zes vliegvelden waar Migs kunnen landen en opstijgen.

Er zijn nu nog maar twee grote Noordvietnamese vliegvelden die door de Amerikanen ongemoeid zijn gelaten, Phoec Jen en Gia Lam, de burgerluchthaven van Hanoi. Volgens de Amerikanen is Cat Bi door de bombardementen zwaar beschadigd.

De Amerikanen voeren de laatste tijd zeer zware luchtaanvallen op Noord-Vietnam uit. Volgens militaire deskundigen hebben de Amerikanen het aantal bombardementsvluchten opgevoerd, omdat de moessonregens op komst zijn waardoor de luchtaanvallen gedurende vele weken drastisch moeten worden verminderd.

India en Polen over Vietnam

India en Polen zijn het erover een dat de internationale commissie van toezicht in Vietnam, waarvan beide landen plus Canada lid zijn, moet blijven bestaan ondanks de huidige moeilijkheden, aldus is maandag van Indiase zijde in Warschau meegedeeld na het overleg dat premier Gandhi van India en een Poolse regeringsdelegatie onder leiding van premier Cyrankiewicz in de Poolse hoofdstad hebben gevoerd. Beide landen waren van mening dat de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam stopgezet moeten worden en dat men voor een werkelijk vrede in Vietnam moet teruggrijpen op de Geneefse akkoorden van 1954, die een einde maakten aan de oorlog in Indochina tussen Frankrijk en zijn voormalige gebieden in Zuidoost-Azië. Wat het Midden-Oosten betreft waren Polen en India van mening dat Israël zijn troepen uit het bezette Arabisch gebied moet terugtrekken. Er moest volgens beide landen voorts een garanti komen voor de veiligheid van alle landen in het Midden-Oosten.

Mevrouw Gandhi gaat na haar bezoek aan Polen naar Joegoslavië, Roemenië, Bulgarije en de Verenigde Arabische republiek. Ze is al in de Sowjetunie geweest. (Reuter)

Aanvallen op Noord-Vietnam tot het vliegveld van Haiphong uitgebreid

Meer activiteit van Migs gemeld

De Amerikanen hebben het afgelopen weekeinde een nieuwe naam toegevoegd aan de lijst militaire objecten in Noord-Vietnam die door Amerikaanse vliegtuigen worden aangevallen: de vliegbasis Cat Bi bij de grote havenstad Haiphong.

De basis Cat Bi met een 2400 meter lange startbaan die geschikt is voor de supersonische Mig-21-toestellen van Russische makelij, was tot nog toe niet aangevallen. Andere bases die herhaaldelijk het doelwit van de Amerikaanse bomaanvallen waren, zijn Hoa Lac, Kep en Kien An.

Er zijn nu nog twee grote vliegvelden in Noord-Vietnam die ongemoeid zijn gelaten, namelijk Phoec Yen en Gia Lam. De laatste is de burgerluchthaven van de Noordvietnamese hoofdstad Hanoi.

De afgelopen weken hebben de Amerikaanse vliegers herhaaldelijk melding gemaakt van toegenomen activiteit van de Migs. De Amerikanen werden veelvuldiger en heviger aangevallen dan in het verleden en de Amerikaanse vliegers uitten de veronderstelling dat de Migs mogelijk nu worden bemand door Noordkoreaanse in plaats van Noordvietnamese vliegers.

Ook acht men het mogelijk dat Hanoi besloten heeft zijn vliegtuigen actiever aan de strijd te laten deelnemen omdat met de Sowjetunie gesloten nieuwe overeenkomsten betreffende wapenleveranties een snelle vervanging bij verlies zou garanderen.

De militante Zuidvietnamese boeddhistenleider Tri Quang heeft zijn demonstratie tegen erkenning door de regering van een andere boeddhistische groepering dan degene waartoe hij behoort als de officiële vertegenwoordiging van de boeddhisten na dertien dagen opgegeven en is teruggekeerd naar de An Kwang pagode. Tri Quang heeft al die tijd te zamen met nog drie monniken zittend onder de bomen tegenover het regeringsgebouw in Saigon doorgebracht. Ter ondersteuning van Quangs demonstratie pleegden twee nonnen in de Mekong-delta zelfmoord door verbranding.

Versterkingen

De Amerikaanse minister voor het leger, Resor, heeft maandag op de jaarvergadering van de Vereniging het Amerikaanse leger meegedeeld dat in de komende negen maanden nog 40.000 Amerikaanse militairen naar Vietnam zullen vertrekken.

Resor zei dat het Amerikaanse leger nu meer dan 1,3 miljoen geoefende mensen telt tegen 1,1 miljoen een jaar geleden.

Petitie

Maandag heeft een groepering die ijvert voor vrede in Vietnam aan het Amerikaanse Congres een petitie overhandigd met 500.000 handtekeningen waarin op de Amerikaanse regering een beroep gedaan wordt de bombardementen op Noord-Vietnam onvoorwaardelijk stop te zetten. De handtekeningen zijn de laatste vier maanden in de gehele V.S. verzameld door „Onderhandelingen nu”, een in New York gevestigde groep van godsdienstige en burgerrechtvaarders.

(Reuter - A.F.P. - A.P.)

BEWERING SENATOREN Amerika ontkent invasieplannen

WASHINGTON, 9 okt. (Reuter en AP) — Het Amerikaanse ministerie van defensie heeft gezegd dat een invasie van Noord-Vietnam door Amerikaanse troepen „niet wordt overwogen.” Het Pentagon reageerde op uitslatingen van twee Amerikaanse senatoren.

De democratische senator Vance Hartke heeft verklaard dat „de plannen voor een inval in Noord-Vietnam al lang klaar liggen. Er wordt op president Johnson steeds meer druk uitgeoefend om het bevel tot een invasie te geven”, aldus Hartke. Zijn republikanische collega Thruston Morton beweert dat „een invasie van Noord-Vietnam wordt voorbereid om de druk op de Amerikaanse mariniers ten zuiden van de neutrale zone (tussen Noord- en Zuid-Vietnam) weg te nemen.”

Senator Hartke waarschuwde dat Rusland zeker troepen naar Noord-Vietnam zal sturen, wanneer Amerikaanse strijdkrachten de Noordvietnamese grens overtrekken.

Amerikaanse bommenwerpers heb-

ben zaterdag in Noord-Vietnam zes Russische helikopters waaronder twee „reuzenspinnen” vernietigd. De reuzenspin is de grootste helikopter ter wereld. Hij kan 120 volledig uitgeruste militairen vervoeren. Ook is hij geschikt voor het vervoer van geleide projectielen.

In Zuid-Vietnam heeft zich opnieuw een boeddhistische non in brand gestoken uit protest tegen de regeringspolitiek jegens de boeddhisten. De Zuidvietnamese regering erkent alleen de gematigde richting binnen de verenigde boeddhistische kerk. Het regeringsbesluit heeft felle protesten ontlokt aan de militante boeddhisten. De militante monnik Tri Quang houdt al elf dagen een zit-staking voor het regeringspaleis in Saigon.

In Tokio is het dit weekeinde tot bloedige botsingen gekomen tussen de politie en ruim 2000 studenten. Een student werd gedood. Ongeveer 100 studenten en 400 politiemannen liepen verwondingen op. De studenten protesteerden tegen het bezoek van premier Sato aan Zuid-Korea en andere Aziatische landen.

De

van ZIN tot Z

VIETNAM vormde ook deze week weer de hoofdschotel van de redevoeringen in de Algemene Vergadering van de Ver. Naties en natuurlijk ook van de Amerikaanse politiek, terwijl op het jaarlijkse congres van de Labourpartij in Scarborough eveneens ruim aandacht aan het probleem is besteed. In Vietnam zelf werden de verkiezingen van vorige maand wettig verklaard.

De Nederlandse minister van buitenlandse zaken, mr. Luns, heeft in de V.N. aangedrongen op stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam. Hij viel daarbij terug op de motie van de Tweede Kamer, waarin dat gevraagd werd. Uit de mond van een zo trouw aanhanger van de Amerikaanse politiek als mr. Luns was dit een geluid dat indruk heeft gemaakt.

De Britse socialistische leden hebben op hun partijcongres de bombardementen ook veroordeeld en de Britse regering opgeroepen zich niet meer achter de Amerikaanse politiek in deze te stellen. Dit betekende natuurlijk een nederlaag voor minister Brown. Op andere punten echter kan premier Wilson tevreden zijn: zijn economische politiek kreeg, dank zij een ferme verdediging door de

minister van financiën, Callaghan, voldoende steun en de Britse aanvraag om toetreding tot de Europese gemeenschappen haalde eveneens een ruime meerderheid.

De Europese Commissie heeft haar rapport over de toetreding van Engeland, Ierland, Denemarken en Noorwegen gepubliceerd, nadat belangrijke onderdelen ervan al (opzettelijk?) waren uitgelekt. De Commissie steunt die toetreding, maar ontveinst zich niet dat de moeilijke economische omstandigheden, waarin Engeland verkeert, de onderhandelingen zwaar zullen maken. Begin van de week had de Duitse minister Schiller in de Ministerraad van de Gemeenschap nogal wat opschudding verwekt door een dubbelzinnige uitspraak over de volgorde waarin o.a. de uitbreiding van de Gemeenschap en de fusie van de drie Gemeenschappen zouden moeten worden behandeld.

De Franse departementale verkiezingen hebben de communistische winst van de week tevoren bevestigd. Bij de verkiezingen in de Westduitse deelstaat Bremen daarentegen boekte uiterst rechts (de N.P.D.) aanzienlijke winst; de sociaal-democraten verloren daar terrein.

MET onverwacht grote meerderheid heeft het congres van de Britse Labourpartij deze week zijn goedkeuring gehecht aan het Europese beleid van premier Wilson en minister Brown. Dit betekent zonder twijfel een versterking van de positie der Britse regering in het spel van manoeuvres die tot doel hebben tegen de wens van Frankrijk in te komen tot formele onderhandelingen met de landen der continentale gemeenschappen over een eventuele toetreding. Na deze uitspraak zal de Franse diplomatie moeilijk kunnen volhouden dat de politieke wil tot aansluiting in Engeland eigenlijk bezig is te verdwijnen.

Minister Brown heeft bij de verdediging van zijn beleid niet geen woord gerept van het voorlopig advies inzake de toetreding van Groot-Britannië, Noorwegen, Denemarken en Ierland dat de Commissie der Europese gemeenschappen aan het begin van de week heeft uitgebracht aan de Raad van Ministers. Onbegrijpelijk is dat niet, want het betreft hier een intern stuk, basis voor een discussie binnen de gemeenschappen die nog moet beginnen en geenszins een definitief standpunt van de gemeenschap. Bovendien was het aanvankelijk de bedoeling der Commissie dat het stuk voorlopig niet openbaar gemaakt zou worden. Zodat Brown in feite had moeten reageren op passages uit het memorandum die, het eerst in de Franse pers, waren uitgelekt en waarvan de inhoud voornamelijk werd gevormd door zeer kritische opmerkingen over de

Britse economische en monetaire politiek.

Het memorandum is intussen door de Commissie op ruime schaal ter beschikking gesteld, zodat het mogelijk is een evenwichtiger oordeel over het geheel te vormen dan mogelijk was op basis van de uitgelekte mededelingen. In Engeland heerst overigens het gevoel, dat het laten uitlekken juist van de kritische economische passages een Franse manoeuvre is geweest met het doel de oppositie tegen de toetreding binnen de Labourpartij argumenten in handen te spelen.

Wat de onmiddellijke situatie betreft is het belangrijkste aspect van het memorandum der Commissie, dat het onderhandelingen aanbeveelt tussen de kandidaten voor het lidmaatschap en de Zes met het doel een aantal fundamentele kwesties te bespreken. Pas als dat gebeurd is kan naar het oordeel van de Commissie een definitief oordeel over de wenselijkheid van toetreding worden geveld. Vooral moet daarbij worden nagegaan of het mogelijk is zodanige oplossingen te vinden dat de uitgebreide gemeenschap even dynamisch en coherent zal zijn als de huidige.

Verder wordt in het memorandum uitdrukkelijk gewezen op de voordelen die uitbreiding ook voor de gemeenschap zelf kan hebben. Een uitgebreide gemeenschap zou een bruto nationaal produkt hebben dat 60 procent van dat der Verenigde Staten zou bedragen en zou een betere arbeidsverdeling kunnen toepassen, zo wordt o.m. verklaard, terwijl voorts wordt gewezen op de voordelen over de uitbreiding in politiek en wereldpolitiek opzicht.

Des te scherper treft de door een

van buitenlandse zaken der Zes en Engeland.

DE MINISTER van buitenlandse zaken, mr. J. M. A. H. Luns heeft afgelopen dinsdag voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties het officiële Nederlandse standpunt inzake de kwestie Vietnam vertolkt. Dit standpunt is sinds de eind augustus over Vietnam in de Kamer gehouden debatten in zoverre gewijzigd dat ons land zich nu schaart onder degenen die een onvoorwaardelijk stopzetten van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam propageren. Kennelijk acht dus de Nederlandse regering niet langer het Amerikaans argument relevant, dat aan deze staking van de bombardementen een Noordvietnamese concessie voor moet gaan. Blijkbaar gelooft zij daar zij van oordeel is dat naar een politieke en niet naar een militair oplossing van de Vietnamese kwestie gezocht dient te worden, niet langer dat de bombardementen een dergelijke oplossing naderbij kunnen brengen of kunnen bewerkstelligen.

Het congres van de Labourpartij in Scarborough heeft zich in de afgelopen week in een resolutie eveneens tegen de bombardementen op Noord-Vietnam uitgesproken. Het is echter de vraag of het congres in staat zal zijn, zoals de Tweede Kamer dat wel was ten opzichte van de Nederlandse politiek, de Britse regering tot een koerswijziging te bewegen. De besluiten van het congres zijn immers niet bindend.

Wel betekenen deze stemmen u Nederland en Engeland dat Washington met zijn Vietnamese politiek internationaal steeds meer geïsoleerd raakt. De kans is echter voorlopig niet erg groot dat de Amerikaanse

Stopzetting bombardementen leidt volgens India tot einde van Vietnamese oorlog

Sceptische reactie in Washington

Stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam zal leiden tot beëindiging van de oorlog en een vredesconferentie in Geneefse stijl. Dit heeft de Indiase minister van defensie, Sardar Swaran Singh, vrijdag in de Algemene Vergadering der Verenigde Naties gezegd. Dit vertrouwen van zijn regering was volgens de Indiër gebaseerd op besprekingen met „verscheidene partijen die bij het conflict betrokken zijn”. India is lid van de internationale controlecommissie voor Vietnam, Laos en Cambodja.

De eerste noodzakelijke stap is volgens minister Singh het onvoorwaardelijk beëindigen van de luchtaanvallen. „We zijn ervan overtuigd, dat het voldoen aan deze voorwaarde zal leiden tot stopzetting van alle vijandelijke activiteiten in geheel Vietnam en een bijeenkomst à la Genève (de conferentie over Indo-China), waarop alle gewenste partijen, waaronder het nationale bevrijdingsfront, moeten worden uitgenodigd”, aldus Singh.

Zijn opmerkingen worden door waarnemers opgevat als een antwoord op de Amerikaanse stelling, dat geen van de voorstanders van beëindiging der bombardementen in staat is geweest te garanderen wat de inhoud van Hanoi's antwoord zal zijn. India heeft diplomatieke vertegenwoordigers op hoog niveau in alle bij de oorlog betrokken partijen.

De Indiase minister zegde de voortdurende inspanning van zijn regering toe om het conflict van het slagveld naar de conferentietafel te brengen. In dit opzicht worden we gesterkt door de positieve reactie die wij van de betrokken partijen — Noord-Vietnam inbegrepen — hebben ontvangen.

Hij drong erop aan geen voorwaarden-vooraf te stellen. Het standpunt van India, dat de oorlog beëindigd kan worden, berust niet op wensdromen. Het is op besprekingen met alle partijen gebaseerd. Wij hopen daarom, dat de Amerikaanse regering in het grote belang van de vrede, een aanvaardbaar risico wil nemen door de bombardementen te beëindigen, aldus minister Singh, die ook een beroep deed op Noord-Vietnam deze kwestie te bekijken in het licht van het grote belang voor de vrede in Azië en de wereld.

Niets nieuws

Amerikaanse diplomatieke insiders zeiden gisteravond niets te weten van de Indiase verklaring in de Assemblée van Genève. In regeringskringen is

Washington staat men in hoge mate sceptisch tegenover de verklaring van de Indiase minister.

De Amerikaanse zagslieden verklaarden in het verleden herhaaldelijk dergelijke uitspraken van Indiase woordvoerders te hebben gehoord, maar dat niet erop wijst dat New Delhi onlangs inlichtingen heeft gekregen waaruit blijkt dat Hanoi wil onderhandelen. Men beschouwt de verklaring van Singh dan ook niet als een antwoord op de verklaring van de Amerikaanse afgevaardigde Goldberg, die op 21 september „Noord-Vietnam of de vriend van dat land vroeg precies te zeggen wat er zou gebeuren als de Verenigde Staten de bombardementen staken” (Reuter)

Zwak punt 6 okt

MINISTER Luns heeft in zijn rede, die hij in de algemene vergadering van de Verenigde Naties hield, de Tweede Kamer het volle pond gegeven. De bewindsman van Buitenlandse Zaken bracht de algemene vergadering volledig op de hoogte van de in de Tweede Kamer aangenomen motie over Vietnam. En dat niet alleen. Hij deelde tevens mee, dat als in de motie op een staken van de bombardementen wordt aangedrongen, dat — volgens een toelichting van de indienc van de motie — zou moeten gebeuren zonder vooraf voorwaarden te stellen.

In de algemene vergadering van de Verenigde Naties gaat het er echter niet alleen om hetgeen het parlement van een van de aangesloten landen voorstaat, het gaat ook en nog veel meer om hetgeen de regering van dat land wil. Daarmee raken we aan het zwakke punt in de rede van minister Luns. De minister van Buitenlandse Zaken zei niet, dat de Nederlandse regering de motie ook wat het onvoorwaardelijk stopzetten van de bombardementen onderschrijft. Hij volstond met namens Nederland een nieuw beroep op alle betrokkenen te doen „de vicieuze cirkel te doorbreken en een actief vredesbeleid te gaan voeren door, als een eerste stap, de conferentietafel te aanvaarden.” Als hieruit moet worden opgemaakt, dat de regering de eis van een voorlopig eenzijdige Amerikaanse stap te ver gaat, had hij dat beter duidelijk kunnen zeggen, zoals wel gebeurde bij het debat in de Tweede Kamer. Minister Luns zei toen: „De regering is er van overtuigd, dat een eenzijdige stopzetting van de bombardementen niet tot beëindiging van het conflict zal leiden.”

Meer dan 100.000 slachtoffers aan Amerikaanse zijde

Het aantal Amerikanen, gesneuveld of gewond bij de strijd in Zuid-Vietnam, heeft nu de 100.000 overschreden, zo heeft het Amerikaanse militaire commando donderdag in Saigon meegedeeld.

Een woordvoerder zei dat van begin 1961 tot zaterdag 100.278 Amerikaner gesneuveld zijn of verwondingen hebben opgelopen. Van dit aantal waren er 13.643 gesneuveld. Verreweg de meeste doden en gewonden vielen nadat de Amerikanen midden 1965 begonnen waren hun troepen in Zuid-Vietnam te versterken.

Dit jaar zijn er meer Amerikaner gesneuveld dan in de daaraan voorafgaande zes jaar samen toen er 6.644 om het leven kwamen. Tot 16 september sneuvelden dit jaar 6.721 mensen.

De sterke stijging is in hoofdzaak het gevolg van de conventionele gevechten op grote schaal langs de gedemilitariseerde zone tussen Amerikaanse mariniers en het Noordvietnamese leger.

De Noordvietnamese havenstad Hai Phong is donderdag voor de tiende maal gebombardeerd. Bruggen in het centrum van de stad en een olieopslagplaats ten noorden van de haven werden aangevallen. Een brug te Lang Son op 130 km ten noordoosten van Hanoi werd voor de derde achtereenvolgende dag aangevallen, de middelste boog werd vernield.

De Vietcong heeft — na de Sowjetunie en Noord-Vietnam — nu ook het voorstel van president Johnson voor onmiddellijke vredesbesprekingen met president Ho Tsjì Minh verworpen, zeggend dat de Amerikaanse president in werkelijkheid de vijandelijkheden wil voortzetten.

Vierentwintig Amerikaanse senatoren — Democraten zowel als Republikeinen — hebben donderdag president Johnson gevraagd druk op de niet-communistische landen in Azië en de Stille Oceaan uit te oefenen om hun bijdragen aan manschappen en materiaal op te voeren.

Senator Percy (Republikein uit Illinois), die de resolutie indiende, zei graag te zien dat bijvoorbeeld Zuid-Korea nog 30.000 man zou zenden en Australië zijn huidige troepensterkte in Vietnam, 6.000 man, zou verdubbelen of verdrievoudigen.

De Verenigde Staten zouden de steeds stijgende omvang van de strijd niet alleen moeten opvangen, zo zei hij (Reuter)

Minister Luns heeft in de Verenigde Naties niet namens onze regering aangedrongen op het staken van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam. Als men dat uit zijn rede van dinsdag zou afleiden, heeft men de tekst van de betreffende passage niet goed gelezen. De minister heeft slechts meegedeeld, dat de Nederlandse Tweede Kamer in augustus een motie aannam „waarin onder meer de opvatting tot uitdrukking kwam dat de bombardementen op Noord-Vietnam beëindigd moeten worden“. De minister vertelde ook, dat de indiener van de motie mondeling toelichtte „dat zulk een staken der bombardementen zou moeten plaatsvinden zonder vooraf voorgaarden te stellen“. (20/8/68 124)

De heer Luns laat echter na te vermelden, dat zowel in de motie-Schuijt, die gesteund werd door alle regeringspartijen, als in de motie-Ruygers, aan de Nederlandse regering verzocht werd:

„in het internationale overleg te bevorderen dat aan deze onderhandelingen ook door het nationale bevrijdingsfront als zelfstandige onderhandelingspartner wordt deelgenomen“.

De minister heeft als woordvoerder van Nederland in de V.N. de boodschap van zijn parlement overgebracht, al deed hij dat onvolledig. Maar hij heeft zich niet achter het standpunt van onze volksvertegenwoordiging gesteld. Dat behoeft ons niet te verbazen, gezien de gereserveerde houding van de minister in het betrokken Kamerdebat, maar het is wel teleurstellend.

Minister Luns zei:

„Mijn regering deelt de ernstige bezorgdheid die in ons parlement tot uitdrukking kwam, evenals de opvatting dat een politieke en niet een militaire oplossing voor Vietnam moet worden gevonden“.

Dit Nederlandse regeringsstandpunt gaat dus niet verder dan dat van de Amerikaanse regering in ambassadeur Goldbergs recente rede voor de V.N. De Nederlandse regering had toch minstens wel het standpunt mogen delen van bijvoorbeeld de regering van Canada, een onverdacht trouwe bondgenoot van de Verenigde Staten. De Canadese ambtgenoot van minister Luns, minister Martin, heeft vorige week in de V.N. gezegd dat het staken van de bombardementen „de eerste prioriteit“ moet hebben. Een soortgelijke opvatting is ook verkondigd door de regeringswoordvoerders in de V.N. van Denemarken, Zweden en Frankrijk.

In Amerika zelf dringen steeds meer senatoren en leden van het huis van afgevaardigden op onmiddellijke staking van de bombardementen aan. Zo'n oproep is ook gedaan door vijf Amerikaanse bisschoppen. Niemand kan zeker weten dat zo'n stap van Washington direct tot onderhandelingen zal leiden. Maar het is een berekend risico dat het machtige Amerika zich veroorloven kan. De Amerikaanse minister van Defensie heeft zelf erkend, dat het praktisch effect van de bombardementen slechts beperkt is. Daar staat tegenover, dat voortzetting van de lucht-aanvallen tot escalatie, of uitbreiding van de oorlog kan leiden.

SOUTHERN N.C.

Een oordeel over minister Luns' rede in de V.N.

Aan Le Monde van vandaag ontlenen we de volgende analyse van de indruk die minister Luns' rede voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft gehouden, van de hand van de correspondent van dit Franse dagblad:

„De belangrijkste gebeurtenis van dinsdag in de V.N. was ongetwijfeld het beroep van de minister van buitenlandse zaken van Nederland, de heer Joseph Luns, voor een onvoorwaardelijke staking van de bombardementen op Noord-Vietnam. Hoewel de minister de 'verantwoordelijkheid' voor dit beroep heeft laten terugvallen op een motie die onlangs door het parlement van Den Haag was aangenomen, is gezien de welbekende pro-Amerikaanse houding van de redenaar, de betekenis ervan aan niemand ontsnapt. Hoewel de tegenwoordige zitting van de Algemene Vergadering tot dusver slechts de absolute impasse waarin zich alle belangrijke problemen van dit ogenblik bevinden, heeft bevestigd heeft zij toch het bijna totale isolement waarin de Verenigde Staten als gevolg van hun Vietnamese politiek zijn geplaatst, beter in het licht weten te stellen.”

Nederland breidt hulp aan Vietnam uit

In een brief aan de Tweede Kamer schrijft de minister zonder portefeuille voor de ontwikkelingshulp, drs. Udink, dat het in de bedoeling ligt de Nederlandse hulp aan Vietnam verder uit te breiden. Ondanks de exceptioneel moeilijke omstandigheden waaronder in dat land moet worden gewerkt en ondanks het relatief hoge bedrag aan reeds voor dit land gereserveerde hulp.

Via het centraal missiecommissariaat kunnen twee aanvragen worden verwacht voor de inrichting van een technische school en van enkele klaslokalen voor sociaal jeugdwerk in Thuduk, dertig kilometer van Saigon. Blijkens voorlopige schattingen zullen daarmee bedragen van te zamen ongeveer een half miljoen gulden gemoeid zijn.

De inschakeling van een particuliere organisatie heeft naar de mening van de bewindsman als bijkomend voordeel dat zij de hulp een wat breder draagvlak verschaft, terwijl tevens nauw wordt aangesloten bij bestaande activiteiten. De indruk bestaat dat ook deze vorm van hulpverlening aan Vietnam nog voor verdere uitbreiding vatbaar is, zo besluit minister Udink zijn brief.

BITTERE PIL VOOR BROWN

Beleid inzake Athene en Vietnam verworpen

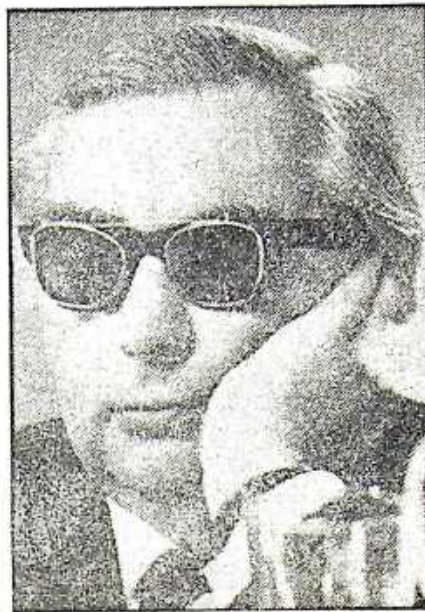
(Van onze correspondent)

SCARBOROUGH, 5 okt. — De Britse socialisten hebben het Vietnam- en Griekenland-beleid van hun eigen regering verworpen. Ondanks vurig verzet van de minister van buitenlandse zaken, George Brown, aanvaardde de socialistische partij op 't jaarlijkse congres — zij het met een uiterst geringe meerderheid — gisteren twee moties, die wensen dat de regering zich geheel losmaakt van de Amerikaanse Vietnam-politiek „die met bombardementen en onophoudelijke strijd Hanoi op de knieën wil brengen” en dat de regering haar best moet doen om Griekenland uit de NATO en andere organisaties te zetten zo lang daar het militaire be- wind aan de macht is.

Het aanvaarden van de Vietnam- en Griekenland-moties was vooral voor minister Brown een bittere pil. Deze emotionele minister heeft het toch al hard te verduren vanwege de laatste dagen weer fel opgeleefde aanvallen op zijn ongewone gedrag in het openbaar. Vandaag loopt hij de kans, dat de partij hem als de bezielende motor van Englands poging tot toetreding tot de EEG zal afvallen. Er is een plotselinge anti-EEG-stemming opge- laaid onder de gedelegeerden en de anti-Europeanen hopen vandaag tij- dens het EEG-debat hun slag te slaan. Het feit dat is uitgelekt, dat de EEG- commissie in haar rapport over En- geland niet al te overtuigd is van En- gelands economische vorderingen en eist dat het land nog vele maatregelen zal nemen om werkelijke stabili- teit te bereiken is koren op hun mo- len. Minister Brown zou verbolgen en teleurgesteld zijn over het rapport. Ter verdediging van de officiële re- geringshouding inzake Vietnam zei minister Brown: „Ik verfoei uit de grond van mijn hart, wat er in Viet- nam gebeurt. Maar wanneer wij ons distantieëren van Amerika zijn wij niet meer onpartijdig”. Hierop volg- den een hoongelach vanuit de zaal. „Nu ben ik in een positie om zowel met de Russen als met de Amerika- nen te praten (opnieuw gelach) en mijn verontwaardiging onpartijdig te uiten.” Brown verklaarde dat Enge- land als mede-voorzitter van de Ge- neefse conferentie blijft streven naar het opnieuw bijeenroepen van deze conferentie, maar dat de andere me- de-voorzitter Rusland dit blijft wege- ren. „Protesteer bij de Russen. Ik hoop niet dat jullie onzin, flauwe kul zullen roepen ofschoon ik daar wel aan gewend ben, maar dit zijn de feiten”.

GEJUICH

Over Griekenland zei minister Brown: „De vernietiging van de de- mocratie in dit oude land, waar de de- mocratie ontstaan is, vind ik even erg als u en ik wens zowel in woorden als daden te tonen, hoe ik dit regime en de wijze waarop het aan de macht is gekomen uit de grond van mijn hart verfoei. Dit heb ik de Griekse minister van buitenlandse zaken ook vorige week in krachtige bewoordin- gen verteld”. Minister Brown zei te wensen, dat de democratie in Grie- kenland wordt hersteld en beloofde al- les te zullen doen om de politieke ge- vangenen op het eiland Yaros vrij te krijgen. Maar het verbreken van de betrekkingen met Griekenland zou het alleen maar moeilijker maken om

GEORGE BROWN

... last van TV-licht ...

Griekenland weer in het rechte spoor te brengen.

Het enthousiaste onthaal van pre- mier Wilsons woorden was als regen op een dorre grond. Zelfs de verbe- ten tegenstander van de premier Wil- sons economisch beleid, de vorig jaar uit protest afgetreden minister Frank Cousins, nu leider van de machtige transportarbeidersbond, stond op om premier Wilson toe te juichen. Pre- mier Wilsons rede, bijna een conferen- ce vol kwinkslagen en sarcastische opmerkingen aan het adres van de conservatieven, probeerde aan te to- nen dat de basis voor een socialisti- sche toekomst met succes gelegd is, ondanks de nodige ontberingen die nog steeds niet voorbij zijn. Op mees- terlijke wijze omzeilde Wilson het werklozenprobleem en hij zei onder geen enkel beding een grote perma- nente werkloosheid, „deze pool des verderfs”, te willen creëren als oplos- sing voor de economische problemen.

50.17.62 NRC

Labourcongres verwerpt de Britse Vietnampolitiek

Zware nederlaag voor Brown

De Britse Labourpartij heeft woensdag op haar congres in Scarborough met 2.752.000 tegen 2.633.000 stemmen premier Wilsons beleid, dat steun inhoudt aan de Amerikaanse politiek met betrekking tot Vietnam, verworpen en de eis gesteld dat er een volledig, snel en permanent einde wordt gemaakt aan de bombardementen op Noord-Vietnam.

Tevoren had de minister van buitenlandse zaken, George Brown, betoogd dat een dergelijke stap in geen enkel opzicht een bijdrage zou vormen tot het op gang brengen van vredesbesprekingen.

Een tweede nederlaag leed de regering toen het congres met 3.167.000 tegen 2.800.000 mandaatstemmen een resolutie aannam die uitstoting van Griekenland uit de N.A.V.O. bepleitte voor zolang het huidige bewind daar aan de macht blijft.

Ten slotte verwierp het congres met 3.770.000 tegen 2.483.000 mandaatstemmen een resolutie waarin de regering werd verzocht de militaire uitgaven te besnoeien om de economie te herstellen.

In de resolutie betreffende Vietnam sporen de Labour-afgevaardigden hun regering aan steun te verlenen aan de pogingen van Thant en de meerderheid van de leden-staten der V.N. om de Amerikaanse regering tot onmiddellijke, permanente en onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam te bewegen. Elke regeling van het Vietnamese vraagstuk moest verder gebaseerd zijn op de Akkoorden van Genève die terugtrekking van alle buitenlandse troepen en hereniging van Vietnam onder een door het Vietnamese volk gekozen regering inhielden. Zowel partijbestuur als regering hadden zich tegen de resolutie uitgesproken.

Griekenland moet naar het oordeel van het Labourcongres niet alleen voorlopig uit de N.A.V.O. worden gestoten, ook alle militaire hulp aan dat land moet worden gestaakt. Voorts moeten alle banden tussen Griekenland en Europese organisaties als E.E.G. en Raad van Europa worden verbroken. Dit al-

ken dan het geval was bij het huidige beleid betreffende de defensie-uitgaven.

Van snelle reflatie wilde Wilson opnieuw niets weten, al verklaarde hij als iedereen bezorgd te zijn over de werkloosheid van dit moment. Met klem betoogde hij dat alleen door uitvoering van zijn plannen op lange termijn inzake reorganisatie van de structuur van de industrie, volledige werkgelegenheid in de toekomst kon worden gegarandeerd. De vakbondsleiders die zo tekeer gingen over de toenemende werkloosheid moesten zelf maar eens mee gaan helpen door het afschaffen van de bepalingen, die het overstappen door arbeiders van de ene naar de andere bedrijfstak bemoeilijkten. De premier zegde opnieuw speciale hulp toe voor de zwaarst getroffen streken, o.a. door middel van het aantrekken van nieuwe industrieën.

De regering zou „weerstand bieden aan de druk om over te gaan tot een onverantwoordelijke inflatiepolitiek”. Er tekende zich wel degelijk een opleving af in de Britse economie, maar al het goede dat bereikt was zou teniet worden gedaan als de regering aan de druk toegaf, aldus Wilson. (A.P., Reuter)

Brown heeft zich woensdag voor de televisie verweerd tegen de kritiek op zijn losse gedrag in het openbaar en

De Engelse minister van buitenlandse zaken, Brown, op het congres van Labour in Scarborough.

het Britse volk gevraagd hem te nemen zoals hij is „omdat er niet de minste kans is dat ik mij verander”. „Als u een minister van buitenlandse zaken wilt die helemaal niets verkeers doet, dan ben ik uw man niet, maar ik denk dat de vent die u dan zult krijgen geen erg goede minister van buitenlandse zaken zal zijn”, aldus Brown, die begin deze week nog ruzie had met fotografen die plaatjes schoten van hem en zijn vrouw tijdens een danspartij op het Labourcongres.

Minister Brown verklaarde verder, dat er vroeger een ongeschreven regel bestond dat de pers over bepaalde dingen niet schreef. „Niemand zal toch willen zeggen dat sir Winston Churchill geen alcohol gebruikte, maar daar sprak men eenvoudig niet over. Ik zeg ook niet dat ik geen alcohol drink. Ik werk behoorlijk hard.

Ik werk dagelijks vele uren. Andere dingen waaraan de mensen zich zouden kunnen ergeren doe ik niet”, zei hij. Brown gaf toe dat hij de kritiek op zijn gedrag voor een deel aan zichzelf te wijten had, maar zei de indruk te hebben dat zij (de journalisten) „loeren op alles wat ze maar kunnen vinden”.

Brug tussen twee delen van Vietnam vernield

De „Vrijheidsbrug” over de rivier de Ben Hai, die de twee Vietnams op de zeventiende breedtegraad scheidt, is zondagochtend door de Noordvietnamezen bij de nadering van Zuidvietnamese parachutisten opgeblazen, zo meldde het Zuidvietnamese persbureau dinsdag. De brug gold als een symbool daar ze nog de enige verbinding tussen Noord- en Zuid-Vietnam vormde. Ze is verscheidene malen door het zuiden gebruikt voor de overdracht van gevangenen.

Volgens de Noordvietnamese voorlichtingsdienst zijn dinsdag boven Noord-Vietnam zeven Amerikaanse vliegtuigen neergeschoten. Het totaal aantal in Noord-Vietnam verloren gegane Amerikaanse toestellen zou hiermee gekomen zijn op 2.357. Volgens de mededeling waren drie toestellen boven de havenstad Haiphong neergeschoten, drie boven de provincie Ha Bac en een in de buurt van Hanoi.

De Amerikaanse democratische senator Stuart Symington heeft er dinsdag bij president Johnson op aangedrongen een datum te noemen waarop hij een einde zal maken aan alle militaire activiteiten in Zuid-Vietnam en de bombardementen op Noord-Vietnam zal staken om tot besprekingen over vrede te komen.

Symington zei in de Senaat dat de Verenigde Staten vrij zouden zijn de oorlog voort te zetten op de manier zoals zij die zelf willen als de tegenpartij niet op het gebaar zou antwoorden. Op welke wijze de oorlog dan zou moeten worden hervat, zei de senator uit

Hanoi weigert gesprek

TOKIO, 4 okt. (Reuter en AP) — De regering in Hanoi heeft het aanbod van president Johnson verworpen om onmiddellijk met Ho Tsji Min te gaan praten over vrede. Het officiële Noord-vietnamese dagblad Nhan Dan heeft geschreven, dat de rede van Johnson in San Antonio geen nieuwe gezichtspunten bevatte.

De rede van Johnson, zo vervolgde het blad, was bedoeld „om de politiek van de agressie van Amerika in Vietnam te verdedigen en om luidruchtig te kunnen schreeuwen over een valse wens tot vrede”. Het blad onderstreepte de vastberadenheid van het Vietnamese volk om te vechten tot het bittere einde en herhaalde nog eens de voorwaarden van Hanoi voor vredesonderhandelingen. „De openbare mening in de wereld en in Amerika zelf”, zo schreef het blad, „eist, dat Amerika onvoorwaardelijk en voorgoed de bombardementen op Noord-Vietnam staakt om zo gunstige voorwaarden te scheppen voor het zoeken naar een oplossing van het Vietnamese probleem. Maar ondanks het verzet van de openbare mening in de wereld, blijft Johnson een koppige agressor”.

„Vietnam laat ons
niet met rust”

Politieke oplossing gewenst

DEN HAAG, 4 okt. (ANP) —Minister Luns heeft tijdens een rede in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties verklaard dat de Nederlandse regering in belangrijke mate de bezorgdheid deelt die op vele plaatsen tot uitdrukking komt in het jaarrapport van de secretaris-generaal. In het bijzonder laat de oorlog in Vietnam ons geweten niet met rust, aldus minister Luns.

„Het Nederlandse volk,” aldus de minister, „is thans zo diep bezorgd over de oorlog in Vietnam dat het er behoefte aan had op waardige wijze daaraan uitdrukking te geven. Eind augustus werd een volle dag in de Tweede Kamer van het Nederlandse parlement besteed aan een debat over Vietnam, waaraan alle politieke partijen deelnamen. Mijn regering deelt de ernstige bezorgdheid die bij die gelegenheid in ons parlement tot uitdrukking kwam, evenals de opvatting dat een politieke en niet een militaire oplossing voor Vietnam moet worden gevonden. De Kamer nam een motie aan die behelsde dat de bombardementen op Noord-Vietnam beëindigd moeten worden. De Indiener van de motie lichte toe, dat een staken der bombardementen zou moeten plaatsvinden zonder voorwaarden vooraf.

Over het Midden-Oosten zei de minister dat een gemeenschappelijk spanning van alle betrokkenen een nieuwe en hechte orde in dat gebied zal scheppen. Hij pleitte namens de Nederlandse regering voor een spoedige discussie in de Veiligheidsraad en voor een versterking van de vredebeurende rol, die de VN daar thans behoort te spelen. Met name dacht hij aan een VN-buffermacht, die de waarborgen zou vergroten dat geen nieuwe exploitsies plaatsvinden.

Over het ontwerp-verdrag tegen de

verspreiding van kernwapens merkte minister Luns op dat de Nederlandse regering het van groot belang acht dat een dergelijk verdrag gebaseerd is op doeltreffende controle door het internationaal atoomagentschap en v. mening is dat voor de toepassing daarvan regelingen worden getroffen die niet in strijd zijn met de bepalingen van het Euratom-verdrag.

Algemene Vergadering der Ver. Naties

Mr. Luns: stopzetting van de bombardementen N.-Vietnam

Minister Luns heeft gisteren in een rede op de Algemene Vergadering van de V.N. verklaard, dat de Nederlandse regering in belangrijke mate de bezorgdheid deelt die op vele plaatsen tot uitdrukking komt in het jaaroverzicht van de secretaris-generaal. In het bijzonder laat de oorlog in Vietnam ons geweten niet met rust, aldus minister Luns.

Debat in Tweede Kamer naar voren gehaald

„Meer dan ooit tevoren geven de voorlichtingsmedia ons een beeld van het lijden van een verdeeld land, waarin de burgers in vrede en vrijheid wensen te leven doch dat verscheurd wordt door twisten, terrorisme en oorlogsgeweld. Bij elk schot dat wordt afgevuurd, bij elke bom die op het doel ontploft, bij elke politieke moord heeft dit ongelukkige land nog meer te lijden. Het is daarom geboden dat oprichte voorstellen om een vreedzame oplossing te vinden, ernstig bestudeerd worden door de partij waaraan zij zijn gericht, in plaats van met minachting zonder meer verworpen te worden.

„Talloze sprekers die mij voorgingen, hebben gepleit voor een hervatting van de conferentie van Genève die inder tijd een forum bleek te zijn voor opbouwende discussies. Ik sluit mij hierbij aan. Over Vietnam moet gesproken worden en onderhandeld. In dit verband noteerde ik met erkentelijkheid dat belangrijke, bij deze zaak betrokken regeringen, bereid zijn deze weg op te gaan.

„Ik denk bijvoorbeeld aan de woorden van een der beide voorzitters van de Geneefse conferentie, de Britse minister van buitenlandse zaken, de heer George Brown, en aan de bereidheid van de V.S., zo uitdrukkelijk uitgesproken door ambassadeur Goldberg, om aan de conferentietafel plaats te nemen en een beslissing van de Veilig-

heidsraad te aanvaarden die de weg naar Genève zou openen. Aan de andere kant is het zeer te betreuren dat de andere voorzitter van de Geneefse conferentie, de Sowjetunie, tot dusver niet bereid blijkt aan zulk een gang van zaken mee te werken.

Tweede Kamer

Het Nederlandse volk is thans zo diep bezorgd over de oorlog in Vietnam dat het er behoefte aan had op waardige wijze daaraan uitdrukking te geven. Eind augustus werd een volle dag in de Tweede Kamer van het Nederlandse parlement besteed aan een debat over Vietnam, waaraan alle politieke partijen deelnamen. Mijn regering deelt de ernstige bezorgdheid die bij die gelegenheid in ons parlement tot uitdrukking kwam, evenals de opvatting dat een politieke en niet een militaire oplossing voor Vietnam moet worden gevonden.

De Tweede Kamer nam een motie aan waarin onder meer de opvatting tot uitdrukking kwam dat de bombardementen van Noord-Vietnam beëindigd moeten worden teneinde de mogelijkheid te vergroten om tot vredesonderhandelingen te komen. De indiener der motie lichtte mondeling toe, dat zulk een staken der bombardementen zou moeten plaatsvinden zonder vooraf voorwaarden te stellen.

„Mijn regering is van mening dat de huidige situatie niet mag voortduren. Zij heeft daarom op alle betrokkenen een beroep gedaan de vicieuze cirkel te doorbreken en een actief vredesbeleid te gaan voeren door, als een eerste stap, de conferentietafel te aanvaarden. Ik herhaal hier in het openbaar namens mijn land dat beroep.”

Midden-Oosten

„Twintig jaar lang,” aldus de minister, hebben wij de vraagstukken uit het Midden-Oosten besproken zonder dat de wezenlijke problemen zijn aange-

vat. Dit heeft de wereld het tragische beeld van een oorlog te zien gegeven die voorkomen had moeten worden.

„Opnieuw is het Midden-Oosten in deze Algemene Vergadering aan de orde. De situatie die daar bestaat is een duidelijke bedreiging van de wereldvrede. Wij menen daarom dat de Algemene Vergadering deze zaak met terughouding moet bespreken: het is immers een kwestie die onder het bereik valt van de Veiligheidsraad.

„De posities die de verschillende partijen bij dit geschil in het huidig debat hebben ingenomen, zijn star. Dat is begrijpelijk, maar met die constatering kunnen wij niet volstaan. Het is denkbaar dat de schokkende gebeurtenissen van de afgelopen zomer nieuwe denkpatronen zullen oproepen en daardoor de oplossing dichterbij zullen brengen. In een deel van de wereld waar zoveel denkkraft tezamen woont, moet het mogelijk zijn nieuwe structuren te ontwerpen. Ik zie geen heil in een toespitsing der tegenstellingen in de Algemene Vergadering.

„Ik pleit namens mijn regering voor een spoedige discussie in de Veiligheidsraad en voor een versterking van de vredebewarende rol die de V.N. thans daar behoren te spelen. Alle initiatieven van dien aard hebben onze steun: uitzending van een speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal, waarnemers en — wanneer beide partijen zulks wensen en aanvaarden — een V.N.-buffermacht die de waarborgen zal vergroten, dat geen nieuwe explosies plaatsvinden. Van harte zal Nederland aan al zulke maatregelen deelnemen en zo nodig ook in garanties van duurzame grenzen en de vrije doorgang van internationale waterwegen.”

Minister Luns betoogde met nadruk dat in het Midden-Oosten noch een ontspanning noch een duurzame oplossing mogelijk zal zijn als de twee partijen en de grote mogendheden niet tot onderling aanvaardbare inzichten komen.

Non-proliferatie

Over het ontwerp-verdrag tegen de verspreiding van kernwapens merkte minister Luns op, dat de Nederlandse regering het van groot belang acht dat zulk een verdrag gebaseerd is op doeltreffende inspectie door het Internationale Atoomenergieagentschap. Zijn mening is dat

Minister Luns in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

voor de toepassing daarvan regelingen kunnen worden getroffen die niet in strijd zijn met de bepalingen van het Euratom-verdrag.

Minister Luns wees er tot slot op, dat voor een wereld van zoveel armoede veiligheidsverdragen uiteindelijk ontoereikend zijn. Die armoede was namelijk even explosief als de atombom. Het vraagstuk van de samenwerking tussen meer en minder ontwikkelde landen vormt in Nederland een levend probleem waarmee iedere maatschappelijke sector zich intensief bezig houdt.

In Vietnam wordt een uitputtingsoorlog gevoerd, zonder kans op vrede. Zelfs een militaire overwinning van de Amerikanen blijkt een onmogelijkheid. Dag en nacht vallen de bommen. Elke seconde een bom. Kijk op je horloge en tel de seconden. De tijd gaat snel. Nog nooit in de geschiedenis werd een zo klein land zo grondig verwoest met zulke gruwelijke wapens. Nazi-Duitsland werd minder intensief gebombardeerd dan Noord-Vietnam nu. Op dit ogenblik ontploffen de napalm- en de fragmentatiebommen. De gevolgen van napalm zijn bekend van gruwelfoto's, fragmentatiebommen bestaan elk uit 150.000 rondspattende metalen scherfjes die diep in menselijk weefsel doordringen. Militaire doelen ondervinden er geen schade van. Verder wordt er op grote schaal gebruik gemaakt van chemische vergiften en gifgasen. Amerika vecht met zo'n groot wapenoverzicht dat de verhouding in het aantal gesneuvelden één op enkele tientallen bedraagt. Het dodencijfer wordt met steeds meer nullen geschreven. Vast staat dat het om honderdduizenden mensen gaat, mensen die leefden voordat ze het slachtoffer werden van een zinloze oorlog.

De officiële motivering van het Amerikaanse optreden in Vietnam is militaire hulpverlening aan de regering van Zuid-Vietnam om samen het hoofd te bieden aan agressie uit het Noorden met als doel het principe van zelfbestemming voor het Zuidvietnamese volk te verdedigen. Deze beweegredenen lijken oprecht en juist maar berusten in feite op valse voorlichting. Uit naam van de vrede en de democratie wordt de waarheid geweld aangedaan. Die waarheid is dat Amerika in Zuid-Vietnam een diktatoriaal bewind steunt dat elke oppositie onderdrukt. De vroegere premier, nu vice-president Nguyen Cao Ky begrijpt niets van democratie en noemt Hitler openlijk zijn grote voorbeeld en voorganger. De waarheid is ook dat de oorlog als een hervindingsopstand in Zuid-Vietnam begonnen is en niet als een agressie uit het Noorden, waar Amerika

zonder meer van uitgaat. Pas na militair geweld van Amerikaanse zijde ontving deze opstand steun uit het Noorden. Ook het motief voor de bombardementen op Noord-Vietnam is onjuist. Toen Amerika begon te bombarderen was er van enige „infiltratie” uit het Noorden nauwelijks sprake. Het laatste tegenargument is de eenzijdigheid van de voorgestane zelfbestemming. President Johnson stelt het als volgt: „Wij vechten voor zelfbestemming opdat het volk in staat is zijn eigen koers te kiezen.” Een loffelijk streven maar moeilijk te rijmen met een volgende verklaring: „Het kan niet worden toegestaan dat kommunisten helpen Vietnam te regeren.” Welke vrijheid van zelfbestemming wordt hier nu eigenlijk verdedigd? Zeker niet die om met de Amerikanen van mening te verschillen!

Wat is een vijand?

Wat nooit openlijk toegegeven wordt is, dat achter het hulpmotief de wil schuilt om de kommunistische expansie in Azië een halt toe te roepen. Hoe vaak niet hoort men de bewering dat tegenstanders van militaire inmenging in Azië in het gunstigste geval door humane overwegingen worden gedreven, maar aan de andere kant zo onpraktisch zijn dat ze de konsequenties van hun overtuiging niet onder ogen durven te zien. Men gaat er kennelijk van uit dat het communisme — als er nu niet ingegrepen zou worden — zich steeds verder zou uitbreiden totdat ons nageslacht daar wel eens de dupe van zou kunnen worden. Dit is een typische Koude Oorlog-gedachte. Deze angst die ons hele antikommunistische denken overheerst, is het gevolg van de haatkampagne die een onderdeel is van ons westerse cultuurpatroon. De indoktrinatie die onze botte houding tegenover „het kommunistische blok” bepaalt is, zoals bij iedere indoktrinatie, slechts met grote moeite als zodanig te herkennen. Wel herkennen wij de absurditeit van door kommunistische regeringen bedreven anti-kapitalistische propaganda. Maar zelfs het besef dat „wij” systematisch door de ander voor eigen propaganda misbruikt

GEEN STAND-BEELD VOOR JOHNSON

Wat gebeurt er in Vietnam?

worden maakt deel uit van de ons aangeleerde haat. Wij weten dat wat hier „politieke voorlichting” heet bij de ander „brainwashing” genoemd dient te worden. Beide simplificerende voorstellingen van de ander dienen slechts om een klimaat van haat te scheppen, een haat die oorlogsveroorzaken kan en dat ook inderdaad doet. Wij leren reeds WIE onze vijand is voordat wij weten WAT een vijand is en op welke gronden wij een ander „vijand” kunnen noemen. Iedere Nederlander in militaire dienst leert wie onze vijand is. Het bewijsmateriaal berust voornamelijk op historische gegevens die het meest bruikbaar zijn voor de theorie van de vijand-kommunist. Enkele jaren geleden nog werd de kennis van het bajonetvechten beproefd op poppen die kommunisten voorstelden en daarom onder luide kreten doorstoken moesten worden. De ideologische verdeeldheid en de verschillen in praktisch communisme van vrijwel alle kommunistische landen zijn genoegzaam bekend maar aan onze abstraktie van de vijand in zijn zucht naar wereldoverheersing verandert niets. Het ideologisch bewijs van China als onze werkelijke vijand berust op de redenering dat de Vietcong, Noord-Vietnam en China allemaal kommunistisch zijn en daarom deel uitmaken van dezelfde samenzwering en dat, aangezien de Vietcong de zwakste en China de sterkste is van de drie, de Vietcong daarom de vooruitgeschoven post is van een gekoördineerd veroveringsplan. Deze onjuist vereenvoudigde voorstelling van zaken kan slechts een uitbreiding van de oorlog tot gevolg hebben en het is dan ook deze gedachtengang die ten grondslag ligt aan de eskalatie-politiek in Vietnam. Waar deze eskalatie eindigt is niet bekend, wel is er een angstig vermoeden. Een direkt en begrijpelijk gevolg van de Amerikaanse militaire macht in Vietnam en de steeds verder gaande uitbreiding daarvan is, dat het beeld van het communisme waar wij van uitgegaan zijn meer en meer aan de werkelijkheid gaat beantwoorden. Zo lijkt het

kommunisme te zijn wat het niet is: één aaneengesloten agressief blok.

Duidelijke taal

De vastberadenheid en vooral de bombardementen van Amerika hebben de tegenstelling Oost-West nog meer toegespitst en Russische en Chinese juist tot een zaak van kommunistische werelddoverheersing gemaakt. Bestaande verschillen tussen de Vietcong, Hanoi en Peking worden door het Amerikaanse optreden hoe langer hoe meer opgeheven. De kring is nu rond en Amerika's wapengeweld lijkt zelfs enigszins gerechtvaardigd, wanneer wij vergeten te bedenken dat in een omgekeerde situatie ook alle democratische landen zich ondanks de verschillen als „blok” zouden gedragen wanneer één van de „leden” zich bedreigd zou voelen en gebombardeerd werd. Vele verdragen en organisaties staan hier zelfs borg voor. Samenvattend kan de angst voor een dreigende kommunistische wereldrevolutie even abstrakt irreal genoemd worden de propaganda die Rusland en China tegen het „agressieve kapitalistische blok” voeren. Toegegeven, de omvang van Amerika's militaire aanwezigheid in Vietnam maakt een andere dan een zuiver militaire visie niet eenvoudig. Het is niet verwonderlijk dat generaals zich als generaals gedragen. Het is hun taak om voor overwinningen te zorgen en zelfs al blijkt de onmogelijkheid van een totale overwinning nog zo zeer, dan nog zullen zij het behalen van lokale overwinningen als hun plicht beschouwen. De fout ligt bij hen die aanvaarden dat het generaals zijn die in een konflikt met ideologische, politieke, militaire en zelfs menselijke aspecten voor een algehele oplossing moeten zorgen. Dat militaire gezaghebbers niet altijd een juist advies geven is in zijn algemeenheid vanzelfsprekend, maar komt pas in een openend licht te staan wanneer we ons herinneren dat de verenigde chefs van staven tijdens de Cubaanse crisis aandrongen op militaire maatregelen, waarmee niets minder bedoeld werd

Minister: Oordeel ambtenaren niet in discussie

De minister van buitenlandse zaken (interim, drs. J. A. Bakker, heeft in verleg met zijn ambtgenoot van de Senaat geantwoord op vragen van het Tweede-Kamerlid A. G. van der Spek (pac. soc.) in verband met de oorlog in Vietnam.

De heer Van der Spek had gevraagd of het juist is, dat de Nederlandse zaakgelastigde en de militaire attaché te Saigon van mening zijn, dat de oorlog in Vietnam zich voor de Verenigde Staten ongunstig ontwikkelt, dat wanhoopswaarschuwingen in de vorm van zeer ernstige escalaties van Amerikaanse zijde tot de serieuze mogelijkheden behoren en dat daarmee de kans op een wereldconflict zeer zal worden vergroot.

De heer Van der Spek had gevraagd of de diplomaten deze of dergelijke opvattingen ook vermeld hebben in hun ambtelijke rapporten aan de minister en of de minister bereid is deze rapporten te publiceren.

In een toelichting op de vragen had de heer Van der Spek aangevoerd dat deze ongebruikelijke gang van zaken naar zijn mening bij wijze van uitzondering gepast zou zijn in verband met de enorme risico's, die ook voor het Nederlandse volk uit de toestand in Vietnam kunnen voortvloeien.

Minister Bakker zegt in zijn antwoord, dat de regering het principieel ongewenst en onjuist acht het oordeel van ambtenaren te betrekken in de discussie tussen de Staten-Generaal en de ministers, die uitsluitend de verantwoordelijkheid dragen voor hun beleid.

Zij is voorts van oordeel dat een onbevangen berichtgeving door de ambtenaren op diplomatieke posten in het buitenland slechts gewaarborgd is, indien dezen erop mogen rekenen dat hun vertrouwelijke inlichtingen en adviezen geheim blijven.

De grote belangen, die met de handhaving van deze regels worden gediend, laten niet toe dat hierop een uitzondering wordt gemaakt, zodat de gestelde vragen onbeantwoord moeten blijven.

De minister is niet bereid de rapporten te publiceren.

ALLE BRUGGEN VERNIETIGD

Amerikanen isoleren haven van Haiphong

SAIGON, 2 okt. (Reuter en NYT) — Amerikaanse bommenwerpers hebben alle verbindingen over land van de haven van Haiphong naar de rest van Noord-Vietnam vernietigd. Een Amerikaans functionaris in Saigon heeft verklaard, dat nu ook de laatste van de vier bruggen, die de haven met de stad verbinden, is gebombardeerd. De haven van Haiphong is van groot belang voor de bevoorrading van Noord-Vietnam. Amerikaanse bommenwerpers hebben ook het belangrijke vliegveld Hoa Lac bij Hanoi gebombardeerd.

De wetgevende vergadering van Zuid-Vietnam heeft haar zitting geschorst zonder dat een beslissing is genomen over de geldigheid van de presidentsverkiezingen van drie september. Wel hebben de afgevaardigden 30 van de 38 klachten over onregelmatigheden bij de verkiezingen verworpen. De verkiezingen werden gewonnen door de militaire kandidaten Van Thieu en Ky. De burgerlijke kandidaten hebben zich tegen deze uitslag gekeerd, omdat volgens hen de generaals fraude hebben gepleegd. De nationale vergadering, die nieuwe verkiezingen kan uitschrijven, heeft nog tot vanavond de tijd om uitspraak te doen over de geldigheid van de verkiezingen. Eerder had een commissie uit de wetgevende vergadering een advies aangenomen, waarin wordt aanbevolen de verkiezingen ongeldig te verklaren. Dit advies is echter niet bindend.

Toen het advies bekend werd, begonnen ongeveer 500 studenten een wilde betoging tegen de verkiezingsuitslag. Inmiddels heeft de politie, die de studenten met geweld verspreidde, alle demonstraties verboden en 't centrum van Saigon afgesloten.

De honderden biddende boeddhistische monniken onder leiding van de militant Thich Tri Qoeng, zijn door de politie ongemoeid gelaten. Bij het regeringspaleis zitten zij nu al enkele dagen te bidden uit protest tegen het besluit van de militaire leiders de gematigde boeddhisten de leiding van de boeddhistische kerk te geven.

De Russen hebben de rede van Johnson over Vietnam afgedaan met de opmerking, dat deze niet meer was dan een herhaling van oude standpunten.

President Johnson heeft verklaard: „Zoals wij Hanoi keer op keer hebben verteld, is de kern van de zaak dit: Amerika is bereid onmiddellijk de bombardementen op Noord-Vietnam te stoppen, als dit direct zal leiden tot een produktief gesprek. Wij gaan ervan uit, dat, terwijl de besprekingen voortduren, Noord-Vietnam geen voordeel zal trekken van een staking of beperking van de bombardementen”.

de onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen kunnen zijn, waarna volgens Hanoi onderhandelingen mogelijk zijn. De enige regeling van het conflict die men zich kan voorstellen, aldus de Franse minister, is terugkeer tot de Geneefse akkoorden van 1954. De zaak voorleggen aan de V.N. had geen zin, aangezien een van de machtigste landen ter wereld partij is. Slechts een initiatief van dat land zou een nieuw licht kunnen doen schijnen.

Sprekend over het Midden-Oosten zei Couve dat de ene partij thans haar overwinning teboven moet komen en de andere haar nederlaag. In beide gevallen is evenveel moed vereist, aldus Couve de Murville, die voorts zei dat geen enkele oplossing van de crisis in het Midden-Oosten mogelijk is zonder overeenstemming tussen de grote mogendheden.

Over het Duitse vraagstuk merkte de Franse minister op dat de ontwikkeling in de richting van ontspanning in Europa moet voortduren. Er moeten gunstige omstandigheden worden geschapen voor een brede Europese discussie, die moet leiden tot veiligheid voor allen, tot een vreedzaam Duitsland dat met al zijn burens op goede voet staat. De benoeming van een Roemeen tot voorzitter van de Algemene Vergadering was een bewijs dat zich over het zogenoemde ijzeren gordijn heen normale betrekkingen beginnen af te tekenen. (Reuter - A.F.P.)

de onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen kunnen zijn, waarna volgens Hanoi onderhandelingen mogelijk zijn. De enige regeling van het conflict die men zich kan voorstellen, aldus de Franse minister, is terugkeer tot de Geneefse akkoorden van 1954. De zaak voorleggen aan de V.N. had geen zin, aangezien een van de machtigste landen ter wereld partij is. Slechts een initiatief van dat land zou een nieuw licht kunnen doen schijnen.

Sprekend over het Midden-Oosten zei Couve dat de ene partij thans haar overwinning teboven moet komen en de andere haar nederlaag. In beide gevallen is evenveel moed vereist, aldus Couve de Murville, die voorts zei dat geen enkele oplossing van de crisis in het Midden-Oosten mogelijk is zonder overeenstemming tussen de grote mogendheden.

Over het Duitse vraagstuk merkte de Franse minister op dat de ontwikkeling in de richting van ontspanning in Europa moet voortduren. Er moeten gunstige omstandigheden worden geschapen voor een brede Europese discussie, die moet leiden tot veiligheid voor allen tot een vreedzaam Duitsland dat met zijn burens op goede voet staat. De benoeming van een Roemeen tot voorzitter van de Algemene Vergadering was een bewijs dat zich over het zogenoemde ijzeren gordijn heen normale betrekkingen beginnen af te tekenen. (Reuter - A.F.P.)

Verenigde Naties

Pessimisme en fatalisme bij vele delegaties

Van onze correspondent

VER. NATIES, september — De cynische stemming waarin de 22ste Algemene Vergadering van de Ver. Naties begon, kon moeilijk beter worden geïllustreerd dan door de bittere, bijna onbetamelijke woorden die de aftredende president, Pazhwak, zich in zijn afscheidsrede veroorloofde: „Als deze wereld geregeerd wordt door dwazen en stompzinnigheid („by fools and folly“), zal de ondergang van de mensheid in onze dagen misschien voor velen een wrede schok zijn, maar hij kan bezwaarlijk als een totale verrassing komen. Want alle rampen die de wereld in de laatste jaren hebben getroffen zijn van dit rostrum voorspeld.”

Het is tekenend voor de overheersende gevoelens in de Assemblée, dat de meeste delegaties in deze tirade een aanval zagen op Amerika's oorlog in Vietnam, een punt dat niet formeel op de agenda voorkomt, maar niettemin ieders gedachten beheerst en in geen enkele rede onvermeld wordt gelaten.

In tegenstelling met de ambassadeur van Afghanistan, die door het uiten van deze woorden de deur als het ware woedend achter zich dichtmeete, trachtte secretaris-generaal Thant een nieuwe deur te openen door zijn constructieve voorstel, eindelijk over te gaan tot toepassing van art. 28 (paragraaf 2) van het Handvest, luidende: „De Veiligheidsraad zal periodieke bijeenkomsten houden, waar ieder van zijn leden, indien het zulks verlangt, vertegenwoordigd kan zijn door een lid van de regering of door een ander in het bijzonder daartoe aangewezen vertegenwoordiger.” Een soortgelijk voorstel was ook gedurende vorige crises gedaan — door Trygve Lie in 1950, door Hammarskjöld in 1955 — maar niet aangenomen. Thant acht nu de tijd gekomen om daartoe over te gaan.

Hij maakte het denkbeeld aantrekkelijker door besloten bijeenkomsten voor te stellen. Dit zou de waarde van zulke bijeenkomsten ongetwijfeld verhogen, ten eerste door hun vertrouwelijke karakter en ten tweede doordat de woordvoerders niet in de verleiding zouden komen, zich ter wille van goedkoop effectbejag tot de publieke tribune te richten, in plaats van tot elkander, hetgeen een euvel van alle publieke raadszittingen is.

Thant zou wensen dat de ministers van buitenlandse zaken persoonlijk aan die bijeenkomsten zouden deelnemen, hetgeen er min of meer het karakter van topconferenties aan zou

geven. Hij deed een eerste stap in die richting door de ministers van buitenlandse zaken van de Verenigde Staten, de Sowjetunie, Engeland en Frankrijk (die hier allen aanwezig zijn) tot een diner-conferentie uit te nodigen, waar hij zijn voorstel nader toelichtte. Dit was de eerste bijeenkomst van de ministers der Grote Vier in meer dan een jaar, hetgeen illustreert hoe weinig gezamenlijk contact er tussen de verantwoordelijke leiders der buitenlandse politiek wordt onderhouden.

Bezwaren

In de dagen van Hammarskjöld, die zulke bijeenkomsten warm aanbeval, omdat zij „niet slechts de uiteenlopende standpunten nader tot elkaar konden brengen, maar de belangrijke rol die het Handvest aan de Veiligheidsraad toedacht in een nieuwe richting konden leiden“, werden er bezwaren als deze tegen aangevoerd: de nieuwsmidia zouden er onevenredig grote aandacht aan besteden; lekken uit de geheime besprekingen zouden niet te vermijden zijn; er zou ongerechtvaardigde hoop worden gewekt, gevolgd door desillusies die het prestige van de Raad zouden schaden.

Anderen zijn echter van mening dat het mogelijk moet zijn het vertrouwelijke karakter der besprekingen te verzekeren, en dat het in ieder geval de moeite waard is er een proef mee te nemen.

Indien het nog nodig zou zijn te bewijzen — dat openbare toespraken vaak weinig vruchtdragend zijn, zouden de rede van Arthur Goldberg over Vietnam en de reactie daarop van minister Gromiko als voorbeelden kunnen dienen. Gromiko betoogde dat de Amerikaanse rede niets nieuws behelsde, ofschoon Goldberg voor het eerst een eventuele staking van de bombardementen op Noord-Vietnam niet vastkoppelde aan de voorwaarde dat Hanoi als tegenprestatie tot de-escalatie in het zuiden zou overgaan.

Goldberg wees verder op het niet onbelangrijke feit dat Hanoi enige malen langs indirecte kanalen te verstaan heeft gegeven (maar nooit rechtstreeks tot Washington) dat als Amerika de bombardementen staakte er binnen drie, vier weken onderhan-

delingen „konden“ beginnen. De Sowjetunie maakte hiervan „zullen“ beginnen, en ook Thant gebruikt herhaaldelijk het woord „zullen“.

Goldberg vroeg: Is het nu „kunnen“ of „zullen“? Gromiko bleef het antwoord hierop schuldig, evenals op een andere, niet onbelangrijke vraag van Goldberg: of de Sowjetregering bereid was, indien Amerika de bombardementen stopzette, haar invloed op Hanoi uit te oefenen om een vreedzame oplossing te helpen bereiken.

Aftreden

Velen die Amerika's optreden in Vietnam betreuren of veroordelen zijn niettemin van mening dat Goldberg's rede meer consideratie had verdiend dan Gromiko's botte afwijzing, al was het alleen omdat het in V.N.-kringen bekend is dat niemand bij Washington zo hardnekkig op matiging heeft aangedrongen als Goldberg. Als gevolg daarvan verkeert hij op gespannen voet met vele „haviken“ in de regering en naar verluidt was hij van plan vóór het begin van deze Assemblée af te treden. Dat hij van dit voornemen terugkwam wordt toegeschreven aan het feit dat hij geloofde in de goede trouw van het vredesplan dat president Johnson hem machtigde te ontvouwen; Goldberg kon het met zijn geweten overeen brengen, dit programma te verdedigen.

Andere reacties

Wat de reacties in de wandelgangen betreft, de Engelsen stonden er sympathiek tegenover. De Fransen behielden zich hun oordeel voor, maar toonden belangstelling voor de waarde die het voorstel toekent aan de overeenkomsten van Genève. De meeste andere delegaties leggen pessimisme en fatalisme aan den dag. Zij hadden gehoopt op onmiddellijke staking van de bombardementen en wensden met niets minder genoegen te nemen.

Zij kunnen in het Vietnamese conflict niets anders zien dan een poging van een grote mogendheid om haar strategische en commerciële belangen te bevorderen. Zij kunnen eenvoudig niet geloven dat Amerika al deze offers aan geld en mensenlevens brengt alléén om de communisten te verhinderen met militair geweld de politieke macht in Zuid-Vietnam te veroveren. Goldberg gelooft er echter in dat dit het enige doel is dat zijn regering nastreeft, en daarom is hij aangebleven.

De Amerikaanse regering heeft met haar vredesprogramma, dat bepaalde risico's inhoudt (vandaar dat er in haar midden sterke oppositie tegen bestaat) natuurlijk ook de naderende presidentsverkiezingen voor ogen: hoe sneller het conflict afloopt, hoe beter. Maar van delegaties uit alle hoeken der wereld kan moeilijk worden verwacht dat zij deze factor als een overtuigende reden opvatten om te geloven dat het Washington ernst is met zijn dringende beroep op de Assemblée om het einde te verhaasten. Velen hunner zijn niet voldoende bekend met de kronkelingen van de Amerikaanse politiek, cynisme is te diep geworteld, tragisch, maar het is mogelijk een gunstige gelegenheid daarvoor gebruikt zal voorbijgaan.

Van de Amerikaanse politiek, cynisme is te diep geworteld, tragisch, maar het is mogelijk een gunstige gelegenheid daarvoor gebruikt zal voorbijgaan.

Verscherping in Viet onvermijdelijk

✓ O.V. 67N.2C

De twee belangrijkste problemen van dit ogenblik — aldus Sowjet-premier Kosygin zijn de vrede in Europa en de toestand in Vietnam. Voor West-Europeanen lijkt het vreemd dat de Russische leider hierbij ook niet de Chinese dreigementen, onderstreept met geknal van kernbommen, noemde. Daarover bestaat hier enige ongerustheid hoewel China ver weg is. Hoeveel te meer zou het niet China's bureu moeten verontrusten.

Niettemin mag men aannemen dat de Russen niet van zins zijn zich over dit probleem nu al ongerust te maken. Misschien over een jaar of tien. Europa, hoewel een verzameling van onopgeloste puzzels, is over het algemeen rustig en directe bedreigingen van de vrede zijn hier voorlopig niet in het verschiet. Om ze ook niet in het verschiet te laten komen, moeten echter enige vraagstukken — vooral ten aanzien van Duitsland — worden beslecht.

Veel kijk daarop is er voorlopig niet en dat is een gegronde reden voor een overigens niet te nijpende ongerustheid der Russen. Blijft de kwestie-Vietnam. Kosygin's recept is weer een staking van de bombardementen en erkenning van het Zuidvietnamese bevrijdingsfront, de organisatie waarvan de Vietcong de gewapende afdeling is.

Belang

Veel kans dat de Amerikanen daarin zullen toestemmen is er niet sinds Johnsons laatste rede in San Antonio. Die toespraak maakte een eind aan alle speculaties over bombardementspauzes en vedesvoorstellen. Het enige gunstige wat men uit Johnsons woorden kan destilleren is dat hij bereid blijft tot een gesprek, maar dat werd vrijwel geneutraliseerd doordat hij meer dan tevoren aan de Vietnamese strijd het accent gaf van een oorlog waarmee de belangen van de V.S. gemoeid zijn.

Minder dus een kwestie van het nakomen van een belofte tot hulp aan een belaagde natie, dan wel een gewapend op de bres staan voor de eigen zaak. Op zichzelf is dit een meebuigen met de haviken, degenen in Amerika die menen dat nog altijd niet kras genoeg wordt gestreden tegen Noord-Vietnam. De rede kon ook als een antwoord worden beschouwd op een reek; pogingen de Amerikaanse president over te halen het risico te nemen van een

staking der bombardementen. Oe Thant sprak kort tevoren in die geest, een pauselijke boodschap had een dergelijke strekking en ook de Britse minister Brown uitte zich in die geest, daarbij wellicht ook denkend aan het Labour-congres waarop hij en Wilson te maken krijgen met een vrij sterke oppositie die het de Britse regering kwalijk nemen de Amerikaanse politieke lijn teveel te onderschrijven.

Haviken

Het resultaat van een en ander is dat Vietnam meer dan tot dusver een strijdpunt wordt in de Amerikaanse verkiezingen van volgend jaar. Scherper dan vroeger zijn er aspiranten voor het presidentschap en andere politieke ambten die zich rondweg tegen voortzetting van de oorlog verklaren. Zoals er ook een groeiende fractie is die meent dat de tijd gekomen is om alles op alles te zetten om verlost te raken van een strijd die alsmaar voortsleept.

Onder die omstandigheden wordt het steeds moeilijker een gematigde tussenpositie in te nemen, sussend naar beide kanten. En het heeft er de schijn van dat Johnson, de man van de middenweg, tot een keus gedwongen, voor de havikken zal kiezen: voor scherper en harder optreden tegen Noord-Vietnam. Voor de Russen heeft dat de onaangename consequentie dat ze wel gedwongen zullen zijn dan ook met meer nadruk pal te staan achter Noord-Vietnam, een communistische natie die ze wel moeten helpen.

En juist die kans op confrontatie tussen de twee grootste machten van nu benauwt de Russen

het meest. Niet in de laatste plaats waarschijnlijk — en daar komt China toch weer in het spel — omdat Mao juist een dergelijke controverser zoveel mogelijk probeter te bevorderen aangezien juist uit een botsing van de twee kolossen voor de volkrijkste staat ter werled de mooiste kansen op expansie kunnen voortvloeien....

Programma

President Nguyen Van Thieu noemde als de voornaamste punten van zijn programma:

1. Verbetering van de strijdkrachten zowel moreel als wat betreft de levensomstandigheden. De gedeeltelijke mobilisatie maakt hiervan deel uit.

2. Een politiek van soberheid in de steden. De president deed een beroep op de bevoorrechten „hun luxe leven in te krimpen”. „In deze totale oorlog dienen de schokkende tegenstellingen tussen de steden en het platteland te verdwijnen”.

3. Opbouw van de democratie en hervorming van de maatschappij. Er moet sociale rechtvaardigheid worden ingevoerd. Daartoe zullen het platteland en de industrie moeten worden ontwikkeld.

Zodra het nieuwe kabinet er is zullen „dringende maatregelen” worden afgekondigd om de corruptie te doen verdwijnen.

Luitenant-generaal Thieu zei ten slotte toezicht van het volk door middel van de Nationale Vergadering te zullen aanvaarden.

De president stelde de leden van het Zuidvietnamese bevrijdingsfront voor de keuze „naar Noord-Vietnam te gaan als zij in het marxisme geloven of te blijven en met ons samen te werken”. Hij wees erop dat de regering in Hanoi tot nog toe elk vredesaanbod naast zich heeft neergelegd.

Thieu gaf vervolgens een overzicht van de afgelopen twee jaar en zei dat in die tijd 149.000 tegenstanders waren gedood, 23.000 gevangen genomen en 55.000 zich aan de zijde van de regering hadden geschaard. Voorts zijn 1978 plaatsen met 3.498.000 inwoners gepacificeerd en 4400 kilometer aan wegen in gebruik genomen, aldus de president.

Levensloop

Luitenant-generaal Nguyen Van Thieu heeft zich als staatshoofd voor zijn verkiezing tot president afzijdig gehouden van de vaak bittere politieke en godsdienstige twisten die in het verleden dikwijls verdeeldheid in de Zuidvietnamese leiding tot gevolg hebben gehad. Hij werd in 1923 geboren in de kuststreek van Centraal-Vietnam en is ouder dan de meesten van zijn politieke tijdgenoten. In 1947 vocht hij aan de zijde van de Fransen tegen de commu-

nistische strijdkrachten in Indo-China. Na de onafhankelijkheid bij de Geneefse conferentie van 1954 diende Thieu zowel te velde als bij de staf en in 1956 was Thieu bevelhebber van de eerste infanteriedivisie in de twee noordelijkste Zuidvietnamese provincies.

Als commandant van de vijfde infanteriedivisie speelde de rooms-katholieke Nguyen Van Thieu een belangrijke rol bij de staatsgreep in november 1960 toen het regime-Nog Dinh Diem omver werd geworpen. Thieu werd vice-premier in de regering-Tran Van Huong en secretaris-generaal van de machtsraad van de strijdkrachten.

Na de val van Huong werd hij in de regering-Phan Huy Quat minister van defensie en vice-premier. Na deze regering werd hij voorzitter van het nationale bestuurscomité en als zodanig staatshoofd.

Na zijn installatie sprak Thieu de voor de eerste maal bijegekomen Nationale Vergadering van 137 leden toe.

Thieu verklaarde als een der eerste taken van het parlement de opstelling van een handvest voor de oprichting van politieke partijen te zien.

In de Nationale Vergadering hebben leden van de beroepsbevolking zitting, onder meer 47 actieve of voormalige ambtenaren, 34 militairen en 29 onderwijzers. Van de leden zijn 64 boedhist en 30 tot 35 rooms katholiek.

Aanval

Een strijdmacht van de Vietcong heeft dinsdagmorgen vroeg weer een aanval gedaan op het hoofdkwartier van het Zuidvietnamese leger in Loc Ninh, een plaats op ongeveer 100 km ten noordoosten van Saigon die zij zaterdagochtend bezet had maar waar zij later uit verdreven werd. Bij een tegenaanval van Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen sneuvelden 200 Vietcongstrijders, zo heeft een Zuidvietnamese woordvoerder meegedeeld. De verliezen aan Zuidvietnamese en Amerikaanse zijde zouden „licht” zijn.

Rusland gekant tegen vijflandenconferentie over Vietnam

Premier Kosigin van de Sowjetunie heeft maandag het voorstel van de wereldfederatie van V.N.-verenigingen om een vijflandenconferentie voor vrede in Vietnam te houden van de hand gewezen, omdat het plan niet voorziet in deelneming van Noord-Vietnam en het Zuidvietnamese nationale bevrijdingsfront.

Kosigin zette zijn standpunt uiteen in een brief aan de Joegoslavische voorzitter van de federatie, Ales Bebler. Bebler had het voorstel gedaan aan de premiers van de vijf landen, namelijk de Sowjetunie, Engeland, India, Polen en Canada, die aan de conferentie zouden moeten deelnemen. Premier Wilson heeft positief gereageerd op het voorstel.

De Sowjetunie en Engeland zijn samen voorzitter van de Geneefse conferentie over Indo-China van 1954. India, Polen en Canada zijn leden van de internationale controlecommissie voor Vietnam, Laos en Cambodja, die tijdens de Geneefse conferentie werd opgericht.

Alleen het Vietnamese volk heeft het recht te beslissen over de interne zaken van Vietnam. De eerste stap naar de vrede is een onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen op Noord-Vietnam, aldus de Russische premier.

Het antwoord van de Vereniging van Nederlandse verkeersvliegers is dat gebeurt natuurlijk ook en dat vliegers willen daar wel aan niet voor tweemaal uitleg vatbaar. De vliegers zullen daar wel aan niet voor tweemaal uitleg vatbaar. Het antwoord van de Vereniging van Nederlandse verkeersvliegers is dat gebeurt natuurlijk ook en dat vliegers willen daar wel aan niet voor tweemaal uitleg vatbaar.

Couve dringt aan op stopzetten van bombardementen

Couve de Murville, de Frans minister van buitenlandse zaken heeft donderdag in de Algemene Vergadering van de Ver. Naties over Vietnam gezegd: Als er zich geen nieuw feit voordoet is het een eindeloze strijd die tot niets kan leiden. Zo'n nieuw feit zou

Verliezen van de Amerikanen in Vietnam gestegen

De Amerikaanse verliezen in Vietnam zijn de afgelopen week sterk gestegen als gevolg van de zware strijd die in de omgeving van Quang Tri ten zuiden van de gedemilitariseerde zone heeft gewoed. In die week verloren 242 Amerikaanse militairen het leven terwijl er 1490 werden gewond en 7 worden vermist. Het grootste aantal slachtoffers viel onder de mariniers die in de noordelijke provincies zijn gelegerd. De meeste Amerikanen sneuvelden tot nog toe in de week van 2 tot 8 augustus toen 282 Amerikanen werden gedood en 1170 gewond.

De Zuidvietnamese verliezen waren vorige week aanzienlijk lager dan in de daaraan voorafgaande weken; 250 Zuidvietnamese regeringssoldaten werden gedood en 842 gewond. De andere geallieerden verloren 23 man aan doden en hadden 48 gewonden.

Volgens de Amerikaanse statistieker werden vorige week 2103 Vietcong-leden of Noordvietnamese soldaten gedood.

Bij gevechten in de Mekong-delta hebben de Amerikanen woensdag 69 Vietcong-leden gedood, aldus een militaire woordvoerder in Saigon.

In het noorden zijn eenheden van een Amerikaanse luchtlandingsdivisie in samenwerking met mariniers aan de operatie Wheeler begonnen in het gebied van de Kwe Son-vallei waar de mariniers eerder al twee grote slagen met Noordvietnamezen leverden. Tot nog toe hebben zich slechts enkele schermutselingen voorgedaan.

Een rechtbank in Saigon heeft vrijdag de boedhistische advocaat Trong Dinh Dzu bij verstek tot negen maanden gevangenisstraf veroordeeld, omdat hij ongedekte cheques zou hebben uitgegeven en illegaal deviezen zou hebben verhandeld. Hij kreeg bovendien een boete van 3,2 miljoen piaster (ongeveer 100.000 gulden). Dzu was bij de recente presidentsverkiezingen als „vredeskandidaat” verslagen.

De punten van de tenlastelegging hadden betrekking op feiten uit 1957, 1962 en juni 1966. De laatste kwestie betrof het onwettig overmaken van deviezen (11.500 dollar) naar de VS waar twee van zijn kinderen waren.

(A.F.P. Reut)

Goed nieuws voor Vietnam

WASHINGTON

DEAN RUSK heeft de vorige week op zijn persconferentie bekendgemaakt waarvoor wij eigenlijk vechten in Vietnam — ons doel is de beteugeling van Rood China. Dat was goed nieuws voor het Vietnamese volk waaronder er altijd nog velen zijn die niet secuur weten waar de oorlog eigenlijk om gaat. Daags na de speech van Rusk zijn twee Vietnamese boeren tijdens een bomaanval in een kuil bijeengekropen. „Nou”, zegt de een tegen de ander, „heb je 't goeie nieuws al gehoord? Deze oorlog raakt ons helemaal niet. 't Gaat alleen tussen China en de Verenigde Staten”.

„Je houdt me voor de gek” zegt de andere boer. Hij drukt zijn gezicht in de aarde omdat er net een bom ontploft en gaat dan verder: „Waar heb je dat gehoord?”

„Over de radio, man. Kijk, het zit zo: de Verenigde Staten voeren oorlog in Vietnam om het opdringende China in toom te houden. Die Amerikaanse bombardementen hier zijn alleen bedoeld om de Chinezen duidelijk te maken dat ze met d'r poten van Zuidoost-Azië af moeten blijven”.

Er ontploft weer een bom.

„Ik' wou dat de Amerikanen een andere manier vonden om hun bedoelingen aan China duidelijk te maken”, zegt de tweede boer.

„Dat is nou de moeilijkheid met jou, Dao. Jij kunt de dingen nooit in groot verband zien. Als de Verenigde Staten niet glashard demonstreren dat zij hun verplichtingen in Vietnam willen nakomen gaan alle landen in Zuidoost-Azië er aan”.

Er valt een bom op een hut, geen honderd meter van de kuil.

„Tja, ik ben misschien wat egoïstisch aangelegd”, zegt Dao, „maar ik kan me op 't ogenblik echt niet zo opwinden over wat er in de rest van Zuidoost-Azië gebeurt”.

DAO, je slaat me met verbijstering. Begrijp nou eens goed: er zijn één miljard Chinezen en die zijn vast van plan om een miljard vrije mensen onder hun juk te brengen. Ze zouden het morgen al doen als de

Amerikanen hier in Vietnam niet bombardeerden”.

De rijstvelden rondom de kuil vliegen in vlam.

„Ik geef graag toe dat er voor de vrije wereld veel op 't spel staat in Vietnam” zegt Dao. „Maar dan hoeft ik het toch nog niet leuk te vinden dat de Amerikanen bommen naar me gooien”.

„Niemand vindt bombardementen leuk, Dao. Maar als je de bedoeling die er achter zit doorziet moet je ze aanvaarden en waarderen”.

„Maar als 't nou in de grond een geschil is tussen de Verenigde Staten en China, waarom gooien de Amerikanen hun bommen dan niet op China in plaats van op ons?”

„Omdat China dan in oorlog zou komen en omdat Amerika nou eenmaal geen oorlog met China wil, stommeling”.

„Scheld me niet uit voor stommeling. Ik zie gewoonweg niet in waarom wij ons maar braaf moeten laten bombarderen alleen omdat 't die Amerikanen toevallig niet uitkomt d'r bommen op China te gooien”.

GOEIE GENADE, Dao, jij zult nooit verder leren kijken dan je eigen rijstveldje. Minister Rusk heeft het allemaal zo duidelijk uitgelegd. Hij is zelfs bereid de bombardementen hier in Zuid-Vietnam stop te zetten als Hanoi aan de conferentietafel wil gaan zitten”.

„En waarom wil Hanoi niet praten?”

„Omdat de Chinezen gezicht verliezen als Hanoi dat doet”.

„Daar was ik al bang voor”.

Er ontploft weer een bom, nu een paar meter naast de schuilkuil. De twee boeren worden even onder opspuitende aarde bedolven.

Dao vraagt: „Zei Rusk ook wanneer ie denkt dat de Chinezen naar rede zullen gaan luisteren zodat hij de bombardementen op Vietnam kan stopzetten?”

„Rusk zei dat hij 't niet zeker wist, maar hij dacht misschien wel in de volgende generatie”.

ART BUCHWALD

Installatie van Thieu

31 okt '64

DE feestelijkheden ter gelegenheid van de officiële beëdiging van luitenant-generaal Ngoen Van Thieu als president van Zuid-Vietnam hadden gisteren, ondanks de strenge veiligheidsmaatregelen, bijna

een onaangenaam slot gekregen voor de voornaamste buitenlandse gast, de Amerikaanse vice-president Humphrey. Het liep zonder ongelukken af, maar de Amerikaan heeft nu wel van heel nabij kennis gemaakt met de Vietnamese oorlog.

In zijn installatierede heeft Thieu geen opzienbarende dingen gezegd. In één opzicht was hij echter duidelijker dan zijn Amerikaanse beschermers. Namelijk over de positie van het Zuidvietnamese Nationale Bevrijdingsfront (met als strijdorganisatie de Vietcong). Thieu stelde de aanhangers van het front voor de keuze. Indien zij overtuigde marxisten zijn moeten zij maar naar het noorden vertrekken. De anderen kunnen meehelpen aan de opbouw van de Zuidvietnamese staat, wat er dus in de praktijk op neerkomt dat zij zich onderwerpen aan het huidige bewind van de generaals.

Hieruit blijkt zonneklaar dat de

Zuidvietnamese machthebbers evenmin als de Amerikanen, bereid zijn zich met de Vietcong aan de conferentietafel te scharen.

Anderzijds heeft de hoogste vertegenwoordiger van de Vietcong in Noord-Vietnam gisteren opnieuw de mogelijkheid van een coalitie met de huidige Zuidvietnamese regering van de hand gewezen.

Politiek zit de zaak dus muurvast.

HOEWEL president Thieu een uitgebreid program van sociale hervormingen, economische bezuiniging en versterking van de democratische instellingen aankondigde, werd de versterking van de militaire kracht voorop gesteld. Thieu zei dat het Zuidvietnamese volk zichzelf zal moeten redden en dat nieuwe en zware offers zullen worden geleverd. Daarom staat de verbetering van de strijdkrachten, zowel moreel als wat betreft de levensomstandigheden, bovenaan op de lijst van het regeringsprogram.

De president beloofde plechtig de welig tierende corruptie, die de opvolgende Zuidvietnamese regeringen heeft geteisterd, te zullen uitroeien. Wat zal daar echter in de praktijk van terecht komen? Wij hebben hier te maken met een diepgeworteld kwaad, dat reeds jaren-

lang het maatschappelijke leven in Zuid-Vietnam, vooral in de hoofdstad Saigon, vergiftigt. Van oudsher bestaan er vele belangengroeperingen, die er niet zelden in slagen gemene zaak te maken met de overheid, en wel speciaal met de politieautoriteiten.

Vice-president Humphrey van de V.S. kreeg bij zijn korte bezoek aan het Zuidvietnamese platteland van een invloedrijke functionaris ook te horen, dat de corruptie het streven van de regering om de oorlog te winnen schade berokkende.

DAT dit zo onomwonden kon worden gezegd, zag Humphrey overigens als een pluspunt. Dat is een man, aldus verklaarde de Amerikaanse vice-president, die openhartig en vrij kan spreken, wat precies de reden is waarom de Amerikanen in Vietnam zijn. Het gaat er om dat het Vietnamese volk vrij kan spreken. Hij was van mening dat zo iets in Noord-Vietnam niet gezegd kan worden.

De Vietnamezen, zo vervolgde Humphrey, moeten hun eigen land op hun eigen manier tot ontwikkeling brengen. Ze hoeven het niet als de Verenigde Staten te ontwikkelen.

Dat klinkt erg mooi, maar voor

'n gunstige ontwikkeling is toch een straffe organisatie gewenst. En Humphrey zal ook moeten erkennen dat het moreel in Noord-Vietnam bijzonder hoog is, anders zou niet zo'n weerstand geboden kunnen worden aan de massale Amerikaanse lucht-aanvallen.

INTUSSEN vervalt de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Dean Rusk, bij zijn pogingen om de kritiek op het Vietnam-beleid tot zwijgen te brengen, van kwaad tot erger. Naar aanleiding van de recente demonstraties in de V.S. zei hij: we moeten ons kostbare recht op vrije meningsuiting zorgvuldig beschermen, maar ik hoop dat de goede Amerikanen zich zullen realiseren dat alles wat we hier zeggen in Hanoi en Peking wordt gehoord. Dat betekent dus, dat Rusk ook landgenoten, die het naar eer en geweten niet eens kunnen zijn met het huidige Amerikaanse beleid in Vietnam, niet meer als goede vaderlanders beschouwt. Hij begrijpt blijkbaar niet, of wil niet begrijpen, dat een toenemend aantal Amerikanen, al vormen zij vermoedelijk nog de minderheid, mede beducht is voor de gevolgen van Johnsons Vietnam-politiek ten aanzien van Amerika zelf.

ONDER DE LOEP

Zo is de regering¹ diep verontrust over de in Vietnam voortdurende en in hevigheid toenemende strijd, die een ontstellend menselijk leed veroorzaakt. Zij grijpt, zegt zij, elke mogelijkheid aan om het tot stand komen van vredesonderhandelingen te bevorderen. Dat is alles. Er wordt geen keuze gedaan, alle richtingen zijn nog open. En de onlangs in de Tweede Kamer aangenomen motie, waarin voor het beëindigen van de bombardementen op Noord-Vietnam werd gepleit, ligt nog steeds waar ze terecht kwam: naast de regering.

Over de NAVO wordt gezegd dat het bondgenootschap, *aan de omstandigheden aangepast (?)*, ook na 1969 noodzakelijk voor de veiligheid is en een voorwaarde voor een verdere ontspanning tussen Oost en West. Pal daarop: *het overleg met de landen van Oost-Europa wordt voortgezet en verdient. Lukraak ge-*

De gevechten in Zuid-Vietnam

In het noorden van Zuid-Vietnam bij Con Thien aan de gedemilitariseerde zone hebben zich dinsdag enkele kleine schermutelingen voorgedaan tussen Amerikaanse eenheden en Noord-Vietnamese troepen. De Noordvietnamezen vielen enkele voorposten aan met mortieren, waarbij een aantal Amerikaanse mariniers werd gewond. In hetzelfde gebied werd zondag en maandag zwaar gevochten. De Amerikanen verloren toen 58 man aan doden, 170 aan gewonden en 27 aan vermisten. De Noordvietnamezen hadden zeker 83 doden.

Het westen van de gedemilitariseerde zone is in de nacht van maandag op dinsdag weer gebombardeerd door achtmotorige B-52-bommenwerpers.

Ten zuiden van Danang vielen 80 mortiergranaten op de stellingen van een marinierscompagnie. Tien mariniers sneuvelden en 60 raakten gewond. Negen Vietcong-leden sneuvelden.

Amerikaanse hefschroefvliegtuigen hebben dinsdag vlak voor het aanbreken van de dag een vloot Vietcong-sampans aangevallen op de rivier de Troeng Crang in de provincie Quang Tri. 148 sampans werden tot zinken gebracht.

Een Amerikaanse woordvoerder deelde mee dat de sampans bij toeval waren ontdekt toen zij werden gelost. De ongeveer 12 meter lange vaartuigen veranderden in vuurbollen toen zij door de helikopterbemanningen onder vuur

ZUID-VIETNAM

DE VIETCONG, de communistische guerilla-strijdmacht in Zuid-Vietnam, heeft de laatste tijd veel tegenslag. De verliezen worden niet meer volledig door nieuwe krachten aangevuld, aldus TIME:

„De verliezen van de Vietcong bedragen gemiddeld vijftienduizend man per maand. De recruterings in het Zuiden zijn de laatste tijd sterk afgenomen, terwijl de troepenaanvoer vanuit het Noorden ten gevolge van de hevige Amerikaanse bombardementen belangrijk stagneert. Hierbij komt nog dat het aantal Vietcong-soldaten dat overloopt groter is geworden. Tot nu toe hebben dit jaar niet minder dan twintigduizend Vietcong-leden zich vrijwillig overgegeven.

De Vietcong heeft niet aan slagkracht ingeboet. Nog altijd beheerst zij belangrijke delen van het land. Hierbij maakt zij gebruik van een uitgebreid terreur- en intimidatie-program. Zo zijn er grote gebieden waar zonder haar toestemming geen verkeer mogelijk is. Zelfs door de Amerikanen gehuurde vrachtwagenbestuurders betalen hier schatting aan de Vietcong.

Wat opvalt is de uitstekende wijze waarop de Vietcong is georganiseerd. Alle operaties worden van te voren nauwkeurig uitgewerkt en bestudeerd. De Amerikanen hebben tot hun schade geleerd hoe de Vietcong erin is geslaagd zich aan de vechtwijze van haar nieuwe vijand aan te passen. In het oerwoud heeft men modellen gevonden van Amerikaanse versterkingen en vliegvelden, die dienden ter bestudering van de aan te wenden tactiek. Dank zij de hulp, die Noord-Vietnam ontvangt uit de rest van de communistische wereld is de bewapening van de Vietcong de laatste tijd sterk vooruitgegaan.

Niet alleen door intimidatie en terreur tracht de Vietcong haar greep op de plaatselijke bevolking te versterken. Ook door propaganda-campagnes probeert men de boeren over te halen de zijde van de communisten te kiezen. Hiertoe reizen propaganda-groepen door het gehele land. Elke fout van de tegenstander wordt ten volle uitgebuit.”

Japans pleidooi voor vrede in Vietnam

Premier Eisakoe Sato van Japar heeft vrijdag in het parlement in Tokio een pleidooi gehouden voor herstel van de vrede in Vietnam. „Als lid van de Aziatische gemeenschap kunnen wij niet werkloos toezien, hoe de beschaving van een volk als gevolg van een voortdurend conflict wordt vernietigd” Premier Sato gaat over enige tijd naar Saigon. Hij heeft al gezegd, dat dit bezoek niet zal leiden tot militaire deelneming van Japan aan de strijd.

In een apotheek van de Westduitse Maltezer hulporganisatie te Hoi An, in de Zuidvietnamese provincie Quang Nam, worden wekelijks gemiddeld 50 Vietnamezen behandeld voor brandwonden, veroorzaakt door napalm. Dit is meegedeeld door de Westduitse chirurg Hermann Wissing.

In Quang Nam zijn in de afgelopen maand zes grote militaire operaties gehouden. Er bevinden zich drie apotheken van de Maltezer hulporganisatie

George Truszczynski, secretaris-generaal van de Westduitse afdeling van de organisatie, verklaarde dat de Amerikaanse vliegers alle mogelijke maatregelen nemen om de burgerbevolking te sparen en bij een aanval op een dorp eerst met luidsprekers de bevolking oproepen de plaats te verlaten.

Oorlog snel beschreven

DOOR H BRONKHORST

McGEORGE BUNDY wordt de laatste tijd veel genoemd als toekomstig minister van Buitenlandse Zaken van Amerika, wanneer Dean Rusk zich uit dit ambt zou terugtrekken. Door de zesdaagse oorlog in het Midden-Oosten is Bundy plotseling in Washington weer een belangrijk man geworden. Deze voormalige hoogleraar in de politieke wetenschappen in Harvard werd indertijd door president Kennedy naar het Witte Huis gehaald, als speciaal adviseur voor buitenlandse zaken. In oktober 1962 speelde hij een voorname rol in de regeling van het Cuba-conflict tussen Kennedy en Khroesjtsjev en in 1965 adviseerde hij Johnson bij de Amerikaanse interventie in de Dominicaanse Republiek. Enkele maanden later nam Bundy zijn ontslag als Johnsons raadgever, om president te worden van de Fordstichting, de machtige instelling voor financiële hulp aan onderwijs, wetenschap en cultuur. Maar de president vroeg zijn gewaardeerde medewerker terug te komen als men hem op het Witte Huis nodig had.

Naar aanleiding van de oorlog van begin juni is Bundy inderdaad door Johnson teruggeroepen. Op verzoek van de president heeft hij verlof genomen uit zijn functie bij de Fordstichting en Johnson heeft hem tot voorzitter benoemd van een speciale commissie van de Amerikaanse Nationale Veiligheidsraad voor het Midden-Oosten. Bundy heeft nu de taak een beleidslijn voor de Verenigde Staten uit te stippelen in het conflict tussen Israël en de Arabische staten, dat na de wapenstilstand blijft doorsmeulen. De commissie bestudeert de gevolgen van het sluiten van het Suez-kanaal, van het stopzetten van olieleveranties uit het Midden-Oosten en van het verbreken van de diplomatieke betrekkingen door de Arabische staten. Als Bundy zich goed van deze taak kwijt, zou Johnson hem eens als opvolger van Rusk, met de leiding van het State Department kunnen belasten.

WALT ROSTOW is een andere expert in het Witte Huis voor buitenlandse politiek. Deze voormalige hoogleraar in de economische geschiedenis, schrijver van veel boeken over wereldeconomie en internationale zaken, is ook een ontdekking van Kennedy geweest. Evenals indertijd onder Kennedy fungeert hij nu onder Johnson als adviseur voor de nationale veiligheid.

bezig met de Vietnamese kwestie, maar begin vorige maand moest hij ook grote aandacht geven aan de problemen van het Midden-Oosten. Op maandag 5 juni om tien voor drie 's morgens Washingtonse tijd was Rostow de eerste functionaris op het Witte Huis, die het schokkende nieuws hoorde van het uitbreken van de oorlog. Hij belde de president uit bed en samen bespraken zij de meest brandende vraag die op dat ogenblik aan de orde was: Wat zou de Sowjet-Unie doen? Dean Rusk, die nu ook gewaarschuwd was, gaf in de vroege ochtend nog een dringende boodschap door aan zijn Russische collega, Andrei Gromyko. Het wederzijds polsen van de Amerikaanse en Russische belangen was begonnen.

Bijzonderheden over de reacties in het Witte Huis op deze oorlog vindt men in het boek „Zes dagen in juni. Israël's strijd voor zijn voortbestaan" door Robert J. Donovan en andere journalisten van het dagblad Los Angeles Times. Dit is een goed soort „instant history", geschiedenis heet van de naald. De pocket van honderd-zestig pagina's bevat een reeks reportages, commentaren en analyses waarin alle belangrijke aspecten van de oorlog behandeld worden.

In Washington, zo blijkt uit dit boek, heeft men de oorlog in het Midden-Oosten geen ogenblik willen vergelijken met de Cuba-crisis van vier en een half jaar tevoren. Een woordvoerder van het Witte Huis verklaarde, dat men ditmaal niet vreesde op de rand van een wereldconflict te staan, al was er aanvankelijk wel onzekerheid over de Sovjet-intenties.

DE ONZEKERHEID is vooral weggenomen door de persoonlijke strikt geheime boodschappen die president Johnson ontving van premier Kosygin.

Reeds om acht uur 's morgens op de eerste oorlogsdag kwam in het Witte Huis de eerste boodschap uit het Kremlin binnen. Dat de Russische regering de situatie hachelijk vond blijkt, omdat zij voor het eerst sinds bijna vier jaar serieus gebruik maakte van de „hot line", de speciale telexverbinding tussen de regeringsleiders van de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie. De lijn die op 30 augustus 1963 tot stand kwam, als gunstig gevolg van het gebrekkig contact tijdens de Cuba-crisis, was tot 5 juni 1967 iedere dag en ieder uur getest. De Amerikanen seinden honkbaluitslagen naar het Kremlin en de Russen hoofdstukken uit een boek van Toergenjev naar het Witte Huis, maar er waren nooit gewichtige boodschappen doorgegeven. Tussen 5 en 10 juni is de lijn echter druk gebruikt.

President Johnson die deze historische telexboodschappen nu nog steeds op zijn schrijfbureau heeft, ingebonden in een groen album, onthulde later:

„Wij wisselden gezichtspunten uit over een staakt-het-vuren. We gaven elkaar te verstaan dat we onze verplichtingen hadden. We moesten optreden als de oudere broer en zuster in de familie en we moesten water gooien op het vuur. Ik geloof dat die gedachtenwisseling geholpen heeft".

Inderdaad werd zo de grondslag gelegd voor gemeenschappelijke Amerikaans-Russische steun aan resoluties in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties die, na enkele dagen, een einde aan de oorlog maakten.

Links-katholieke groep

Bij deze zuiderlingen treft men een uitgesproken „links-katholieke” groep aan, bestaande uit intellectuelen en leidinggevende figuren uit de arbeiderswereld, die een zeer duidelijk standpunt innemen met betrekking tot de vrede door onderhandelingen; hierbij wordt vanzelfsprekend uitgegaan van de erkenning van de Viëtcong als gespreks- en regeringspartner. Deze groep is de laatste tijd echter zeer klein geworden en staat onder zware druk, niet alleen van regeringszijde, maar ook van de kant van de „rechts”-katholieken, waartoe niet slechts de vluchtelingen, maar tevens een gedeelte van de ontwikkelde klasse en van de clerus behoren.

Het door deze groep uitgegeven weekblad Song Dao had enige jaren geleden een oplage van 20.000 en is nu teruggevallen op 3.000. Dit is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het feit dat de verkoop in kerken en katholieke instellingen onmogelijk is geworden. Van de andere kant neemt de redactie aan dat de huidige 3.000 abonnees trouwe aanhangers zijn en dat het blad door veel niet-katholieken wordt gelezen. Het is de enige katholieke publicatie die regelmatig met lege plekken, vanwege de officiële censuur, verschijnt.

winnen. Deze overtuiging bij de „noorderlingen” schijnt een nieuwe ontwikkeling te zijn, die enerzijds toe te schrijven is aan de hardnekkigheid en het bezielde patriotisme, waarmee de verhoudingsgewijze zwak uitgeruste Vietcong-formaties en Noordvietnamese troepen zich wren tegen het geweldige Amerikaanse militaire apparaat en anderzijds aan het zelfstandig worden van het Amerikaanse bestuurs- en oorlogsapparaat, dat in Vietnam praktisch een staat binnen de staat vormt.

3. Wanneer men de Vietcong als onderhandelingspartner accepteert, leidt dit per se tot een communistische machtsovername. De katholieke noorderlingen en het grootste gedeelte van het midden ziet deze ontwikkeling als onafwendbaar.

Nationalisme

In deze wanhopige toestand komt het nationalisme op en men wordt ook bij de meest militante anti-communisten, als men nauwkeurig toehoort, een zekere solidariteit gewaar tussen de partijen tegenover de vreemde Amerikaanse macht. Ook degenen die overtuigd zijn dat de Amerikanen moeten blijven, weten dat deze aanwezigheid om verscheidene redenen tot verheviging van het nationalisme en het verzet voert.

Het midden

Het merendeel van de intelligentsia en ook dat deel van de clerus, dat niet ultrarechts staat, behoort tot het midden. Daartoe zou men ook het gewone volk mogen rekenen, dat zich weinig ideologische of politieke problemen maakt, maar slechts op vrede hoopt. Hetzelfde, maar met andere argumenten, geldt voor de middenklasse en de academici. Er wordt vandaag de dag zeer veel gezwegen en aangezien ieder gesprek over vrede zelfs bij de wet verboden is, wagen weinigen er hun huid aan. Het is zelfs de vraag of er velen zijn binnen het centrum die de moed hebben de konsekwenties te trekken uit de huidige toestand en de moeite opbrengen om een overtuigend standpunt in te nemen en dit openlijk en geëngageerd te verdedigen. Veel flinke en vrome, ontwikkelde katholieken, die in de tijd van Diem hoge posten bekleedden, zijn de laatste tijd weer een tamelijk grote rol gaan spelen, niet alleen binnen de katholieke gemeenschap, maar bijvoorbeeld ook in de groep der katholieke academici, die aangesloten is bij de internationale Pax Romana; deze groep heeft in de dagen van Diem fel oppositie tegen hem gevoerd.

Brug geslagen

Nu heeft zich onlangs een interessante ontwikkeling voorgedaan, die om zo te zeggen een brug geslagen heeft tussen de ultrarechtsen en -linksen. Men kan deze ontwikkeling het beste illustreren aan de hand van uitspraken van leidinggevende figuren, over het algemeen geestelijken, uit de z.g. vluchtelingengroep (noorderlingen). Samengevat zou men hun mening als volgt kunnen verwoorden:

1. De Amerikanen zijn zo machtig, dat Bevrijdingsfront en Noord-Vietnam niet kunnen winnen.

2. De Amerikanen kunnen ook niet

Een typisch voorbeeld voor de (nationalistische) brug, die nu tussen de extreme groeperingen van de katholieke gemeenschap geslagen is, is de verklaring die de vroegere leider van de katholieke vluchtelingengroep, pastoor Hoang Quynh, heeft afgelegd vóór het zelfbestemmingsrecht van de Vietnamezen. De verklaring is wonderlijk genoeg in het hierboven genoemde linkse weekblad Song Dao gepubliceerd. Belangrijke gedeelten uit deze verklaring zijn daarbij door de censuur geschrapt. Dit is de eerste keer, dat de censuur zo tegen een leider van de rechtse groep optreedt. Uit gesprekken in Vietnam wordt spoedig duidelijk hoe zeer men de moed, het patriotisme en de krachtige organisatie van het nationale Bevrijdingsfront en van de Noord-Vietnamezen bewondert. Tegelijkertijd zijn velen er van overtuigd dat de Amerikanen niet zomaar mogen weggaan. Hier schijnen geen alternatieven meer te bestaan. De Amerikanen schijnen óf door de feitelijke „bezetting” van het land óf door gebrek aan psychologische fijngevoeligheid met hun escalatie-politiek juist het tegendeel te bereiken van hetgeen ze ermee beogen. Ook in het katholieke centrum is men meestal van mening dat de Amerikanen zich niet zonder meer mogen terugtrekken. De linksen hebben er van hun kant in een manifest duidelijk de nadruk op gelegd dat, wanneer zij vóór een vreedzame oplossing zijn, zij daarbij niet denken aan een vrede zonder voorwaarden en dat ze het land niet willen uitleveren aan een communistische heerschappij.

Misschien dat in het huidige klimaat, onder de geweldige druk als vrucht van de wanhoop de mogelijkheid geschapen is om binnen de katholieke groep een hechtere eenheid tot stand te brengen, met positief resultaat voor het hele land.

Saigon

HARRY HAAS

Inval Amerikanen en Zuidvietnamezen in de gedemilitariseerde zone

Uitbreiding van Vietnamese strijd

Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen hebben de eerste inval op grote schaal in de gedemilitariseerde zone tussen Noord- en Zuid-Vietnam ondernomen, aldus een Amerikaanse militaire woordvoerder. De aanval begon donderdag en wordt door militaire waarnemers als een belangrijke uitbreiding van de oorlog op het land beschouwd. De zone is tien kilometer breed, verdeeld in stroken van vijf kilometer aan beide zijden van de grens.

De zone werd sinds enige tijd door de Amerikanen met artillerie en bommen bestookt, omdat Noord-Vietnam haar zou gebruiken als infiltratieroute naar het zuiden en aanvalsbasis tegen de Amerikaanse militaire stellingen ten zuiden van de zone.

De inval in het zuidelijk deel van de zone vond slechts enige uren plaats na een zware mortier- en raketbeschieting van de Amerikaanse militaire basis Dong Ha, ten zuiden van de zone, waarbij 11 Amerikanen sneuvelden en 41 gewond werden.

Er is reeds melding gemaakt van vuurcontact tussen de Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen en Noordvietnamese strijdkrachten in de zone, maar nog niet van verliezen. Volgens Amerikaanse mariniers zijn enige heli-

kopters getroffen, die troepen naar het strijdtoneel overbrachten.

Een Amerikaanse eenheid werd met helikopters naar het gevechtsterrein gebracht, de twee Zuidvietnamese gevechtstroepen trokken over land de zone in.

Bij de inval zijn enige bataljons mariniers betrokken. Zij hebben tot taak een eind te maken aan de Noordvietnamese militaire activiteit in het zuidelijk deel van de zone, dat zich uitstrekt tot de rivier de Ben Hai, de natuurlijke scheidslijn tussen Noord- en Zuid-Vietnam.

Door de actie is een eind gekomen aan de status van de zone als neutraal gebied.

De Amerikaanse autoriteiten nemen aan dat in het zuidelijk deel der zone twee Noordvietnamese regimenten — het 812- en het 90-ste — zich ophouden voor het uitvoeren van aanvallen op Amerikaanse stellingen.

In de afgelopen weken is in de noordelijke provincies van Zuid-Vietnam zware strijd geleverd tussen Noordvietnamese militairen en Amerikaanse mariniers, waarbij ook telkens de Amerikaanse kampen zwaar onder vuur werden genomen.

In de bufferzone werd onder het Geneefse akkoord van 1954 over Indochina in het leven geroepen. Handhaving ervan stond onder toezicht van de internationale commissie met waarnemers uit Canada, Polen en India. Het laatste jaar werd de zone echter steeds meer in de strijd betrokken en de commissie van toezicht kon niet veel meer doen dan het melden van de schendingen van het neutraal gebied.

Op 30 juli vorig jaar begonnen de Amerikanen de neutrale zone met zware bommenwerpers van het type Boeing B-52 aan te vallen.

GOUVERNEUR REAGAN WIL STRIJD IN VIETNAM VERHEVIGEN

SACRAMENTO/HONG KONG
woensdag (Reuter, NY Times). — Ronald Reagan, voormalig film-acteur en thans gouverneur van de Amerikaanse staat Californië, heeft verklaard voorstander te zijn van een sterke uitbreiding der Amerikaanse militaire activiteiten om de oorlog in Vietnam zo snel mogelijk tot een eind te brengen.

Reagan, die beschouwd wordt als een der kanshebbers voor de republikeinse kandidatuur bij de Amerikaanse presidentsverkiezingen van volgend jaar, sprak gisteren op een persconferentie aan het begin van een rondreis door de Verenigde Staten. Op de rondreis gaat Reagan gelden verzamelen voor zijn partijkas.

Het gebruik van nucleaire wapens in Vietnam werd door Reagan niet volmondig bepleit, maar hij zei van mening te zijn dat de vijand wél moet weten dat de Verenigde Staten deze wapens kunnen gaan gebruiken. „De Koreaanse oorlog werd ook beëindigd nadat Amerika via derden had laten weten dat het gebruik van kernwapens werd overwogen”, aldus de voormalige acteur.

Reagan zei te geloven dat de oorlog al gewonnen had kunnen zijn indien de Amerikanen de uitbreiding in de oorlog van de laatste drie jaar in één klap hadden uitgevoerd, in plaats van de strijd geleidelijk te intensiveren. „Dan waren ze misschien naar de onderhandelingstafel gekomen, maar nu hebben ze zich steeds aan kunnen passen”, zo zei de gouverneur.

President Ho Tsji Minh van Noord-Vietnam heeft gisteren verklaard dat het Vietnamese volk „vastbesloten is door te vechten totdat er geen enkele Amerikaanse agressor meer in ons geliefde land over is”. In een radiotoespraak zei Ho verder dat de Amerikanen „schijnheilig over vrede beuzelen terwijl zij de oorlog in het zuiden verhevigen en de bombardementen op het noorden uitbreiden”

Vietnam en volkenrecht

door Dr. J. W. SCHNEIDER

I

DE KWESTIE-VIETNAM heeft tot een juridisch debat geleid, dat met name de Amerikanen in eigen land nogal bezig houdt. Tegenover elkaar staan de mening van een comité van onafhankelijke juristen en die van het State Department. Terwijl de eersten het Amerikaanse optreden een niet rechtvaardigen interventie noemen, komt het State Department tot de conclusie, dat de Amerikaanse deelname niet alleen geoorloofd is, maar zelfs geboden.

In zich hoeft een dergelijke tegenstelling nog niet overmate te veront-rusten. Ook binnen het nationale recht is alles niet even zeker. Wanneer evenwel zelfs binnen de Verenigde Staten een dergelijke tegenstelling aan de dag treedt in een zo uiterst vitale zaak, dan vraagt men zich af of internationaal recht nog wel een rol speelt in deze strijd en of de kans dat de internationale betrekkingen steeds meer aan het recht onderworpen zullen worden, niet onrustbarend is afge-nomen. Wij geloven niet, dat de conclusies zo pessimistisch behoeven te zijn. Zonder nu al te optimistisch te klinken willen wij hier naar voren brengen, hoe juist deze crisis, die zich in dit Vietnam-debat kenbaar maakt, geredelijk als een soort groeiverschijn-sel gezien mag worden.

De aard van het volkenrecht, zoals het gegroeid is, heeft geleid tot een grotendeels permissief systeem: staten kunnen met hun politiek een aantal kanten op, als zij mogelijke regels van het volkenrecht maar niet schenden. Het zwakke punt is hierbij steeds geweest, dat op het gebied van conflictenregeliger er al heel weinig dwingend recht is ontstaan, met andere woorden de mogelijkheid om een conflict gewapenderhand op te lossen is zeer onvoldoende beperkt, ook binnen het kader van de Verenigde Naties. De onvoldaanheid over deze gevaarlijke toestand heeft geleid tot pogingen zoals die gevonden worden in de oprichting van de Wereldvrede door Wereldrecht-beweging.

om het internationale recht verder te brengen: het ontwerpen van nieuwe rechtsregels met als bezwaar, dat wanneer niet de overgrote meerderheid van staten deze aannemen men nog niet zo veel verder is; en vervolgens een ontwikkeling die poogt uit het bestaande recht steeds wijdere implicaties af te leiden volgens het verloop van het internationale gebeuren.

Over deze tweede mogelijkheid kan men zeggen, dat zij poogt, uit het bestaande rechtssysteem een soort verplichte rechtspolitik af te lezen. Zo kan men het bekende artikel 51 van het Handvest, dat handelt over geoorloofde zelfverdediging, steeds stringenter gaan uitleggen, zodat dit artikel steeds minder een uitvlucht biedt voor het gewapend oplossen van conflicten. Naast het voordeel van souplesse en de mogelijke steun van de „wereldopinie” heeft deze methode het nadeel tamelijk vaag te zijn. Op welk moment immers kan men staande houden, dat een stringenter uitleg van artikel 51 in ons voorbeeld kracht van recht heeft gekregen? Er is geen internationale instantie waaraan men deze vraag dwingend zou kunnen voorleggen. Het lijkt ons, dat het juridische Vietnam-debat in wezen een botsing is tussen deze twee verschillende benaderingswijzen.

Geen wonder dat dit debat zich juist in de Verenigde Staten zo sterk ontwikkeld heeft. Het is een Amerikaanse gewoonte om veel aandacht te besteden aan de juridische basis van de gevolgde politiek, een gevolg van de ietwat moralistische inslag van deze hele politiek. Erkennen wij terstond, dat deze tendens belangrijke gunstige gevolgen heeft gehad voor de ontwikkeling van het internationale recht. In de kwestie-Vietnam, inclusief de bombardementen op het Noorden van Vietnam, leidt deze instelling tot de moeilijkheid, dat men gaat pogen politieke doelmatigheid een juridisch fundament te geven.

De regering van de VS komt zo in een impasse, te meer daar zij gaat proberen de mogelijke juridische geoorloofdheid om te vormen in een juridische plicht. Het kan politiek gesproken doelmatig zijn om Noord-Vietnam te bombarderen, maar de enig mogelijke juridische rechtvaardiging — niet verplichting! — zal dan gezocht moeten worden in het argument, dat oorlog — en uiteraard bedoelt Amerika deze oorlog als een legitieme verdedigingsoorlog te verstaan — alle niet verboden middelen rechtvaardigt, waaronder dan strategische bombardementen zouden vallen. Van de andere kant willen de VS, alweer vanwege politieke overwegingen, geen formele oorlog uitlokken en ontkennen dus, dat zij in oorlog zijn met Noord-Vietnam.

Evenzo beschouwt men de interventie in Zuid-Vietnam als een wettelijke plicht van bijstand onder het Zuidoost-Aziatische Verdrag, maar de normale interpretatie van het veel stringenter Noord-Atlantisch verdrag verwerpt juist de idee van automatische en verplichte bijstand.

Socialist Pittermann vraagt stopzetting bombardementen

ZÜRICH — Onder voorzitterschap van de Oostenrijkse oud-kanselier Pittermann zijn in Zürich 80 politici begonnen aan een conferentie van de Algemene Raad van de Socialistische Internationale. In zijn openingsrede drong Pittermann aan op stopzetting van de Amerikaanse bombardementen op Noord-Vietnam — deze stopzetting is volgens Pittermann, de eerste voorwaarde voor overleg en het staken van de vijandelijkheden. Noord-Vietnam moet van zijn kant bereid zijn direct na het einde van de bombardementen aan de conferentietafel te gaan zitten.

De conferentie duurt tot en met vrijdag. Onder meer zullen aan de orde komen: de situatie van de ontwikkelingslanden, de verhouding tussen West- en Oost-Europa en de rol van de jeugd in de socialistische beweging. Aan de conferentie nemen o.a. deel Mollet, Moch, Nenni, Krag, mevrouw Meir, Collard en Lee Kuan Jew. Uit Nederland zijn aanwezig Tans, Van der Stoel, Dankert en mevrouw De Bruyn Ouboter.

Gevechten bij grens van Cambodja

SAIGON — Zuidvietnamese troepen hebben vanochtend vroeg in een gevecht bij de Cambodjaanse grens meer dan honderd Vietcong-strijders gedood, zo is in Saigon meegedeeld. De strijd was ontbrand nadat de guerrilla-strijders in en rond de stad Phoeoc Long, 110 km ten noordwesten van de hoofdstad, een reeks aanvallen hadden ontketend. Over de verliezen onder de regeringstroepen is niets bekend.

Van Amerikaanse militaire zijde in Saigon is meegedeeld dat de hoeveelheid wapens die gedurende juli, augustus en september door de Amerikanen en hun bondgenoten in Zuid-Vietnam is buitgemaakt voldoende is om er een hele Noordvietnamese divisie mee uit te rusten. Het waren 6.683 lichte wapens en 920 zware zoals machinegeweren, mortieren en kanonnen. Daarbij is nog niet inbegrepen de wapenvoorraad die deze maand in de buurt van Saigon is aangetroffen in de grootste bergplaats die er ooit is ontdekt.

Amerikaanse jachtbommenwerpers hebben vandaag voor de derde achtereenvolgende dag aanvallen uitgevoerd op doelen in de onmiddellijke omgeving van het centrum van Hanoi. De correspondent van het Franse persbureau AFP meldt dat iets ten noorden van het burger-vliegveld Gia Lam explosies waren te zien en dat drie vliegtuigen brandend neestortten. Hanoi deelde mee dat zes vliegtuigen werden neergehaald.

ADMIRAAL SHARP VOOR HEVIGER STRIJD VIETNAM

WASHINGTON/LONDEN woensdag (Reuter NY Times) — Admiraal Ulysses Sharp, de Amerikaanse opperbevelhebber voor Zuidoost-Azië, heeft de senaatscommissie voor de nationale paraatheid een plan voorgelegd dat volgens hem moet leiden tot een Amerikaanse overwinning in Vietnam.

Het plan behelst het afsluiten van Haiphong, de belangrijkste Noordvietnamese haven, het vernietigen van zes „groepen” belangrijke doelwitten in Noord-Vietnam en het zenden van meer troepen naar Zuid-Vietnam.

Admiraal Sharp stelt voor de Amerikaanse luchtaanvallen te concentreren op de streek om Hanoi en Haiphong en de strook langs de grens met China

De senaatscommissie had de admiraal, die de directe superior is van de Amerikaanse opperbevelhebber te Saigon, generaal Westmoreland, gevraagd wat hij zou doen indien president Johnson hem de vrije hand in Vietnam zou geven. Volgens de admiraal zou de strijd in Vietnam binnen vijf jaar beëindigd — en door de Amerikanen gewonnen — kunnen zijn wanneer zijn plan ten uitvoer zou worden gebracht.

Met de zes groepen doelwitten bedoelt Sharp alle militaire gebouwen, alle krachtcentrales, alle luchtverdedigings-installaties, alle olie-opslagplaatsen, alle transportmiddelen en alle fabrieken. Volgens Sharp is Hanoi, door het vernietigen van al deze doelwitten, wel degelijk „naar de conferentietafel te bombarderen”. Dit in tegenstelling tot hetgeen minister van defensie McNamara voor de senaatscommissie had verklaard.

Sharp gaf zijn mening enkele weken geleden. Zijn plan is nu pas voor een deel bekendgemaakt. Sharp's antwoorden op een aantal vragen (onder andere over het vernietigen van rivierdijken en het aanvallen van schepen in de havens) werden door de censor van het ministerie van defensie uit de publicatie gehouden.

Sharp verklaarde verder van mening te zijn dat sterke toename van het aantal Amerikaanse soldaten in Zuid-Vietnam de oorlog aanmerkelijk zou bekorten.

Amerikaanse militaire waarnemers geloven dat Noordkoreaanse piloten actief dienen in de Noordvietnamese luchtmacht. Geruime tijd was al bekend dat Noordkoreanen „als adviseurs” in Noord-Vietnam waren, maar nu weet men vrijwel zeker dat zij ook deel hebben genomen aan missies tegen Amerikaanse vliegtuigen.